

Informacja
z działań Policji w zakresie zapobiegania
przestępczości oraz patologiom społecznym
w 2011 roku

Warszawa, 2012 r.

Szanowni Państwo,

przekazuję Państwu opracowaną w Wydziale ds. Nieletnich, Patologii i Profilaktyki Biura Prewencji KGP kolejną już *Informację z działań Policji w zakresie zapobiegania przestępczości oraz patologiom społecznym w 2011 r.* Została ona przygotowana w oparciu o roczne sprawozdania z zakresu rozpoznania i profilaktycznej pracy na rzecz zapobiegania demoralizacji oraz patologii społecznych z komend wojewódzkich/Stołecznej Policji, formularze statystyczne, Policyjny System Statystyki Przestępczości „Temida”, a także Krajowy System Informacyjny Policji.

Niniejsze opracowanie nie aspiruje do miana rozprawy naukowej, jest raczej syntetyczną formą ukazania współczesnych form patologii społecznej, jej tendencji, rozmiarów, skutków oraz wpływu na poziom ładu i porządku publicznego w Polsce. Miejsce szczególne w tym opracowaniu zajmuje ważny problem społeczny, jakim jest przestępczość nieletnich, czyli najbardziej jaskrawy przejaw demoralizacji nieletnich.

Tak przestępczość nieletnich, jak i współczesne formy patologii społecznej wymagają od Policji, jako nowoczesnej formacji, inicjowania i podejmowania coraz to nowych form działań, adekwatnych do rodzaju i skali występujących zagrożeń.

Opracowanie to ma na celu zobrazowanie licznych działań podejmowanych w tym obszarze przez jednostki organizacyjne Policji w całej Polsce, w tym specjalistów ds. nieletnich, prewencji kryminalnej, pokazanie współpracy w tym obszarze z różnymi instytucjami administracji publicznej oraz organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dzieci, młodzieży oraz szeroko rozumianego bezpieczeństwa. Mają one charakter akcji, kampanii edukacyjnych, a także profesjonalnych programów profilaktycznych.

Wyrażam przekonanie, że Informacja ta przyczyni się do lepszego rozpoznania zjawisk patologicznych i związanych z nimi zagrożeń, wskaże kierunki działań instytucji i podmiotów odpowiedzialnych za młode pokolenie oraz bezpieczeństwo w Polsce. Będzie także okazją do społecznej dyskusji na temat współczesnej młodzieży, kierunków zapobiegania niepożądanym społecznie zjawiskom, a także skutecznym narzędziem do realizacji tego celu.

*Dyrektor Biura Prewencji
Komendy Głównej Policji*

insp. Michał Czeszejko-Sochański

Spis treści

1	CHARAKTERYSTYKA PRZESTĘPCZOŚCI NIELETNICH.....	5
1.1.	Rozmiar i struktura przestępczości nieletnich w skali kraju	5
1.1.1.	Nieletni sprawcy i popełnione przez nich czyny karalne	5
1.1.2.	Przestępczość na terenie placówek oświatowych i wychowawczych	9
1.1.3.	Przestępczość nieletnich na terenie poszczególnych województw.....	10
2	DZIAŁALNOŚĆ POLICJI W ZAKRESIE ZAPOBIEGANIA ZJAWISKOM PATOLOGII SPOŁECZNEJ	31
2.1.	Alkoholizm.....	31
2.1.1.	Alkohol a przestępczość.....	31
2.1.1.1.	Działania profilaktyczno – opiekuńcze Policji – ujawnianie osób nietrzeźwych i doprowadzanie ich do wytrzeźwienia	34
2.1.1.2.	Wykroczenia z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz kodeksu wykroczeń.....	37
2.1.1.3.	Przestępstwa z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz kodeksu karnego.....	38
2.1.2.	Przykładowe działania profilaktyczne w obszarze alkoholizmu	40
2.1.2.1.	Działania inicjowane przez KGP	40
2.1.2.2.	Wybrane inicjatywy realizowane przez jednostki organizacyjne Policji	41
2.1.3.	Podsumowanie	44
2.1.4.	Wnioski	45
2.2.	Narkomania.....	45
2.2.1.	Prawne pojęcie narkomanii	46
2.2.2.	Informacja statystyczna.....	47
2.2.3.	Przeciwdziałanie narkomanii	48
2.2.4.	Nowe trendy w narkomanii	49
2.2.5.	Podsumowanie i wnioski.....	51
2.3.	Handel ludźmi	51
2.3.1.	Informacja statystyczna.....	52
2.3.2.	Wybrane działania profilaktyczne Policji wynikające z Krajowego Planu Działań przeciwko Handlowi Ludźmi.....	57
2.3.3.	Wybrane działania profilaktyczne jednostek organizacyjnych Policji zmierzające do przeciwdziałania procederowi handlu ludźmi w ramach Krajowego Planu Działań przeciwko Handlowi Ludźmi	59
2.3.4.	Organizacja obchodów Europejskiego Dnia Przeciwko Handlowi Ludźmi.....	63
2.3.4.1.	Wybrane działania profilaktyczne jednostek organizacyjnych Policji dotyczące obchodów Europejskiego Dnia Przeciwko Handlowi Ludźmi	64
2.3.4.2.	Działania szkół policyjnych - organizacja obchodów Europejskiego Dnia Przeciwko Handlowi Ludźmi	66
2.3.5.	Podsumowanie	67
2.3.6.	Wnioski.....	67
2.4.	Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej	68
2.4.1.	Podstawy prawne	68
2.4.2.	Informacja statystyczna.....	69
2.4.3.	Wybrane działania profilaktyczne jednostek organizacyjnych Policji na rzecz zapobiegania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich.....	73
2.4.4.	Wnioski	75
2.5.	Przemoc w rodzinie	75
2.5.1.	Podsumowanie	84
2.5.2.	Wnioski	85
2.6.	Inne formy patologii.....	85
2.6.1.	Bezdomność	85
2.6.1.1.	Zadania Policji w obszarze bezdomności	86
2.6.1.2.	Informacje statystyczne	86
2.6.1.3.	Wybrane przykłady przedsięwzięć Policji w zakresie przeciwdziałania bezdomności	88
2.6.1.4.	Podsumowanie	93
2.6.1.5.	Wnioski:	93

2.6.2.	Żebractwo.....	94
2.6.2.1.	Żebractwo a wykroczenia przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu oraz przeciwko osobie... ..	94
2.6.2.2.	Informacje statystyczne.....	95
2.6.2.3.	Zadania jednostek organizacyjnych Policji w zakresie przeciwdziałania i zwalczania żebractwa....	96
2.6.2.4.	Wybrane przedsięwzięcia prewencyjne zmierzające do ograniczania i przeciwdziałania zjawisku żebractwa realizowane przez funkcjonariuszy Policji	97
2.6.2.5.	Podsumowanie	98
2.6.2.6.	Wnioski:	99
3	WSPÓŁDZIAŁANIE POLICJI W OBSZARZE PROFILAKTYKI.....	100
3.1.	Krajowe i rządowe programy profilaktyczne	100
3.1.1.	Rządowy program ograniczania przestępczości i społecznych zachowań „Razem Bezpieczniej”	100
I.	Bezpieczeństwo w miejscach publicznych i miejscu zamieszkania	100
II.	Przemoc w rodzinie	111
III.	Bezpieczeństwo w szkole	112
IV.	Bezpieczeństwo w komunikacji publicznej.....	119
V.	Bezpieczeństwo w ruchu drogowym.....	121
VI.	Ochrona dziedzictwa narodowego	127
3.1.2.	Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	128
I.	W obrębie strategii diagnozujących,	129
II.	W obrębie strategii edukacyjnych,	129
III.	W obrębie strategii interwencyjnych.....	132
IV.	W obrębie strategii terapeutycznych,	135
3.1.3.	Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011 - 2016	136
3.1.4.	Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV	143
3.1.5.	Programy prewencyjne realizowane i współrealizowane przez Policję w 2011 roku	146
3.1.6.	Współpraca z policjami innych krajów, Europejska Sieć Zapobiegania Przestępczości	148
4	ZAŁĄCZNIKI	153

1 CHARAKTERYSTYKA PRZESTĘPCZOŚCI NIELETNICH

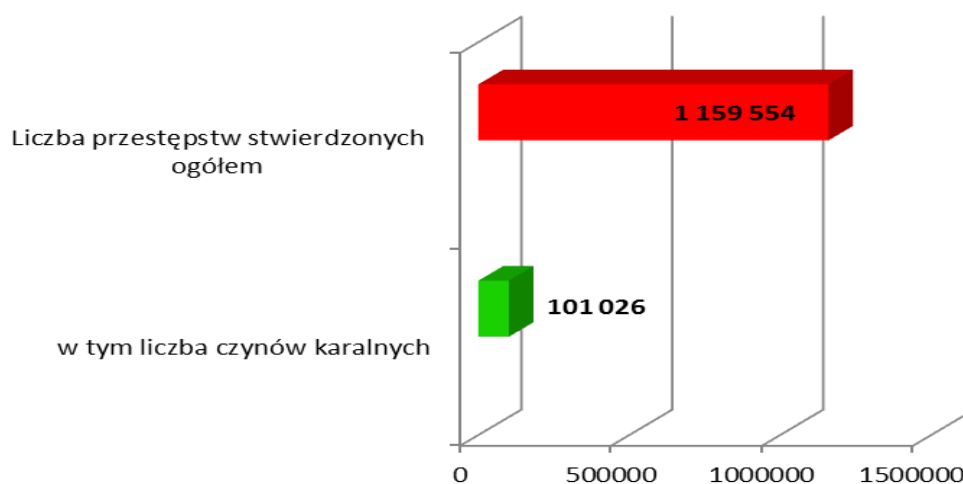
1.1. Rozmiar i struktura przestępczości nieletnich w skali kraju

1.1.1. Nieletni sprawcy i popełnione przez nich czyny karalne

W poniższym rozdziale uwzględniono tylko czyny karalne, które w świetle przepisów stanowią przestępstwa. Prezentowane dane statystyczne dotyczące przestępczości pozyskano z Policyjnego Systemu Statystyki Przestępczości „TEMIDA”, a dane umieszczone w nawiasach dotyczą 2010 roku.

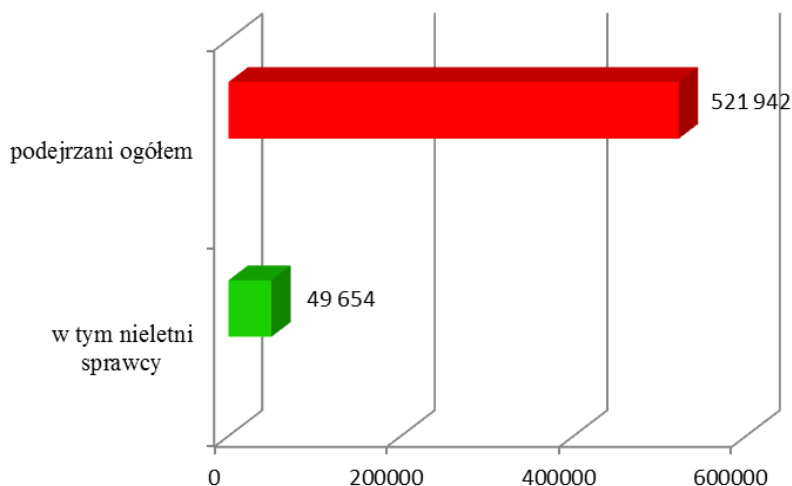
W roku 2011 Policja ustaliła 521 942 podejrzanych (jest to o 5 788 osób więcej niż w roku 2010), oraz stwierdziła 1 159 554 przestępstwa (tj. o 8 397 więcej niż w 2010 roku, kiedy odnotowano ich 1 151 157). Wśród ogólnej liczby ujawnionych podejrzanych było 49 654 nieletnich sprawców, którzy dokonali 101 026 czynów karalnych. W porównaniu do 2010 roku odnotowano spadek liczby nieletnich sprawców o 1 509 osób oraz wzrost o 601 czynów karalnych.

Wykres 1. Liczba przestępstw stwierdzonych ogółem oraz czynów karalnych na terenie kraju w 2011 r.

Wskaźnik udziału nieletnich sprawców czynów karalnych w ogólnej liczbie ustalonych podejrzanych wyniósł 9,5 % (9,9 %), natomiast czyny karalne stanowiły 8,7 % (8,7 %) ogółu przestępstw stwierdzonych. Należy stwierdzić, że w 2011 r. w odniesieniu do 2010 r. nastąpił spadek 0,4 p.p. (punktu procentowego) wskaźnika nieletnich sprawców, natomiast wskaźnik liczby czynów karalnych pozostał na tym samym poziomie.

Wykres 2. Ogólna liczba podejrzanych oraz nieletnich sprawców czynów karalnych w 2011 r.

Spośród wszystkich przestępstw stwierdzonych dominowały te o charakterze kryminalnym. W 2011 r. odnotowano ich 794 102 w skali kraju (liczba ta wzrosła o 15 192 w porównaniu z rokiem 2010), z czego czyny karalne stanowiły 96 999, tj. 12,2 % ogólnej liczby przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (93 799 czynów, tj. 12,0 %).

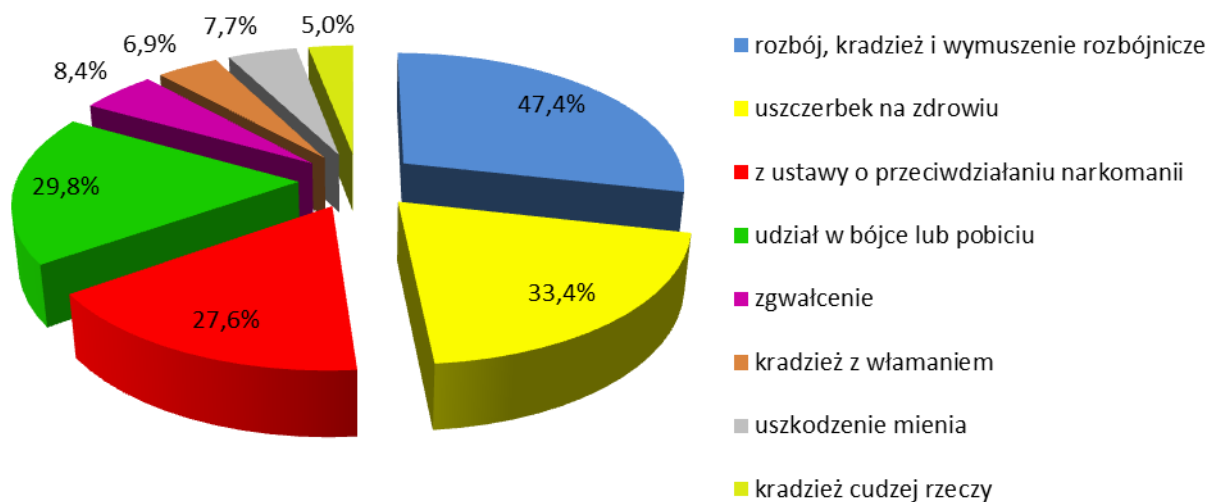
W ogólnej liczbie 101 026 czynów karalnych te o charakterze kryminalnym stanowiły 96,0 % (93,4 %). Ogólna liczba podejrzanych w kategorii przestępstw o charakterze kryminalnym to 284 488 (278 701). Nieletnich sprawców ujawniono – 47 207, stanowili oni 16,6 % ogółu podejrzanych w tej kategorii (48 805, tj. 17,5 %), natomiast w odniesieniu do liczby ogółem ujawnionych nieletnich sprawców czynów karalnych, stanowili oni 95,1 % (95,4 %).

Wśród czynów karalnych dominowały:

- rozbój, kradzież i wymuszenie rozbójnicze – 12 438 czynów, co stanowiło 47,4 % ogółu przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (11 547, tj. 42,4 %);
- kradzież cudzej rzeczy – 11 470 czynów, co stanowiło 5,0 % ogółu przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (11 248, tj. 5,1 %);
- kradzież z włamaniem – 9 329 czynów, co stanowiło 6,9 % ogółu przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (9 813, tj. 7,0 %);
- uszkodzenie mienia – 5 605 czynów, co stanowiło 7,7 % ogółu przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (4 865, tj. 7,0 %);
- uszczerbek na zdrowiu – 5 496 czynów, co stanowiło 33,4 % ogółu przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (5 591, tj. 35,6 %);
- udział w bójce lub pobiciu – 3 580 czynów, co stanowiło 29,8 % ogółu przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (3 158, tj. 26,6 %).

Ujawniono 4 440 (4 119) nieletnich sprawców, którzy popełnili 20 579 (20 279) czynów karalnych z Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Nieletni sprawcy stanowili 15,2 % (15,3 %) ogółu podejrzanych w tej kategorii, a dokonane czyny karalne stanowiły 27,6 % ogółu przestępstw stwierdzonych z tej ustawy (28,0 %).

Wykres 3. *Udział czynów karalnych popełnionych przez nieletnich w ogólnej liczbie przestępstw stwierdzonych w danej kategorii w 2011 r. (w %).*

W 2011 r. ujawniono 2 395 (2 338) nieletnich sprawców czynów karalnych będących po spożyciu alkoholu. Natomiast 29 (49) nieletnich sprawców dokonało czynów karalnych będąc pod wpływem narkotyków lub innych środków odurzających.

Nieletni sprawcy działając indywidualnie popełnili 81 527 czynów karalnych. Działając wspólnie z innym nieletnim dokonali 10 199 czynów, a z osobą dorosłą 3 711. Nieletni sprawcy tworzący grupy trzy i więcej osobowe dokonali 5 403 czyny karalne, a w grupach wspólnie z dorosłymi 3 681 czynów.

Wśród 49 654 nieletnich sprawców czynów karalnych ujawniono 42 047 chłopców oraz 7 607 dziewcząt.

Wobec 393 nieletnich sprawców czynów karalnych sąd rodzinny zastosował środek zapobiegawczy w postaci zatrzymania ich w schronisku dla nieletnich (473) oraz w 106 przypadkach umieszczenia w placówce oświatowo – wychowawczej (130).

Łącznie w 2011 roku sąd rodzinny zastosował środki zapobiegawcze wobec 499 nieletnich (603).

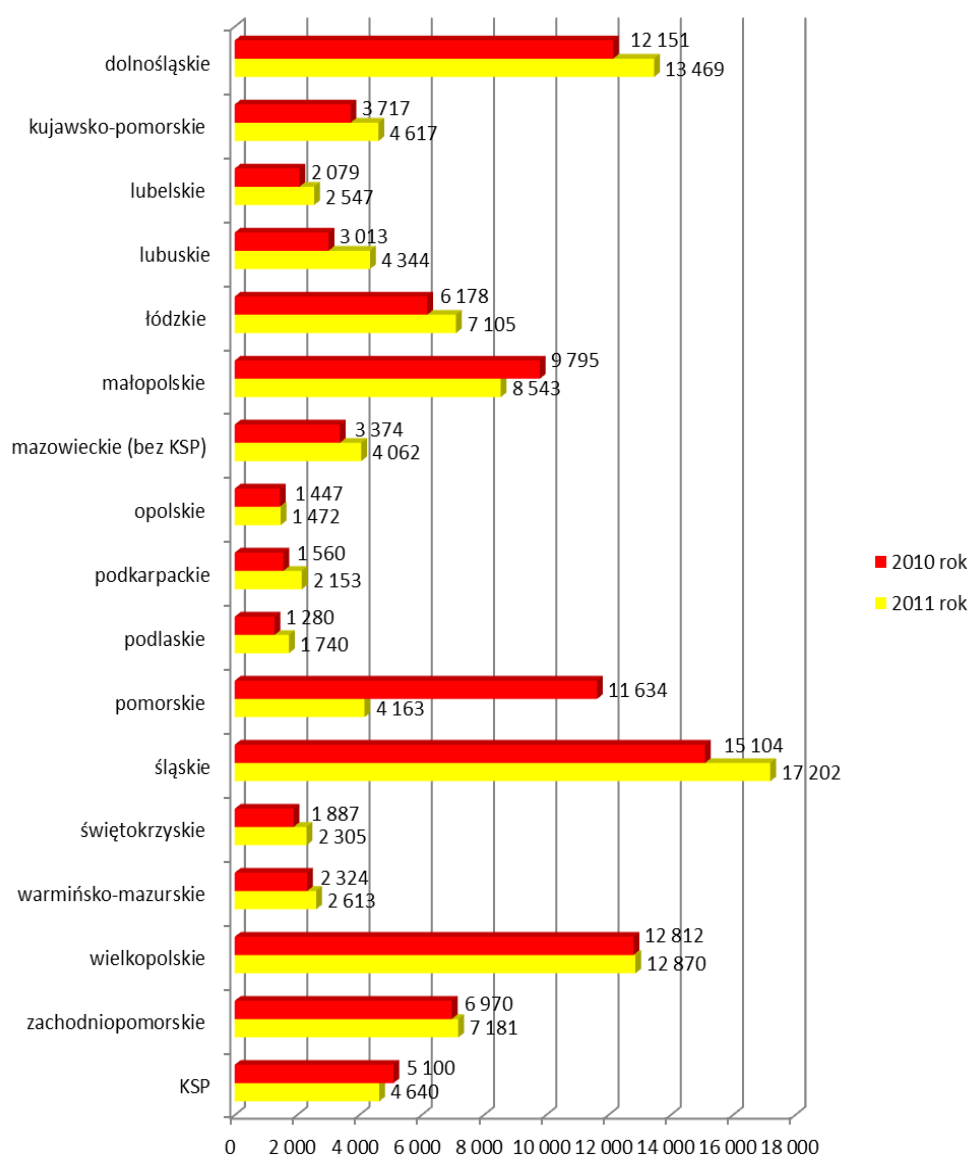
Do popełnienia czynu karalnego powróciło 3 948 nieletnich sprawców (4 457), spośród których 2 343 dokonało w przeszłości podobnego czynu (2 680), a 1 605 naruszyło inne przepisy (1 777).

Policjanci w 2011 roku ujawnili 4 267¹ uciekinierów z domów rodzinnych, 8 243 samowolnie przebywających poza terenem placówek opiekuńczo – wychowawczych (w tym młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii) oraz 540 uciekinierów z zakładów poprawczych lub schronisk dla nieletnich.

Osób małoletnich poniżej 13 roku życia, które dopuściły się czynu zabronionego w rozumieniu art. 1 §2 pkt. 2 Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich odnotowano 2 372 (2 854). Dokonali oni 1 724 (1 763) czyny zabronione.

Należy pamiętać, że czyny zabronione małoletnich poniżej 13 roku życia nie są uwzględniane w zestawieniu przestępczości stwierdzonej ogółem.

Wykres 4. Liczba czynów karalnych w latach 2010 - 2011 z podziałem na województwa.

¹ Dane pochodzą z Formularza statystycznego III/6, dotyczącego rozpoznania i profilaktycznej pracy Policji na rzecz zapobiegania demoralizacji nieletnich oraz patologii społecznej.

Szczegółowe dane dotyczące udziału nieletnich sprawców czynów karalnych w wybranych kategoriach przestępstw znajdują się w tabeli 1 w załączniku nr 1.

Zestawienie porównawcze dotyczące przestępczości na terenie Polski w latach 2010 – 2011, z podziałem na województwa, znajduje się w tabeli 2 w załączniku nr 1.

1.1.2 Przestępczość na terenie placówek oświatowych i wychowawczych

Do różnego typu szkół uczęszczało 48 852 nieletnich sprawców, tj. 98,4 % ogólnej liczby nieletnich sprawców czynów karalnych ujawnionych w 2011 r. (50 371 tj. 98,4 %).

Z danych statystycznych wynika, że w 2011 roku na terenie placówek oświatowych i wychowawczych stwierdzono ogółem 31 596 przestępstw, tj. o 1 303 więcej niż w roku 2010 (30 293), w tym na terenie:

- szkół podstawowych i gimnazjów 28 019 przestępstw (26 197);
- szkół średnich i zawodowych 2 043 przestępstwa (2 486);
- internatów i burs szkolnych 1 534 przestępstwa (1 610).

Na terenie wszystkich wymienionych placówek stwierdzono, w wymienionych kategoriach, następującą liczbę przestępstw:

- rozbój, kradzież i wymuszenie rozbójnicze – 8 216 (6 583);
- kradzież cudzej rzeczy – 3 672 (3 941);
- uszczerbek na zdrowiu – 2 846 (3 185);
- przeciwko funkcjonariuszowi publicznemu – 2 516 (3 025);
- udział w bójce lub pobiciu – 1 742 (1 429);
- narkotykowe – 1 025 (991);
- kradzież z włamaniem – 957 (1 046);
- zgwałcenie – 23 (34).

Należy pamiętać, że sprawcami przestępstw w obiektach szkolnych byli nie tylko nieletni, ale także dorośli.

W celu ograniczenia przestępczości i przeciwdziałania demoralizacji policjanci przeprowadzili 91 837² spotkań z młodzieżą oraz 50 670 z pedagogami.

Dane statystyczne dotyczące przypadków naruszenia prawa na terenie szkół i innych placówek oświatowych w latach 2010 - 2011, z wyszczególnieniem kategorii popełnionych przestępstw oraz dane dotyczące liczby przestępstw, stwierdzonych popełnionych na terenie placówek oświatowych, z podziałem na województwa, znajdują się w tabeli 3 i 4 w załączniku nr1.

² Dane pochodzą z Formularza statystycznego III/6, dotyczącego rozpoznania i profilaktycznej pracy Policji na rzecz zapobiegania demoralizacji nieletnich oraz patologii społecznej.

1.1.3. Przestępczość nieletnich na terenie poszczególnych województw

I. Województwo dolnośląskie - KWP we Wrocławiu

W 2011 roku na terenie woj. dolnośląskiego ujawniono 5 508 nieletnich sprawców, którzy popełnili 13 469 czynów karalnych (5 711 nieletnich popełniło 12 151 czynów).

Czyny karalne popełnione przez nieletnich stanowiły 11,9 % ogółu przestępstw stwierdzonych na terenie województwa (wzrost o 1,3 p.p. w stosunku do 2010 r.). Udział nieletnich wśród podejrzanych wyniósł 11,7 % i pozostał na tym samym poziomie.

Na terenie podległym Komendzie Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu stwierdzono 83 504 (81 788) przestępstwa o charakterze kryminalnym, w tym 13 166 (11 843) to czyny karalne popełnione przez nieletnich. W grupie 27 532 (28 148) ujawnionych podejrzanych, było 5 275 (5 487) nieletnich sprawców.

Wśród czynów karalnych dominowały:

- kradzież z włamaniem – 2 249 czynów karalnych, co stanowiło 14,3 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (2 143 – 13,1 %);
- kradzież cudzej rzeczy – 2 175 czynów karalnych, co stanowiło 8,6 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (2 038 – 8,4 %);
- rozbój, kradzież i wymuszenie rozbójnicze – 1 680 czynów karalnych, co stanowiło 52,3 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (1 259 – 42,2 %);
- naruszenie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii – 962 czyny karalne, co stanowiło 11,7 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (904 – 16,4 %);
- uszkodzenie mienia – 867 czynów karalnych, co stanowiło 12,0 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (695 – 9,4 %);
- uszczerbek na zdrowiu – 666 czynów karalnych, co stanowiło 42,7 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (521 - 36,7 %);
- udział w bójce lub pobiciu – 314 czynów karalnych, co stanowiło 32,5 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (288 – 28,3 %).

Na terenie placówek oświatowych popełniono 3 553 (3 412) przestępstwa. Najwięcej czynów zabronionych popełniono na terenie szkół podstawowych i gimnazjalnych – 3 009 (2 903). W szkołach zawodowych i średnich stwierdzono 180 czynów (173), na terenie internatów i burs – 364 (336).

Tabela 1. Zestawienie porównawcze przestępczości w Polsce i województwie dolnośląskim.

	rok	PRZESTĘPSTWA			SPRAWCY		
		ogółem przestępstw stwierdzonych	w tym czyny karalne nieletnich	udział czynów karalnych (w %)	osoby podejrzane ogółem	w tym nieletni sprawcy	udział nieletnich sprawców (w %)
Polska	2010	1 151 157	100 425	8,7	516 154	51 163	9,9
	2011	1 159 554	101 026	8,7	521 942	49 654	9,5
dolnośląskie	2010	114 342	12 151	10,6	48 943	5 711	11,7
	2011	113 332	13 469	11,9	47 187	5 508	11,7

II. Województwo kujawsko-pomorskie - KWP w Bydgoszczy

W 2011 roku na terenie woj. kujawsko-pomorskiego ujawniono 2 651 nieletnich sprawców, którzy popełnili 4 617 czynów karalnych (2 447 nieletnich popełniło 3 717 czynów). Czyny karalne popełnione przez nieletnich stanowiły 7,8 % ogółu przestępstw stwierdzonych na terenie województwa (wzrost o 1,2 p.p. w stosunku do 2010 r.). Udział nieletnich wśród podejrzanych wyniósł 9,4 % (wzrost o 0,3 p.p.).

Na terenie podległym Komendzie Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy stwierdzono 38 488 (37 597) przestępstw o charakterze kryminalnym, w tym 4 493 (3 467) to czyny karalne popełnione przez nieletnich. W grupie 14 400 (13 427) ujawnionych podejrzanych ogółem, było 2 555 (2 305) nieletnich sprawców.

Wśród czynów karalnych dominowały:

- naruszenie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii – 1 412 czynów karalnych, co stanowiło 35,5 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (1 021 – 30,5 %);
- kradzież cudzej rzeczy – 593 czyny karalne, co stanowiło 5,2 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (494 – 4,4 %);
- rozbój, kradzież i wymuszenie rozbójnicze – 422 czyny karalne, co stanowiło 39,5% ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (350 – 31,9 %);
- kradzież z włamaniem – 396 czynów karalnych, co stanowiło 5,3 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (292 – 3,7 %);
- uszczerbek na zdrowiu – 320 czynów karalnych, co stanowiło 39,7 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (227 – 33,4 %);
- uszkodzenie mienia – 216 czynów karalnych, co stanowiło 5,6 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (172 – 4,5 %);
- udział w bójce lub pobiciu – 116 czynów karalnych, co stanowiło 24,2 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (171 – 30,8 %).

Na terenie placówek oświatowych popełniono 1 229 (1 040) przestępstw. Najwięcej czynów zabronionych popełniono na terenie szkół podstawowych i gimnazjalnych – 1 064 (891). W szkołach zawodowych i średnich stwierdzono 123 czynów (112), na terenie internatów i burs – 42 (37).

Tabela 2. Zestawienie porównawcze przestępczości w Polsce i województwie kujawsko-pomorskim.

	rok	PRZESTĘPSTWA			SPRAWCY		
		ogółem przestępstw stwierdzonych	w tym czyny karalne nieletnich	udział czynów karalnych (w %)	osoby podejrzane ogółem	w tym nieletni sprawcy	udział nieletnich sprawców (w %)
Polska	2010	1 151 157	100 425	8,7	516 154	51 163	9,9
	2011	1 159 554	101 026	8,7	521 942	49 654	9,5
kujawsko-pomorskie	2010	56 164	3 717	6,6	27 012	2 447	9,1
	2011	59 130	4 617	7,8	28 204	2 651	9,4

III. Województwo lubelskie - KWP w Lublinie

W 2011 roku na terenie woj. lubelskiego ujawniono 2 610 nieletnich sprawców, którzy popełnili 2 547 czynów karalnych (2 281 nieletnich popełniło 2 079 czynów).

Czyny karalne popełnione przez nieletnich stanowiły 5,0 % ogółu przestępstw stwierdzonych na terenie województwa (wzrost o 0,6 p.p. w stosunku do 2010 r.). Udział nieletnich w grupie podejrzanych wyniósł 8,0 % (wzrost o 0,6 p.p.).

Na terenie podległym Komendzie Wojewódzkiej Policji w Lublinie stwierdzono 32 307 (30 463) przestępstw o charakterze kryminalnym, w tym 2 373 (1 908) to czyny karalne popełnione przez nieletnich. W grupie 17 010 (16 055) ujawnionych podejrzanych ogółem, było 2 441 (2 141) nieletnich sprawców.

Wśród czynów karalnych dominowały:

- kradzież cudzej rzeczy – 517 czynów karalnych, co stanowiło 6,5 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (424 – 5,6 %);
- kradzież z włamaniem – 422 czyny karalne, co stanowiło 7,3 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (338 – 6,2 %);
- naruszenie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii - 321 czynów karalnych, co stanowiło 10,9 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (206 – 16,4 %);
- uszkodzenie mienia – 183 czyny karalne, co stanowiło 6,8 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (178 – 7,1 %);
- rozbój, kradzież i wymuszenie rozbójnicze – 180 czynów karalnych, co stanowiło 22,2 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (140 – 16,6 %);

- uszczerbek na zdrowiu - 135 czynów karalnych, co stanowiło 21,1 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (145 – 23,8 %);
- udział w bójce lub pobiciu – 89 czynów karalnych, co stanowiło 12,4 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (83 – 11,9 %).

Na terenie placówek oświatowych popełniono 671 (522) przestępstw. Najwięcej czynów zabronionych popełniono na terenie szkół podstawowych i gimnazjalnych – 498 (375). W szkołach zawodowych i średnich stwierdzono 102 czynów (108), na terenie internatów i burs – 71 (39).

Tabela 3. Zestawienie porównawcze przestępczości w Polsce i województwie lubelskim.

	rok	PRZESTĘPSTWA			SPRAWCY		
		ogółem przestępstw stwierdzonych	w tym czyny karalne nieletnich	udział czynów karalnych (w %)	osoby podejrzane ogółem	w tym nieletni sprawcy	udział nieletnich sprawców (w %)
Polska	2010	1 151 157	100 425	8,7	516 154	51 163	9,9
	2011	1 159 554	101 026	8,7	521 942	49 654	9,5
lubelskie	2010	47 783	2 079	4,4	30 930	2 281	7,4
	2011	51 471	2 547	5,0	32 566	2 610	8,0

IV. Województwo lubuskie - KWP w Gorzowie Wielkopolskim

W 2011 roku na terenie woj. lubuskiego ujawniono 1 938 nieletnich sprawców, którzy popełnili 4 344 czyny karalne (1 896 nieletnich popełniło 3 013 czynów).

Czyny karalne popełnione przez nieletnich stanowiły 10,6 % ogółu przestępstw stwierdzonych na terenie województwa (wzrost o 2,9 p.p. w stosunku do 2010 r.). Udział nieletnich w grupie podejrzanych wyniósł 9,5 % (wzrost o 0,2 p.p.).

Na terenie podległym Komendzie Wojewódzkiej Policji w Gorzowie Wielkopolskim stwierdzono 25 236 (24 454) przestępstw o charakterze kryminalnym, w tym 3 989 (2 727) to czyny karalne popełnione przez nieletnich. W grupie 10 393 (10 072) ujawnionych podejrzanych ogółem, było 1 807 (1 760) nieletnich sprawców.

Wśród czynów karalnych dominowały:

- naruszenie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii – 1 069 czynów karalnych, co stanowiło 30,3 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (393 – 13,0 %);
- kradzież cudzej rzeczy – 262 czyny karalne, co stanowiło 4,3 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (299 – 5,0 %);
- kradzież z włamaniem – 257 czynów karalnych, co stanowiło 6,7 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (154 – 3,6 %);

- rozbój, kradzież i wymuszenie rozbójnicze – 241 czynów karalnych, co stanowiło 43,0 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (310 – 44,7 %);
- uszczerbek na zdrowiu - 192 czyny karalne, co stanowiło 30,9 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (207 – 37,9 %);
- udział w bójce lub pobiciu – 168 czynów karalnych, co stanowiło 37,9 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (132 – 29,5 %);
- uszkodzenie mienia – 127 czynów karalnych, co stanowiło 6,4 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (86 – 4,8 %).

Na terenie placówek oświatowych popełniono 1 362 (1 313) przestępstwa. Najwięcej czynów zabronionych popełniono na terenie szkół podstawowych i gimnazjalnych – 1 245 (1 129), w szkołach zawodowych i średnich stwierdzono 94 czyny (129), na terenie internatów i burs – 23 (55).

Tabela 4. Zestawienie porównawcze przestępczości w Polsce i województwie lubuskim.

	rok	PRZESTĘPSTWA			SPRAWCY		
		ogółem przestępstw stwierdzonych	w tym czyny karalne nieletnich	udział czynów karalnych (w %)	osoby podejrzane ogółem	w tym nieletni sprawcy	udział nieletnich sprawców (w %)
Polska	2010	1 151 157	100 425	8,7	516 154	51 163	9,9
	2011	1 159 554	101 026	8,7	521 942	49 654	9,5
lubuskie	2010	39 230	3 013	7,7	20 493	1 896	9,3
	2011	41 065	4 344	10,6	20 443	1 938	9,5

V. Województwo łódzkie - KWP w Łodzi

W 2011 roku na terenie woj. łódzkiego ujawniono 3 150 nieletnich sprawców, którzy popełnili 7 105 czynów karalnych (3 403 nieletnich popełniło 6 178 czynów).

Czyny karalne popełnione przez nieletnich stanowiły 9,6 % ogółu przestępstw stwierdzonych na terenie województwa (wzrost o 1,3 p.p. w stosunku do 2010 r.). Udział nieletnich w grupie podejrzanych wyniósł 9,0 % (spadek 0.8 p.p.).

Na terenie podległym Komendzie Wojewódzkiej Policji w Łodzi stwierdzono 50 782 (50 027) przestępstwa o charakterze kryminalnym, w tym 6 900 (5 965) to czyny karalne popełnione przez nieletnich. W grupie 18 188 (18 216) ujawnionych podejrzanych ogółem, było 2 999 (3 248) nieletnich sprawców.

Wśród czynów karalnych dominowały:

- naruszenie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii – 1 958 czynów karalnych, co stanowiło 47,2 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (1 399 – 35,1 %);

- rozbój, kradzież i wymuszenie rozbójnicze – 652 czyny karalne, co stanowiło 35,5 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (545 – 27,4 %);
- kradzież cudzej rzeczy – 638 czynów karalnych, co stanowiło 4,1 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (653 – 4,4 %);
- kradzież z włamaniem – 500 czynów karalnych, co stanowiło 6,1 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (340 – 3,9 %);
- uszczerbek na zdrowiu - 281 czynów karalnych, co stanowiło 27,9 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (302 – 31,6 %);
- uszkodzenie mienia – 234 czyny karalne, co stanowiło 5,1 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (224 – 5,3 %);
- udział w bójkę lub pobiciu – 152 czyny karalne, co stanowiło 20,7 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (185 – 24,8 %).

Na terenie placówek oświatowych popełniono 1 989 (1 938) przestępstw. Najwięcej czynów zabronionych popełniono na terenie szkół podstawowych i gimnazjalnych – 1 753 (1 738), w szkołach zawodowych i średnich stwierdzono 144 czyny (134), na terenie internatów i burs – 92 (66).

Tabela 5. Zestawienie porównawcze przestępczości w Polsce i województwie łódzkim.

	rok	PRZESTĘPSTWA			SPRAWCY		
		ogółem przestępstw stwierdzonych	w tym czyny karalne nieletnich	udział czynów karalnych (w %)	osoby podejrzane ogółem	w tym nieletni sprawcy	udział nieletnich sprawców (w %)
Polska	2010	1 151 157	100 425	8,7	516 154	51 163	9,9
	2011	1 159 554	101 026	8,7	521 942	49 654	9,5
łódzkie	2010	74 725	6 178	8,3	34 908	3 403	9,8
	2011	73 919	7 105	9,6	34 892	3 150	9,0

VI. Województwo małopolskie - KWP w Krakowie

W 2011 roku na terenie woj. małopolskiego ujawniono 2 620 nieletnich sprawców, którzy popełnili 8 543 czyny karalne (2 936 nieletnich popełniło 9 795 czynów).

Czyny karalne popełnione przez nieletnich stanowiły 8,7 % ogółu przestępstw stwierdzonych na terenie województwa (spadek o 1,7 p.p. w stosunku do 2010 r.). Udział nieletnich w grupie podejrzanych wyniósł 8,2 % (spadek o 0,9 p.p.).

Na terenie podległym Komendzie Wojewódzkiej Policji w Krakowie stwierdzono 72 693 (68 200) przestępstwa o charakterze kryminalnym, w tym 8 285 (9 220) to czyny karalne

popelnione przez nieletnich. W grupie 18 862 (18 584) ujawnionych podejrzanych ogółem, było 2 473 (2 774) nieletnich sprawców.

Wśród czynów karalnych dominowały:

- rozbój, kradzież i wymuszenie rozbójnicze – 2 198 czynów karalnych, co stanowiło 62,8 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (2 416 – 62,2 %);
- naruszenie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii – 1 637 czynów karalnych, co stanowiło 19,9 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (1 452 – 20,1 %);
- kradzież cudzej rzeczy – 572 czyny karalne, co stanowiło 3,1 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (544 – 3,1 %);
- kradzież z włamaniem – 384 czyny karalne, co stanowiło 4,0 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (448 – 4,6 %);
- uszczerbek na zdrowiu - 246 czynów karalnych, co stanowiło 25,0 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (410 - 36,6 %);
- udział w bójce lub pobiciu – 232 czyny karalne, co stanowiło 28,1% ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (237 – 27,0%);
- uszkodzenie mienia – 201 czynów karalnych, co stanowiło 3,5 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (242 – 4,4 %);
- zgwałcenie – 17 czynów karalnych, co stanowiło 12,5 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (238 – 71,9 %).

Na terenie placówek oświatowych popełniono 3 678 (3 801) przestępstw. Najwięcej czynów zabronionych popełniono na terenie szkół podstawowych i gimnazjalnych – 3 466 (3 275), w szkołach zawodowych i średnich stwierdzono 124 czynów (189), na terenie internatów i burs – 88 (337).

Tabela 6. Zestawienie porównawcze przestępczości w Polsce i województwie małopolskim.

	rok	PRZESTĘPSTWA			SPRAWCY		
		ogółem przestępstw stwierdzonych	w tym czyny karalne nieletnich	udział czynów karalnych (w %)	osoby podejrzane ogółem	w tym nieletni sprawcy	udział nieletnich sprawców (w %)
Polska	2010	1 151 157	100 425	8,7	516 154	51 163	9,9
	2011	1 159 554	101 026	8,7	521 942	49 654	9,5
małopolskie	2010	94 302	9 795	10,4	32 170	2 936	9,1
	2011	98 443	8 543	8,7	32 180	2 620	8,2

VII. Województwo mazowieckie - KWP w Radomiu (bez KSP)

W 2011 roku na terenie działania Mazowieckiej Komendy Policji z siedzibą w Radomiu ujawniono 2 401 nieletnich sprawców, którzy popełnili 4 062 czyny karalne (2 511 nieletnich popełniło 3 374 czyny).

Czyny karalne popełnione przez nieletnich stanowiły 7,2 % ogółu przestępstw stwierdzonych na terenie województwa (wzrost o 1,0 p.p. w stosunku do 2010 r.). Udział nieletnich w grupie podejrzanych wyniósł 7,6 % (spadek o 0,8 p.p.).

Na terenie podległym Komendzie Wojewódzkiej Policji z siedzibą w Radomiu stwierdzono 35 762 (35 104) przestępstwa o charakterze kryminalnym, w tym 3 889 (3 211) to czyny karalne popełnione przez nieletnich. W grupie 15 786 (15 249) ujawnionych podejrzanych ogółem, było 2 274 (2 394) nieletnich sprawców.

Wśród czynów karalnych dominowały:

- rozbój, kradzież i wymuszenie rozbójnicze – 851 czynów karalnych, co stanowiło 57,0 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (646 – 42,8 %);
- naruszenie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii – 662 czyny karalne, co stanowiło 19,6 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (387 – 11,9 %);
- kradzież cudzej rzeczy – 628 czynów karalnych, co stanowiło 6,5 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (454 – 5,0 %);
- kradzież z włamaniem – 440 czynów karalnych, co stanowiło 6,6 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (334 – 5,1 %);
- udział w bójce lub pobiciu – 227 czynów karalnych, co stanowiło 27,3 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (166 – 22,7 %);
- uszczerbek na zdrowiu – 205 czynów karalnych, co stanowiło 28,5 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (273 – 35,3 %);
- uszkodzenie mienia – 146 czynów karalnych, co stanowiło 4,9 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (160 – 5,4 %);
- zgwałcenie – 12 czynów karalnych, co stanowiło 11,2 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (4 – 4,7 %).

Na terenie placówek oświatowych popełniono 1 643 (1 469) przestępstwa. Najwięcej czynów zabronionych popełniono na terenie szkół podstawowych i gimnazjalnych – 1 462 (1 239), w szkołach zawodowych i średnich stwierdzono 110 czynów (156), na terenie internatów i burs – 71 (74).

Tabela 7. Zestawienie porównawcze przestępczości w Polsce i województwie mazowieckim (bez KSP).

	rok	PRZESTĘPSTWA			SPRAWCY		
		ogółem przestępstw stwierdzonych	w tym czyny karalne nieletnich	udział czynów karalnych (w %)	osoby podejrzane ogółem	w tym nieletni sprawcy	udział nieletnich sprawców (w %)
Polska	2010	1 151 157	100 425	8,7	516 154	51 163	9,9
	2011	1 159 554	101 026	8,7	521 942	49 654	9,5
mazowieckie	2010	54 725	3 374	6,2	29 937	2 511	8,4
	2011	56 761	4 062	7,2	31 547	2 401	7,6

VIII. Województwo opolskie - KWP w Opolu

W 2011 roku na terenie woj. opolskiego ujawniono 1 141 nieletnich sprawców, którzy popełnili 1 472 czyny karalne (1 227 nieletnich popełniło 1 447 czynów).

Czyny karalne popełnione przez nieletnich stanowiły 4,7 % ogółu przestępstw stwierdzonych na terenie województwa i ich udział pozostał na tym samym poziomie co w 2010 r. Udział nieletnich w grupie podejrzanych wyniósł 7,7 % (spadek o 0,9 p.p.).

Na terenie podległym Komendzie Wojewódzkiej Policji w Opolu stwierdzono 19 433 (19 436) przestępstwa o charakterze kryminalnym, w tym 1 335 (1 342) to czyny karalne popełnione przez nieletnich. W grupie 7 714 (7 515) ujawnionych podejrzanych ogółem, było 1 066 (1 170) nieletnich sprawców.

Wśród czynów karalnych dominowały:

- kradzież cudzej rzeczy – 243 czyny karalne, co stanowiło 4,2 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (264 – 4,9 %);
- naruszenie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii – 193 czyny karalne, co stanowiło 11,9 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (133– 7,8 %);
- kradzież z włamaniem – 187 czynów karalnych, co stanowiło 5,0 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (229 – 5,7 %);
- uszkodzenie mienia – 103 czyny karalne, co stanowiło 5,9 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (114 – 7,0 %);
- uszczerbek na zdrowiu – 89 czynów karalnych, co stanowiło 20,9 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (89 - 24,7 %);
- rozbój, kradzież i wymuszenie rozbójnicze – 82 czyny karalne, co stanowiło 24,1 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (72 – 21,3 %);
- udział w bójce lub pobiciu – 40 czynów karalnych, co stanowiło 12,7 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (58 – 17,1 %).

Na terenie placówek oświatowych popełniono 439 (460) przestępstw. Najwięcej czynów zabronionych popełniono na terenie szkół podstawowych i gimnazjalnych – 343 (284), w szkołach zawodowych i średnich stwierdzono – 66 czynów (146), na terenie internatów i burs – 30 (30).

Tabela 8. Zestawienie porównawcze przestępczości w Polsce i województwie opolskim.

	rok	PRZESTĘPSTWA			SPRAWCY		
		ogółem przestępstw stwierdzonych	w tym czyny karalne nieletnich	udział czynów karalnych (w %)	osoby podejrzane ogółem	w tym nieletni sprawcy	udział nieletnich sprawców (w %)
Polska	2010	1 151 157	100 425	8,7	516 154	51 163	9,9
	2011	1 159 554	101 026	8,7	521 942	49 654	9,5
opolskie	2010	30 575	1 447	4,7	14 322	1 227	8,6
	2011	31 355	1 472	4,7	14 814	1 141	7,7

IX. Województwo podkarpackie - KWP w Rzeszowie

W 2011 roku na terenie woj. podkarpackiego ujawniono 1 774 nieletnich sprawców, którzy popełnili 2 153 czyny karalne (1 227 nieletnich popełniło 1 447 czynów).

Czyny karalne popełnione przez nieletnich stanowiły 5,6 % ogółu przestępstw stwierdzonych na terenie województwa (wzrost o 1,4 p.p. w stosunku do 2010 r.). Udział nieletnich w grupie podejrzanych wyniósł 8,0 % (wzrost o 0,4 p.p.).

Na terenie podległym Komendzie Wojewódzkiej Policji w Rzeszowie stwierdzono 24 138 (23 139) przestępstw o charakterze kryminalnym, w tym 2 045 (1 436) to czyny karalne popełnione przez nieletnich. W grupie 10 839 (10 313) ujawnionych podejrzanych ogółem, było 1 668 (1 513) nieletnich sprawców.

Wśród czynów karalnych dominowały:

- kradzież cudzej rzeczy – 323 czyny karalne, co stanowiło 5,1 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (265 – 4,6 %);
- kradzież z włamaniem – 262 czyny karalne, co stanowiło 6,3 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (172 – 4,4 %);
- rozbój, kradzież i wymuszenie rozbójnicze – 252 czyny karalne, co stanowiło 40,7 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (177 – 35,6 %);
- naruszenie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii – 213 czynów karalnych, co stanowiło 13,3 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (109 – 7,8 %);
- uszkodzenie mienia – 163 czyny karalne, co stanowiło 6,2 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (118 – 4,9 %);

- udział w bójce lub pobiciu – 88 czynów karalnych, co stanowiło 16,7 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (80 – 14,6 %);
- uszczerbek na zdrowiu – 86 czynów karalnych, co stanowiło 14,6 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (85 – 15,4 %).

Na terenie placówek oświatowych popełniono 840 (596) przestępstw. Najwięcej czynów zabronionych popełniono na terenie szkół podstawowych i gimnazjalnych – 702 (445), w szkołach zawodowych i średnich stwierdzono 107 czynów (120), na terenie internatów i burs – 31 (31).

Tabela 9. Zestawienie porównawcze przestępczości w Polsce i województwie podkarpackim.

	rok	PRZESTĘPSTWA			SPRAWCY		
		ogółem przestępstw stwierdzonych	w tym czyny karalne nieletnich	udział czynów karalnych (w %)	osoby podejrzane ogółem	w tym nieletni sprawcy	udział nieletnich sprawców (w %)
Polska	2010	1 151 157	100 425	8,7	516 154	51 163	9,9
	2011	1 159 554	101 026	8,7	521 942	49 654	9,5
podkarpackie	2010	36 885	1 560	4,2	21 351	1 631	7,6
	2011	38 790	2 153	5,6	22 113	1 774	8,0

X. Województwo podlaskie - KWP w Białymstoku

W 2011 roku na terenie woj. podlaskiego ujawniono 1 426 nieletnich sprawców, którzy popełnili 1 740 czynów karalnych (1 183 nieletnich popełniło 1 280 czynów).

Czyny karalne popełnione przez nieletnich stanowiły 6,8% ogółu przestępstw stwierdzonych na terenie województwa (wzrost o 1,6 p.p. w stosunku do 2010 r.). Udział nieletnich w grupie podejrzanych wyniósł 9,5 % (wzrost o 1,2 p.p.).

Na terenie podległym Komendzie Wojewódzkiej Policji w Białymstoku stwierdzono 16 387 (15 306) przestępstw o charakterze kryminalnym, w tym 1 628 (1 204) to czyny karalne popełnione przez nieletnich. W grupie 7 304 (6 831) ujawnionych podejrzanych ogółem, było 1 320 (1 116) nieletnich sprawców.

Wśród czynów karalnych dominowały:

- naruszenie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii – 334 czyny karalne, co stanowiło 24,2 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (143 – 12,1 %);
- kradzież cudzej rzeczy – 219 czynów karalnych, co stanowiło 5,2 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (183 – 4,7 %);
- rozbój, kradzież i wymuszenie rozbójnicze – 199 czynów karalnych, co stanowiło 33,1 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (178 – 27,7 %);

- uszczerbek na zdrowiu - 149 czynów karalnych, co stanowiło 27,4 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (129 – 27,9 %);
- kradzież z włamaniem – 108 czynów karalnych, co stanowiło 3,7 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (93 – 3,4 %);
- udział w bójce lub pobiciu – 70 czynów karalnych, co stanowiło 18,1 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (67 – 16,8 %);
- uszkodzenie mienia – 52 czyny karalne, co stanowiło 2,8 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (46 – 2,7 %).

Na terenie placówek oświatowych popełniono 604 (525) przestępstwa. Najwięcej czynów zabronionych popełniono na terenie szkół podstawowych i gimnazjalnych – 507 (430), w szkołach zawodowych i średnich stwierdzono 73 czynów (68), na terenie internatów i burs – 24 (27).

Tabela 10. Zestawienie porównawcze przestępczości w Polsce i województwie podlaskim.

	rok	PRZESTĘPSTWA			SPRAWCY		
		ogółem przestępstw stwierdzonych	w tym czyny karalne nieletnich	udział czynów karalnych (w %)	osoby podejrzane ogółem	w tym nieletni sprawcy	udział nieletnich sprawców (w %)
Polska	2010	1 151 157	100 425	8,7	516 154	51 163	9,9
	2011	1 159 554	101 026	8,7	521 942	49 654	9,5
podlaskie	2010	24 670	1 280	5,2	14 338	1 183	8,3
	2011	25 588	1 740	6,8	15 016	1 426	9,5

XI. Województwo pomorskie - KWP w Gdańsku

W 2011 roku na terenie woj. pomorskiego ujawniono 2 727 nieletnich sprawców, którzy popełnili 4 163 czyny karalne (3 218 nieletnich popełniło 11 634 czyny).

Czyny karalne popełnione przez nieletnich stanowiły 5,6 % ogółu przestępstw stwierdzonych na terenie województwa (spadek o 6,7 p.p. w stosunku do 2010 r.). Udział nieletnich w grupie podejrzanych wyniósł 9,8 % (spadek o 1,4 p.p.).

Na terenie podległym Komendzie Wojewódzkiej Policji w Gdańsku stwierdzono 48 598 (53 491) przestępstw o charakterze kryminalnym, w tym 3 927 (10 096) to czyny karalne popełnione przez nieletnich. W grupie 16 198 (16 199) ujawnionych podejrzanych ogółem, było 2 590 (3 115) nieletnich sprawców.

Wśród czynów karalnych dominowały:

- kradzież cudzej rzeczy – 703 czyny karalne, co stanowiło 4,6 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (1 094 – 7,8 %);

- uszkodzenie mienia – 650 czynów karalnych, co stanowiło 12,7 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (681 – 14,7 %);
- uszczerbek na zdrowiu - 453 czyny karalne, co stanowiło 39,6 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (966 – 60,5 %);
- rozbój, kradzież i wymuszenie rozbójnicze – 404 czyny karalne, co stanowiło 35,4 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (1 176 – 57,1 %);
- kradzież z włamaniem – 383 czyny karalne, co stanowiło 3,9 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (2 195 – 20,1 %);
- naruszenie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii – 341 czynów karalnych, co stanowiło 13,8 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (2 597 – 57,3 %);
- udział w bójce lub pobiciu – 178 czynów karalnych, co stanowiło 29,2 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (182 – 28,4 %).

Na terenie placówek oświatowych popełniono 1 336 (2 379) przestępstw. Najwięcej czynów zabronionych popełniono na terenie szkół podstawowych i gimnazjalnych – 1 193 (2 197), w szkołach zawodowych i średnich 102 czynów (109), na terenie internatów i burs – 41 (73).

Tabela 11. Zestawienie porównawcze przestępczości w Polsce i województwie pomorskim.

	rok	PRZESTĘPSTWA			SPRAWCY		
		ogółem przestępstw stwierdzonych	w tym czyny karalne nieletnich	udział czynów karalnych (w %)	osoby podejrzane ogółem	w tym nieletni sprawcy	udział nieletnich sprawców (w %)
Polska	2010	1 151 157	100 425	8,7	516 154	51 163	9,9
	2011	1 159 554	101 026	8,7	521 942	49 654	9,5
pomorskie	2010	94 483	11 634	12,3	28 712	3 218	11,2
	2011	74 488	4 163	5,6	27 857	2 727	9,8

XII. Województwo śląskie - KWP w Katowicach

W 2011 roku na terenie woj. śląskiego ujawniono 6 404 nieletnich sprawców, którzy popełnili 17 202 czyny karalne (6 986 nieletnich popełniło 15 104 czyny).

Czyny karalne popełnione przez nieletnich stanowiły 10,0 % ogółu przestępstw stwierdzonych na terenie województwa (wzrost o 1,1 p.p. w stosunku do 2010 r.). Udział nieletnich w grupie podejrzanych wyniósł 10,1 % (spadek o 0,6 p.p.).

Na terenie podległym Komendzie Wojewódzkiej Policji w Katowicach stwierdzono 123 660 (120 831) przestępstw o charakterze kryminalnym, w tym 16 692 (13 285) to czyny karalne popełnione przez nieletnich. W grupie 39 036 (39 242) ujawnionych podejrzanych ogółem, było 6 172 (6 743) nieletnich sprawców.

Wśród czynów karalnych dominowały:

- naruszenie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii – 3 034 czyny karalne, co stanowiło 36,2 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (2 531 – 29,3 %);
- rozbój, kradzież i wymuszenie rozbójnicze – 2 191 czynów karalnych, co stanowiło 47,7 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (1 740 – 39,3 %);
- kradzież z włamaniem – 1 552 czyny karalne, co stanowiło 6,9 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (902 – 3,7 %);
- kradzież cudzej rzeczy – 1 355 czynów karalnych, co stanowiło 3,6 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (1 319 – 3,8 %);
- uszczerbek na zdrowiu – 1 235 czynów karalnych, co stanowiło 41,2 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (862 – 35,8 %);
- udział w bójce lub pobiciu – 968 czynów karalnych, co stanowiło 42,9 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (521 – 28,4 %);
- uszkodzenie mienia – 660 czynów karalnych, co stanowiło 6,0 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (527 – 4,9 %).

Na terenie placówek oświatowych popełniono 6 485 (5 148) przestępstw. Najwięcej czynów zabronionych popełniono na terenie szkół podstawowych i gimnazjalnych – 5 910 (4 615), w szkołach zawodowych i średnich stwierdzono 247 czynów (399), na terenie internatów i burs – 328 (134).

Tabela 12. Zestawienie porównawcze przestępczości w Polsce i województwie śląskim.

	rok	PRZESTĘPSTWA			SPRAWCY		
		ogółem przestępstw stwierdzonych	w tym czyny karalne nieletnich	udział czynów karalnych (w %)	osoby podejrzane ogółem	w tym nieletni sprawcy	udział nieletnich sprawców (w %)
Polska	2010	1 151 157	100 425	8,7	516 154	51 163	9,9
	2011	1 159 554	101 026	8,7	521 942	49 654	9,5
śląskie	2010	169 024	15 104	8,9	65 397	6 986	10,7
	2011	172 073	17 202	10,0	63 699	6 404	10,1

XIII. Województwo świętokrzyskie - KWP w Kielcach

W 2011 roku na terenie woj. świętokrzyskiego ujawniono 1 081 nieletnich sprawców, którzy popełnili 2 305 czynów karalnych (895 nieletnich popełniło 1 887 czynów).

Czyny karalne popełnione przez nieletnich stanowiły 6,7 % ogółu przestępstw stwierdzonych na terenie województwa (wzrost o 1,0 p.p. w stosunku do 2010 r.). Udział nieletnich w grupie podejrzanych wyniósł 6,6 % (wzrost o 0,8 p.p.).

Na terenie podległym Komendzie Wojewódzkiej Policji w Kielcach stwierdzono 17 453 (17 953) przestępstwa o charakterze kryminalnym, w tym 2 047 (1 779) to czyny karalne popełnione przez nieletnich. W grupie 6 850 (6 842) ujawnionych podejrzanych ogółem, było 1 014 (850) nieletnich sprawców.

Wśród czynów karalnych dominowały:

- rozbój, kradzież i wymuszenie rozbójnicze – 680 czynów karalnych, co stanowiło 72,4 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (268 – 44,5 %);
- naruszenie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii – 410 czynów karalnych, co stanowiło 14,3 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (837 – 22,9 %);
- kradzież cudzej rzeczy – 202 czyny karalne, co stanowiło 4,9 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (190 – 4,4 %);
- uszkodzenie mienia – 147 czynów karalnych, co stanowiło 10,0 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (87 – 6,1 %);
- kradzież z włamaniem – 131 czynów karalnych, co stanowiło 5,6 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (82 – 4,0 %);
- uszczerbek na zdrowiu – 103 czyny karalne, co stanowiło 26,1 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (44 – 12,6 %);
- udział w bójce lub pobiciu – 95 czynów karalnych, co stanowiło 25,1 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (84 – 22,13 %).

Na terenie placówek oświatowych popełniono 839 (475) przestępstw. Najwięcej czynów zabronionych popełniono na terenie szkół podstawowych i gimnazjalnych – 762 (382), w szkołach zawodowych i średnich stwierdzono 47 czynów (54), na terenie internatów i burs – 30 (39).

Tabela 13. Zestawienie porównawcze przestępczości w Polsce i województwie świętokrzyskim.

	rok	PRZESTĘPSTWA			SPRAWCY		
		ogółem przestępstw stwierdzonych	w tym czyny karalne nieletnich	udział czynów karalnych (w %)	osoby podejrzane ogółem	w tym nieletni sprawcy	udział nieletnich sprawców (w %)
Polska	2010	1 151 157	100 425	8,7	516 154	51 163	9,9
	2011	1 159 554	101 026	8,7	521 942	49 654	9,5
świętokrzyskie	2010	33 382	1 887	5,7	15 409	895	5,8
	2011	34 321	2 305	6,7	16 315	1 081	6,6

XIV. Województwo warmińsko-mazurskie - KWP w Olsztynie

W 2011 roku na terenie woj. warmińsko-mazurskiego ujawniono 2 166 nieletnich sprawców, którzy popełnili 2 613 czynów karalnych (2 026 nieletnich popełniło 2 324 czyny).

Czyny karalne popełnione przez nieletnich stanowiły 6,7 % ogółu przestępstw stwierdzonych na terenie województwa (wzrost o 0,5 p.p. w stosunku do 2010 r.). Udział nieletnich w grupie podejrzanych wyniósł 9,8 % (wzrost o 0,5 p.p.).

Na terenie podległym Komendzie Wojewódzkiej Policji w Olsztynie stwierdzono 26 618 (26 275) przestępstw o charakterze kryminalnym, w tym 2 480 (2 225) to czyny karalne popełnione przez nieletnich. W grupie 12 488 (12 329) ujawnionych podejrzanych ogółem, było 2 062 (1 928) nieletnich sprawców.

Wśród czynów karalnych dominowały:

- naruszenie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii – 447 czynów karalnych, co stanowiło 22,4 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (293 – 15,0 %);
- kradzież cudzej rzeczy – 377 czynów karalnych, co stanowiło 5,1 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (411 – 5,8 %);
- uszczerbek na zdrowiu - 291 czynów karalnych, co stanowiło 35,2 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (238 – 30,0 %);
- kradzież z włamaniem – 284 czyny karalne, co stanowiło 5,4 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (252 – 4,9 %);
- rozbój, kradzież i wymuszenie rozbójnicze – 266 czynów karalnych, co stanowiło 36,4 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (206 – 31,3 %);
- uszkodzenie mienia – 165 czynów karalnych, co stanowiło 6,6 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (204 – 8,0 %);
- udział w bójce lub pobiciu – 128 czynów karalnych, co stanowiło 23,9 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (93 – 17,4 %).

Na terenie placówek oświatowych popełniono 778 (704) przestępstw. Najwięcej czynów zabronionych popełniono na terenie szkół podstawowych i gimnazjalnych – 688 (599), w szkołach zawodowych i średnich stwierdzono 50 czynów (77), na terenie internatów i burs – 40 (28).

Tabela 14. Zestawienie porównawcze przestępczości w Polsce i województwie warmińsko-mazurskim.

	rok	PRZESTĘPSTWA			SPRAWCY		
		ogółem przestępstw stwierdzonych	w tym czyny karalne nieletnich	udział czynów karalnych (w %)	osoby podejrzane ogółem	w tym nieletni sprawcy	udział nieletnich sprawców (w %)
Polska	2010	1 151 157	100 425	8,7	516 154	51 163	9,9
	2011	1 159 554	101 026	8,7	521 942	49 654	9,5
warmińsko-mazurskie	2010	37 666	2 324	6,2	21 868	2 026	9,3
	2011	39 193	2 613	6,7	22 227	2 166	

XV. Województwo wielkopolskie - KWP w Poznaniu

W 2011 roku na terenie woj. wielkopolskiego ujawniono 4 918 nieletnich sprawców, którzy popełnili 12 870 czynów karalnych (4 851 nieletnich popełniło 12 812 czynów).

Czyny karalne popełnione przez nieletnich stanowiły 12,7 % ogółu przestępstw stwierdzonych na terenie województwa (spadek o 0,5 p.p. w stosunku do 2010 r.). Udział nieletnich w grupie podejrzanych wyniósł 10,8 % (spadek o 0,6 p.p.).

Na terenie podległym Komendzie Wojewódzkiej Policji w Poznaniu stwierdzono 68 017 (66 201) przestępstw o charakterze kryminalnym, w tym 12 564 (12 542) to czyny karalne popełnione przez nieletnich. W grupie 23 104 (21 914) ujawnionych podejrzanych ogółem, było 4 719 (4 665) nieletnich sprawców.

Wśród czynów karalnych dominowały:

- naruszenie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii – 5 520 czynów karalnych, co stanowiło 46,5 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (5 552 – 43,2 %);
- rozbój, kradzież i wymuszenie rozbójnicze – 1 212 czynów karalnych, co stanowiło 65,1 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (1 083 – 58,8 %);
- kradzież cudzej rzeczy – 1 138 czynów karalnych, co stanowiło 6,3 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (945 – 5,4 %);
- uszkodzenie mienia – 887 czynów karalnych, co stanowiło 14,0 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (677 – 11,6 %);
- kradzież z włamaniem – 695 czynów karalnych, co stanowiło 7,9 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (643 – 7,4 %);
- uszczerbek na zdrowiu – 565 czynów karalnych, co stanowiło 38,8 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (611 – 45,3 %);
- udział w bójce lub pobiciu – 254 czyny karalne, co stanowiło 36,2 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (316 – 40,6 %).

Na terenie placówek oświatowych popełniono 2 598 (2 776) przestępstw. Najwięcej czynów zabronionych popełniono na terenie szkół podstawowych i gimnazjalnych – 2 332 (2 454), w szkołach zawodowych i średnich stwierdzono 215 czynów (249), na terenie internatów i burs – 51 (73).

Tabela 15. Zestawienie porównawcze przestępczości w Polsce i województwie wielkopolskim.

	rok	PRZESTĘPSTWA			SPRAWCY		
		ogółem przestępstw stwierdzonych	w tym czyny karalne nieletnich	udział czynów karalnych (w %)	osoby podejrzane ogółem	w tym nieletni sprawcy	udział nieletnich sprawców (w %)
Polska	2010	1 151 157	100 425	8,7	516 154	51 163	9,9
	2011	1 159 554	101 026	8,7	521 942	49 654	9,5
wielkopolskie	2010	96 929	12 812	13,2	42 633	4 851	11,4
	2011	101 372	12 870	12,7	45 676	4 918	10,8

XVI. Województwo zachodniopomorskie - KWP w Szczecinie

W 2011 roku na terenie woj. zachodniopomorskiego ujawniono 3 451 nieletnich sprawców, którzy popełnili 7 181 czynów karalnych (3 869 nieletnich popełniło 6 970 czynów). Czyny karalne popełnione przez nieletnich stanowiły 11,5 % ogółu przestępstw stwierdzonych na terenie województwa (wzrost o 0,1 p.p. w stosunku do 2010 r.). Udział nieletnich w grupie podejrzanych wyniósł 11,5 % (spadek o 0,7 p.p.).

Na terenie podległym Komendzie Wojewódzkiej Policji w Szczecinie stwierdzono 43 930 (41 673) przestępstw o charakterze kryminalnym, w tym 6 800 (6 638) to czyny karalne popełnione przez nieletnich. W grupie 16 073 (15 418) ujawnionych podejrzanych ogółem, było 3 236 (3 641) nieletnich sprawców.

Wśród czynów karalnych dominowały:

- naruszenie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii – 1 038 czynów karalnych, co stanowiło 31,2 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (995 – 31,8 %);
- kradzież cudzej rzeczy – 958 czynów karalnych, co stanowiło 8,2 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (1 045 – 9,2 %);
- kradzież z włamaniem – 924 czyny karalne, co stanowiło 10,2 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (1 026 – 11,2 %);
- rozbój, kradzież i wymuszenie rozbójnicze – 514 czynów karalnych, co stanowiło 44,5 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (509 – 44,5 %);
- uszkodzenie mienia – 485 czynów karalnych, co stanowiło 13,1 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (371 – 10,8 %);
- uszczerbek na zdrowiu - 278 czynów karalnych, co stanowiło 31,6 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (260 – 28,8 %);
- udział w bójce lub pobiciu – 232 czyny karalne, co stanowiło 38,0 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (230 – 36,5 %);

- kradzież samochodu – 49 czynów karalnych, co stanowiło 8,8 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (23 – 4,4 %);
- zgwałcenie – 12 czynów karalnych, co stanowiło 15,6 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (18 – 25,4 %).

Na terenie placówek oświatowych popełniono 1 896 (2 067) przestępstw. Najwięcej czynów zabronionych popełniono na terenie szkół podstawowych i gimnazjalnych – 1 695 (1 837), w szkołach zawodowych i średnich stwierdzono 117 czynów (124), na terenie internatów i burs – 84 (106).

Tabela 16. Zestawienie porównawcze przestępczości w Polsce i województwie zachodniopomorskim.

	rok	PRZESTĘPSTWA			SPRAWCY		
		ogółem przestępstw stwierdzonych	w tym czyny karalne nieletnich	udział czynów karalnych (w %)	osoby podejrzane ogółem	w tym nieletni sprawcy	udział nieletnich sprawców (w %)
Polska	2010	1 151 157	100 425	8,7	516 154	51 163	9,9
	2011	1 159 554	101 026	8,7	521 942	49 654	9,5
zachodniopomorskie	2010	60 957	6 970	11,4	30 266	3 869	12,8
	2011	62 463	7 181	11,5	30 043	3 451	11,5

XVII. KSP

W 2011 roku na terenie Komendy Stołecznej Policji ujawniono 3 688 nieletnich sprawców, którzy popełnili 4 640 czynów karalnych (4 092 nieletnich popełniło 5 100 czynów). Czyny karalne popełnione przez nieletnich stanowiły 5,4 % ogółu przestępstw stwierdzonych na tym terenie (spadek o 0,6 p.p. w stosunku do 2010 r.). Udział nieletnich w grupie podejrzanych wyniósł 9,9 % (spadek o 1,0 p.p.).

Na terenie podległym Komendzie Stołecznej Policji stwierdzono 67 096 (85 315) przestępstw o charakterze kryminalnym, w tym 4 386 (5 100) to czyny karalne popełnione przez nieletnich. W grupie 22 711 (37 465) ujawnionych podejrzanych ogółem, było 3 536 (4 092) nieletnich sprawców.

Wśród czynów karalnych dominowały:

- naruszenie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii – 1 028 czynów karalnych, co stanowiło 19,3 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (1 327 – 26,1 %);
- kradzież cudzej rzeczy – 567 czynów karalnych, co stanowiło 2,3 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (626 – 2,5 %);

- rozbój, kradzież i wymuszenie rozbójnicze – 414 czynów karalnych, co stanowiło 23,4 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (472 – 23,6 %);
- uszkodzenie mienia – 319 czynów karalnych, co stanowiło 4,6 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (283 – 4,1 %);
- udział w bójce lub pobiciu – 229 czynów karalnych, co stanowiło 33,3 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (265 – 36,6 %);
- uszczerbek na zdrowiu - 202 czyny karalne, co stanowiło 23,9 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (222 - 26,7 %);
- kradzież z włamaniem – 155 czynów karalnych, co stanowiło 1,6 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (170 – 1,7 %);
- zgwałcenie – 12 czynów karalnych, co stanowiło 10,8 % ogółem przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (8 – 6,9 %).

Na terenie placówek oświatowych popełniono 1 656 (1 668) przestępstw. Najwięcej czynów zabronionych popełniono na terenie szkół podstawowych i gimnazjalnych – 1 390 (1 404), w szkołach zawodowych i średnich stwierdzono 142 czynów (139), na terenie internatów i burs – 124 (125).

Tabela 17. Zestawienie porównawcze przestępczości w Polsce i KSP.

	rok	PRZESTĘPSTWA			SPRAWCY		
		ogółem przestępstw stwierdzonych	w tym czyny karalne nieletnich	udział czynów karalnych (w %)	osoby podejrzane ogółem	w tym nieletni sprawcy	udział nieletnich sprawców (w %)
Polska	2010	1 151 157	100 425	8,7	516 154	51 163	9,9
	2011	1 159 554	101 026	8,7	521 942	49 654	9,5
KSP	2010	85 315	5 100	6,0	37 465	4 092	
	2011	85 790	4 640	5,4	37 163	3 688	9,9

1.2. Podsumowanie

- 1) Analiza danych statystycznych z 2011 r. wykazuje, że pomimo spadku liczby ujawnionych nieletnich sprawców czynów karalnych o 1 509, wzrosła liczba stwierdzonych czynów karalnych o 601 w porównaniu z 2010 r. Świadczy to o wielości czynów popełnianych przez jednego nieletniego.
- 2) Najczęściej stwierdzanymi były czyny karalne z kategorii rozbój, kradzież i wymuszenie rozbójnicze – 12 438 czynów, kradzież cudzej rzeczy – 11 470 czynów, kradzież z włamaniem

– 9 329 czynów. W pierwszym przypadku nastąpił wzrost, a w dwóch następnych spadek liczby stwierdzonych czynów, w porównaniu do 2010 r.

- 3) Największy, względem danych z 2010 r., wzrost liczby czynów karalnych, tj. o 891 oraz procentowy o 5,0 p.p., zanotowano w kategorii rozbój, kradzież i wymuszenie rozbójnicze.
- 4) Największy spadek liczby czynów karalnych, w stosunku do danych z 2010 r., odnotowano w kategorii uszkodzenie mienia, tj. o 740.
- 5) Na terenie szkół podstawowych i gimnazjów w 2011 r. odnotowano wzrost liczby przestępstw stwierdzonych ogółem o 1 303, tj. o 4,3 %. Dla porównania w 2010 r. odnotowano wzrost liczby przestępstw stwierdzonych ogółem o 5 157, tj. o 24,5 %.

1.3. Wnioski

Zasadnym jest aby funkcjonariusze Policji zajmujący się przedmiotową problematyką:

- 1) Kontynuowali realizację programów profilaktycznych i edukacyjnych oraz inicjowali nowe, mające na celu rozwijanie świadomości społecznej i prawnej oraz zmierzające do unikania zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.
- 2) Kontynuowali i inicjowali działania edukacyjne kierowane do rodziców/opiekunów prawnych na temat rozpoznawania zagrożeń i uzależnień, a także innych patologii społecznych u dzieci i młodzieży.
- 3) Kontynuowali ścisłą współpracę z instytucjami państwowymi, samorządowymi, organizacjami społecznymi, kościołami i związkami wyznaniowymi oraz innymi podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.
- 4) Aktywnie działali w grupach interdyscyplinarnych tworzonych na rzecz dzieci i młodzieży.
- 5) Prowadzili, wspólnie z placówkami oświatowymi i strażami gminnymi (miejskimi), diagnozę środowiska szkolnego pod kątem zagrożenia uczniów szkół i placówek oświatowych niedostosowaniem społecznym oraz uczestniczyli w opracowaniu programów bezpieczeństwa.

2 DZIAŁALNOŚĆ POLICJI W ZAKRESIE ZAPOBIEGANIA ZJAWISKOM PATOLOGII SPOŁECZNEJ

2.1. Alkoholizm

Alkoholizm należy obecnie do najbardziej rozpowszechnionych form patologii. Charakter i rozmiary tego zjawiska sprawiają, że wywołuje ono dotkliwe skutki społeczne. Wśród nich należy wymienić takie jak: szkody o charakterze emocjonalnym, ekonomicznym, zdrowotnym, niewydolność i rozkład rodzin, przemoc i agresję. Z punktu widzenia realizowanych przez Policję zadań należy podkreślić kryminogeny charakter tego zjawiska oraz jego bezpośredni wpływ na poziom bezpieczeństwa publicznego, w tym także w ruchu drogowym. Dlatego też, jako obszar patologii społecznej, alkoholizm pozostaje w stałym zainteresowaniu Policji. Wśród realizowanych zadań w tym obszarze, praktycznie na każdym szczeblu organizacyjnym, Policja realizuje liczne przedsięwzięcia, począwszy od edukacji społeczeństwa, różnorodnych form oddziaływań profilaktycznych, po realizację zadań o charakterze kontrolnym i represyjnym.

2.1.1. Alkohol a przestępczość

Dane liczbowe prezentowane w tym rozdziale pochodzą z Policyjnego Systemu Statystyki Przestępczości TEMIDA, z wyjątkiem innych źródeł wskazanych w tekście. Dane umieszczone w nawiasach dotyczą 2010 r.

W 2011 roku w wybranych kategoriach przestępstw, w których badany jest stan trzeźwości sprawcy³, policjanci zarejestrowali łącznie 320 492 podejrzanych. Stan trzeźwości ustalono u 240 888 z nich, z czego 44 518 było trzeźwych, zaś 195 230 nietrzeźwych⁴. Nietrzeźwi stanowili więc 81 % (79,9 %) ogółu przebadanych. W porównaniu do roku poprzedniego nastąpił nieznaczny wzrost udziału nietrzeźwych podejrzanych wśród przebadanych na stan trzeźwości, tj. o 1,1 p.p. (punktu procentowego).

Wśród nieletnich we wspomnianych kategoriach odnotowano łącznie 41 423 sprawców czynów karalnych. Policjanci ustalili stan trzeźwości u 14 423, z czego 11 999 z nich było trzeźwych, zaś 2 395 nietrzeźwych, co stanowiło 16,6 % przebadanych nieletnich (14,8 %) – nastąpił więc wzrost udziału nietrzeźwych o 1,8 p.p. w stosunku do roku 2010.

³ Dotyczy przestępstw z art. 148, 151-159, 189-193, 197-199, 207, 216, 217, 222-228, 278-282, 288-289 oraz rozdziału XX (przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu) i XXI (przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji) kodeksu karnego.

⁴ Dane te dotyczą wyłącznie osób nietrzeźwych pod wpływem alkoholu, nie uwzględniają zaś osób pod działaniem narkotyków, stąd nie sumują się.

Tabela 18. Podejrzani dorośli ogółem oraz w wybranych kwalifikacjach prawnych, w których w Policynym Systemie Statystyki Przestępczości TEMIDA wskazywany jest stan trzeźwości podejrzanego, w latach 2010 – 2011.

rok	Podejrzani we wszystkich kwalifikacjach ogółem	Podejrzani w wybranych kwalifikacjach ogółem	Ustalono stan trzeźwości	Trzeźwi	Nietrzeźwi	Udział nietrzeźwych wśród zbadanych podejrzanych w %
2010	516 154	306 200	231 814	45 449	185 335	79,9
2011	521 942	320 492	240 888	44 518	195 230	81

Wykres 5. Podejrzani, u których zbadano stan trzeźwości, w tym trzeźwi oraz nietrzeźwi w latach 2010-2011.

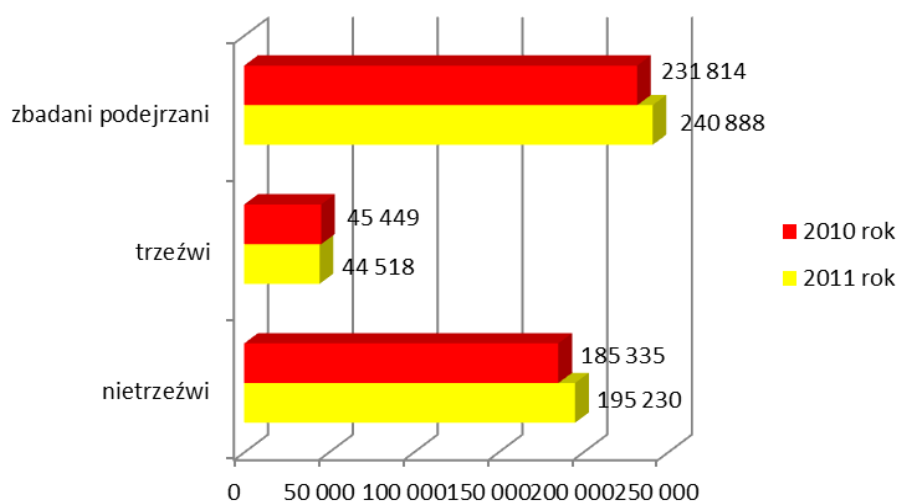
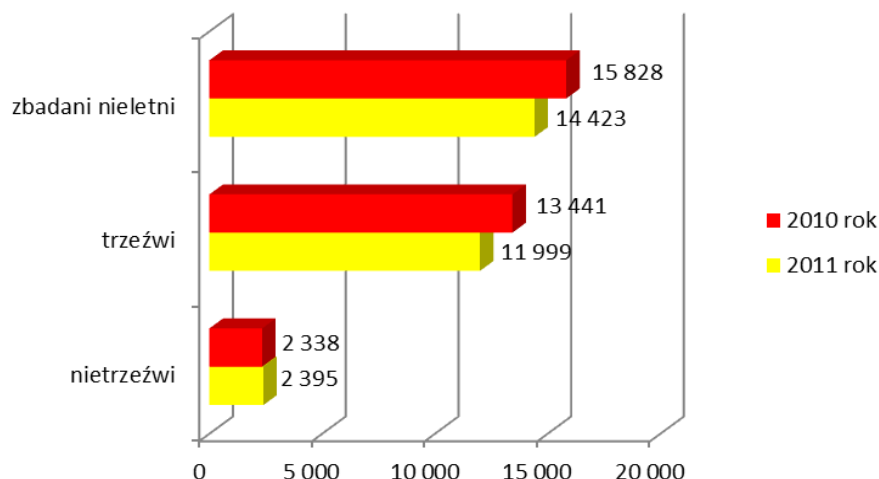

Tabela 19. Nieletni sprawcy czynów karalnych ogółem oraz w wybranych kwalifikacjach prawnych, w których w Policynym Systemie Statystyki Przestępczości TEMIDA wskazywany jest stan trzeźwości podejrzanego, w latach 2010 – 2011.

rok	Nieletni sprawcy we wszystkich kwalifikacjach ogółem	Nieletni sprawcy w wybranych kwalifikacjach ogółem	Ustalono stan trzeźwości	Trzeźwi	Nietrzeźwi	Udział nietrzeźwych wśród zbadanych sprawców
2010	51 163	42 997	15 828	13 441	2 338	14,8
2011	49 654	41 423	14 423	11 999	2 395	16,6

Wykres 6. Nieletni sprawcy czynów karalnych, u których zbadano stan trzeźwości, w tym trzeźwi i nietrzeźwi w latach 2010-2011.

Poniżej przedstawiony został udział nietrzeźwych podejrzanych wśród przebadanych na stan trzeźwości w wybranych kategoriach przestępstw w 2011 r., w porównaniu do roku 2010.

Poniższa analiza nie uwzględnia danych liczbowych dotyczących podejrzanych/nieletnich sprawców w poszczególnych kategoriach, jedynie wskazuje dane procentowe, obrazujące udział nietrzeźwych wśród przebadanych na stan trzeźwości.

Szczegółowe zestawienie danych liczbowych dotyczących podejrzanych oraz nieletnich sprawców czynów karalnych oraz udziału wśród nich nietrzeźwych w wybranych kategoriach przestępstw w 2011 r., w porównaniu do roku 2010, znajduje się w Załączniku nr 2, Tabeli 1.

- zabójstwo:
 - 81 % nietrzeźwych podejrzanych (77 %),
 - 71,4 % nietrzeźwych wśród nieletnich sprawców (42,9 %);
- uszczerbek na zdrowiu:
 - 64,3 % nietrzeźwych podejrzanych (63,3 %),
 - 6,3 % nietrzeźwych wśród nieletnich sprawców (6,2 %);
- udział w bójce lub pobiciu:
 - 77,9 % nietrzeźwych podejrzanych (75,6 %),
 - 12,9 % nietrzeźwych wśród nieletnich sprawców (11,1 %);
- zgwałcenie:
 - 71,4 % nietrzeźwych podejrzanych (66,8 %),
 - 21,9 % nietrzeźwych wśród nieletnich sprawców (48,3 %);
- kradzież cudzej rzeczy:
 - 30,4 % nietrzeźwych podejrzanych (28,6 %),

- 5,8 % nietrzeźwych wśród nieletnich sprawców (6,3 %);
- rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze:
 - 70 % nietrzeźwych podejrzanych (65,4 %),
 - 15 % nietrzeźwych wśród nieletnich sprawców (13,4 %);
- uszkodzenie rzeczy:
 - 79,3 % nietrzeźwych podejrzanych (77,8 %),
 - 22,5 % nietrzeźwych wśród nieletnich sprawców (20,9 %);
- przestępstwa przeciwko funkcjonariuszom publicznym:
 - 86 % nietrzeźwych podejrzanych (85 %),
 - 27,6 % nietrzeźwych wśród nieletnich sprawców (20 %).

Jak wynika z powyższego zestawienia, w 2011 r. największy odsetek nietrzeźwych podejrzanych wśród ogółu przebadanych był, podobnie jak rok wcześniej, w następujących kategoriach przestępstw: przeciwko funkcjonariuszom publicznym, zabójstwo oraz uszkodzenie rzeczy. Sytuacja taka ma niewątpliwie związek ze specyfiką tych kategorii przestępstw, tj. zatrzymywaniem sprawców często “na gorącym uczynku” lub niedługo po dokonaniu przestępstwa. Analizując nieletnich sprawców czynów karalnych, największy odsetek nietrzeźwych wystąpił wśród sprawców zgwałceń oraz zabójstw.

2.1.1.1. Działania profilaktyczno – opiekuńcze Policji – ujawnianie osób nietrzeźwych i doprowadzanie ich do wytrzeźwienia

W ramach działań profilaktycznych w 2011 roku policjanci służby prewencyjnej w całej Polsce ujawnili 15 285 małoletnich/nieletnich, znajdujących się pod wpływem alkoholu (15 034), co stanowi niewielki wzrost w stosunku do roku 2010, tj. o 1,7 %. Należy pamiętać, że spożywanie alkoholu przez osoby do 18. roku życia w celu wprowadzenia się w stan odurzenia traktowane jest jako jeden z przejawów demoralizacji.

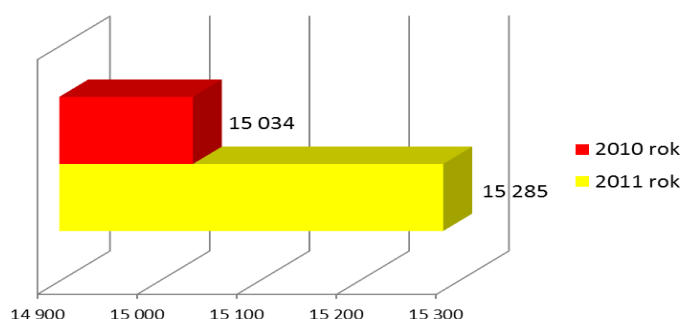
Najwięcej osób pod działaniem tego środka ujawniono na terenie działania KWP w Katowicach - 1 568, KWP w Krakowie - 1 376, KWP z/s w Radomiu – 1 133, KWP w Olsztynie - 1 082 oraz KWP w Łodzi - 1 152. Na przykładzie tych liczb trudno jest jednoznacznie diagnozować trendy związane ze spożywaniem alkoholu przez osoby do 18. roku życia, gdyż liczba ujawnionych małoletnich/nieletnich pod wpływem alkoholu jest wypadkową wielu czynników, takich jak np. charakter regionu, liczba akcji i działań policyjnych skierowanych na ujawnianie nietrzeźwych, rozmieszczenie i liczba lokali gastronomicznych oraz sklepów z dostępem do alkoholu, wreszcie wielkość terenu objętego działaniem komendy wojewódzkiej Policji, a także wielu innych. Jak wynika z przesłanych przez komendy wojewódzkie Policji

do Biura Prewencji KGP informacji rocznych z zakresu rozpoznania i profilaktycznej pracy Policji na rzecz zapobiegania demoralizacji nieletnich oraz patologii, niektórzy rodzice nie dostrzegają powagi problemu, jakim jest spożywanie napojów alkoholowych przez ich dzieci oraz jego potencjalnych zagrożeń. W wielu przypadkach zauważalny jest brak zaangażowania z ich strony, także w sytuacji, gdy dziecko spożywa już alkohol, i argumentowanie istniejącego stanu stwierdzeniem, że „lepiej, aby piło piwo, niż brało narkotyki” itp.

Spożywaniu alkoholu przez osoby do 18. roku życia sprzyja kilka czynników, do których możemy zaliczyć następujące: wzorce wyniesione z rodziny, brak właściwej i zdecydowanej reakcji dorosłych, łatwość dostępu do napojów alkoholowych lub traktowanie alkoholu jako środka zapewniającego dobrą rozrywkę, a także pozwalającego przełamywać bariery towarzyskie. Policja notuje przypadki, gdzie z alkoholem eksperymentują, lub wręcz upijają się nim, i zostają dowożone do szpitala, dzieci w wieku 12-14 lat, a nawet młodsze.

Problemem sygnalizowanym przez specjalistów ds. nieletnich są także zaniedbania wobec dzieci ze strony rodziców lub opiekunów będących pod wpływem alkoholu.

Wykres 7. Ujawnieni przez Policję małoletni/nieletni po wpływie alkoholu w latach 2010-2011.

Kolejnym zadaniem Policji, związanym z profilaktyką alkoholową, w kategorii działań opiekuńczych, jest ujawnianie i izolacja osób nietrzeźwych, które swoim zachowaniem dają powód do zgorznięcia w miejscu publicznym, znajdują się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu albo zagrażają życiu lub zdrowiu innych osób, w tym sprawców przemocy domowej.

Dane liczbowe dotyczące doprowadzeń osób nietrzeźwych w latach 2010 - 2011 obrazuje zamieszczona poniżej tabela.

Tabela 20. Doprowadzeni do wytrzeźwienia do pomieszczeń w jednostkach organizacyjnych Policji w latach 2010 i 2011 ogółem, w tym kobiety/dziewczęta⁵.

rok	Doprowadzeni do jednostek organizacyjnych Policji	
	ogółem	w tym kobiety/dziewczęta
2010	84 933	4 860
2011	84 078	5 122

W 2011 r. policjanci doprowadzili do wytrzeźwienia do pomieszczeń policyjnych łącznie 84 078 osób (84 933), z czego 5 122 to kobiety/dziewczęta. Stanowi to, w porównaniu do roku 2010, spadek o 1 % ogółu doprowadzonych. Kobiety i dziewczęta stanowiły w 2011 r. 6,1 % doprowadzonych (5,7 %).

Wykres 8. Ogół doprowadzonych do wytrzeźwienia do pomieszczeń w jednostkach organizacyjnych Policji w 2011 r., w tym kobiety/dziewczęta.

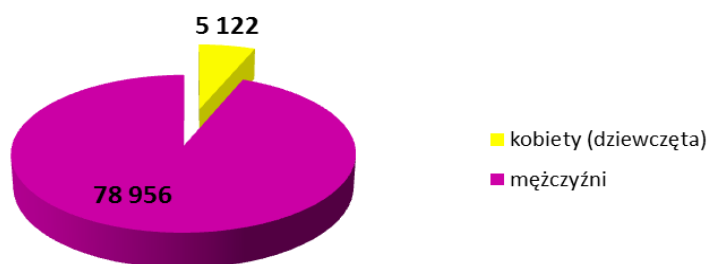
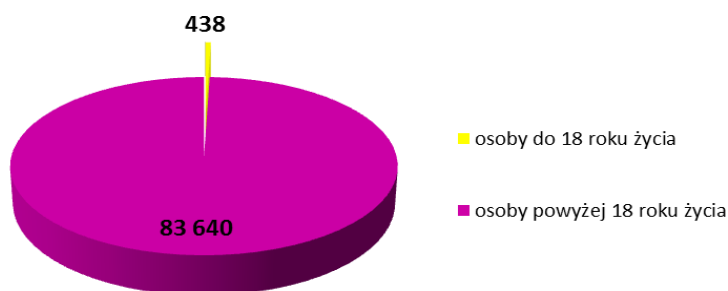

Tabela 21. Doprowadzeni do wytrzeźwienia do pomieszczeń w jednostkach organizacyjnych Policji w latach 2010 i 2011 ogółem, w tym osoby do 18 roku życia.

rok	Doprowadzeni	
	ogółem	w tym osoby do 18 roku życia
2010	84 933	403
2011	84 078	438

⁵ Dane na podstawie Formularza III/3 (Zestawienie liczbowe osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia w jednostkach organizacyjnych Policji).

Wykres 9. Ogół doprowadzonych do wytrzeźwienia do pomieszczeń w jednostkach organizacyjnych Policji w 2011 r., w tym osoby poniżej 18 roku życia.

Wśród ogółu doprowadzonych w 2011 r. 438 osób nie ukończyło 18 r. życia, co stanowiło 0,5 % (0,5 %). Biorąc pod uwagę liczby bezwzględne, nastąpił wzrost o 8,7 % w porównaniu do roku 2010.

Szczegółowe dane dotyczące osób doprowadzonych do wytrzeźwienia do pomieszczeń w jednostkach organizacyjnych Policji w 2011 r., z uwzględnieniem kobiet/dziewcząt oraz osób do 18 roku życia (z podziałem na płeć), w poszczególnych województwach, znajdują się w Załączniku nr 2, Tabelach 3 i 4.

2.1.1.2. Wykroczenia z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz kodeksu wykroczeń

Kolejnym istotnym dla Policji zadaniem w ramach działań restrykcyjnych w zakresie zapobiegania alkoholizmowi jest kontrolowanie przestrzegania przepisów ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2007, Nr 70, poz. 473 z późn. zm.). Ograniczenie spożywania alkoholu w miejscach publicznych ma istotny wpływ na poprawę poziomu porządku publicznego oraz poczucia bezpieczeństwa mieszkańców. W 2011 r. policjanci ujawnili łącznie w ramach prowadzonych czynności wyjaśniających 764 127 wykroczeń z cytowanej wyżej ustawy (734 389), z czego 649 238 dotyczyło naruszenia art. 43¹ ust. 1 (628 980) – spożywanie napojów alkoholowych wbrew zakazom, ich nabywanie lub spożywanie w miejscach nielegalnej sprzedaży lub spożywanie napojów alkoholowych przyniesionych przez siebie/inną osobę w miejscach wyznaczonych do ich sprzedaży lub podawania, co stanowi 85 % ogółu (85,6 %). Jak wynika z przedstawionych wyżej danych, w 2011 r. nastąpił wzrost o 4 % ujawnionych wykroczeń z ustawy o wychowaniu

w trzeźwości (...) w stosunku do roku 2010. Najwięcej takich wykroczeń ujawniono na terenie podległym KWP w Katowicach, KSP, KWP w Szczecinie oraz KWP we Wrocławiu.

Tabela 22. Ujawnione wykroczenia z ustawy o wychowaniu w trzeźwości (...) ogółem, w tym z art. 43¹ ust. 1, w latach 2010 i 2011.

rok	Ujawnione wykroczenia ogółem	w tym z art. 43 ¹ ust. 1
2010	734 389	628 980
2011	764 127	649 238

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące ujawnionych przez Policję w 2011 r. wykroczeń z ustawy o wychowaniu w trzeźwości (...), z podziałem na województwa, znajdują się w Załączniku nr 2, Tabeli 5.

W ramach wykonywania działań o charakterze patrolowo – interwencyjnym policjanci ujawniali nietrzeźwych sprawców wykroczeń. Do szczególnie uciążliwych społecznie należy zakłócanie spokoju, porządku publicznego, spoczynku nocnego lub wywoływanie zgorszenia w miejscu publicznym - jeżeli czyn ma charakter chuligański albo sprawca dopuścił się go będąc pod wpływem alkoholu - art. 51 § 2 kw. W 2011 r. policjanci ujawnili łącznie 83 606 takich wykroczeń (86 475), co stanowi spadek o 3,3 % w stosunku do roku 2010. Sprawcami 360 z nich byli nieletni (403), stąd sprawy o czyny karalne kierowane były do sądów rodzinnych – spadek o 10,7 %.

2.1.1.3. Przestępstwa z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz kodeksu karnego

Istotnym zadaniem Policji w omawianym obszarze, mającym charakter restrykcyjny jest ujawnianie faktów nieprzestrzegania przepisów Ustawy o wychowaniu w trzeźwości (...), w tym czynów, wobec których orzekanie następuje na podstawie przepisów o postępowaniu karnym:

- art. 43 – sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych w wypadkach, kiedy jest to zabronione, w tym m.in. osobom, których zachowanie wskazuje na znajdowanie się w stanie nietrzeźwości, osobom do 18 r. życia, na kredyt lub pod zastaw albo bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom,
- art. 45² – zakaz reklamy lub promocji napojów alkoholowych,
- art. 45³ – obrót hurtowy bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom.

Tabela 23. Przepiępstwa stwierdzone, podejrzani i pokrzywdzeni z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w latach 2010 i 2011.

rok	Przepiępstwa stwierdzone	Podejrzani	Pokrzywdzeni	
			ogółem	w tym małoletni
2010	1 288	954	358	187
2011	1 438	787	322	165

W 2011 r. nastąpił wzrost przepiępstw stwierdzonych z wymienionej ustawy o 11,6 % w stosunku do roku 2010 oraz spadek podejrzanych o 17,5 %. Świadczy to, że jeden podejrzany był sprawcą kilku przepiępstw. W 2011 r. miał także miejsce spadek liczby pokrzywdzonych o 10 %, w tym również małoletnich - o 11,8 %.

Najwięcej przepiępstw z ustawy o wychowaniu w trzeźwości (...) w 2011 r. stwierdzono na terenie działania KWP w Krakowie – 505 - 98,8 % wykrycia oraz KWP w Łodzi – 226 - 95,6 % wykrycia.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące przepiępstw stwierdzonych, podejrzanych i pokrzywdzonych z ustawy o wychowaniu w trzeźwości (...), z podziałem na województwa, znajdują się w Załączniku nr 2, Tabeli 6.

W ramach wykonywania zadań służbowych policjanci ujawniali także przepiępstwa z art. 208 kk⁶ - rozpijanie małoletniego.

Tabela 24: Przepiępstwa stwierdzone, podejrzani i pokrzywdzeni z art. 208 kk w latach 2010 i 2011.

rok	Przepiępstwa stwierdzone z art. 208 kk	Podejrzani		Pokrzywdzeni
		ogółem	w tym nieletni sprawcy	
2010	366	209	78	1312
2011	304	162	81	1691

W 2011 r., w porównaniu z rokiem 2010, obserwujemy spadek przepiępstw stwierdzonych o 17 %, spadek liczby podejrzanych o 22,5 %, ale za to wzrost pokrzywdzonych o 28,9 %. Świadczy to, że mniejsza niż przed rokiem liczba sprawców rozpijała większą liczbę małoletnich, co jest niepokojące z punktu widzenia dobra tych ostatnich.

Najwięcej tego typu przepiępstw - 76, stwierdzono na terenie działania KWP w Katowicach, wykrycie – 94,7 %, rekordowo duża liczba pokrzywdzonych – 572 małoletnich oraz KWP w Łodzi – 51, wykrycie 96,1 %. W 2011 r. podejrzany o popełnienie tego przepiępstwa

⁶ Art. 208 kk: Kto rozpija małoletniego, dostarczając mu napoju alkoholowego, ułatwiając jego spożycie lub nakłaniając go do spożycia takiego napoju, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

było 81 nieletnich sprawców (78), tj. 50 % ogółu podejrzanych (60 %), co stanowi wzrost o 3,8 % liczby nieletnich sprawców rozpijania swoich małoletnich kolegów w stosunku do roku 2010.

2.1.2. Przykładowe działania profilaktyczne w obszarze alkoholizmu

Policjanci praktycznie każdego szczebla organizacyjnego, jak corocznie, byli realizatorami lub współrealizatorami licznych działań, akcji, kampanii, programów o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym, których odbiorcami były dzieci i młodzież, ale także ich rodzice, wychowawcy oraz dorosła część społeczeństwa. Odrębną kategorię odbiorców stanowili sprzedawcy i podający napoje alkoholowe. Były to najczęściej inicjatywy podejmowane z różnymi partnerami pozapolicyjnymi, tak instytucjami państwowymi, w tym samorządowymi, jak i organizacjami pozarządowymi, klubami abstynenta, klubami AA, stowarzyszeniami i podmiotami działającymi na rzecz trzeźwości i bezpieczeństwa.

2.1.2.1. Działania współrealizowane przez KGP

„Pozory mylą, dowód nie” - w 2011 r. odbyła się już trzecia edycja tej ogólnopolskiej kampanii edukacyjnej, którą honorowym patronatem objął po raz kolejny Komendant Główny Policji oraz po raz pierwszy Minister Sprawiedliwości. Jej inicjatorem był Związek Pracodawców Przemysłu Piwowarskiego „Browary Polskie”, a współorganizatorem Biuro Prewencji KGP. Kampania miała na celu ograniczenie skali sprzedaży napojów alkoholowych małoletnim.

Podstawową zasadą w ramach tej edycji było bezpośrednie zaangażowanie się w działania gmin, w tym komisji rozwiązywania problemów alkoholowych oraz lokalnych stowarzyszeń działających na rzecz trzeźwości i odpowiedzialności obywatelskiej, a także rodziców. Chętne do udziału gminy otrzymały gotowy wystandaryzowany projekt edukacyjny, którego realizacja miała doprowadzić do ograniczenia procedury sprzedaży napojów alkoholowych osobom do 18. r. życia. Do gmin zostały przesłane pakiety zawierające przewodnik po kampanii, plakaty do dystrybucji w punktach sprzedaży alkoholu, ulotki, naklejki związane z ideą kampanii oraz broszura informacyjna dla rodziców na temat roli rodziny w budowaniu postaw dziecka wobec alkoholu. Na podstawie przesłanych raportów z realizacji działań w ramach tej kampanii specjalna komisja wyłoniła 10 laureatów, którzy zrealizowali kampanię najpełniej, najbardziej efektywnie, za co otrzymali honorowy tytuł „Bezpieczna Gmina”.

„Zachowaj Trzeźwy Umysł” - w 2011 r., już po raz kolejny, wiele jednostek organizacyjnych Policji włączyło się w ogólnopolską kampanię profilaktyczno – edukacyjną, której inicjatorem było Stowarzyszenie Producentów i Dziennikarzy Radiowych z Poznania wspólnie

z Biurem Prewencji KGP. Kampania została objęta honorowym patronatem Ministra Sportu i Turystyki, Ministra Edukacji Narodowej i, po raz piąty już z kolei, patronatem Komendanta Głównego Policji. Kampania, jak co roku, prowadzona była w ścisłej współpracy z gminami, w tym pełnomocnikami ds. rozwiązywania problemów alkoholowych. Miała ona na celu promowanie konstruktywnych postaw dzieci i młodzieży, zachowań prospołecznych jako alternatywy wobec zachowań ryzykownych i patologicznych, w tym głównie alkoholizmu, narkomanii oraz przemocy. W ramach tej edycji gminy otrzymały atrakcyjne komplety materiałów edukacyjnych skierowanych do poszczególnych grup wiekowych młodzieży szkolnej, rodziców i kierujących - ulotki, poradniki, kalendarze i różnego rodzaju interesujące gadzety. W ramach kampanii odbywały się liczne konkursy, festyny, happeningi, spotkania i inne formy promujące życie bez używek, przemocy oraz w trzeźwości. Jest to kampania o bardzo licznej grupie odbiorców, którą szacuje się nawet na kilka milionów. W 2011 roku „sportową twarzą” kampanii był Marcin Lewandowski, mistrz Europy w biegu na 800 m. Podczas uroczystego finału kampanii we wrześniu 2011 r., który odbył się z Centrum Sportów Olimpijskich w Warszawie, spośród jej uczestników została wyłoniona po raz kolejny tzw. Kapituła „Trzeźwego Umysłu”, specjalny zespół, w skład którego weszli pełnomocnicy lub koordynatorzy kampanii. Ideą tego honorowego kolegium jest promowanie aktywnych osób, dla których profilaktyka uzależnień jest ważną ideą życia.

2.1.2.2. Wybrane inicjatywy realizowane przez jednostki organizacyjne Policji

- działania pod kryptonimem „Melina” realizowane przez jednostki Policji woj. podlaskiego przy udziale przedstawicieli innych instytucji, w ramach programu pn. „Stop patologiom”, polegające na kontroli miejsc zamieszkania osób, u których spożywany jest notorycznie alkohol - pod kątem ujawnienia alkoholu i papierosów nieposiadających polskich znaków skarbowych akcyzy (KWP w Białymstoku);
- akcje pod kryptonimem „Trzeźwy Nastolatek”. Ich celem było przeciwdziałanie spożywaniu alkoholu przez osoby, które nie ukończyły 18. roku życia, zapobieganie sprzedaży alkoholu takim osobom oraz ujawnianie nieletnich popełniających czyny karalne oraz zagrożonych demoralizacją Ponadto funkcjonariusze kontrolowali placówki handlowe pod kątem zgodności sprzedaży alkoholu z wydanym zezwoleniem (KWP w Gorzowie Wlkp.);
- z inicjatywy Klubu Abstynenta „Powrót” w Mikołowie – odbyły się imprezy skierowane do młodzieży propagujące życie wolne od uzależnień: XV Ponadregionalne Mikołowskie Seminarium Trzeźwościowe, VIII Mikołowska Powiatowa Kampania „Łańcuch Czystych Serc” i Spartakiada Trzeźwościowa (KWP w Katowicach);
- konkurs Małych Form Teatralnych pn. „Nasza młodość bez alkoholu, narkotyków i przemocy,

czyli najprawdziwsza prawda w satyrze, jak się bawimy jak się uczymy”, którego główną ideą było propagowanie kreatywnych form spędzania czasu wolnego przez młodzież gimnazjalną i ponadgimnazjalną. Brała w nim udział młodzież z gdyńskich gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, a także świetlic socjoterapeutycznych, ognisk wychowawczych oraz Gdyńskiego Ochotniczego Hufca Pracy (KWP w Gdańsku);

- od 2009 roku prowadzony jest kompleksowy „Wojewódzki program działania Policji w ramach ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dotyczący sprzedaży napojów alkoholowych osobom, które nie ukończyły 18 roku życia”, kontynuowany był również w 2011 r. (KWP w Łodzi);
- przedstawiciel KPP w Ostrowcu Świętokrzyskim, w porozumieniu z księdzem parafii rzymskokatolickiej oraz przy współpracy ze Świętokrzyskim Towarzystwem Zapobiegania Patologii Społecznych „Kuźnia”, działającym w tej miejscowości, przeprowadził 21 spotkań profilaktycznych z wiernymi w ostrowieckich parafiach. Spotkania te odbywały się w czasie mszy świętych i dotyczyły w szczególności czynów zabronionych popełnianych pod wpływem alkoholu. W czasie spotkań przedstawiana była prezentacja pt. „Gdyby alkohol umiał mówić”. W spotkaniach uczestniczyło łącznie ponad 10 tysięcy mieszkańców (KWP w Kielcach);
- Komenda Powiatowa Policji dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego wspólnie z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Starych Babicach pod patronatem medialnym „Gazety Babickiej” i „Gońca Babickiego” przeprowadziła II edycję konkursu plastycznego pn.: „Zdrowo i szczęśliwie żyć - nie brać i nie pić”. Konkurs przeznaczony był dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjum z terenu gminy Stare Babice, a jego głównym celem było zwiększenie świadomości dzieci i młodzieży w zakresie konsekwencji, jakie powodują spożywanie alkoholu oraz zażywanie środków odurzających (KSP);
- w ramach działań propagujących zdrowy styl życia wśród młodzieży organizowano szereg imprez plenerowo-rekreacyjnych dla dzieci, m.in.: „Majówka z Policją”, „Policja Dzieciom”, „Bezpieczne Ferie 2011”, „Bezpieczne Wakacje”. Policjanci zachodniopomorscy w okresie wiosenno – letnim uczestniczyli w licznych festynach osiedlowych, podczas których prowadzone były punkty konsultacyjne z zakresu profilaktyki alkoholowej (KWP w Szczecinie);
- dwie jednostki w województwie opolskim są w posiadaniu alkogogli, które były wykorzystywane przez policjantów w czasie spotkań profilaktycznych z młodzieżą i cieszyły się dużym zainteresowaniem jako narzędzie, które w obrazowy sposób pokazuje stan po użyciu alkoholu. Jest to skuteczny element zniechęcający młodych ludzi do sięgania po napoje alkoholowe (KWP w Opolu);
- program pn. “Alkohol i narkotyki – brak biletów powrotnych!” – miał on na celu

- przeciwdziałanie przestępstwom i wykroczeniom z ustawy o wychowaniu w trzeźwości (...) oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. W ramach programu podejmowano wzmożone działania, w ramach których zrealizowano prawie 1 500 dodatkowych służb wspólnie ze Strażą Miejską, Strażą Graniczną, Żandarmerią Wojskową, Służbą Celną. W ramach działań przebadano prawie 9 000 kierujących na zawartość alkoholu w wydychanym powietrzu oraz środków odurzających (KWP w Bydgoszczy);
- policjanci Wydziału Prewencji KMP w Krakowie uczestniczyli w seminarium szkoleniowym dotyczącym współpracy międzyinstytucjonalnej w pomaganiu osobom z problemami alkoholowymi. W warsztatach uczestniczyli, oprócz Policji, przedstawiciele MOPS, pedagodzy, kuratorzy sądowi, przedstawiciele GKRPA oraz specjaliści terapii uzależnień. Podczas spotkania omawiano kompetencje i uprawnienia poszczególnych instytucji, wymieniano doświadczenia oraz wypracowywano rozwiązania mające na celu usprawnienie współpracy (KWP w Krakowie);
 - na terenie powiatu brzozowskiego realizowany był program prewencyjny pn. „Bezpieczna Dyskoteka”. Miał on na celu poprawę bezpieczeństwa uczestników imprez oraz okolicznych mieszkańców. W ramach programu policjanci przeprowadzali z organizatorami spotkania instruktazowo – edukacyjne, dokonywali kontroli dyskotek w zakresie sprzedaży i podawania alkoholu w przypadkach, gdy jest to zabronione lub brak jest zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych (KWP w Rzeszowie);
 - Komenda Powiatowa Policji w Czarnkowie wspólnie z członkami Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czarnkowie zorganizowała dla uczniów klas VI szkół podstawowych oraz klas I - III gimnazjów konkurs plastyczny pn. „Jak używki niszczą człowieka”. Celem konkursu było uświadomienie młodzieży szkolnej zagrożeń wynikających z zażywania wszelkiego rodzaju używek, w tym również alkoholu. Wyróżnieniem dla uczestników był kalendarz na rok 2012, do którego utworzenia wykorzystano zwycięskie prace (KWP w Poznaniu);
 - realizowano liczne programy prewencyjne o charakterze profilaktycznym, mające za zadanie przeciwdziałanie uzależnieniom, w tym uzależnieniu od alkoholu. Do działań tych należały m.in. programy o zasięgu wojewódzkim, jak np. konkurs „Jestem bezpieczny w Domu, w Szkole i na Drodze”. Program realizowany był we współpracy z Kuratorium Oświaty we Wrocławiu i skierowany był do uczniów szkół podstawowych i gimnazjów (KWP we Wrocławiu);
 - „Młodzieżowe patrole obywatelskie” - program, który w swoich założeniach obejmował zarówno uczestniczących w nim uczniów, jak i inne osoby, np. uczniów innych szkół, sprzedawców alkoholu i papierosów, przedstawicieli samorządów, członków organizacji

pozarządowych. 35-osobowa grupa uczniów biorących udział w patrolach została przeszkolona przez prowadzących projekt w zakresie podstawowych uregulowań prawnych dotyczących przeciwdziałania alkoholizmowi i sprzedaży wyrobów tytoniowych. Uczniowie wspólnie z dzielnicowym przeprowadzali kontrole połączone z rozmowami profilaktycznymi dotyczącymi szkodliwości alkoholu i wyrobów tytoniowych. Młodzież rozdała kilkaset ulotek z przesłaniem profilaktycznym oraz wspólnie z dzielnicowym prowadziła w czasie patroli rozmowy profilaktyczne, spotkania z młodzieżą, kontrole w rejonach gostynińskich szkół (KWP z/s w Radomiu);

- funkcjonariusze Komendy Miejskiej Policji w Elblągu kontynuowali w ramach współpracy z Teatrem im. A. Sewruka w Elblągu działania prewencyjne pn. „Spotkania w Teatrze”, zmierzające do przeciwdziałania patologiom społecznym takim jak: alkoholizm, narkomania oraz przemoc. Punktem wyjścia do dyskusji i rozmowy z młodzieżą były spektakle teatralne wystawiane przez elbląski teatr. Tematem przedstawień były problemy głównych bohaterów z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków, czy doświadczanie przemocy lub jej stosowanie wobec innych. Po spektaklu na pytania młodzieży związane z danym uzależnieniem czy problemem życiowym, odpowiadali profesjonaliści zaproszeni do dyskusji – terapeuta, psycholog, sędzia, policjant, lekarz (KWP w Olsztynie);
- policjanci służby prewencyjnej udzielali osobom zainteresowanym informacji na temat leczenia w Poradniach Leczenia Odwykowego - w postaci indywidualnych porad, przekazywania broszur informacyjnych, ulotek oraz plakatów (KWP w Lublinie).

2.1.3. Podsumowanie

Podsumowując należy podkreślić, że w 2011 r. nastąpił nieznaczny wzrost udziału nietrzeźwych wśród przebadanych na stan trzeźwości podejrzanych, tj. o 1,1 p.p. a także wzrost o 1,8 p.p. nietrzeźwych wśród nieletnich sprawców czynów karalnych. Nieznacznie wzrosła też, w porównaniu do roku 2010, liczba ujawnionych małoletnich/nieletnich pod wpływem alkoholu, mianowicie o 1,7 %. Spadła za to o 1 % łączna liczba doprowadzonych do wytrzeźwienia do pomieszczeń policyjnych, choć o 8,7 % wzrosła liczba doprowadzanych osób do 18. roku życia, co może niepokoić. W 2011 r. o 4 % nastąpił wzrost ujawnionych wykroczeń z ustawy o wychowaniu w trzeźwości (...) w stosunku do roku 2010, spadła zaś o 3,3 % liczba ujawnionych wykroczeń polegających na zakłócaniu spokoju, porządku publicznego przez sprawców pod wpływem alkoholu. Wzrosła o 11,6 % liczba przestępstw z ustawy o wychowaniu w trzeźwości (...), przy czym, co jest bardzo istotne, wykrywalność tych przestępstw wyniosła 97 %. Spadła za to o 17,5 % liczba podejrzanych z tej ustawy, co wskazywałoby na fakt, że jeden sprawca

popenił wiele czynów zabronionych. Zauważyć można niepokojące tendencje dotyczące zjawiska rozpijania małoletnich, tj. w 2011 r. spadła o 17 % liczba przestępstw stwierdzonych z art. 208 kk, wzrosła za to o prawie 29 % liczba pokrzywdzonych, co sugerowałoby, że mniejsza niż przed rokiem liczba sprawców rozpijała większą liczbę małoletnich.

Podkreślenia wymaga bardzo duża gama przedsięwzięć realizowanych w obszarze profilaktyki alkoholowej przez jednostki organizacyjne Policji, najczęściej przy zaangażowaniu licznych podmiotów pozapolicyjnych, tak instytucji państwowych, jak organizacji pozarządowych.

Alkoholizm jest zjawiskiem złożonym i jest on uwarunkowany wieloma czynnikami, trudno jest więc wskazywać jednoznacznie przyczyny takiego stanu rzeczy. Zapewne jest to wypadkowa wielu z nich, a postawienie tezy, co do rzeczywistych przyczyn takiego stanu rzeczy wymagałoby interdyscyplinarnych badań.

2.1.4. Wnioski

- 1) Ze względu na zaobserwowane tendencje, zasadna jest kontynuacja przez Policję działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze przeciwdziałania alkoholizmowi oraz pozyskiwanie nowych sojuszników do wspólnych działań.
- 2) Mając na uwadze stosunkowo niewielką liczbę przestępstw stwierdzonych z ustawy o wychowaniu w trzeźwości (...) należy zintensyfikować działania rozpoznawcze w tym obszarze - jako istotny element profilaktyki alkoholowej.
- 3) W związku z utrzymującą się na dużym poziomie liczbą ujawnianych małoletnich/nieletnich pod wpływem alkoholu oraz stosunkowo dużym udziałem nietrzeźwych nieletnich wśród przebadanych na stan trzeźwości sprawców czynów karalnych, należy zintensyfikować działania mające na celu ujawnianie przestępstw rozpijania małoletnich.

2.2. Narkomania

Narkomania – *narko* wyraz pochodzący z języka greckiego oznacza odurzenie, skostnienie; *mania* to szal, wściekłość, pasja, zapał. Oznacza więc używanie tych środków, które wywołują stany euforii. W szerokim znaczeniu terminu tego używa się na oznaczenie nałogowego używania wszelkich środków odurzających. W najwęższym znaczeniu - tylko do tych środków, które mogą wywołać stan euforii.

2.2.1. Prawne pojęcie narkomanii

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012, poz. 124) pod tym pojęciem rozumie stałe lub okresowe używanie w celach niemedycznych środków odurzających lub substancji psychotropowych albo środków zastępczych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich.

Używaniem jest wprowadzanie do organizmu człowieka środka odurzającego, substancji psychotropowej lub środka zastępczego niezależnie od drogi podania. Przy czym używanie tych środków okazyjne lub doświadczałne nie jest jeszcze narkomanią – tak jak nie jest alkoholizmem jednorazowe wypicie alkoholu. Narkomania występuje więc wtedy, gdy środki odurzające są używane stale lub okresowo.

Zgodnie z *ustawą* środek odurzający to każda substancja pochodzenia naturalnego lub syntetycznego działająca na ośrodkowy układ nerwowy, która dodatkowo została wymieniona w załączniku do ustawy.

Substancja psychotropowa to tylko taka, która działa na ośrodkowy układ nerwowy i została umieszczona w wykazie substancji psychotropowych.

Środkiem zastępczym jest substancja w każdym stanie fizycznym, która jest trucizną lub środkiem szkodliwym, używaną zamiast lub w takich samych celach niemedycznych jak środek odurzający lub substancja psychotropowa.

Przez uzależnienie od środków odurzających lub substancji psychotropowych (także środków zastępczych) ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii rozumie zespół zjawisk psychicznych lub fizycznych wynikających z działania tych środków lub substancji na organizm ludzki charakteryzujący się zmianą zachowania lub innymi reakcjami psychofizycznymi i koniecznością używania stale lub okresowo tych środków lub substancji w celu doznania ich wpływu na psychikę lub dla uniknięcia następstw wywołanych ich brakiem.

Środki zwalczania narkomanii to środki, które bezpośrednio zmierzają do likwidacji istniejącego już zjawiska narkomanii poprzez działania podejmowane w tym względzie wobec osób uzależnionych, jak również, w razie potrzeby, wobec osób zagrożonych uzależnieniem. Działalność zapobiegawcza i działalność zwalczająca są ze sobą ściśle związane i wzajemnie się uzupełniają. Najważniejszym źródłem prawa w tym zakresie jest ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii. Zgodnie z nią przeciwdziałanie narkomanii obejmuje:

- działalność wychowawczą i zapobiegawczą;
- leczenie, rehabilitację i readaptację osób uzależnionych;
- nadzór nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii;
- zwalczanie niedozwolonego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerebu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii;
- nadzór nad uprawami roślin zawierających substancje, których używanie może prowadzić do narkomanii.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii (art.40-53) karalne jest:

- wytwarzanie, przetwarzanie albo przerabianie, wbrew przepisom ustawy środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- wyrabianie, posiadanie, przechowywanie, zbycie lub nabycie przyrządów mogących służyć do niedozwolonego wytwarzania lub przerobu substancji psychotropowych;
- przywożenie z zagranicy, wywożenie lub tranzyt środków uznanych za odurzające lub substancji psychotropowych;
- wprowadzanie do obrotu, wbrew przepisom ustawy, środków odurzających, substancji psychotropowych, mlecza makowego lub słomy makowej albo uczestniczenie w takim obrocie;
- udzielanie innej osobie, wbrew przepisom ustawy, środka odurzającego lub substancji psychotropowej albo nakłanianie do użycia takiego środka lub substancji, lub ułatwianie takiego użycia zagrożone jest karą pozbawienia wolności do lat trzech;
- wytwarzanie, przetwarzanie, przerabianie, przywożenie z zagranicy, wywożenie za granicę, przewożenie w tranzycie, nabywanie, posiadanie lub przechowywanie prekursorów, wbrew przepisom ustawy, w celu niedozwolonego wytworzenia środka odurzającego lub substancji psychotropowej;
- posiadanie środków odurzających lub substancji psychotropowych.

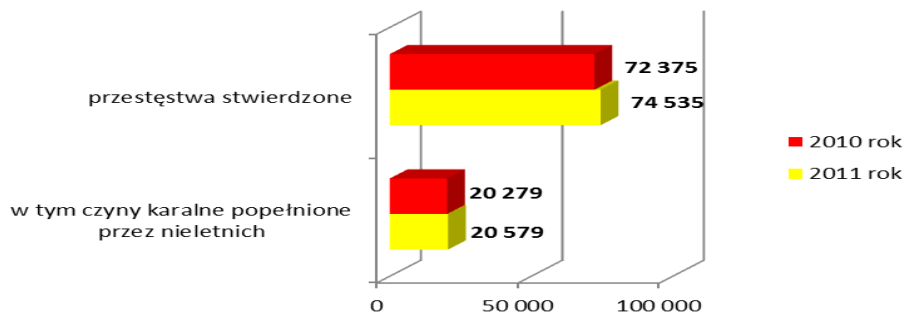
Nową regulacją jest karanie za niedopełnienie obowiązku prowadzenia ewidencji wytwarzania, przetwarzania, przerobu środków odurzających i substancji psychotropowych lub prekursorów i obrotu nimi lub w inny sposób naruszanie przepisów określających zasady stosowania środków, substancji lub prekursorów i obrotu nimi. Sprawca podlega karze grzywny. Orzekanie w sprawach o te czyny następuje na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach o wykroczenia.

2.2.2. Informacja statystyczna

Informacje statystyczne w niniejszym rozdziale pochodzą z Policyjnego Systemu Statystyki Przemocności „TEMIDA”. Liczby w nawiasach odnoszą się do danych statystycznych za 2010 rok.

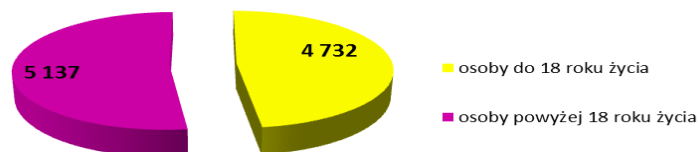
W 2011 roku z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii stwierdzono 74 535 (72 375) przestępstw. 20 579 (20 279) to czyny karalne popełnione przez nieletnich.

Wykres 10. Liczba przestępstw stwierdzonych, w tym czynów karalnych w 2010 i 2011 roku.

Na terenie Polski w 2011 roku ujawniono 4 440 (4 119) nieletnich, którym udowodniono popełnienie 20 579 (20 279) czynów karalnych z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, co stanowi 22,5 % (17,5 %) ogółu przestępstw stwierdzonych w tej kategorii. W porównaniu z 2010 rokiem liczba czynów popełnionych przez nieletnich uległa zwiększeniu o 300, tj. 0,3 %. Większość przestępstw – 63 538 (62 203) popełniono w miastach. Wskaźnik wykrywalności przestępstw narkotykowych wyniósł 97,7 % (97,7 %). Podejrzanych o popełnienie przestępstw z przepisów karnych ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii było 24 706 (22 746). Pokrzywdzonych przestępczością narkotykową zostało 9 869 (9 726) osób, z czego 47,9 % (39,3 %), czyli 4 732 (3 820) to małoletni.

Wykres 11. Liczba pokrzywdzonych przestępczością narkotykową w 2010 i 2011 roku.

Z analizy danych statystycznych wynika, że w 2011 roku nastąpił wzrost przestępstw z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii o 9,7 %. Na zwiększenie się liczby przestępstw narkotykowych popełnianych przez nieletnich niewątpliwym wpływ miał zakaz sprzedaży tzw. dopalaczy, a co za tym idzie utrudniony dostęp do tych środków odurzających. Po zmianie przepisów w zakresie obrotu niektórymi substancjami wchodzącymi w skład dopalaczy, wzrósł popyt na marihuanę.

2.2.3. Przeciwdziałanie narkomanii

Przykłady inicjatyw i kampanii w zakresie zapobiegania narkomanii zostały opisane

w rozdziale „Krajowy Program Zapobiegania Narkomanii”.

2.2.4. Nowe trendy w narkomanii

Nowym i niepokojącym zjawiskiem w Polsce jest nadużywanie dekstrometorfanu i benzydaminu. Dotyczy ono przede wszystkim dzieci i młodzieży. Głównym źródłem informacji o psychoaktywnym działaniu tych leków jest środowisko rówieśnicze i Internet. Większość rodziców i wychowawców jest nieświadoma zagrożenia ze strony łatwo dostępnych i tanich preparatów. Dekstrometorfan jest popularnym lekiem przeciwkaszlowym, który stał się środkiem psychoaktywnym, powodującym zarówno ostre zatrucia, jak i uzależnienie. Benzydamina jest popularnym lekiem przeciwzapalnym. Wykazuje działanie przeciwbólowe, miejscowo znieczulające, przeciwbakteryjne i przeciwgrzybiczne, lecz stała się także dość znanym środkiem odurzającym.

Zagrożeniem dla młodzieży jest przedstawianie tzw. dopalaczy jako naturalnej alternatywy dla narkotyków (rozumianych jako środki odurzające i substancje psychotropowe wymienione w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii). Dopalacze, zdradzając silniejsze powinowactwo do receptorów komórkowych, niż ma to miejsce w przypadku dotychczas konsumowanych nielegalnych używek, w rzeczywistości mogą być bardziej szkodliwe, niż narkotyki. W przypadku syntetycznych kanabinoli, a więc znajdujących się w dopalaczach odpowiedników THC, czyli składnika aktywnego marihuany, istnieje niebezpieczeństwo, że ich silniejsze powinowactwo do receptorów kanabinolowych może stanowić zagrożenie dla zdrowia i życia konsumentów.

Przypadki łamania przepisów ustawy w 2011 roku dotyczyły przeważnie posiadania przez młodych ludzi niewielkich liczby środków odurzających w postaci marihuany, bądź amfetaminy, tabletek ekstazy, haszyszu i kokainy. Odnotowano przypadki odurzania się młodych osób innymi legalnymi środkami w postaci leków i substancji wziewnych. Coraz rzadziej ujawniane są przypadki odurzania się oparami kleju, rozpuszczalnikami oraz gazem do zapalniczek.

W 2011 r. utrzymywały się następujące trendy związane z przestępczością narkotykową oraz konsumpcją środków odurzających i psychotropowych:

- najbardziej popularną formą dystrybucji narkotyków były nadal transakcje przeprowadzane poprzez komunikatory internetowe, gadu-gadu, czat itp., za pośrednictwem często zmienianych telefonów komórkowych na kartę, a dealerzy posługiwali się pseudonimami i korzystali z pośredników;
- coraz częściej sięgała po narkotyki i ich używała młodzież z tzw. typowych domów, pełnych, dobrze sytuowanych rodzin;
- policjanci odnotowali pojedyncze próby eksperymentowania z konsumpcją mefedronu,

morfiny w ampułkach, substancji 2CB (halucynogen, półprodukt do produkcji narkotyków pobudzających) oraz soli 4MC (proszek, pochodna kokainy);

- zanika zainteresowanie tzw. „dopalaczami”, jednak powiększa się grupa młodzieży eksperymentującej z substancjami dostępnymi na legalnym rynku leków (np. preparaty przeciwkaszlowe i przeciwprzeziębieniowe) i napojów energetycznych.

Po nowelizacji przepisów prawnych, które weszły w życie 1 stycznia 2010 r. w Republice Czeskiej, jednostki organizacyjne Policji położone blisko południowej granicy - tj. Cieszyn, Bielsko-Biała, Jastrzębie Zdrój, Racibórz, Rybnik, Tychy i Wodzisław Śląski – sygnalizowały wzrost zainteresowania w 2011 r. tzw. „turystyką narkotykową”, głównie do czeskiego Cieszyna i Ostrawy oraz do Pragi. Młodzi ludzie organizowali wyjazdy za granicę, gdzie nabywali narkotyki i zdelegalizowane u nas tzw. „dopalacze”.

Na podstawie informacji otrzymanych z jednostek organizacyjnych Policji można stwierdzić, iż coraz więcej podmiotów, zarówno wśród władz samorządowych, instytucji i organizacji pozarządowych, tworzyło wspólne koalicje sojuszników na rzecz przeciwdziałania rozprzestrzeniania zjawiska narkomanii. Współpraca z instytucjami zajmującymi się profilaktyką uzależnień to przede wszystkim rozwój kontaktów z Ośrodkami Terapii Uzależnień, komisji ds. narkomanii, poradniami psychologiczno - pedagogicznymi, Stowarzyszeniem Powrót z „U”, kuratorami sądowymi oraz pedagogami szkolnymi. Realizując zadania mające na celu przeciwdziałanie zjawiskom narkomanii, funkcjonariusze Policji współpracują z wieloma instytucjami oraz organizacjami społecznymi:

- Powiatowymi Centrami Pomocy Społecznej;
- Miejskimi/Gminnymi Ośrodkami Pomocy Społecznej;
- Towarzystwem Przyjaciół Dzieci;
- Poradniami Pedagogiczno-Psychologicznymi;
- Ośrodkami Interwencji Kryzysowej;
- Ośrodkami Terapii Uzależnień;
- Sądami Rodzinnymi i Nieletnich;
- Ośrodkami Rehabilitacyjno-Readaptacyjnymi;
- Poradniami Leczenia Uzależnień;
- Punktami Konsultacyjno – Interwencyjnymi;
- samorządami lokalnymi;
- placówkami oświatowymi;
- lokalnymi mediami;
- organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dzieci i młodzieży, oraz na rzecz przeciwdziałania narkomanii.

2.2.5. Podsumowanie i wnioski

- 1) W trakcie prowadzonych przedsięwzięć prewencyjno – profilaktycznych zauważalna jest coraz lepsza współpraca Policji z placówkami oświatowymi, które nie ograniczają się już tylko do kontaktów z jednostką organizacyjną Policji w sytuacji świadczącej o zaistnieniu przestępstwa, wykroczenia, czy też przejawów demoralizacji, lecz prowadzą szeroką współpracę na rzecz zapobiegania patologiom, w tym także uzależnieniom.
- 2) Pomimo prowadzonej wielopłaszczyznowo edukacji w zakresie narkomanii skierowanej do różnych adresatów – rodziców, pedagogów i innych opiekunów prawnych, często wskazywanym przez jednostki organizacyjne Policji problemem jest niezajomość występujących narkotyków, sposobów ukrywania ich przez nieletnich oraz objawów przebywania pod wpływem substancji psychotropowej.
- 3) Obserwowane jest nowe zagrożenie związane z nadużywaniem dekstrometorfanu i benzydaminu oraz ich pochodnych.
- 4) Należy ustawicznie podejmować zdecydowane działania w celu ograniczenia zjawiska narkomanii. Sytuacja wskazuje na potrzebę zacieśnienia współpracy Policji, instytucji pomocowych oraz placówek szkolnych i wychowawczych, w celu eliminacji zagrożeń związanych z narkotykami wśród małoletnich. Zaangażowanie wszystkich służb i instytucji w walkę z przestępstwami narkotykowymi, przy jednocześnie szeroko zakrojonej profilaktyce antynarkotykowej jest gwarancją sukcesu na płaszczyźnie niwelowania omawianego zagrożenia.

2.3. Handel ludźmi

Handel ludźmi jest karalny, a ten kto dopuszcza się handlu ludźmi podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3. Karalne również są przygotowania do popełnienia przestępstwa handlu ludźmi (osoba taka podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5). Dodatkowo do kodeksu karnego wprowadzono definicję niewolnictwa, zgodnie z którą jako niewolnictwo rozumie się stan zależności, w którym człowiek jest traktowany jako przedmiot własności. Powyższa nowelizacja kodeksu karnego weszła w życie 8 września 2010 r., wprowadzając zarówno definicję handlu ludźmi oraz niewolnictwa. Handel ludźmi jest uznawany za współczesną formę niewolnictwa. Ofiary tego procederu to przede wszystkim kobiety i dzieci, które zmuszane są do świadczenia usług seksualnych lub pracy w branży pornograficznej.

Zjawisko handlu ludźmi jest na bieżąco monitorowane przez służby prewencyjne i kryminalne. Działania prewencyjne w 2011 r. polegały głównie na upowszechnianiu wiedzy na temat zjawiska handlu ludźmi, w tym do pracy przymusowej w grupie osób udających się w poszukiwaniu pracy poza granice kraju oraz instytucji udzielających pomocy. Istotnym przejawem zjawiska handlu ludźmi jest werbowanie obywateli polskich w celu zmuszania do pracy na terenie państw Unii Europejskiej. Procederem tym najczęściej zajmują się obywatele polscy ściśle współpracujący z tzw. „rezydentami”, czyli Polakami lub obywatelami innych państw, mieszkającymi w krajach tranzytowych i docelowych. Efektem działań grup przestępczych jest najczęściej zakładanie kont bankowych przy użyciu legalnych dokumentów osób zwerbowanych, wyłudzenia kart kredytowych lub uzyskiwania kredytów, z których w konsekwencji korzystają członkowie grup przestępczych. Ofiary zmuszane są natomiast do żebractwa lub dokonywania kradzieży. Rekrutacja ofiar zmuszanych do świadczenia usług seksualnych występuje w Polsce na terenie całego kraju, jednakże najbardziej zagrożone są tereny, na których stopa bezrobocia wzrasta lub utrzymuje się na stałym, wysokim poziomie. Czynnikiem ten powoduje, że każda oferta atrakcyjnej i dobrze płatnej pracy, jaka pojawia się w różnego rodzaju ogłoszeniach, jest chętnie przyjmowana przez kobiety nieposiadające środków do życia. Dodatkową zachętą jest fakt, że osoba oferująca pracę nie stawia konkretnych wymogów, jak np. konieczność znajomości języka kraju, w którym praca będzie świadczona. Niejednokrotnie kobieta zdecydowana jest na podjęcie jakiegokolwiek pracy związanej z wyjazdem za granicę i podpisuje kontrakt w niezrozumiałym dla siebie języku, nie wiedząc nic na temat warunków pracy, na które wyraziła zgodę. Jednym z podstawowym kryterium doboru ofiar jest atrakcyjny wygląd. Aby przeciwdziałać takim praktykom, Policja zamieszczała informacje dotyczące handlu ludźmi na stronach internetowych jednostek organizacyjnych Policji oraz nagłaśniała tematykę za pośrednictwem lokalnych mediów. W widocznych i ogólnodostępnych miejscach umieszczane były plakaty i ulotki pozwalające poszerzyć wiedzę z zakresu tej problematyki. Policjanci uczestniczyli w szkoleniach resortowych, w trakcie których poszerzali swoją wiedzę zawodową na temat zjawiska, sposobów działania sprawców, uczyli się rozpoznawania osób mogących być ofiarami handlu ludźmi oraz zdobywali wiedzę z zakresu komunikacji z takimi osobami. Ponadto realizowali szereg działań profilaktycznych wynikających z Krajowego Planu Działań przeciwko Handlowi Ludźmi. Należy zaznaczyć, że handel ludźmi to proceder pozostający w ścisłym zainteresowaniu Policji.

2.3.1. Informacja statystyczna

Informacje statystyczne w niniejszym rozdziale pochodzą z Policyjnego Systemu Statystyki Przeszłości „TEMIDA”. Liczby w nawiasach odnoszą się do danych statystycznych za 2010 rok. Z uwagi na nierzadko długotrwały czas prowadzenia postępowań przygotowawczych (często

przekraczający rok kalendarzowy) liczba postępowań wszczętych w danych roku nie zawsze jest równa liczbie postępowań zakończonych. Wskaźnik wykrywalności oznacza odsetek przestępstw wykrytych przez Policję w stosunku do ogólnej liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku.

W dniu 20 maja 2010 r. została uchwalona, ustawa o zmianie ustawy - Kodeks karny, ustawy o Policji, ustawy - Przepisy wprowadzające Kodeks karny oraz ustawy - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 98, poz. 626), która m.in. wprowadziła do kodeksu karnego definicję „handel ludźmi” oraz „niewolnictwo” (art. 115 §22 i 23 kk). Ustawa wprowadziła min. art. 189a kk (handel ludźmi) oraz uchyliła art. 204 §4 kk (zwabianie lub uprowadzanie innej osoby w celu uprawniania prostytucji za granicą), art. 253 kk (uprawnianie handlu ludźmi nawet za ich zgodą).

Tabela 25. Postępowania wszczęte i zakończone, przestępstwa stwierdzone i wykryte oraz wnioski o objęcie aktem oskarżenia z artykułu 189a kk w latach 2010 i 2011.

Rok	Postępowania wszczęte	Postępowania zakończone	Przestępstwa stwierdzone	Przestępstwa wykryte	Wnioski o objęcie aktem oskarżenia
2010	16	18	39	39	39
2011	12	19	29 (427*)	26 (424*)	26 (424*)

*Informacje dotyczące przestępstw stwierdzonych, przestępstw wykrytych, wniosków o objęcie aktem oskarżenia w 2011 r. - statystycznie zostały wykazane jako wieloczynowe.

Wykres 12. Postępowania wszczęte i zakończone, przestępstwa stwierdzone i wykryte z artykułu 189a kk, w latach 2010 i 2011.

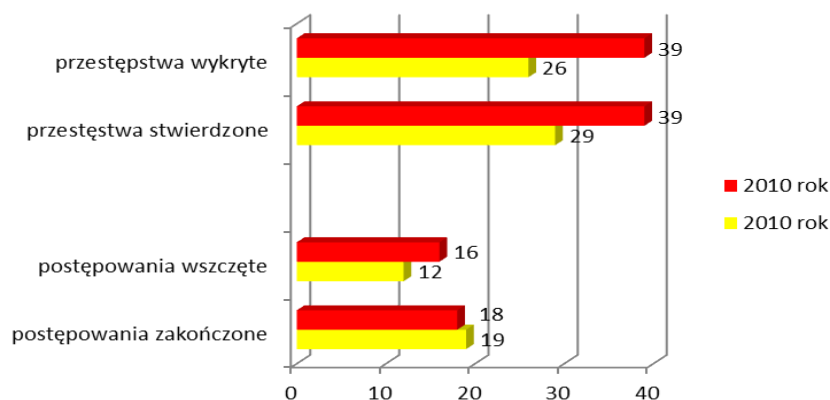

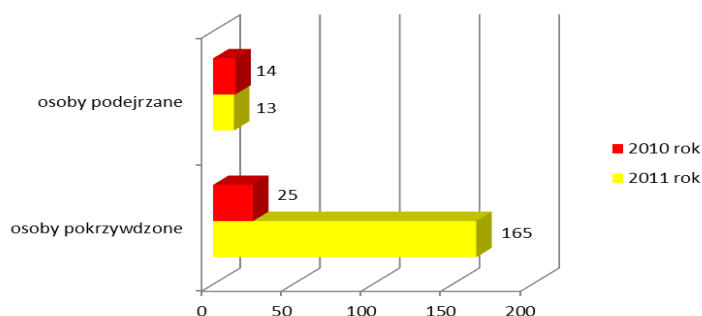
Tabela 26. Podejrzani z artykułu 189a kk w latach 2010 i 2011.

rok	Osoby podejrzane			Podejrzani cudzoziemcy
	ogółem	kobiety	mężczyźni	
2010	14	7	7	2
2011	13	8	5	1

Tabela 27. Pokrzywdzeni z artykułu 189a kk w latach 2010 i 2011.

rok	Pokrzywdzeni		
	ogółem	w tym cudzoziemcy	w tym małoletni
2010	25	9	-
2011	165	1	3

Wykres 13. Podejrzani i pokrzywdzeni z artykułu 189a kk w latach 2010 i 2011.

W sprawach dotyczących handlu ludźmi wszczęto 2011 r. 12 (16) postępowań przygotowawczych, zakończono 19 (18) postępowań. Stwierdzono 29 (39) przestępstw, wykryto 26 (39). Wskaźnik wykrywalności wyniósł 89,66 % (100 %). W trakcie postępowań skierowano 26 (39) wniosków o sporządzenie aktu oskarżenia. Sprawcami przestępstw było: 13 (14) osób narodowości polskiej, w tym 5 (7) mężczyzn i 8 (7) kobiet oraz 1 (2) cudzoziemiec. Ustalono 165 (25) osób pokrzywdzonych w wyniku procederu handlu ludźmi, w tym 1 (9) cudzoziemca i 3 (0) małoletnich.

Tabela 28. Postępowania wszczęte i zakończone, przestępstwa stwierdzone i wykryte, wnioski o objęcie aktem oskarżenia z artykułu 203 kk (zmuszanie do prostytucji) w latach 2010 i 2011.

rok	Postępowania wszczęte	Postępowania zakończone	Przestępstwa stwierdzone	Przestępstwa wykryte	Wnioski o objęcie aktem oskarżenia
2010	23	36	28	25	25
2011	16	21	19	19	13

Wykres 14. Postępowania wszczęte i zakończone, przestępstwa stwierdzone i wykryte z artykułu 203 kk w latach 2010 i 2011.

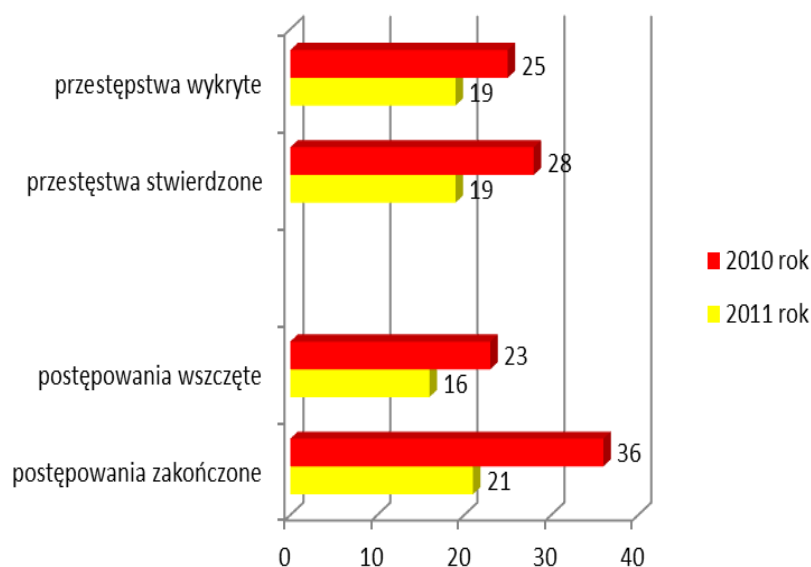

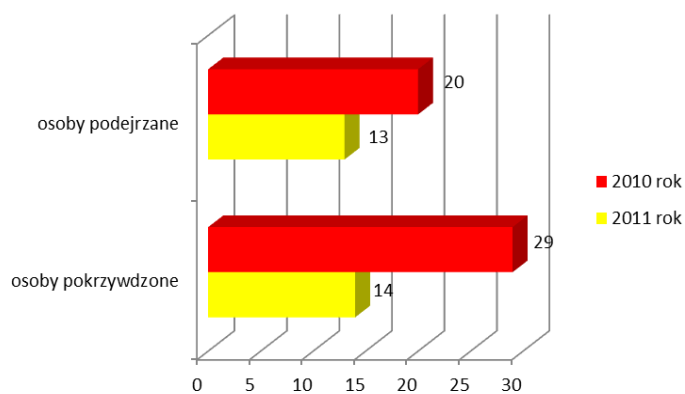
Tabela 29 Podejrzani z artykułu 203 (zmuszanie do prostytucji) w latach 2010 i 2011

rok	Podejrzani			Podejrzani cudzoziemcy
	ogółem	kobiety	mężczyźni	
2010	20	4	16	-
2011	13	10	3	2

Tabela 30. Pokrzywdzeni z artykułu 203 kk (zmuszanie do prostytucji) w latach 2010 i 2011

rok	Pokrzywdzeni		
	ogółem	w tym cudzoziemcy	w tym małoletni
2010	29	2	3
2011	14	-	1

Wykres 15. Podejrzani i pokrzywdzeni z artykułu 203 kk w latach 2010 i 2011.

W sprawach zmuszania do uprawiania prostytucji w 2011 r. wszczęto 16 (23) postępowań przygotowawczych, zakończono 21 (36) postępowań. Stwierdzono 19 (28) przestępstw, wykryto 19 (25) przestępstw. Wskaźnik wykrywalności wyniósł 100 % (89,29 %). W wyniku prowadzonych postępowań wniesiono 13 (25) wniosków o sporządzenie aktu oskarżenia. Wśród liczby 13 (20) podejrzanych odnotowano 3 (16) mężczyzn i 10 (4) kobiet, w tym 2 (0) cudzoziemców. Pokrzywdzonymi w wyniku zmuszania do uprawiania prostytucji okazało się 14 (29) osób, w tym 1 (3) małoletni.

Tabela 31. Postępowania wszczęte i zakończone, przestępstwa stwierdzone i wykryte, wnioski o objęcie aktem oskarżenia z artykułu 204§1-3 kk (stręczycielstwo, sutenerstwo, kuplerstwo, w tym również w stosunku do osób małoletnich) w latach 2010 i 2011.

rok	Postępowania wszczęte	Postępowania zakończone	Przestępstwa stwierdzone	Przestępstwa wykryte	Wnioski o objęcie aktem oskarżenia
2010	103	153	486	483	480
2011	85	142	327	319	315

Wykres 16. Postępowania wszczęte i zakończone, przestępstwa stwierdzone i wykryte z artykułu 204§1-3 kk w latach 2010 i 2011.

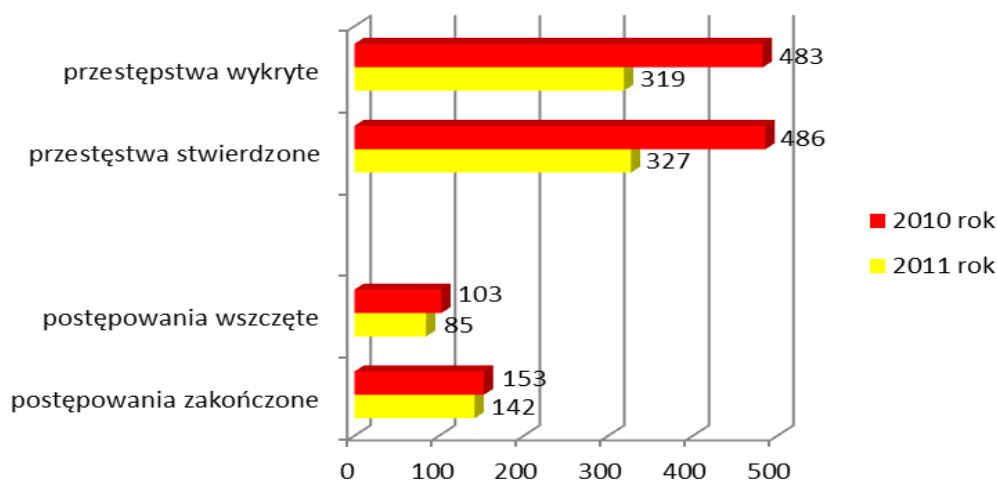

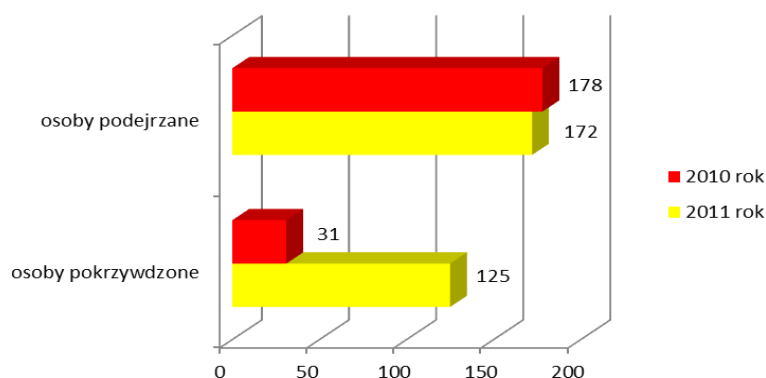
Tabela 32 Podejrzani z artykułu 204§1-3 kk (stręczycielstwo, sutenerstwo, kuplerstwo, w tym również w stosunku do osób małoletnich) w latach 2010 i 2011.

Rok	Podejrzani			Podejrzani Cudzoziemcy
	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	
2010	178	43	135	7
2011	172	47	125	3

Tabela 33. Pokrzywdzeni z artykułu 204§1-3 kk (stręczycielstwo, sutenerstwo, kuplerstwo, w tym również w stosunku do osób małoletnich) w latach 2010 i 2011.

rok	Pokrzywdzeni		
	ogółem	w tym cudzoziemcy	w tym małoletni
2010	31	-	31
2011	125	-	125

Wykres 17. Podejrzani i pokrzywdzeni z artykułu 204§1-3 kk w latach 2010 i 2011.

W 2011 r. w sprawach z art. 204 §1-3 kk wszczęto 85 (103) postępowań przygotowawczych, zakończono 142 (153) postępowania. Stwierdzono 327 (486) przestępstw, wykryto 319 (483). Wskaźnik wykrywalności wyniósł 97,56 % (99,38 %). Sprawcami przestępstw byli: 172 (178) osoby narodowości polskiej, w tym 125 (135) mężczyzn i 47 (43) kobiet oraz 3 (7) obcokrajowców. W wyniku postępowań skierowano 315 (480) wniosków o sporządzenie aktu oskarżenia. W trakcie prowadzonych postępowań ustalono 125 (31) pokrzywdzonych osób małoletnich.

2.3.2. Wybrane działania profilaktyczne Policji wynikające z Krajowego Planu Działań przeciwko Handlowi Ludźmi.

Realizując zadania wynikające z Krajowego Planu Działań przeciwko Handlowi Ludźmi na lata 2011-2012, przedsięwzięcia prewencyjne Policji koncentrowały się w większości na kontynuowaniu działań informacyjno-edukacyjnych prowadzonych wspólnie z zespołami prasowymi i rzecznikami prasowymi jednostek terenowych Policji, przy wykorzystaniu stron internetowych i lokalnych mediów. Przekazywane były informacje o bezpiecznym podejmowaniu pracy poza granicami Polski, środkach ostrożności przy wyborze ofert, a także porady prawne oraz dane teleadresowe, gdzie można uzyskać szczegółowe informacje lub pomoc w razie

niebezpieczeństwa zaistnienia tego rodzaju zdarzenia. Współpracowano w tym zakresie z powiatowymi urzędami pracy, lokalnymi ośrodkami zdrowia, ośrodkami pomocy społecznej, stowarzyszeniami, a także placówkami celnymi oraz Strażą Graniczną, m.in. poprzez dystrybucję w tych miejscach plakatów, broszur i ulotek informacyjnych. W podejmowanych przedsięwzięciach poruszano nie tylko problematykę prostytucji przymuszonej, ale także bezpiecznej pracy za granicą i zmuszania do żebractwa. Policjanci przedstawiali sposoby, dzięki którym można bezpiecznie znaleźć bezpieczną pracę lub szkołę. Podczas spotkań z dziećmi w wieku przedszkolnym i szkolnym funkcjonariusze poruszali tematy związane z niebezpieczeństwami grożącymi ze strony obcych osób. Policjanci uczestniczyli w szkoleniach, podczas których przedstawiano algorytmy postępowania funkcjonariuszy i organów ścigania w przypadku ujawnienia przestępstwa handlu ludźmi oraz sposób rozmowy z potencjalną ofiarą handlu ze wskazaniem instytucji pomocowych działających w tym zakresie. Podejmowano współpracę z instytucjami i osobami odpowiedzialnymi za wychowanie i opiekę nad dziećmi i młodzieżą oraz z organizacjami niosącymi pomoc dzieciom i rodzinom. Inspirowano lokalne środowiska do podejmowania działań mających na celu ograniczenie zjawiska handlu ludźmi.

Mając na uwadze zakres powyższej problematyki i założenia programu policjanci realizują następujące zadania doraźne:

- prowadzą okresowe kontrole, hoteli, moteli itp. pod kątem ujawnienia osób pozbawionych wolności i zmuszanych do nierządu;
- prowadzą działania zmierzające do ustalenia osób nakłaniających małoletnich do uprawiania prostytucji lub ułatwiających uprawianie prostytucji;
- w ramach służb patrolowych i obchodowych przeprowadzają systematyczne kontrole miejsc, w których mogą się gromadzić małoletni przebywający na ucieczkach z domów rodzinnych i różnego rodzaju placówek;
- prowadzą rozpoznanie środowisk zagrożonych prostytucją oraz parkingów, lokali i stacji benzynowych, dworców, parków, gdzie dzieci i młodzież szukają szybkiego zarobku.

Kampania pn. „Nie przegraj” jest współrealizowana przez Policję oraz Fundację Dzieci Niczyje. W zakresie dystrybucji materiałów edukacyjno – informacyjnych wpisuje się w zadanie dotyczące „Kampanii informacyjnej skierowanej do potencjalnych ofiar handlu ludźmi oraz ogółu społeczeństwa”, I części *Krajowego Planu Działań Przeciwko Handlowi Ludźmi na lata 2011 – 2012*. Poza tym Policja włączała się w realizację kampanii organizowanych przez inne podmioty. Przykładem takim jest ogólnopolska kampania pn. „Bezpieczna Praca”, realizowana przez Fundację ITAKA - Centrum Poszukiwań Ludzi Zaginionych, skierowana głównie do osób planujących wyjazd zarobkowy za granicę, której celem jest rozpowszechnienie wśród społeczeństwa informacji o unikaniu zagrożeń związanych z wyjazdami zagranicznymi w celach zarobkowych.

2.3.3. Wybrane działania profilaktyczne jednostek organizacyjnych Policji zmierzające do przeciwdziałania procederowi handlu ludźmi w ramach Krajowego Planu Działań przeciwko Handlowi Ludźmi

KWP we Wrocławiu

W ramach realizacji programu policjanci na terenie województwa wielkopolskiego prowadzili liczne działania prewencyjne w zakresie upowszechniania wiedzy nt. zjawiska wśród potencjalnych ofiar, przedstawicieli instytucji udzielających im pomocy oraz instytucji odpowiedzialnych za ściganie przestępstwa handlu ludźmi. Współpracowali ze służbami kryminalnymi w zakresie rozpoznania skali zjawiska oraz poruszali tematykę w trakcie prowadzonych spotkań z rodzicami i pedagogami, także z młodzieżą. Ponadto we współpracy ze Strażą Graniczną policjanci przeprowadzili kontrole agencji towarzyskich pod kątem nielegalnego zatrudnienia obcokrajowców. Informowano społeczeństwo o zagrożeniach, jakie płyną z wyjazdów zarobkowych poza granice kraju. Zadania mające na celu zapobieganie temu zjawisku realizowali także policjanci ruchu drogowego podczas kontroli drogowych.

KWP w Katowicach

W roku 2011 policjanci z KPP w Tarnowskich Górach kontynuowali kampanię pn. „*Czy wiem, gdzie jadę*”, która na charakter informacyjno-profilaktyczny i skierowana jest głównie do osób młodych mających zamiar wyjechać za granicę w celu podjęcia pracy.

KWP w Białymstoku

Komenda Wojewódzka Policji w Białymstoku przeprowadziła kampanię informacyjną pn. „*Nie ufaj bezGRANICZnie*” realizowaną na terenie województwa podlaskiego, skierowaną do młodzieży i osób dorosłych. W ramach działań w 2011 r.:

- w Wydziale Prewencji KWP w Białymstoku opracowany został przybornik do prowadzenia zajęć z młodzieżą;
- prowadzone były spotkania edukacyjno – informacyjne, w których wzięło udział 4 870 osób: 4 700 uczniów (155 spotkań), 13 nauczycieli, 60 doradców zawodowych, 178 bezrobotnych;
- w dniu 24.10.2011 r. podpisane zostało porozumienie między Komendantem KPP w Bielsku Podlaskim a Dyrektorem Powiatowego Urzędu Pracy w Białymstoku dotyczące prowadzenia wspólnych zajęć skierowanych do najstarszych uczniów szkół ponadgimnazjalnych oraz osób bezrobotnych;
- w dniu 18 marca 2011 r. w konferencji zorganizowanej przez Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku pn. „*Bezpieczne wyjazdy do pracy za granicą*” – przedstawiono temat „*Handel*

ludźmi – prewencja i ściganie”. Skierowana ona była do osób bezrobotnych, poszukujących pracy oraz absolwentów szkół;

- w okresie przedwakacyjnym dystrybuowane były ulotki informacyjne: „Poznaj swoje prawa i obowiązki wyjeżdżając za granicę”, „Nie ufaj bezGRANICZnie” – opracowane w Wydziale Prewencji KWP w Białymstoku oraz ulotki pozyskane z: Fundacji ITAKA – Centrum Poszukiwań Ludzi Zaginionych, Fundacji Dzieci Niczyje oraz Stowarzyszenia im. Marii Niepokalanej na Rzecz Pomocy Dziewczętom i Kobietom z siedzibą w Katowicach, Centrum Pomocy Prawnej im. Haliny Nieć, Fundacji LaStrada;
- opracowany został elektroniczny formularz powiadomienia o przestępstwie handlu ludźmi. Zaproponowana forma powiadomienia ma ułatwiać przekazywanie w/w informacji Policji. W/w formularz zamieszczony został na stronie KWP w Białymstoku oraz witrynach instytucji, które wyraziły zgodę na udział w powyższym przedsięwzięciu (zamieściło 12 instytucji);
- Wydział Prewencji KMP w Suwałkach wspólnie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Suwałkach, Poradnią Psychologiczną w Suwałkach oraz grupą teatralną z młodzieżowego Domu Kultury i uczniami ZS nr 6 w Suwałkach przeprowadził happening pod hasłem „Nie daj się sprzedać”. Wzięło w nim 280 uczniów wraz opiekunami;
- policjanci KPP w Mońkach w ramach lokalnego doskonalenia zostali przeszkoleni w zakresie tematyki: „Dyskryminacja i handel ludźmi w świetle postanowień konwencji o ochronie praw człowieka – rozpoznanie i przeciwdziałanie zjawisku.

W 2011 r. KWP w Białymstoku we współpracy z KWP w Olsztynie opracowała propozycję projektu szkoleniowego (w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego) pn. „Współpraca ponad granicami – podniesienie bezpieczeństwa obywateli poprzez poprawę skuteczności współpracy oraz zwiększenie zdolności Policji w zapobieganiu i zwalczaniu przestępczości transgranicznej i zorganizowanej na obszarze państw członkowskich Schengen”. W ramach projektu zaplanowano działania dotyczące zapobiegania i zwalczania handlu ludźmi.

KWP w Olsztynie

Na terenie województwa warmińsko – mazurskiego podejmowane były działania profilaktyczne oraz rozpowszechniano w środowiskach lokalnych wiedzę na temat zaginięć. W ramach organizowanej przez Fundację ITAKA – Centrum Poszukiwań Osób Zaginionych kampanii pn. „Nie uciekaj”, którą patronatem objął Komendant Główny Policji, rozpowszechniana była informacja na temat numeru 116 000 w sprawie zaginionego dziecka, który należy do grupy ogólnoeuropejskich bezpłatnych linii telefonicznych o charakterze społecznym stworzonych z inicjatywy Komisji Europejskiej.

KWP w Rzeszowie

Policjanci województwa podkarpackiego realizowali zapisy zawarte w Krajowym Planie Działań przeciwko Handlowi Ludźmi w ramach programu prewencyjnego pn. „Stop patologiom – Razem bezpieczniej”, który wkomponowuje się w zadania realizowane w obszarze „zjawisko handlu ludźmi za granicą dotyczące w szczególności wykorzystania prostytutki innych osób lub inne formy wykorzystywania seksualnego, pracę lub usługi o charakterze przymusowym lub praktyki podobne do niewolnictwa”.

Nawiązano kontakt z przedstawicielami biur turystycznych na terenie miasta Przemysła, celem wymiany informacji o zagrożeniach oraz przekazano informatory pn. „Bezpieczny wyjazd”.

KWP w Opolu

W ramach działań prewencyjnych polska Policja prowadzi kampanie informacyjne, z zakresu zwalczania i zapobiegania handlowi ludźmi w tym dystrybuje opracowaną w Wydziale Prewencji ulotkę pn. „Dziecko ofiarą handlu”. Rozwija współpracę międzynarodową i transgraniczną odpowiednich służb, uczestniczy w szkoleniach dla policjantów pod kątem w/w tematyki.

KWP w Radomiu (bez KSP)

Biorąc pod uwagę zjawisko handlu ludźmi na terenie garnizonu mazowieckiego, podejmowano współpracę z podmiotami pozapolicyjnymi (ITAKA, La Strada), wykorzystując ulotki: „Praca za granicą. Duży zarobek czy duże ryzyko?”, „ITAKA Centrum poszukiwań ludzi zaginionych”, „Dzieci nie są na sprzedaż!”, „Nie wiesz gdzie jest twoje dziecko?”. Wymienione ulotki umieszczano również w punktach recepcyjnych KMP/KPP. Ponadto, informacje dotyczące zjawiska handlu ludźmi oraz sposobów uniknięcia zagrożeń z nim związanych, zostały umieszczone na stronach internetowych mazowieckiej Policji. Na terenie powiatu sochaczewskiego prowadzono szeroko zakrojone działania profilaktyczne wynikające z założeń kampanii „Nie handlujmy ludźmi”.

KWP w Gorzowie Wielkopolskim

Z uwagi na duże zainteresowanie szkół i uczniów tematyką handlu ludźmi i realizacją działań zapobiegawczych prowadzonych przez Policję lubuską w poprzednich latach, Wydział Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Gorzowie Wlkp. zrealizował w 2011 r. V edycję projektu profilaktycznego pn. „Zapobieganie handlowi ludźmi”. Głównymi elementami projektu były przedsięwzięcia takie jak:

- zorganizowanie i przeprowadzenie warsztatów szkoleniowych dla policjantów realizujących projekt profilaktyczny;

- przeprowadzenie spotkań profilaktycznych z młodzieżą szkół średnich – potencjalnymi ofiarami handlu ludźmi.

Ponadto, zorganizowano warsztaty szkoleniowe „Zapobieganie handlowi ludźmi” w siedzibie Komendy Miejskiej Policji w Zielonej Górze. Celem głównym warsztatów było podniesienie jakości działań profilaktycznych z zakresu handlu ludźmi, realizowanych przez policjantów. Podczas warsztatów omówiona została szczegółowo, z przytoczeniem przykładów z praktyki, definicja handlu ludźmi oraz nowe przepisy prawa w Polsce w zakresie handlu ludźmi, a także „Program ochrony/wsparcia ofiary handlu ludźmi/świadka/cudzoziemca”, który realizuje Fundacja „La Strada”. Poruszono także temat identyfikacji i zasad postępowania w przypadku podejrzenia zaistnienia przestępstwa handlu dziećmi – wskazówki dla funkcjonariuszy. Policjanci z jednostek terenowych garnizonu lubuskiego, w kwietniu 2011 r. nawiązali kontakt z dyrektorami szkół ponadgimnazjalnych w celu przedstawienia koncepcji działań profilaktycznych i ustalenia harmonogramu spotkań z młodzieżą. W pierwszej kolejności działania skierowane były do uczniów zasadniczych szkół zawodowych i szkół technicznych, najbardziej zagrożonych zjawiskiem handlu ludźmi. Spotkania przeprowadzali policjanci na podstawie przygotowanego przez siebie scenariusza zajęć profilaktycznych przy wykorzystaniu materiałów dydaktycznych przygotowanych przez Fundację „La Strada”. Podczas spotkań z młodzieżą, policjanci rozpowszechniali materiały informacyjno-edukacyjne z zakresu handlu ludźmi (ulotki, plakaty, kartki oraz broszury), uzyskane dzięki współpracy z Fundacją „La Strada”. Łącznie działaniami objęto 72 szkoły ponadgimnazjalne woj. lubuskiego, przeprowadzono 161 spotkań profilaktycznych, w których wzięło udział 4 216 uczniów.

KSP

Policjanci Komendy Stołecznej Policji uczestniczyli w cyklicznych posiedzeniach Mazowieckiego Zespołu ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi. Z inicjatywy Wydziału Prewencji Komenda Stołeczna Policji podpisała umowę o współpracy z ITAKĄ - Centrum Poszukiwań Ludzi. Przedmiotem umowy było m.in. ustalenie zasad współpracy w zakresie osób poszukiwanych zaginionych, ustalenia tożsamości osób niezidentyfikowanej tożsamości oraz profilaktyki zaginięć.

KWP w Krakowie

W 2011 roku na terenie województwa małopolskiego realizowano założenia Krajowego Planu Działań Przeciwno Handlowi Ludźmi na lata 2011-2012, który jest kontynuacją programów zwalczania i zapobiegania handlowi ludźmi realizowanych od 2003 roku. W podległych jednostkach zostali wyznaczeni koordynatorzy, którzy odpowiadają za realizację działań z ww. tematyki. Założenia tego programu na bieżąco były przekazywane policjantom podczas prowadzonych szkoleń. W podległych jednostkach organizacyjnych Policji podejmowano szereg

własnych inicjatyw mających na celu ograniczenie i przeciwdziałanie zjawisku handlu ludźmi: przekazywano materiały edukacyjno-informacyjne, umieszczano na policyjnych stronach internetowych informacje dla osób planujących wyjazdy za granicę w celu podjęcia pracy, prowadzono spotkania ze Strażą Graniczną w celu wymiany doświadczeń z ww. tematyki, przekazywano informacje do lokalnej prasy. Na terenie garnizonu małopolskiego funkcjonariusze utrzymywali stałą współpracę z Ochotniczymi Hufcami Pracy, gdzie prowadzone były przez funkcjonariuszy szkolenia dla młodzieży oraz osób chcących wyjechać do pracy za granicę. Funkcjonariusze informowali o zagrożeniach wynikających z podejmowania nieznanej, niesprawdzonej pracy poza granicami kraju, indywidualnych wyjazdach młodzieży za granicę i nawiązywaniu kontaktów z osobami obcymi, sposobach zapobiegania staniu się ofiarą przestępstw.

2.3.4. Organizacja obchodów Europejskiego Dnia Przeciwko Handlowi Ludźmi

Europejski Dzień przeciwko Handlowi Ludźmi jest obchodzony 18 października od pięciu lat, w Kraju Członkowskim sprawującym Prezydencję (w 2011 r. w Polsce). Pierwszy Europejski Dzień przeciwko Handlowi Ludźmi został zorganizowany w 2007 r. W 2011 r. Piąty Europejski Dzień przeciwko Handlowi Ludźmi obchodzony był w Polsce już po opublikowania Dyrektywy Parlamentu Europejskiego I Rady 2011/36/UE z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar, zastępującą decyzję ramową Rady 2002/629/WSiSW.

18 października 2011 r. odbyła się w Warszawie konferencja pt. „Kraje członkowskie UE i agencje UE przeciwko handlowi ludźmi i w sprawie ochrony jego ofiar”. Konferencja była organizowana w ramach 5 Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi, a ze strony polskiej prezydencji patronat nad nią objęło MSWiA. Uczestnicy konferencji rozmawiali o wzmocnieniu współpracy między agencjami zajmującymi się zwalczaniem handlu ludźmi. Dyrektorowie agencji unijnych JHA zaangażowanych w walkę przeciwko handlowi ludźmi wzięli udział w debacie pt. „Kraje członkowskie UE i agencje UE przeciwko handlowi ludźmi i w sprawie ochrony jego ofiar”, która była kluczowym punktem programu konferencji. Debacie towarzyszyły warsztaty poświęcone zapobieganiu handlowi ludźmi, ochronie ofiar tego procederu i ściganiu jego sprawców. Ubiegłoroczna konferencja była organizowana wspólnie przez polską prezydencję, Komisję Europejską, Unijnego Koordynatora ds. Handlu Ludźmi oraz siedem agencji unijnych: CEPOL, the EU Asylum Support Office (EASO), the European Institute for Gender Equality (EIGE), Europol, Eurojust, the Fundamental Rights Agency (FRA) i Frontex. W konferencji wzięli

też udział przedstawiciele krajowych i międzynarodowych organizacji pozarządowych oraz środowiska akademickiego. W konferencji uczestniczyli przedstawiciele Komendy Głównej Policji.

2.3.4.1. Wybrane działania profilaktyczne jednostek organizacyjnych Policji dotyczące obchodów Europejskiego Dnia Przeciwno Handlowi Ludźmi

KWP w Gorzowie Wielkopolskim

We wszystkich jednostkach Policji woj. lubuskiego podjęto działania profilaktyczne w ramach obchodów Europejskiego Dnia Przeciwno Handlowi Ludźmi. Komenda Wojewódzka Policji w Gorzowie Wlkp. przygotowała wystawę dotyczącą działań profilaktycznych podejmowanych przez Policję lubuską w zakresie przeciwdziałania handlowi ludźmi – Projekt profilaktyczny „Zapobieganie handlowi ludźmi – V edycja” oraz porad dot. zasad bezpieczeństwa podczas wyjazdu za granicę do pracy, których należy przestrzegać, aby nie stać się ofiarą handlu ludźmi. Wystawę można było obejrzeć w punkcie recepcyjnym Komendy Wojewódzkiej Policji w Gorzowie Wlkp. W komendach powiatowych i miejskich policji woj. lubuskiego przygotowano komunikaty i umieszczono je na stronach internetowych jednostek Policji na temat włączenia się Policji w obchody Europejskiego Dnia Przeciwno Handlowi Ludźmi oraz treści edukacyjnych związanych ze zjawiskiem handlu ludźmi, przeprowadzono kampanie informacyjne w lokalnych mass mediach, a także zadaniowano policjantów służb patrolowych i dzielnicowych w zakresie informowania społeczeństwa o możliwości stania się ofiarą handlu ludźmi oraz rozpowszechniania materiałów informacyjno-edukacyjnych na temat handlu ludźmi. Komenda Powiatowa Policji w Słubicach - zorganizowano konferencję „Przeciwko Handlowi Ludźmi”, w której wzięli udział przedstawiciele starostwa, prokuratury, służb granicznych, ośrodków pomocy społecznej i szkół, a także przedstawiciel Policji niemieckiej. Głównym celem konferencji było omówienie procedury handlu ludźmi oraz roli organów ścigania i instytucji, które docelowo zajmują się ofiarami przestępstw. Policjanci Powiatowej Policji w Sulęcinie zorganizowali festyn, podczas którego udzielali informacji nt. zapobieżenia stania się ofiarą handlu ludźmi. Policjanci rozpowszechniali wśród uczestników broszury i ulotki o tematyce handlu ludźmi.

KWP w Krakowie

Małopolska Policja włączyła się w kampanię społeczną Fundacji Centrum Pomocy Prawnej im. Haliny Nieć przy organizowaniu obchodów Europejskiego Dnia Walki z Handlem Ludźmi. Akcja miała na celu uwrażliwienie społeczeństwa na zjawisko handlu dziećmi w Polsce. W związku z powyższym Wydział Prewencji KWP w Krakowie pozyskał materiały informujące

o handlu dziećmi, które zostały przekazane podległym jednostkom organizacyjnym Policji. Działania w ramach tej kampanii będą w dalszym ciągu kontynuowane.

KWP w Szczecinie

Komenda Wojewódzka Policji w Szczecinie była organizatorem konferencji „Handel ludźmi jako współczesna forma niewolnictwa”, w której uczestniczyli przedstawiciele szkół i instytucji zajmujących się problemem handlu ludźmi i pomocą ofiarom przestępstw. Przedsięwzięcie zorganizowano dzięki wsparciu finansowemu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego. Spotkanie adresowane było przede wszystkim do przedstawicieli szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych województwa zachodniopomorskiego, a także innych instytucji zajmujących się problemem handlu ludźmi i pomocą ofiarom przestępstw. Omówiony został również aspekt działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania handlu ludźmi.

KWP w Radomiu (bez KSP)

W dniu 11 października 2011 roku w Auli Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach, odbyła się, zorganizowana przez KMP w Siedlcach, konferencja pn. „Młodzi a Współczesne Niewolnictwo” dotycząca problematyki handlu ludźmi i pracy niewolniczej. Uczestnikami tego przedsięwzięcia byli przedstawiciele władz Miasta, Gminy, Prokuratury, Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego, Powiatowego Urzędu Pracy w Siedlcach, Miejskiego Ośrodka Pomocy w Rodzinie, dyrektorzy i pedagodzy siedleckich szkół, jak również miejscowa młodzież. Konferencję uświetnił występ grupy teatralnej FANUM, która przedstawiła spektakl pt. „THE-BODY-SHOP” poświęcony zjawisku handlu ludźmi. Po spektaklu, prezentowano wystąpienia przedstawicieli Policji, Koordynatora Mazowieckiego zespołu ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, La Strady – Fundacji Przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu oraz przedstawiciela Okręgowego Inspektoratu Pracy w Warszawie. Efektem powyższego przedsięwzięcia były indywidualne zaproszenia policjantów do siedleckich szkół, jak też zaproszenie do udziału w konferencji pn. Watch Docs, organizowanej przez Stowarzyszenie TUTAJ TERAZ we współpracy z Helsińską Fundacją Praw Człowieka, poświęconej problematyce dyskryminacji, nietolerancji, rasizmowi i handlowi ludźmi.

2.3.4.2. Działania szkół policyjnych - organizacja obchodów Europejskiego Dnia Przeciwko Handlowi Ludźmi

I. Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie

- projekcja filmów *Przesłuchanie* oraz *Komisariat* dla pracowników uczelni, studentów oraz słuchaczy poprzedzona przedstawieniem najważniejszych informacji związanych z problematyką handlu ludźmi, ze szczególnym uwzględnieniem zmian w zakresie prawa karnego;
- wystawa publikacji i materiałów dotyczących problematyki handlu ludźmi dostępnych w Bibliotece WSPol. połączona z akcją informacyjno-plakatową dotyczącą zjawiska handlu ludźmi;
- problematyka handlu ludźmi była poruszana podczas zajęć dydaktycznych, jednocześnie rozpropagowano wśród studentów informację nt. konkursu na najlepszą pracę magisterską poświęconą tematyce handlu ludźmi, zorganizowanego przez Departament Polityki Migracyjnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji;
- szkolenie dla policjantów i studentów nt. problemu zaginięć osób i podstawowych informacji prawnych przeprowadzone przez przedstawiciela Fundacji ITAKA (listopad 2011 r.).

II. Centrum Szkolenia Policji w Legionowie

- prelekcja dla 240 słuchaczy połączona z dyskusją nt. działań policji w zakresie zwalczania handlu ludźmi, którą poprowadzili ekspert z Centralnego Zespołu dw. z Handlem Ludźmi CBŚ KGP oraz Pełnomocnik Komendanta CSP w Legionowie ds. Ochrony Praw Człowieka;
- prelekcja filmu szkoleniowego pt. "MTV EXIT" dla wszystkich słuchaczy szkoleń podstawowych oraz kursów specjalistycznych;
- zamieszczenie informacji o obchodach *Europejskiego Dnia Przeciwko Handlowi Ludźmi* w informacji dziennej i na stronie internetowej CSP oraz opublikowanie informacji nt. przedsięwzięć zorganizowanych na terenie CSP w *Kwartalniku Policyjnym* (wyd. XII 2011 r.).

III. Szkoła Policji w Katowicach

- kampania informacyjna – na tablicach informacyjnych pododdziałów szkolnych oraz w gazetkach zakładów dydaktycznych umieszczono ulotki i broszury organizacji zajmujących się zapobieganiem handlowi ludźmi (tj. Fundacji „La Strada”, Fundacji ITAKA oraz Biura IOM w Warszawie);
- prelekcja przedstawiciela Fundacji ITAKA dla 250 słuchaczy szkoły (2 grudnia 2011 r.).

IV. Szkoła Policji w Pile

- wykłady dla słuchaczy SP w Pile i uczniów Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 w Pile nt. poszukiwań osób zaginionych i zjawiska handlu ludźmi oraz polskiego prawa karnego dotyczącego tego przestępstwa wygłoszone przez przedstawiciela Fundacji ITAKA oraz wykładowców szkoły.

V. Szkoła Policji w Słupsku

- wykład dla słuchaczy i kadry szkoły nt. zjawiska handlu ludźmi i pracy przymusowej w ramach kampanii informacyjno-edukacyjnej „Bezpieczna praca” wygłoszony przez przedstawiciela Fundacji ITAKA (6 grudnia 2011 r.).

2.3.5. Podsumowanie

Reasumując należy stwierdzić, że poza szeroko zakrojonymi działaniami o charakterze profilaktyczno - informacyjnymi policjanci, w ramach codziennej służby podejmują również działania prewencyjne i kontrolne, mające na celu ustalenie osób i miejsc, w których może dochodzić do różnorodnych zagrożeń związanych tą formą przestępczości. W ramach codziennych służb zwracana jest uwaga na osoby, które mogą być ofiarami handlu ludźmi, jak również na cudzoziemców, którzy mogą zajmować się takimi czynami z wykorzystaniem małoletnich.

Działania podjęte przez Policję w 2011 roku, a zwłaszcza współpraca z instytucjami i organizacjami realizującymi zadania w zakresie zapobiegania handlowi ludźmi, są zgodne z kierunkami zawartymi w „Krajowym Programie Zwalczania i Zapobiegania Handlowi Ludźmi”.

2.3.6. Wnioski

W związku z powyższym celowe jest dalsze kontynuowanie działań Policji zmierzających do eliminowania handlu ludźmi, które powinny skupiać się na dokładnym rozpoznaniu skali zjawiska, zintensyfikowanych działaniach edukacyjnych, informacyjnych i kontrolnych oraz współpracy z organizacjami i instytucjami zajmującymi się pomocą ofiarom handlu ludźmi (dzieciom i ich rodzinom).

2.4. Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej

2.4.1. Podstawy prawne

Obowiązujące w prawie polskim regulacje mające na celu ochronę praw dziecka w obszarze wolności seksualnej są zgodne z postanowieniami *Konwencji o prawach dziecka*, która przyjęta została przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 20 listopada 1989 r. i została ratyfikowana przez Polskę 7 czerwca 1991 r. Najwyższym źródłem praw człowieka w Polsce jest Konstytucja, w której zawarte zostały podstawowe zasady ustrojowe w dziedzinie stosunków rodzinnych, w tym zasada ochrony praw dziecka (art. 72).⁷

Przemoc fizyczna, seksualna i psychiczna wobec dzieci, młodzieży i kobiet, w tym zagrożenie aktami takiej przemocy, przymus lub arbitralne pozbawienie wolności bez względu na to, czy pojawia się w życiu publicznym czy prywatnym, stanowi naruszenie prawa do życia, bezpieczeństwa, wolności, godności i integralności fizycznej i emocjonalnej oraz poważne zagrożenie dla zdrowia fizycznego i psychicznego ofiar takiej przemocy. Skutki takiej przemocy stanowią przeszkodę w korzystaniu z prawa do bezpieczeństwa, wolności i praw obywatelskich. *Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej*⁸ potwierdza między innymi prawo do godności, równości i solidarności. Zawiera przepisy szczególne dla ochrony i promowania integralności fizycznej i psychicznej, równego traktowania mężczyzn i kobiet, praw dziecka i niedyskryminacji, a także zakazu nieludzkiego lub poniżającego traktowania, niewolnictwa i przymusowej pracy oraz pracy dzieci.

Kontakty seksualne z dziećmi poniżej 15. roku życia są w Polsce przestępstwem, które zgodnie z art. 200 k.k. § 1 zagrożone jest karą od 2 do 12 lat pozbawienia wolności. Wykorzystywanie seksualne ma miejsce wtedy, gdy następuje bezpośredni kontakt fizyczny o charakterze seksualnym (dotykanie dziecka lub nakłanianie go do dotyku dorosłego, bądź do masturbacji), ale także, kiedy nie ma takiego kontaktu (np. obnażanie, pokazywanie pornografii, prowadzenie z dzieckiem rozmów o tematyce erotycznej wykraczających poza edukację seksualną). Termin "wykorzystywanie seksualne" oznacza włączenie zależnych i niedojrzałych dzieci i nastolatków w aktywność seksualną, której oni nie rozumieją w całej pełni, na którą nie są w stanie wyrazić zgody i która narusza społeczne tabu związane z rolami w rodzinie.

Zgodnie z obowiązującymi w naszym kraju przepisami prostytuowanie się nie jest karane. Jednakże jest niezwykle groźnym czynnikiem kryminogennym, generującym zachowania przestępcze i patologiczne (np. alkoholizm, narkomanię, demoralizację nieletnich). Przyczyny

⁷ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. uchwalona przez Zgromadzenie Narodowe w dniu 2 kwietnia 1997 r., przyjęta przez Naród w referendum konstytucyjnym w dniu 25 maja 1997 r., podpisana przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 16 lipca 1997 r. Dz. U. 1997 Nr 78 poz. 483.

⁸ Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej (2007/C 303/01) Parlament Europejski, Rada i Komisja Unii Europejskiej.

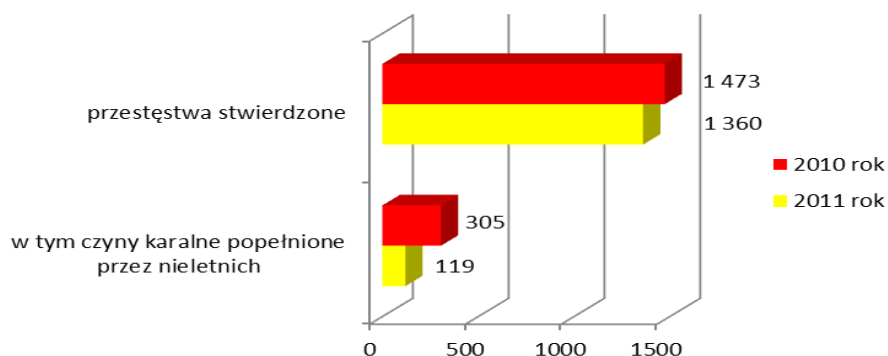
demoralizacji nieletnich są bardzo złożone, co sprawia trudności w ujawnianiu procederu uprawiania seksu za pieniądze lub innego rodzaju korzyści materialne. Drażliwość problemu wykorzystywania seksualnego dzieci sprawia, że wiele przypadków wykorzystywania nie jest zgłaszana, a o wielu z nich ofiary nie mówią nikomu nawet jako osoby dorosłe. Ukryty charakter zjawiska jest głównym ograniczeniem możliwości właściwego określenia skali problemu.

2.4.2. Informacja statystyczna

Dane statystyczne znajdujące się w niniejszym rozdziale pochodzą z Policyjnego Systemu Statystyki Przeszłości „TEMIDA”. Dane w nawiasach odnoszą się do 2010 roku.

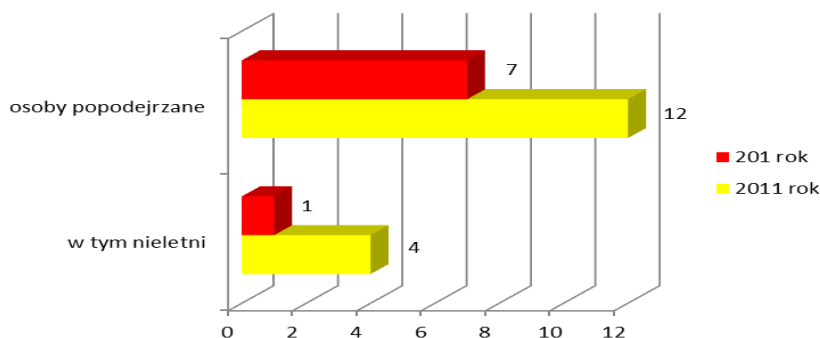
W roku 2011 stwierdzono nieznaczny spadek liczby przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości. W kategorii z art. 197 § 1 (zgwałcenie) stwierdzono 1 360 (1 473) przestępstw, w tym 119 (305) czynów karalnych popełnionych przez nieletnich. Pokrzywdzone tym przestępstwem zostały 1 143 (1 334) osoby, w tym 253 (466) małoletnich. Podejrzanych o dokonanie tych przestępstw było 623 (647) osoby, z tego 107 (56) to nieletni sprawcy czynów karalnych. W porównaniu do 2010 roku w kategorii tej odnotowano spadek o 113 przestępstw, tj. prawie o 8 %.

Wykres 18. Przeszłości stwierdzone z art. 197 §1 kk w latach 2010 i 2011, w tym czyny karalne popełnione przez nieletnich.

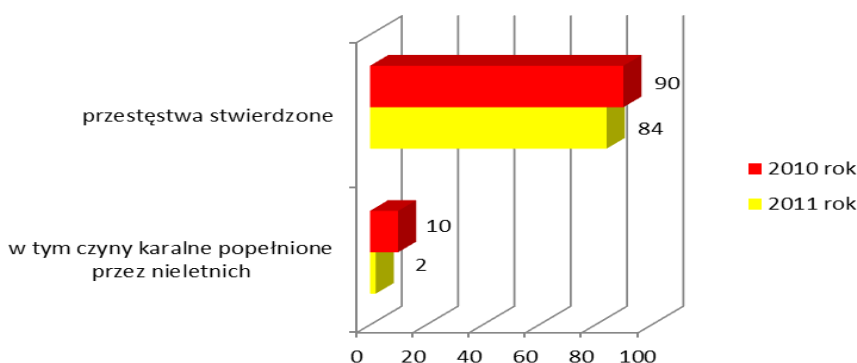
W 2011 roku nastąpił znaczny spadek liczby stwierdzonych przestępstw z art. 201 kk (kazirodstwo), których ujawniono 27 (135), w tym 4 (2) czyny karalne popełnione przez nieletnich. Podejrzanych o ich dokonanie było 12 (7) osób, z czego 4 (1) to nieletni. Przeszłości kazirodstwa zostało pokrzywdzonych 20 (13) osób.

Wykres 19. Podejrzani z art. 201 kk, w tym nieletni sprawcy czynów karalnych w latach 2010 i 2011.

W 2011 r. nastąpił niewielki spadek liczby przestępstw stwierdzonych z art. 199 kk (molestowanie seksualne z nadużyciem stosunku zależności) tj. 84 (90) czyny. Nieletni dokonali 2 (10) czyny karalne z tego artykułu. Podejrzanych było 17 (31) osób, w tym 2 (5) nieletnich. Pokrzywdzonych zostało 82 (75) osoby, z czego 37 (49) to małoletni.

Wykres 20. Przestępstwa stwierdzone z art. 199 kk, w tym czyny karalne popełnione przez nieletnich w latach 2010 i 2011.

Można zauważyć, że w 2011 roku nastąpił niewielki wzrost liczby przestępstw stwierdzonych z art. 202 §2 kk (pornografia dziecięca) tj. 377 (304). Czyny karalne nieletnich to niemal 74% (65%) wszystkich przestępstw w tej kategorii 282 (198). Podejrzanych o ich dokonanie było 86 (35) osób. Pokrzywdzonych zostało 1 316 (1 002) osób małoletnich.

Na porównywalnym poziomie jak w 2010 r. utrzymywała się w 2011 r. liczba przestępstw stwierdzonych z art. 200§1 i 2 kk (obcowanie płciowe z osobą poniżej 15 lat tzw. pedofilia)- 1 538 (1 532) oraz liczba pokrzywdzonych małoletnich 5 086 (5 086). Podejrzanych o dokonanie tych przestępstw było 611 (720) osób, w tym 246 (286) to nieletni.

W 2011 roku zmalała liczba przestępstw stwierdzonych zmuszania do uprawiania prostytucji do 19 (28), przy jednoczesnym spadku liczby pokrzywdzonych tym przestępstwem

do 14 (29). Małoletni pokrzywdzeni z art. 203 kk to 1 (2) osoba. Podejrzani o dokonanie tych przestępstw, to osoby dorosłe – 13 (20).

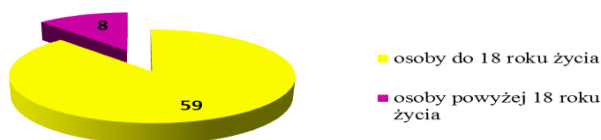
W 2011 roku stwierdzono 25 (28) przypadków sutenerstwa wobec osób małoletnich. Liczba pokrzywdzonych tym przestępstwem małoletnich wzrosła do 125 (31) w 2011 roku. Z liczby 17 (14) podejrzanych 2 (6) osoby to nieletni sprawcy.

Tabela 34. Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości wybrane informacje za lata 2010- 2011

kwalifikacja prawna	2011					2010				
	czyny			pokrzywdzeni		czyny		pokrzywdzeni		
	stwierdzone	wykryte	wskaźnik	ogółem	w tym małoletni	stwierdzone	wykryte	wskaźnik	ogółem	w tym małoletni
Zgwałcenie /art.197§1-2 kk/	1360	1107	79.2	1143	253	1473	1225	82.2	1334	466
molest. seks. z naduż. stos. zależn. /art.199 kk/	84	80	95.2	82	37	90	89	98.9	75	49
obcow. płciowe z osob. pon. 15 l. /art.200 §1 kk/	1533	1423	92.5	5086	5086	1532	1431	93.1	5086	5086
kazirodztwo /art.201 kk/	27	25	92.6	20	0	135	134	99.3	13	0
rozpowszech. pornografii /art.202 §2 kk/	377	360	95.2	1316	1316	304	279	91.8	1002	1002
zmuszanie do upraw. prostytut. /art.203 kk/	19	19	100.0	14	1	28	25	89.3	29	3
sutener. wobec osob. małoletn. /art.204 §3 kk/	25	24	96.0	125	125	28	29	100	31	31
RAZEM	3425	3038	93.0	7786	6818	3590	3212	93.5	7570	6637

Zmiana ustawy Kodeks karny w czerwcu 2010 r. spowodowała, że wprowadzono nowe kategorie do Policijnego Systemu Statystyki Przestępczości „TEMIDA”. W 2011 r. objęto danymi przestępstwa z art. 200a §1 kk – tj. utrwalanie treści pornograficznych za pośrednictwem systemu teleinformatycznego lub sieci telekomunikacyjnej oraz propozycje obcowania płciowego z małoletnim, wykonania innej czynności seksualnej lub udziału w produkowaniu treści pornograficznych. W 2011 roku stwierdzono 62 przestępstwa z art. 200a §1 kk, w tym 1 czyn karalny popełniony przez nieletniego. Podejrzanych o dokonanie tych przestępstw było 17 osób, w tym jeden nieletni. Pokrzywdzonych zostało 67 osób, z czego 59 to małoletni.

Wykres 21. Pokrzywdzeni z 200a §1 kk.

W 2011 r. z art. 200b kk – czyli publicznego propagowania pedofilii stwierdzono 5 przestępstw. Wykryto 2 sprawców. Pokrzywdzona tym przestępstwem została jedna osoba małoletnia.

Powyższe dane nie obrazują w pełni zjawiska. Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności są zazwyczaj ukrywane zarówno przez same ofiary jak i przez członków rodziny. Tym samym więc można zakładać, że ciemna liczba jest w przypadku wykorzystywania seksualnego dzieci wysoka i dlatego skalę tego zjawiska jest bardzo trudno określić i ocenić.

W świetle obowiązujących przepisów prawnych trudne do zdiagnozowania jest zjawisko prostytuowania się nieletnich. Istnieje tzw. szara strefa dotycząca istnienia tego typu zjawiska. Mimo, że zjawisko prostytuowania się nieletnich było w 2011 r. ujawniane w znikomym wymiarze, jednak każdy jej ujawniony przypadek wymaga wzmożonych oraz spójnych działań ze strony instytucji i organizacji, mogących pomóc w tym obszarze zagrożenia. Przeciwdziałając zjawisku prostytucji nieletnich oraz przymuszonej i przydrożnej prostytucji policjanci wykonywali czynności pod kątem patrolowania miejsc znanych z występowania tego zjawiska, legitymowania, ujawniania nieletnich i cudzoziemek, stosowania postępowania mandatowego i rozpoznawania przestępstw mogących towarzyszyć prostytucji. Kontrole prowadzone były na trasach szybkiego ruchu oraz w obiektach usytuowanych przy nich, a także w miastach i lokalach, często wspólnie z przedstawicielami Straży Granicznej, Izby Celnej, grup mobilnych urzędów celnych, urzędów skarbowych, powiatowych urzędów pracy, Straży Pożarnej, straży miejskich, powiatowych inspektorów sanitarnych.

Policja podejmowała szereg działań zmierzających do wyeliminowania patologii, jaką jest świadczenie usług seksualnych zarówno przez osoby nieletnie, jaki i dorosłe oraz dąży do zapewnienia spokoju i bezpieczeństwa osobom zamieszkałym w pobliżu miejsc prowadzenia tego rodzaju działalności. Policja w celu skuteczniejszego ujawniania i zapobiegania przestępstwom o charakterze seksualnym w 2011 roku podejmowała działania ukierunkowane na inspirowanie i współuczestniczenie w tworzeniu wielu inicjatyw na rzecz pomocy ofiarom przemocy np. policyjne telefony zaufania, świetlice socjoterapeutyczne, centrum interwencji kryzysowej, rozpoznanie skali zjawiska poprzez ujawnianie rodzin patologicznych i osób mogących stanowić zagrożenie.

W przypadku nieletnich podejrzewanych o uprawianie nierządu, bądź pochodzących z rodzin zagrożonych, specjaliści ds. nieletnich i dzielnicowi, a także kuratorzy i pedagodzy szkolni, kontrolowali sytuację rodzinną dziecka. Policja w zakresie ograniczenia zjawiska przemocy seksualnej podejmowała między innymi następujące działania:

- informowanie w trakcie spotkań z dziećmi, rodzicami i nauczycielami o tym zagrożeniu, sposobach zapobiegania i ujawniania;
- współdziałanie z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz pomocy dzieciom krzywdzonym, tj. Domy Dziecka, Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie, Punkty Pomocy Rodzin, Fundacja La Strada, organizacja Parasol;
- udział w realizacji lokalnych (powiatowych, miejskich) programów profilaktycznych, których jednym z elementów jest przeciwdziałanie prostytucji;
- dzielnicowi realizując zadania w ramach procedury NK zostali zobligowani do zwracania szczególnej uwagi na sytuację dziecka dotkniętego przemocą w rodzinie, a także innych nieprawidłowości w funkcjonowaniu rodziny.

Z uzyskanych z Komend Wojewódzkich Policji/Komendy Stołecznej Policji informacji wynika, że niepokojącą tendencją jest wzrost zainteresowania małoletnich treściami o charakterze seksualnym za pośrednictwem Internetu (prezentowanie i rozpowszechnianie treści pornograficznych), telefonów komórkowych oraz stacji telewizyjnych (kanały erotyczne), do których dzieci i młodzież mają praktycznie nieograniczony dostęp, a sfera ta pozostaje poza kontrolą rodziców i opiekunów.

2.4.3. Wybrane działania profilaktyczne jednostek organizacyjnych Policji na rzecz zapobiegania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich

KWP w Łodzi

Komenda Wojewódzka Policji w Łodzi wspólnie z Regionalnym Centrum Polityki Społecznej przy Urzędzie Marszałkowskim w Łodzi zorganizowała warsztaty szkoleniowe pn. „Zły Dotyk” oraz „Wykorzystywanie dzieci na tle seksualnym - ofiary i sprawcy”. Uczestnikami zajęć byli funkcjonariusze zajmujący się problematyką nieletnich, pedagodzy szkół gimnazjalnych, a także kuratorzy sądowi.

Tematy zajęć to:

- „Przestępczość seksualna w cyberprzestrzeni. Prostytucja dziecięca w sieci”;
- „Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej na szkodę małoletnich i postępowanie karne w tych sprawach”;
- „Specyfika przemocy domowej, ze szczególnym uwzględnieniem przemocy seksualnej oraz ochrona dziecka przed krzywdzeniem seksualnym”;

- „Handel ludźmi – wykorzystywanie dzieci na tle seksualnym z uwzględnieniem metod działania sprawców w ujęciu prawnym”;
- „Procedury w obszarze współpracy policja-służba kuratorska-placówki oświatowe, inicjatywa Ministerstwa Sprawiedliwości a zadania Policji wobec telefonu informacyjno-interwencyjnego”;
- „Przemoc seksualna wobec dzieci i młodzieży - ofiary, sprawcy”.

KWP w Katowicach

Komenda Wojewódzka Policji w Katowicach brała udział w realizacji działań w ramach programu pn. „Falochron dla Śląska - Profilaktyka zachowań ryzykownych u młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w województwie śląskim”, przygotowanym na lata 2011-2013 we współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Metodyczno-Edukacyjny „Metis” w Katowicach. Głównymi celami działań, to poszerzenie wiedzy oraz kompetencji z zakresu profilaktyki zachowań ryzykownych w środowiskach zaangażowanych w działania profilaktyczne, a także integracja i koordynacja działań wszelkich służb, instytucji oraz organizacji mających kontakt z młodymi ludźmi. Jednym z priorytetów było przeciwdziałanie ryzykownym zachowaniom seksualnym wśród dzieci i młodzieży. W 2011 roku kontynuowano kampanię profilaktyczno - edukacyjną pn. „Pilnuj swojej szklanki”, skierowaną głównie do młodych ludzi uczęszczających do dyskotek, klubów muzycznych, pubów i innych lokali, którzy mogą stać się potencjalnymi ofiarami działań przestępczych polegających na dodaniu do napoju substancji powodującej utratę świadomości. Priorytetem kampanii było przekazanie informacji dotyczącej zagrożeń, jak również uświadomienie młodym ludziom negatywnych skutków niebezpiecznych zachowań. Aby wzmocnić działanie kampanii został przygotowany spot radiowy i telewizyjny, który był emitowany w lokalnych mediach oraz szeroko rozpowszechniony w Internecie.

Komenda Powiatowa Policji w Tarnowskich Górach kontynuowała kampanię pn. „Czy wiem, gdzie jadę”, która miała charakter informacyjno-profilaktyczny i skierowana była głównie do osób młodych mających zamiar wyjechać za granicę w celu podjęcia pracy. Tarnogórcy policjanci, we współpracy z Urzędem Miasta, Powiatowym Urzędem Pracy, Biurem Paszportowym oraz Międzynarodowym Lotniskiem w Pyrzowicach przekazywali informacje i porady dotyczące niebezpieczeństw związanych z komercyjnym wykorzystywaniem w celach seksualnych i sposobach ochrony oraz możliwości udzielenia pomocy w sytuacji zagrożenia poprzez dystrybucję ulotek i plakatów w powyższych placówkach oraz na stronie internetowej jednostki Policji. Jednocześnie, podczas spotkań z młodzieżą specjaliści ds. nieletnich omawiali zagrożenia związane ze zjawiskiem handlu ludźmi do przymusowej pracy i zmuszania do prostytucji.

Komenda Miejska Policji w Częstochowie była współorganizatorem konferencji pt. „Wiedza ratuje życie” w którą zaangażował się także Powiatowy Urząd Pracy, Polskie Towarzystwo Oświaty Zdrowotnej i kuratorzy Sądu Okręgowego w Częstochowie. Tematyka konferencji dotyczyła przeciwdziałania zjawisku handlu ludźmi w kontekście zmuszania do prostytucji, metod werbunku, informacji o sposobach uniknięcia zagrożeń oraz bezpieczeństwa wyjazdów za granicę w celu podjęcia pracy.

KWP w Rzeszowie

Komenda Wojewódzka Policji w Rzeszowie wraz z Podkarpackim Urzędem Wojewódzkim w Rzeszowie i Fundacją Dzieci Niczyje zorganizowała konferencję połączoną z sesjami warsztatowymi, inaugurującą kampanię edukacyjno – informacyjną na temat zagrożeń dzieci i młodzieży komercyjnym wykorzystywaniem seksualnym w perspektywie Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej 2012 pn. „Nie przegraj”.

2.4.4. Wnioski

- 1) W ostatnich dwóch latach zmniejszyła się ogólna liczba przestępstw stwierdzonych przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości z 3 590 do 3 425 w roku 2011.
- 2) Granica wieku małoletniego, o którym mowa w art. 202 § 3 kk. t.j. 15 rok życia pozostaje w dysharmonii z europejskimi standardami w kategorii przestępstw przeciwko wolności seksualnej. Konwencja Rady Europy z 23 listopada 2001 roku przewiduje, że za osobę małoletnią w rozumieniu jej przepisów należy uznać osobę poniżej 18 roku życia (art. 9 ust. 2 Konwencji). Przepisy Konwencji ONZ o prawach dziecka, definiują dziecko jako osobę poniżej 18 roku życia.
- 3) Zintensyfikowanie działań międzyinstytucjonalnych poprzez włączanie się w kampanie i akcje mające na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, zapobieganie niegodziwemu traktowaniu dzieci i wykorzystywaniu w celach seksualnych.

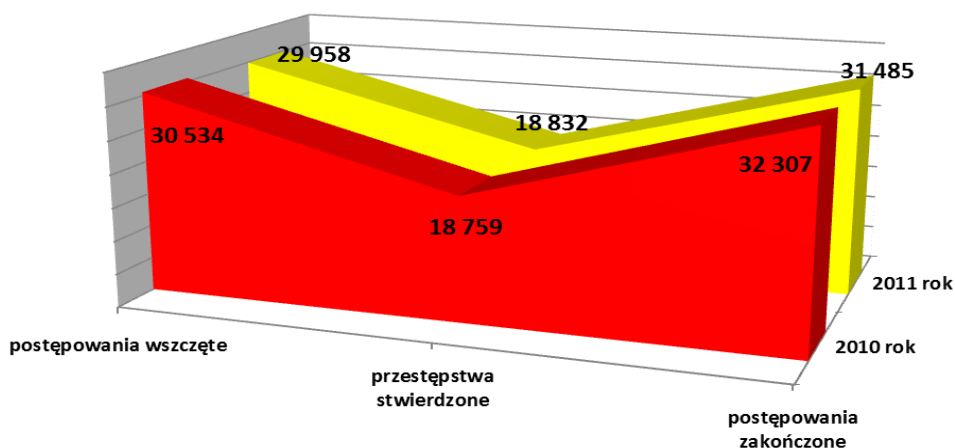
2.5. Przemoc w rodzinie.

Uzyskiwane przez Policję informacje dotyczące przemocy pochodzą często ze zgłoszeń osób postronnych, będących świadkami przemocy. Niejednokrotnie to sąsiedzi słyszący dochodzące zza ściany odgłosy towarzyszące znęcaniu, nauczyciele lub lekarze dostrzegający na ciele osoby oznaki stosowania wobec niej siły, zgłaszają ten fakt organom ścigania. Zgodnie

z przepisami ustawy kodeks karny fizyczne i psychiczne znęcanie się nad osobą najbliższą jest przestępstwem ściganym z urzędu. Zatem każda informacja przekazana Policji jest sprawdzona, w celu ustalenia, czy działanie sprawcy zakwalifikować można jako przestępstwo znęcania (art. 207 kk).

Dane gromadzone w Policyjnym Systemie Statystyki Przeszeczności „Temida”, które wskazują, że w 2011 roku na terenie całego kraju stwierdzono 18 832 przestępstw z art. 207 kk, co oznacza wzrost o 0,4 %, bowiem w 2010 rok liczba ta wynosiła 18 759. W 2011 roku przestępstwa te popełnione zostały przez 17 493 podejrzanych, w tym 872 nieletnich. Z kolei przestępstwa z art. 207 kk objęte postępowaniem popełnione zostały na szkodę 25 080 osób. Dodać należy, iż spośród ogólnej liczby ofiar 4 231 to małoletni (o 3 przypadki więcej niż w roku 2010 - 4 228).

Wykres 22. Liczba spraw z art. 207 kk prowadzonych w 2010 i 2011 roku w związku z procedurą „Niebieskie karty”, z podziałem na kategorie (l. bez.).

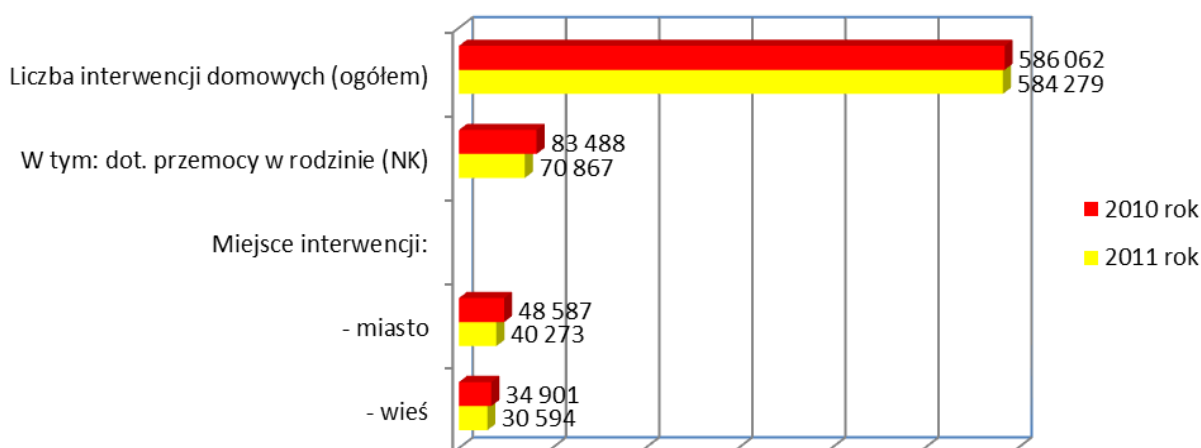

Poniżej prezentowane dane statystyczne opracowano na podstawie danych przesłanych przez KWP/KSP.

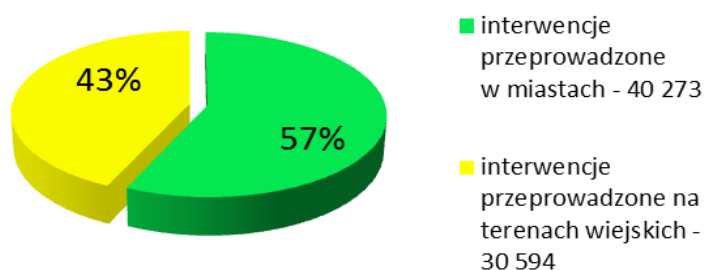
Inny rodzaj danych dotyczących przypadków przemocy w rodzinie, która nie wypełnia jeszcze znamion przestępstwa dostarcza procedura postępowania policjantów pn. „Niebieskie karty”, dalej nazwana (NK). W 2011 roku policjanci przeprowadzili 584 279 interwencji domowych, co oznacza spadek o 0,3% w stosunku do roku 2010, w którym odnotowano 586 062 interwencje. Również w liczbie interwencji przeprowadzonych wobec przemocy w rodzinie zaobserwowano spadek o 15,1% w stosunku do interwencji odnotowanych w roku 2010 (2010 rok - 83 488; 2011 rok - 70 867). Średni udział procentowy NK w ogólnej liczbie interwencji domowych na terenie kraju wyniósł 12,1%.

Należy dodać, że liczba interwencji przeprowadzonych w ramach procedury „Niebieskie karty” w miastach wynosiła 40 273 (2010 rok - 48 587), spadek o 17,1%, natomiast na terenach wiejskich - 30 594 (2010 rok - 34 901), spadek o 12,3%. Interwencje przeprowadzone w miastach stanowiły 56,8%, a interwencje przeprowadzone na terenach wiejskich 43,2% ogólnej liczby interwencji wobec przemocy w rodzinie odnotowanych na terenie całego kraju. Oznacza to wzrost udziału procentowego interwencji przeprowadzonych na terenach wiejskich o 1,4%, gdyż w roku 2010 proporcje te wynosiły odpowiednio - 58,2% oraz 41,8%.

Wykres 23. Liczba interwencji odnotowana w 2010 i 2011 roku, z podziałem na miejsce przeprowadzenia (l. bez.).

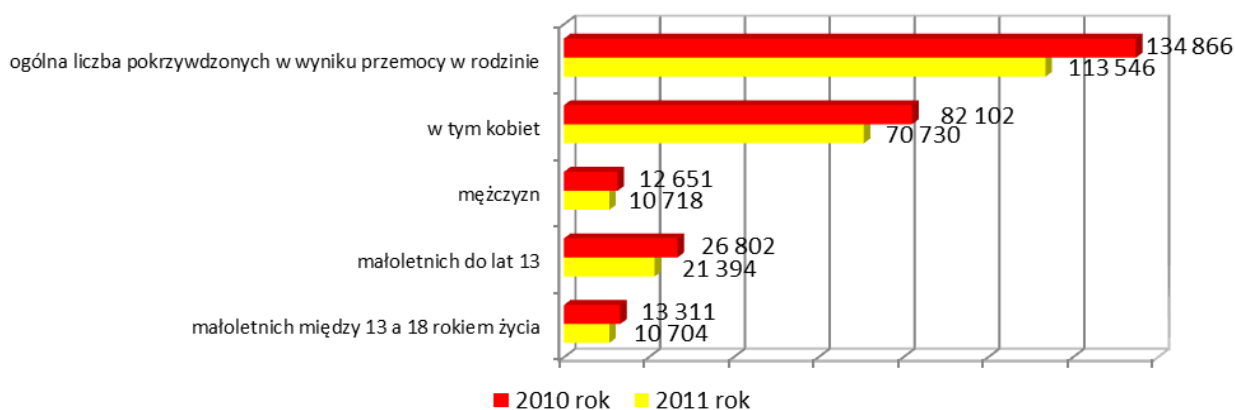
Wykres 24. Podział procentowy interwencji wobec przemocy w rodzinie przeprowadzonych w 2011 roku na terenach miejskich i wiejskich.

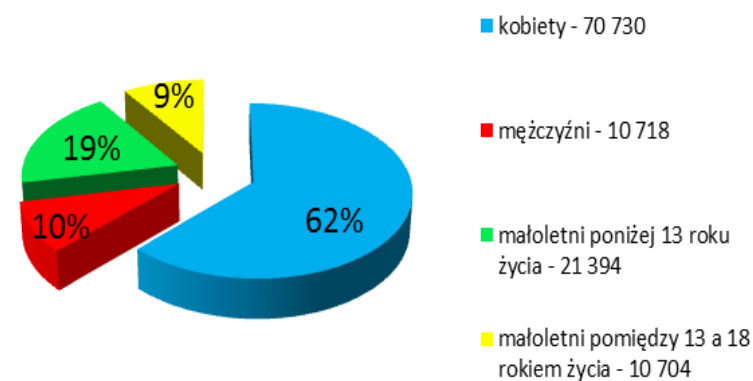
W 2011 roku pokrzywdzonych przemocą w rodzinie zostało ogółem 113 546 osób, z czego 62,3% stanowiły kobiety; 18,8% małoletni poniżej 13 roku życia; 9,5% mężczyźni oraz 9,4% małoletni między 13 a 18 r.ż. Zarówno w ogólnej liczbie, jak i we wszystkich kategoriach pokrzywdzonych w porównaniu do roku 2010 odnotowano spadek wartości liczbowych. Ogólna liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej spadła o 15,8% (2010 rok - 134 866), w tym

kobiet o 13,9% (2010 rok - 82 102; 2011 rok - 70 730); mężczyzn o 15,3% (2010 rok - 12 651; 2011 rok - 10 718), małoletnich między 13 a 18 r. ż. o 19,6% (2010 rok - 13 311; 2011 rok - 10 704) oraz małoletnich do 13 lat o 20,2% (2010 rok - 26 802; 2011 rok - 21 394).).

Wykres 25. Liczba osób pokrzywdzonych przemocą w rodzinie w 2010 i 2011 roku, z podziałem na kategorie (l. bez.).

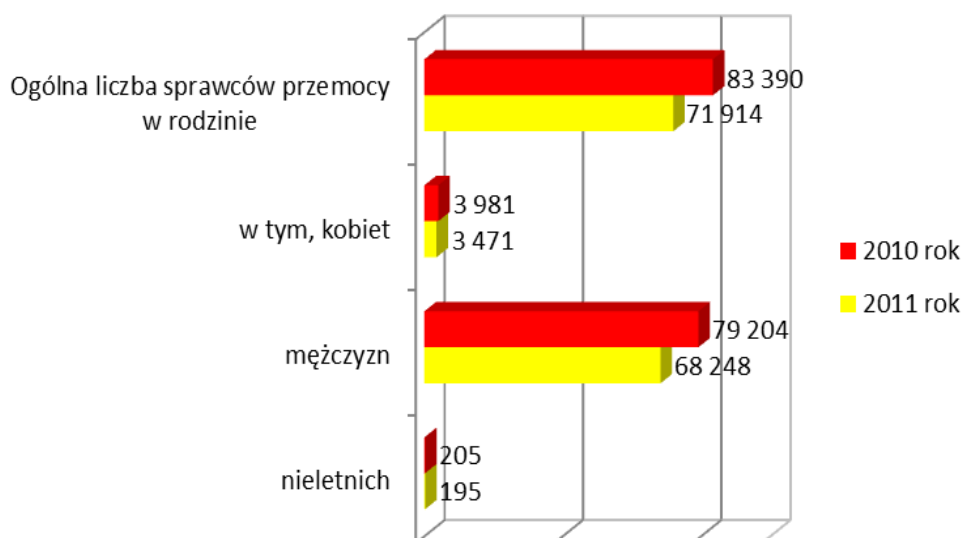

Wykres 26. Udział procentowy poszczególnych kategorii ofiar przemy w rodzinie odnotowany w 2011 roku (%).

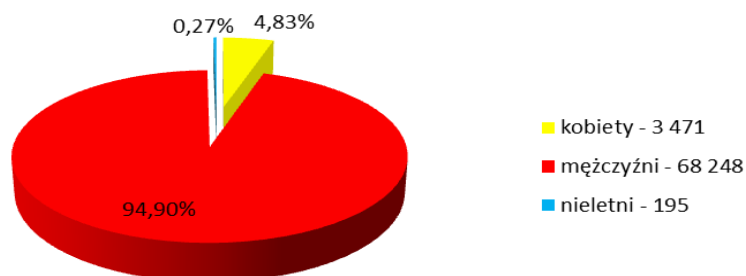

Najczęściej przemy wobec osób najbliższych dopuszczali się mężczyźni stanowiąc 94,9% ogólnej liczby sprawców, która w 2011 roku wynosiła 71 914. Z kolei kobiety - sprawcy przemy stanowiły łącznie 4,8% tej liczby, a nieletni sprawcy 0,3%. Porównując odnotowane wyniki do roku 2010 zauważa się tendencję spadkową o 13,8% w ogólnej liczbie sprawców przemy w rodzinie (2010 rok - 83 390), o 13,8% w liczbie mężczyzn dopuszczających się przemy (2010 rok - 79 204; 2011 rok - 68 248), o 12,8% w liczbie kobiet będących jej sprawcami (2010 rok - 3 981; 2011 rok - 3 471), a także o 4,9% w odniesieniu do liczby nieletnich stosujących przemy wobec osób najbliższych (2010 rok - 205; 2011 rok - 195).

Wykres 27. Liczba sprawców przemocy w rodzinie w 2010 i 2011 roku, z podziałem na kategorie (l. bez.).

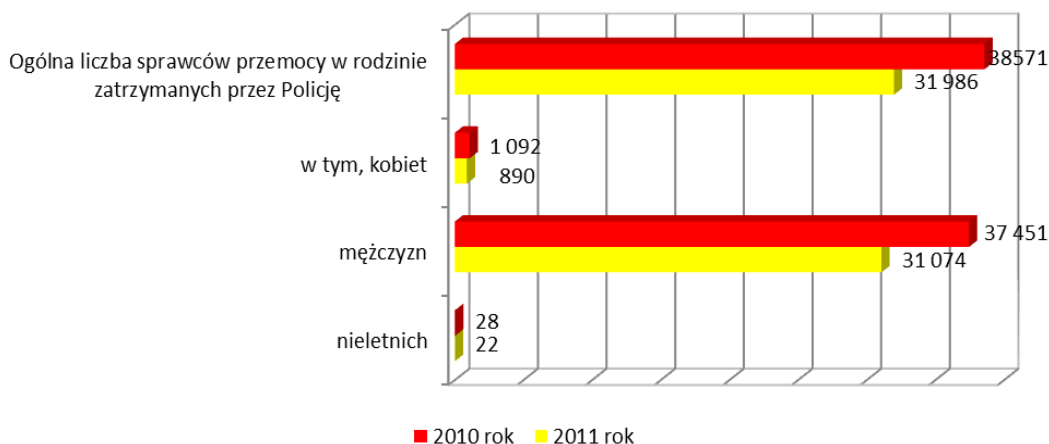

Wykres 28. Udział procentowy poszczególnych kategorii sprawców przemocy w rodzinie odnotowany w 2011 roku (%).

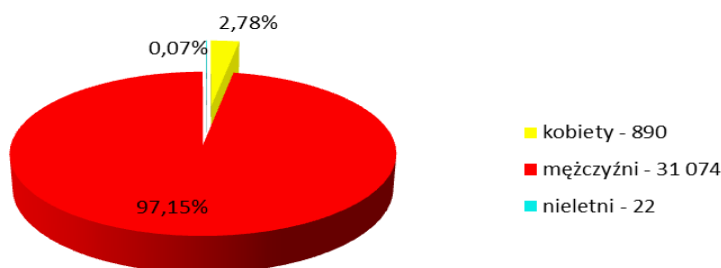

Ogólna liczba sprawców przemocy w rodzinie zatrzymanych przez Policję spadła w 2011 roku o 17,1%, osiągając wartość 31 986 (2010 rok - 38 571). Wśród wszystkich zatrzymanych sprawców mężczyźni stanowili 97,1%, kobiety 2,8% a nieletni 0,1%. W porównaniu do 2010 roku spadła o 21,4% liczba nieletnich zatrzymanych jako sprawców przemocy (z 28 osób w 2010 roku do 22 w roku 2011), o 18,5% liczba zatrzymanych kobiet (z 1 092 osób w 2010 roku do 890 w roku 2011) oraz o 17% liczba zatrzymanych mężczyzn będących sprawcami przemocy w rodzinie (z 37 451 osób w 2010 roku do 31 074 w roku 2011).

Wykres 29. Liczba sprawców przemocy w rodzinie zatrzymanych przez Policję w 2010 i 2011 roku, z podziałem na kategorie (l. bez.).

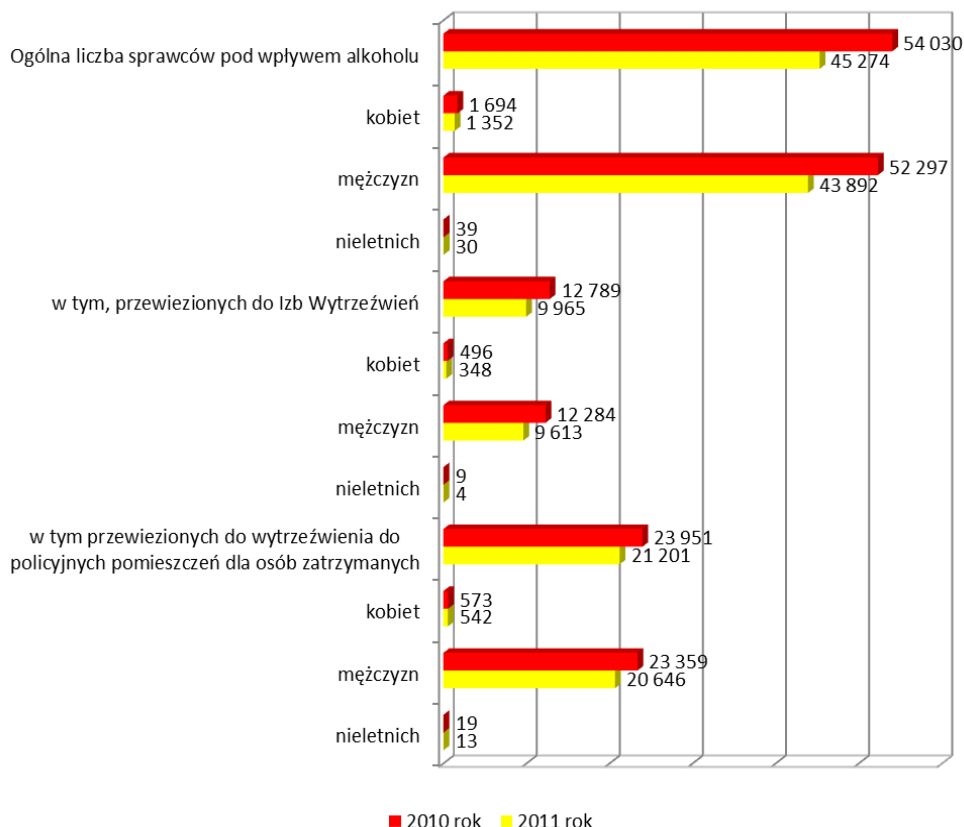

Wykres 30. Udział procentowy poszczególnych kategorii sprawców przemocy w rodzinie zatrzymanych przez Policję w 2011 roku (%).

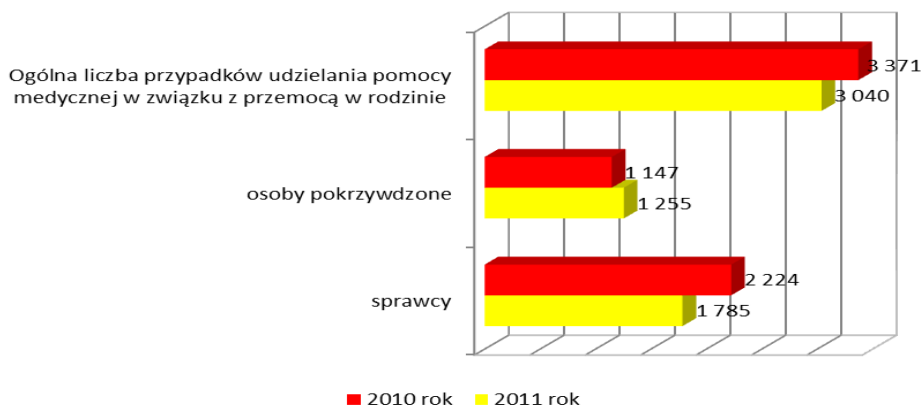
W omawianym okresie liczba sprawców przemocy w rodzinie będących pod wpływem alkoholu wynosiła łącznie 45 274, co w porównaniu z rokiem 2010 oznacza spadek o 16,2 % (2010 rok - 54 030). W omawianej liczbie 3 % stanowiły kobiety (rok 2010 - 1 694; rok 2011 - 1 352; spadek o 20,2 %), 0,1 % osoby nieletnie (rok 2010 - 39; rok 2011 - 30; spadek o 23,1 %), natomiast aż 96,5 % mężczyźni (rok 2010 - 52 297; rok 2011 - 43 892; spadek o 16,1%). Spośród wszystkich sprawców przemocy będących pod wpływem alkoholu 22 % zostało przewiezionych do izb wytrzeźwień (w 2010 roku - 23,7 %, 12 789; w 2011 roku - 9 965), w tym 348 kobiet (2010 rok - 496), 4 nieletnich (2010 rok - 9) oraz 9 613 mężczyzn (2010 rok - 12 284). Natomiast 46,8 % sprawców przemocy w rodzinie zostało przewiezionych do wytrzeźwienia do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych. Liczba tych osób spadła o 11,5 % w porównaniu do roku 2010 (2010 rok - 23 951; 2011 rok - 21 201). Spośród sprawców umieszczonych we wspomnianych pomieszczeniach - 542 to kobiety (2010 rok - 573), 13 nieletni (2010 rok - 19) a 20 646 to mężczyźni (2010 rok - 23 359).

Wykres 31. Liczba sprawców przemocy w rodzinie będących pod wpływem alkoholu, przewiezionych do izb wytrzeźwień oraz do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych, z podziałem na rok 2010 i 2011 roku oraz z podziałem na kategorie (l. bez.).

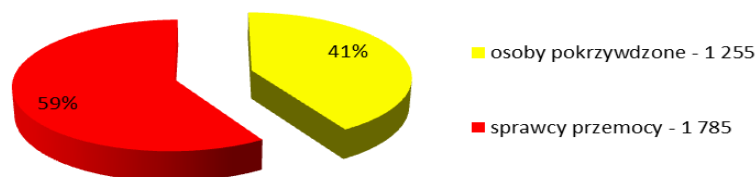

W 2011 roku podczas przeprowadzania interwencji wobec przemocy w rodzinie 3 040 osobom udzielono pomocy medycznej, co oznacza spadek o 9,8 % w porównaniu z 2010 rokiem, wówczas udzielono bowiem takiej pomocy w 3 371 przypadkach. Należy dodać, że 1 255 razy udzielono pomocy osobie pokrzywdzonej przemocą (rok 2010 - 1 147, wzrost o 9,4 %), natomiast 1 785 razy pomoc ta udzielona była sprawcy (rok 2010 - 2 224, spadek o 19,7 %).

Wykres 32. Liczba przypadków udzielenia pomocy medycznej w 2010 i 2011 roku z podziałem na kategorie (l. bez.).

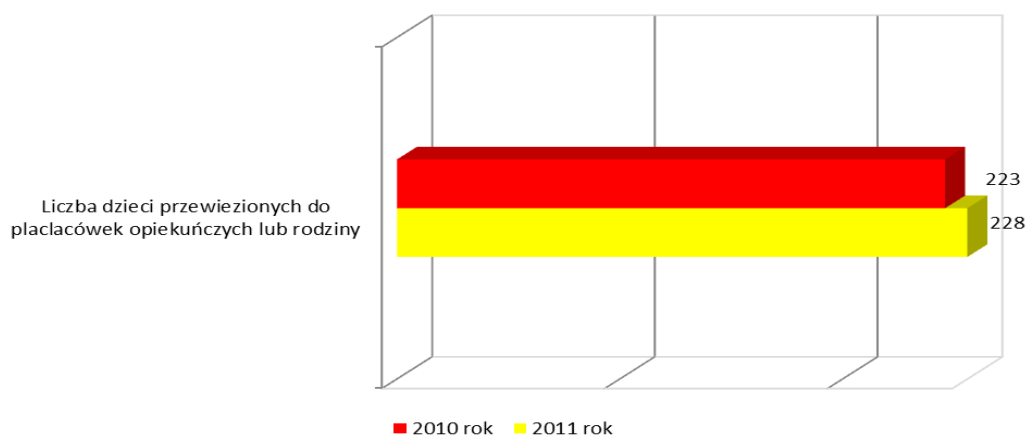

Wykres 33. Podział procentowy poszczególnych kategorii odbiorców pomocy medycznej udzielonej w 2011 roku (%).

Dane gromadzone podczas realizacji procedury „Niebieskie karty” dotyczą również liczby dzieci, które wskutek zaistnienia przemocy zostały przewiezione z domów rodzinnych do placówek opiekuńczych lub oddane pod opiekę innym członkom rodziny. W 2011 roku odnotowano 228 takich przypadków, co oznacza wzrost o 2,2 %, gdyż w 2010 roku policjanci przewieźli 223 dzieci.

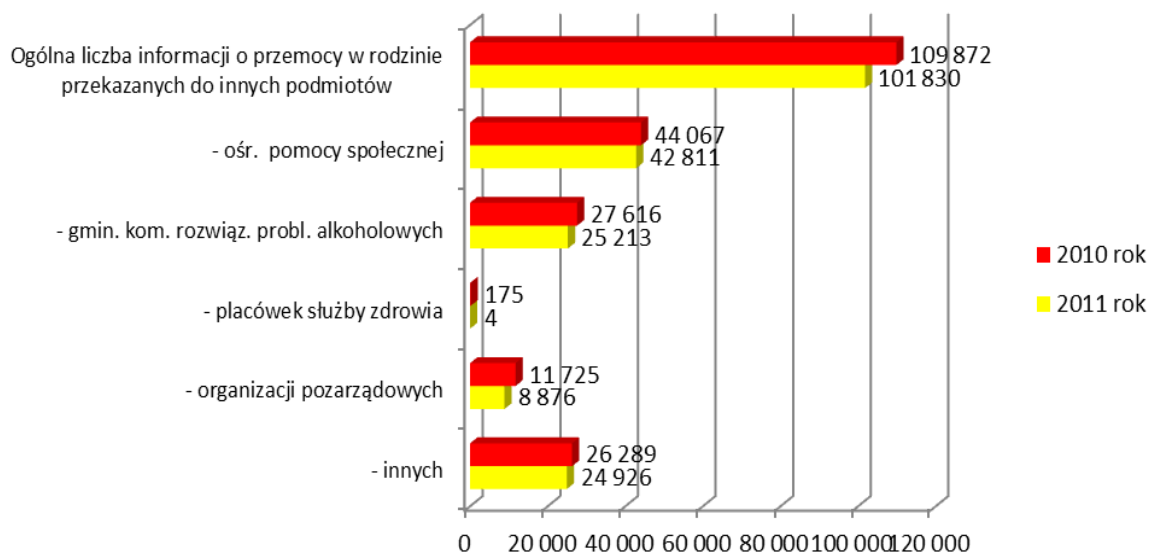
Wykres 34. Liczba dzieci przewiezionych w związku z przemocą w rodzinie do placówek opiekuńczych lub innych członków rodziny w 2010 i 2011 roku (l. bez.).

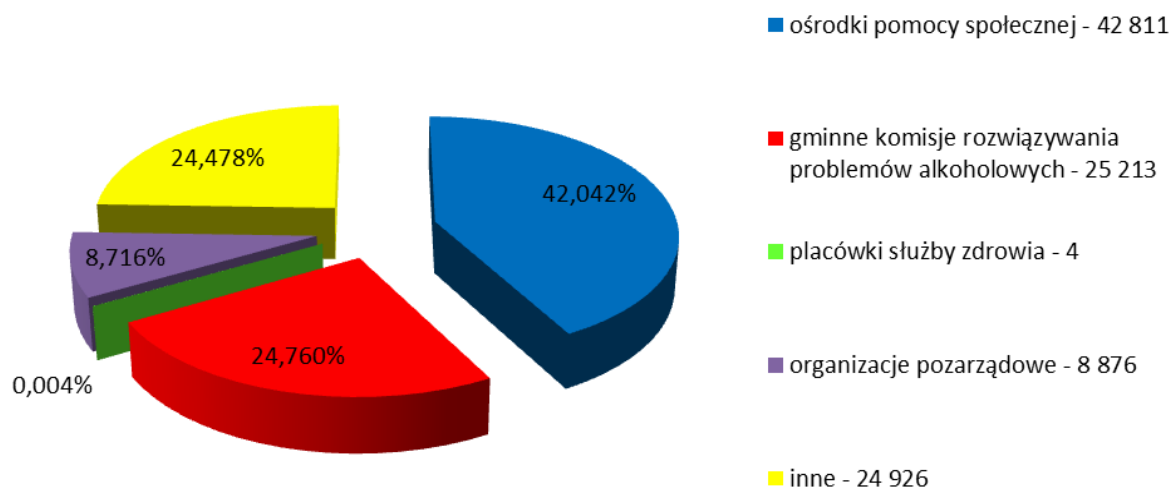
Niezwykle ważny aspekt realizacji procedury „Niebieskie karty” stanowi również kwestia przekazywania przez dzielnicowych informacji dotyczących rodzin, w których dochodzi do przemocy do specjalistycznych placówek oraz podmiotów, które statutowo zajmują się organizowaniem i udzielaniem pomocy osobom pokrzywdzonym przemocą w rodzinie. Na podstawie analizy danych można stwierdzić, że w 2011 roku policjanci przekazali łącznie 101 830 informacji, co oznacza spadek o 7,3% w porównaniu do roku 2010, w którym łącznie takich informacji przesłano 109 872. W 2011 r. największy spadek (o 97,7%) zaobserwowano w liczbie informacji przesłanych do placówek służby zdrowia (2010 rok - 175; 2011 rok - 4) oraz o

24,3% do organizacji pozarządowych (2010 rok - 11 725; 2011 rok - 8 876). Również zaobserwowano spadek w liczbie przesłanych informacji do gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych o 8,7% (2010 rok - 27 616; 2011 rok - 25 213), o 5,2% do podmiotów zakwalifikowanych do kategorii „inne”, do których zaliczają się placówki oświatowe, placówki opiekuńczo - wychowawcze, specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, itp. (2010 rok - 26 289; 2011 rok - 24 926) oraz o 2,9% do ośrodków pomocy społecznej (2010 rok - 44 067; 2011 rok - 42 811).

Wykres 35. Liczba informacji dotyczących przemocy w rodzinie przekazanych w 2010 i 2011 roku do różnych podmiotów (l. bez.).

Wykres 36. Podział procentowy informacji przekazanych w 2011 roku do instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie (%).

Niezwykle istotny element działań Policji, które podejmowane są na rzecz wzmocnienia ochrony ofiar przestępstw poprzez zapobieganie ich wtórnej wiktymizacji stanowi tworzenie na terenie jednostek Policji tak zwanych „przyjaznych pokojów przesłuchań”. Pokoje te funkcjonują na terenie całego kraju i znajdują się w budynkach jednostek organizacyjnych Policji, sądach, prokuraturach, instytucjach samorządowych oraz organizacjach pozarządowych. Z pomieszczeń tych mogą korzystać nie tylko policjanci, ale również sędziowie, prokuratorzy, psychologowie, a także inni specjaliści zajmujący się pomocą ofiarom przestępstw. Ministerstwo Sprawiedliwości wspólnie z Fundacją Dzieci Niczyje wydaje certyfikaty „przyjaznym pokojom przesłuchań” po spełnieniu określonych standardów.

2.5.1. Podsumowanie

Na podstawie przeprowadzonej analizy można stwierdzić, że w 2011 roku spadła zarówno liczba interwencji domowych przeprowadzonych przez policjantów (o 0,3%), jak też liczba interwencji przeprowadzonych wobec przemocy w rodzinie, która jest tożsama z liczbą założonych niebieskich kart (o 15,1%). Spadła również liczba tych interwencji w miastach (o 17,1%) oraz na terenach wiejskich (o 12,3%). Średni udział procentowy niebieskich kart w ogólnej liczbie interwencji domowych na terenie kraju osiągnął w 2011 r. poziom 12,1%.

W 2011 r. spadła ogólna liczba pokrzywdzonych przemocą w rodzinie, a największy spadek liczby pokrzywdzonych przemocą w rodzinie w porównaniu do 2010 roku zaobserwowano w kategorii małoletnich do 13 r. ż. (o 20,2%) oraz kategorii małoletnich między 13 a 18 r.ż. o 19,6%.

W 2011 roku, analogicznie jak w latach ubiegłych, zdecydowanie najczęściej przemocy wobec osób najbliższych dopuszczali się mężczyźni, którzy stanowili 94,9% ogólnej liczby sprawców. O 17,1% spadła ogólna liczba sprawców zatrzymanych przez Policję w związku z przemocą w rodzinie. W liczbie sprawców przemocy będących pod wpływem alkoholu zaobserwowano spadek o 16,2%. Spadła także o 11,5% liczba sprawców przemocy w rodzinie przewiezionych do wytrzeźwienia do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych.

Ogólna liczba przypadków udzielania pomocy przedmedycznej podczas przeprowadzania interwencji wobec przemocy w rodzinie w porównaniu do roku poprzedniego spadła o 9,8%, jednakże w kategorii pomocy udzielonej osobom pokrzywdzonym zaznaczył się wzrost o 9,4%.

Ponadto należy wskazać, że w 2011 roku spadła o 7,3% liczba przekazywanych informacji o przemocy w rodzinach do innych podmiotów, które zajmują się przedmiotową problematyką. Podobna tendencja zaznaczyła się również w obszarze postępowań przygotowawczych prowadzonych przez policjantów. Na podstawie danych z Temidy stwierdzić należy,

że w porównaniu do roku 2010 na terenie całego kraju policjanci wszczęli o 1,9% mniej postępowań z artykułu 207 kk.

2.5.2. Wnioski

Analiza danych zgromadzonych przez policjantów podczas realizacji procedury „Niebieskie karty” pozwala sformułować następujące wnioski:

- 1) W związku z wejściem w życie nowych przepisów dotyczących przemocy w rodzinie (Rozporządzenie oraz Wytyczne Nr 2 Komendanta Głównego Policji w sprawie sposobu postępowania policjantów podczas realizacji procedury „Niebieskie Karty”), zasadnym jest systematyczne szkolenie policjantów w ramach doskonalenia zawodowego, kursów, porad szkoleniowych w zakresie nowych regulacji oraz omawianie na bieżąco tendencji zachodzących w obszarze przemocy w rodzinie, a także stanu realizacji procedury NK przez policjantów.
- 2) Omówić tendencje zachodzące w zjawisku przemocy w rodzinie, a także spostrzeżenia dotyczące stanu realizacji procedury „Niebieskie karty” podczas planowanych warsztatów z koordynatorami procedury postępowania policjantów wobec przemocy w rodzinie z KWP i KSP.

2.6. Inne formy patologii

2.6.1. Bezdomność

Bezdomność to bardzo poważny problem społeczny charakteryzujący się nie tylko brakiem miejsca zamieszkania, ale także wykluczeniem. Funkcjonowanie w takiej rzeczywistości pozbawia człowieka możliwości godnego i bezpiecznego życia. Rozwój własnych umiejętności, praca zawodowa, przynależność do wspólnot to pojęcia dla osób dotkniętych bezdomnością bardzo odległe. Jej przyczyny są niezmiennie od lat, a do najczęściej wymienianych należą uzależnienia, problemy ekonomiczne, jak również konflikty rodzinne czasem z daleko posuniętym indywidualnym nieprzystosowaniem i bezradnością. Problemu bezdomności nie da się zlikwidować bez aktywnego działania pomocowego wykorzystującego wszystkie tkwiące w środowisku możliwości wsparcia.

Ustawowym obowiązkiem udzielenia schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym należy do zadań własnych gmin (*art. 17 ust.1 pkt 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej*). Niemniej jednak należy zauważyć, iż w obszarze tym realizuje zadania wiele podmiotów, służb i instytucji. Jednym z tych podmiotów zobowiązanych ustawowo do podejmowania działań jest Policja. Podkreślenia wymaga również fakt, iż niezmiernie ważnym elementem decydującym o skuteczności podejmowanych działania jest trafne i szybkie zidentyfikowanie adresatów tych działań. Policja z racji uprawnień, charakteru wykonywanych zadań, wewnętrznej organizacji, ale także posiadanych narzędzi komunikacji, jest szczególnie skuteczna w tym obszarze.

2.6.1.1. Zadania Policji w obszarze bezdomności

Z dotychczasowych doświadczeń wynika, że podejmowane przedsięwzięcia rozpoznawcze i zapobiegawcze stanowiły jedno z istotnych zadań realizowanych, zarówno przez komendy wojewódzkie/Stołeczną Policji, jak i jednostki wykonawcze. W okresie jesienno - zimowym zlecono im podejmowanie działań mających na celu zapobieganie zgonom z powodu wychłodzenia organizmu, informowanie osób zagrożonych o możliwościach uzyskania w tym zakresie pomocy oraz nawiązanie współpracy w tym zakresie z organizacjami pomocowymi, znajdującymi się na terenie poszczególnych jednostek organizacyjnych Policji. W wielu jednostkach, dążąc do optymalizacji działań poszczególnych podmiotów, wypracowano lokalne rozwiązania systemowe w tym zakresie. Policjanci w 2011 r. podejmowali szereg inicjatyw, aby poprawić sytuację bezdomnych. Udzielali informacji o noclegowniach, schroniskach, ośrodkach pomocy społecznej, w których każda osoba bezdomna mogła znaleźć pomoc i opiekę. W tym celu prowadzono rozpoznanie i penetrację miejsc, gdzie mogą gromadzić się bezdomni, ze szczególnym zwróceniem uwagi na osoby nietrzeźwe przebywające na wolnym powietrzu.

2.6.1.2. Informacje statystyczne

Na podstawie danych zawartych w Krajowym Systemie Informacyjnym Policji na przełomie 2010 i 2011 roku (tj. październik, listopad, grudzień 2010, styczeń, luty, marzec 2011) odnotowano razem 214 zgonów, tj. o 76 zgonów mniej w porównaniu do analogicznego okresu na przełomie 2009 i 2010 roku (październik, listopad, grudzień 2009, styczeń, luty, marzec 2010), gdzie zaistniało 290 zgonów.

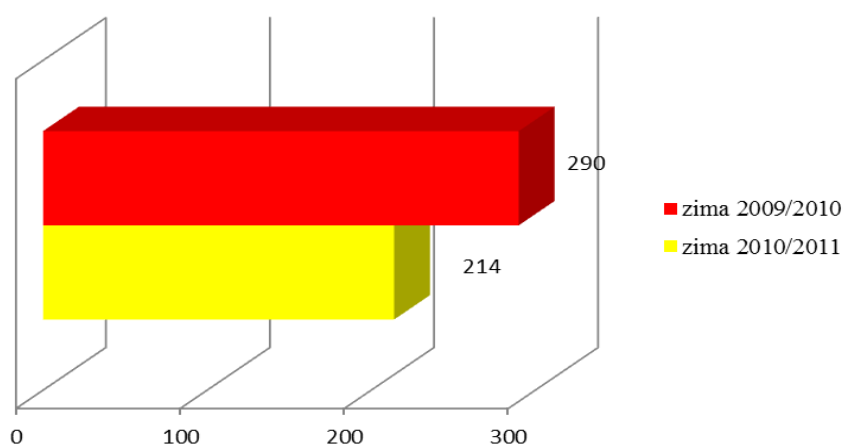
Tabela 35. Zgony w wyniku wychłodzenia organizmu - zima 2010/2011.

Miesiąc	2010			2011			Razem
	Październik	Listopad	Grudzień	Styczeń	Luty	Marzec	
Liczba zgonów	-	16	137	21	36	4	214

Tabela 36. Zgony w wyniku wychłodzenia organizmu - zima 2009/2010.

Miesiąc	2009			2010			Razem
	Październik	Listopad	Grudzień	Styczeń	Luty	Marzec	
Liczba zgonów	10	9	104	119	36	12	290

Tabela 37. Zgony w wyniku wychłodzenia organizmu - zima 2009/2010 i 2010/2011.

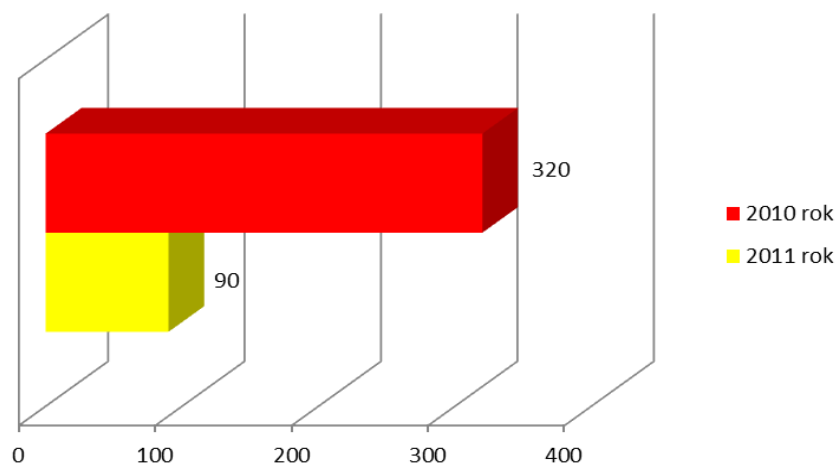
Porównując rok 2011 do roku 2010 odnotowano odpowiednio 90 i 320 zgonów osób z powodu wychłodzenia, tj. spadek o 230.

Porównując liczbę przypadków zgonów osób bezdomnych, spowodowanych wychłodzeniem organizmu z latami ubiegłymi, można zauważyć wyraźną tendencję spadkową.

Tabela 37. Zgony w wyniku wychłodzenia organizmu – w latach 2010 i 2011.

rok	2010	2011
Liczba zgonów	320	90

Wykres 38. Zgony w wyniku wychłodzenia organizmu – w latach 2010 i 2011.

W zakresie realizacji zadań na rzecz osób bezdomnych i innych wymagających opieki i pomocy, Policja niezmiennie utrzymywała ścisłą współpracę z instytucjami państwowymi, organizacjami samorządowymi i pozarządowymi, np.: z sądami rodzinnymi, urzędami miast, gmin, dzielnic, starostwami powiatowymi, ośrodkami pomocy społecznej i przeciwdziałania uzależnieniom, Strażą Gminną (Miejską), domami dla osób bezdomnych, administratorami domów mieszkalnych, spółdzielniami mieszkaniowymi.

2.6.1.3. Wybrane przykłady przedsięwzięć Policji w zakresie przeciwdziałania bezdomności

KWP w Białymstoku

W zakresie ograniczania zjawiska bezdomności policjanci Komendy Wojewódzkiej Policji w Białymstoku kontynuowali działania programu „Nie bądźmy obojętni” poprzez:

- wzmożone działania kontrolne miejsc zagrożonych pod kątem ujawniania osób pozostających w sytuacji zagrożenia życia/zdrowia oraz podejmowania działań interwencyjnych i inicjowania działań pomocowych;
- wzmożone działania informacyjne, opracowywanie i kolportaż materiałów informacyjnych (miejsca dystrybucji: śmietniki, dworce, noclegownie, kościoły, skupy złomu i makulatury, piwiarnie, bary oraz ich okolice, klatki schodowe, piwnice etc.);
- prowadzenie przez studentów, w asyście wychowawcy z Aresztu Śledczego (Zakładu Karnego) w Białymstoku, zajęć informacyjnych z wytypowaną grupą więźniów nt. bezdomności;
- udział studentów w punktach poradnictwa w „Domu dla bezdomnych” Caritas Archidiecezji Białostockiej i w „Eleos” - Prawosławnym Ośrodku Miłosierdzia Diecezji Białostocko – Gdańskiej na terenie miasta Białegostoku;

- udział przedstawicieli Policji w Białymstoku w pracach grupy roboczej „Bezdomni” w Caritas Archidiecezji Białostockiej, której zadaniem była analiza problemu bezdomności w Białymstoku oraz opracowanie strategii nad wyjściem z bezdomności.

Wydział Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Białymstoku kontynuował projekt pn. „Zimowy Ratownik”, w ramach którego przekazał podległym jednostkom organizacyjnym Policji plakaty zawierające dane o placówkach pomocowych. Mogli tam dzwonić mieszkańcy Białegostoku z informacją o osobie bezdomnej, zagrożonej zamarznięciem. Plakaty zostały rozpowszechnione wśród mieszkańców powiatu białostockiego. Pracownicy Wydziału Prewencji KPP w Bielsku Podlaskim zainicjowali spotkanie z osobami starszymi w Klubie Seniora, podczas którego omówiono zagrożenia dotyczące okresu zimowego. Podobne spotkanie przeprowadzono z ramienia KWP w Białymstoku – wspólnie z przedstawicielem Straży Pożarnej. Wydział Prewencji KWP w Białymstoku, we współpracy z Podlaskim Urzędem Wojewódzkim, Departamentem Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego i Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej opracował materiały profilaktyczne, dotyczące zagrożeń okresu zimowego, w postaci nalepek ostrzegawczych, plakatów oraz informatorów, które zostały rozpowszechnione na terenie województwa podlaskiego.

KWP w Poznaniu

W zakresie ograniczania zjawiska bezdomności wielkopolscy policjanci współpracowali z podmiotami pozapolicyjnymi takimi jak: straże miejskie/gminne, służby społeczne, urzędy miast, gmin, starostwa powiatowe czy pracownicy schronisk, pogotowia społeczne. Tematyką zajmowały się w szczególności służba prewencyjna Policji, do zadań której należało m.in. patrolowanie miejsc, w których przebywać mogą osoby bezdomne. Dyżurni jednostek organizacyjnych Policji posiadali aktualne wykazy funkcjonujących noclegowni, jadłodajni, schronisk i innych ośrodków. Policjanci Wydziału Prewencji KWP w Poznaniu nawiązali współpracę z „Caritas” Archidiecezji Poznańskiej i przygotowali paczki żywnościowe, które zostały przekazane bezdomnym ujawnionym w prowadzonych działaniach na terenie miasta Poznania. W 2011 roku na terenie KMP w Poznaniu uaktualniono „Mapę Bezdomności” miasta Poznania ze szczegółowym wskazaniem adresów tych miejsc, wraz z mapą dojazdu, ich dokumentacji fotograficznej oraz imiennym wykazem przebywających osób bezdomnych. Powyższe opracowanie zostało przesłane do podległych jednostek oraz współpracujących służb tj. MOPR-u w Poznaniu oraz Straży Miejskiej. Na terenie działania KMP w Koninie realizowany jest „Program wychodzenia z bezdomności dla miasta Konina na lata 2007-2015”. Program stanowi integralną część Strategii Rozwoju Konina 2007-2015 i Lokalnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Konina na lata 2006-2015. Cele programu realizowane są w trzech obszarach: profilaktycznym, osłonowym i aktywizującym.

Realizatorzy programu to: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Urząd Miejski w Koninie, Polski Czerwony Krzyż, Straż Miejska w Koninie, Powiatowy Urząd Pracy, Komenda Miejska Policji w Koninie, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w Koninie.

KWP w Katowicach

Policjanci z garnizonu śląskiego nawiązali współpracę ze Śląskim Forum Bezpieczeństwa na Rzecz Osób Bezdomnych – organizacją pozarządową z Katowic w celu wypracowania modelu pomocowego postępowania wobec osób bezdomnych. W ciągu całego roku prowadzona była bieżąca współpraca Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach ze śląską Policją oraz wszystkimi podmiotami pomocowymi działającymi w obszarze ujawniania i niesienia pomocy ludziom bezdomnym. Przekazano również plakaty informacyjne o infolinii dla bezdomnych, uzyskane z Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Wojewódzkiego. Utrzymywano stały kontakt z Wydziałem Polityki Społecznej, a także Wydziałem Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach w zakresie monitorowania problemu wychłódzeń osób bezdomnych.

KWP w Rzeszowie

Jednostki garnizonu podkarpackiego przygotowały wykazy i spisy aktualnie działających lokalnie placówek pomocowych, noclegowni, schronisk dla bezdomnych, ośrodków pomocy społecznej, stowarzyszeń, jadłodajni itp., w których udzielana była pomoc osobom w trudnej sytuacji życiowej, do wykorzystania, w razie zaistnienia potrzeby, skierowania do nich osoby potrzebującej. W Wojewódzkim Centrum Zarządzania Kryzysowego Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego funkcjonował bezpłatny, całoroczny i całodobowy numer informacyjny – tel. 987, pod którym osoby zainteresowane mogły uzyskać dane o placówkach przygotowanych do przyjęcia osób w sezonie zimowym oraz zgłosić potrzebę udzielenia pomocy osobie zagrożonej z powodu złych warunków atmosferycznych. Na stronie internetowej ww. urzędu w zakładce Centrum Zarządzania Kryzysowego umieszczone zostały wykazy środowiskowych domów samopomocy, placówek opiekuńczo-wychowawczych, placówek prowadzących dożywianie, udzielających wsparcia oraz domów pomocy społecznej.

KWP w Opolu

Na terenie województwa opolskiego policjanci na bieżąco współdziałali z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz poprawy sytuacji osób bezdomnych i bezrobotnych: ośrodkami pomocy społecznej, ośrodkami interwencji kryzysowej, miejskimi ośrodkami pomocy rodzinie, powiatowymi centrami pomocy rodzinie, ośrodkami „Caritasu”, Stowarzyszeniem

„Monar”, punktami PCK, Polskim Komitetem Pomocy Społecznej, Towarzystwem Pomocy im. św. Brata Alberta oraz schroniskami i noclegowniami prowadzonymi przez różne organizacje społeczne np. Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Barka” działające w Strzelcach Opolskich. Informacje dotyczące działań podejmowanych na rzecz osób bezdomnych, szczególnie narażonych na utratę zdrowia i życia w wyniku niskich temperatur zimowych, wymieniane są także okresowo pomiędzy KWP w Opolu a Wydziałem Zarządzania Kryzysowego, Ochrony Ludności i Spraw Obronnych Urzędu Wojewódzkiego w Opolu. Większość osób bezdomnych ujawnionych przez opolską Policję w roku 2011 r. trafiła do schronisk oraz noclegowni działających na terenie Opolszczyzny.

KWP w Radomiu (bez KSP)

Działania mazowieckiej Policji wobec osób bezdomnych polegały przede wszystkim na udzielaniu im wsparcia i pomocy. Komendy Powiatowe i Miejskie Policji garnizonu mazowieckiego otrzymały aktualny wykaz placówek z terenu województwa mazowieckiego, które świadczą pomoc osobom bezdomnym oraz ulotki zawierające numer bezpłatnej, całodobowej infolinii 987, pod którym można uzyskać informacje na temat najbliższych schronisk, jadłodajni, czy punktów pomocy medycznej. Pod numer 987 zadzwonić mógł również każdy, kto znał miejsce przebywania osób bezdomnych, a odpowiednie służby były o tym natychmiast poinformowane. Wykaz placówek oraz ulotki zostały opracowane przez Wydział Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego.

KWP we Wrocławiu

Komenda Wojewódzka Policji we Wrocławiu i podległe jej jednostki Policji województwa dolnośląskiego, zgodnie z wypracowanymi zasadami akcji „Zima 2010-2011”, przygotowały informator o placówkach pomocowych na terenie województwa dolnośląskiego, wraz z adresami i numerami telefonów do noclegowni, schronisk dla bezdomnych, jadłodajni, miejskich ośrodków pomocy społecznej i innych instytucji prowadzących działalność charytatywną. Informator ten został rozesłany do wszystkich jednostek miejskich i powiatowych Policji woj. dolnośląskiego.

KWP w Gorzowie Wielkopolskim

Policja lubuska realizowała wzmożone działania pod kryptonimem „Zima”. Zwracano szczególną uwagę na problem osób bezdomnych, samotnych i bezradnych. Stałą formą ochrony osób bezdomnych przed nieszczęśliwymi zdarzeniami były częste prewencyjne kontrole miejsc, w których mogą one przebywać (dworce, klatki schodowe, kanały ciepłownicze, opuszczone budynki mieszkalne, ogródki działkowe itp.). W przypadku ujawnienia osób bezdomnych w sytuacjach zagrażających ich życiu i zdrowiu funkcjonariusze ułatwiali im dotarcie do noclegowni, schroniska dla bezdomnych lub do miejsc, gdzie mogły otrzymać niezbędną pomoc.

Służby patrolowe oraz dzielnicowi zwracali szczególną uwagę na osoby znajdujące się pod wpływem alkoholu, gdyż to one najbardziej narażone były na zamarznącie. Wobec nich podejmowane były niezbędne interwencje, a doprowadzenie do izb wytrzeźwień następowało, jeżeli osoba bezdomna znajdowała się w okolicznościach zagrażających jej życiu lub zdrowiu. W celu przeciwdziałania zagrożeniom życia i zdrowia szczególnie osób bezdomnych, ale również osób pod wpływem alkoholu, policjantów służb patrolowych i dzielnicowych wyposażono w aktualne wykazy noclegowni i schronisk dla osób bezdomnych. Ponadto dzielnicowi przeprowadzali spotkania z właścicielami i zarządcami budynków oraz ogródków działkowych, aby zapewnić dopływ informacji o miejscach przebywania osób bezdomnych. Policjanci wspólnie z funkcjonariuszami Straży Miejskiej i Straży Ochrony Kolei kontrolowali znane i nowe miejsca, w których mogły przebywać osoby bezdomne.

KSP

Stołeczna Policja współpracowała z właścicielami i zarządcami budynków oraz ogródków działkowych, celem dokonywania wspólnych kontroli wytypowanych wcześniej miejsc, w których mogą przebywać osoby bezdomne. W ramach realizacji zadań na rzecz bezdomnych i innych osób wymagających opieki, policjanci utrzymywali ścisłą współpracę m.in. z: domami dla bezdomnych, ośrodkami przeciwdziałania uzależnieniom, urzędami dzielnic m. st. Warszawy, starostwami powiatowymi, spółdzielniami mieszkaniowymi, sądami rodzinnymi. W ramach działań na rzecz ochrony zdrowia i życia osób bezdomnych policjanci garnizonu stołecznego otrzymali opracowane przez Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego aktualne wykazy ośrodków wsparcia doraźnego dla bezdomnych na terenie woj. mazowieckiego.

KWP w Gdańsku

W ramach pomocy osobom bezdomnym policjanci garnizonu pomorskiego prowadzili wzmożone prewencyjne kontrole miejsc, w których mogli przebywać osoby bezdomne (dworce, klatki schodowe, kanały ciepłownicze, opuszczone budynki mieszkalne, ogródki działkowe itp.). Na podstawie tych działań tworzone były spisy miejsc przebywania osób bezdomnych, które posłużyły do stworzenia map (np. Gdańska) z miejscami gromadzenia się osób bezdomnych. Spisy te były na bieżąco były uaktualniane. Ponadto Pomorskie Forum Na Rzecz Wychodzenia z Bezdomności, wspólnie z Policją, prowadzi cyklicznie co dwa lata akcję liczenia i ankietowania osób bezdomnych.

KWP w Szczecinie

Policjanci garnizonu zachodniopomorskiego nawiązali współpracę z Wojewódzkim Sztabem Kryzysowym oraz instytucjami i organizacjami zajmującymi się niesieniem pomocy ludziom bezdomnym. Zaktualizowali dane teleadresowe schronisk oraz noclegowni, w których przewidziano miejsca dla osób bezdomnych oraz powielono i rozpropagowano w miejscach przebywania bezdomnych ulotki zawierające dane teleadresowe instytucji pomocowych.

2.6.1.4. Podsumowanie

Z informacji uzyskanych przez Biuro Prewencji KGP wynika, że podejmowane w obszarze bezdomności przedsięwzięcia rozpoznawcze i zapobiegawcze stanowią jedno z istotnych zadań realizowanych przez jednostki organizacyjne Policji. W jednostkach Policji przyjęto rozwiązania systemowe, uwzględniające stałe zadaniowanie służb prewencji w wyżej wymienionym zakresie. Zadania te wykonywane są przez policjantów służby prewencyjnej, w szczególności realizujących służbę patrolową i obchodową oraz podejmujących działania w zakresie zapobiegania patologiom społecznym.

Niezmiennie od wielu lat głównym problemem, z którym stykają się policjanci w trakcie realizacji zadań, mających na celu niesienie pomocy bezdomnym, jest przede wszystkim sama niechęć tych osób do opuszczania miejsc, w których przebywają i przeniesienia się do schronisk. Wielu bezdomnych z tzw. „własnego wyboru” zamieszkuje między innymi w pustostanach lub w altankach na terenie ogródków działkowych i nie można, pomimo perswazji, nakłonić ich do skorzystania z oferowanej pomocy. Wiąże się to zazwyczaj z tym, że część z tych osób jest uzależniona od alkoholu, a głównym warunkiem umieszczenia w placówce jest abstynencja alkoholowa.

2.6.1.5. Wnioski:

W celu ograniczenia negatywnych zjawisk z obszaru bezdomności oraz zminimalizowania zgonów osób bezdomnych na skutek wychłodzenia organizmu, zasadnym jest :

- 1) Kontynuowanie działań prewencyjnych we współpracy z lokalnymi samorządami oraz instytucjami i organizacjami działającymi w tym obszarze.
- 2) Intensyfikowanie działań profilaktycznych w obszarze bezdomności ze szczególnym ukierunkowaniem na osoby nadużywające alkoholu.

2.6.2. Żebractwo

Żebractwo to problem społeczny, który przez społeczeństwo jest postrzegany, jako świadomy wybór, próba łatwego zarobku, a nawet styl życia. To nie tylko wyciągnięcie ręki, prośenie czy wzbudzanie litości, ale również zachowania natarczywe lub agresywne.

Problem żebractwa jest niezwykle złożony i powiązany z szerokim kontekstem ekonomiczno - społecznym. Analizując zjawisko żebractwa, można wyróżnić wiele przyczyn, które doprowadzają jednostkę do prośenia o pomoc na ulicy. Wpływają na to różne zdarzenia życiowe i takie problemy jak bieda, bezrobocie, niepełnosprawność czy bezdomność. Innym istotnym czynnikiem zjawiska żebractwa jest mechanizm społeczno - gospodarczy, który może przyczynić się do wykluczenia społecznej danej jednostki czy rodziny. Warto zwrócić uwagę, że w procederze żebractwa angażowane są dzieci. Często zajmują się tym za przyzwoleniem, a nawet za namową rodziców bądź opiekunów.

Ograniczanie zjawiska żebractwa jest jednym z najważniejszych zadań realizowanych przez Policję w trakcie codziennej służby. Przedsięwzięcia podejmowane w obszarze przeciwdziałania żebractwu mają charakter stały i opierają się na ścisłej współpracy z instytucjami administracji państwowej, samorządowej oraz organizacjami społecznymi.

2.6.2.1. Żebractwo a wykroczenia przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu oraz przeciwko osobie

W celu zminimalizowania zjawiska żebractwa policjanci dokonują systematycznych kontroli miejsc, w których nasilony jest ten proceder, tj. dworców PKS i PKP, okolic supermarketów, parkingów, ciągów handlowo-usługowych, środków komunikacji miejskiej i ruchliwych skrzyżowań. Działania te ukierunkowane są w szczególności na ujawnianie przypadków wykorzystywania do żebractwa przez osoby dorosłe dzieci i osób bezradnych.

Kodeks wykroczeń przewiduje, że jeżeli w miejscu publicznym żebrze osoba, która w rzeczywistości ma środki potrzebne do funkcjonowania lub jest zdolna do pracy, podlega karze ograniczenia wolności, grzywny do 1500 złotych albo karze nagany (art. 58 §1 kw). Natomiast gdy działania te są natarczywe lub oszukańcze, wówczas podlega karze aresztu albo ograniczenia wolności (art. 58 §2 kw). Działania natarczywe to np. narzucanie się osobom postronnym przez utrudnianie przejścia. Działanie oszukańcze to wzbudzanie litości, powoływanie się na nieprawdziwe informacje (chorobę, niepełnosprawność). Innym przypadkiem jest sytuacja, gdy ktoś skłania do żebrania małoletniego lub osobę bezradną albo pozostającą w stosunku zależności od niego lub oddaną pod jego opiekę. Wówczas podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny (art. 104 kw).

2.6.2.2. Informacje statystyczne

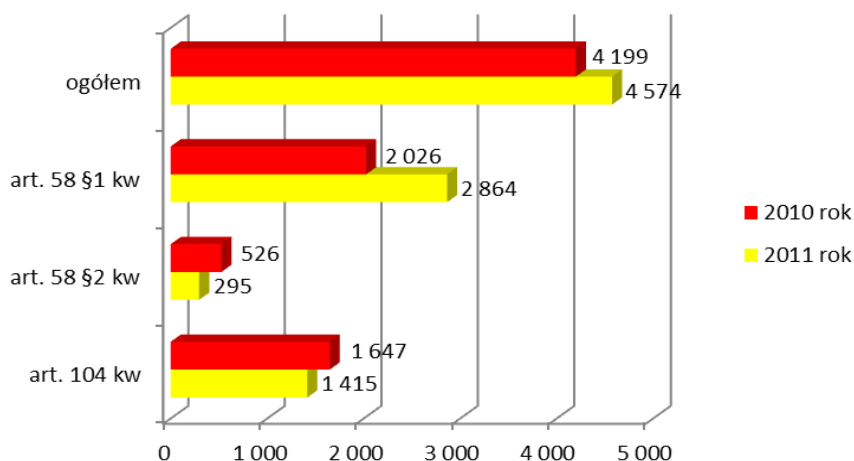
Tabela 37. Dane statystyczne wykroczeń dotyczących żebractwa i nakłaniania do żebrania z art. 58§1 i 2 kw oraz art.104 kw na podstawie Formularza stp III/5 - zbiorcze zestawienie liczbowe wykroczeń ujawnionych w ramach prowadzonych czynności wyjaśniających na podstawie art. 54 kpw i w postępowaniu mandatowym oraz zastosowanych środków oddziaływania pozakarnego w latach 2010 i 2011 r.

art. z kw	Liczba ujawnionych wykroczeń		Liczba nałożonych mandatów karnych		Liczba zastosowanych środków oddziaływania pozakarnego (z art. 41 kw)		Liczba wniosków o ukaranie	
	2010 r.	2011 r.	2010 r.	2011 r.	2010 r.	2011 r.	2010 r.	2011 r.
art. 58§1	2026	2864	714	757	1247	2028	65	66
art. 58§2	526	295	3	1	488	222	56	62
art. 104	1647	1415	356	379	742	489	311	341
OGÓLEM	4199**	4574*	1073	1137	2477	2739	432	469

* w tym 311 wykroczeń w sprawach, w których nie składano wniosków o ukaranie

** w tym 349 wykroczeń w sprawach, w których nie składano wniosków o ukaranie

Wykres 39. Liczba wykroczeń z art. 58§1 i 2 kw oraz art.104 kw w latach 2010 i 2011 r.

Z ogólnej liczby ujawnionych wykroczeń 7 228 244 w 2011 r. - 4 574, tj. 0,06 % stanowiły wykroczenia dotyczące żebractwa i nakłaniania do żebrania (art. 58§1 i 2 kw oraz art.104 kw). W 2010 r. z ogólnej liczby ujawnionych wykroczeń 7 604 000 – 4 199 stanowiły wykroczenia dotyczące żebractwa i nakłaniania do żebrania, tj. również 0,06 %. Analizując lata 2010 i 2011 można stwierdzić, że liczba ujawnionych wykroczeń utrzymuje się na podobnym poziomie. Niemniej jednak należy wskazać na wzrost ogólnej liczby wykroczeń z art. 58§1 i 2 kw oraz art. 104 kw. o 8,9 % w stosunku do roku 2010 (2011 r - 4 574; 2010 r. - 4 199). W 2011 r. w porównaniu do 2010 r. odnotowano wzrost liczby ujawnionych wykroczeń z art. 58 §1 kw o 838, tj. o 41,4%. W porównaniu do 2010 r. należy jednak zauważyć znaczny spadek liczby ujawnionych

wykroczeń z art. 58 §2 kw, tj. o 231 co stanowi 43,9%. Biorąc pod uwagę art. 104 kw w 2011 r. w stosunku do 2010 r. odnotowano również spadek liczby ujawnionych wykroczeń o 232, tj. o 14,1%. Liczba wniosków o ukaranie z art. 58§1 i 2 kw oraz art.104 kw w 2011 r. w porównaniu z 2010 r. wzrosła o 9 % (2011 r. - 469; 2010 r. - 432). W 2011 r. wzrosła także o 6 % w stosunku do roku 2010 liczba nałożonych mandatów karnych z wymienionych wyżej artykułów kodeksu wykroczeń (2011 r. - 1 137; 2010 r. - 1 073). Liczba zastosowanych środków oddziaływania pozakarnego w 2011 r. wzrosła o 10,6 % w stosunku do roku 2010 (2011 r. - 2 739; 2010 r. - 2 477).

2.6.2.3. Zadania jednostek organizacyjnych Policji w zakresie przeciwdziałania i zwalczania żebractwa

Do zadań jednostek organizacyjnych Policji w zakresie przeciwdziałania i zwalczania żebractwa należy podejmowanie przedsięwzięć prewencyjnych, polegających w szczególności na:

- analizie problemu żebractwa, diagnozie zagrożenia zjawiskiem na terenie działania jednostki i bieżącym monitorowaniu jego skali;
- rozpoznaniu procederu żebractwa występującego na terenie działania jednostki, ze szczególnym uwzględnieniem problemu wykorzystywania do żebractwa małoletnich, osób niepełnosprawnych i bezradnych;
- inicjowaniu spotkań z przedstawicielami organów państwowych, samorządowych i organizacji społecznych w celu wymiany doświadczeń i podejmowania wspólnych przedsięwzięć, mających na celu ograniczenie procederu żebractwa;
- stosowaniu przepisów prawa i egzekwowaniu odpowiedzialności prawnej wobec osób żebrzących, naruszających obowiązujące przepisy;
- przekazywaniu do sądów właściwych do spraw rodzinnych wniosków o wszczęcie postępowania opiekuńczego w przypadku ujawnienia przedstawiciela ustawowego lub osoby trzeciej, skłaniającego do zebrania osobę małoletnią, niepełnosprawną, bezradną, oddaną pod opiekę albo pozostającą w stosunku zależności.

2.6.2.4. Wybrane przedsięwzięcia prewencyjne zmierzające do ograniczania i przeciwdziałania zjawisku żebractwa realizowane przez funkcjonariuszy Policji

KWP w Poznaniu

Na terenie podległym Komendzie Miejskiej Policji w Poznaniu w 2011 roku policjanci prowadzili działania prewencyjne wobec osób żebrzących, w okresach nasilenia tego procederu w ramach V edycji działań „Powrót z Ulicy” oraz „Żebractwo Osób Dorosłych. Projekty te wchodziły w skład Programu Przeciwdziałania Procederowi Żebractwa na terenie miasta Poznania na lata 2008-2011. Głównym założeniem projektu było powołanie i wdrożenie systemu dwuosobowych patroli w składzie pracownik socjalny MOPR i policjant. Założono, że proceder żebractwa jest szczególnie naganny, jeśli jest uprawiany przez dzieci i młodzież, które w ten sposób uczą się niewłaściwego zdobywania pieniędzy, praktycznie bez wysiłku, niezgodnie z obowiązującym prawem. Proceder żebractwa wśród dzieci i młodzieży jest objawem dysfunkcji rodziny, w której żyje dziecko, niezaspokojenia przez rodziców jego podstawowych potrzeb oraz brakiem zainteresowania rodziców formami spędzania przez małoletnich czasu wolnego.

KWP w Białymstoku

Policjanci z Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach wystąpili z propozycją utworzenia lokalnej „Koalicji na rzecz przeciwdziałania żebractwu”, skutkiem czego w dniu 05.05.2011 r. został podpisany list intencyjny, którego sygnatariusze (Policja, MOPS, PCPR, Straż Miejska, ZHP oraz Moderator Miasta Suwałk – jako reprezentacja środowiska duchownego) wyrazili wolę współpracy na rzecz tworzenia podłoża rozwiązywania przedmiotowego problemu. Celem działań była promocja pożądaných postaw społecznych oraz działania wobec zidentyfikowanych osób żebrzących na empatii społecznej. We współpracy z koalicjantami nagrano spot informacyjny z ich udziałem, który był prezentowany cyklicznie w telewizji, radiu, prasie, na stronach internetowych koalicjantów oraz na portalach internetowych, pt. „Nie ma dających – nie będzie żebrzących”. Jego głównym przesłaniem było uzyskanie odpowiedniej postawy społecznej wobec problemu. Przedmiotowy spot został również emitowany w suwalskim Cinema Lumiere przed seansami filmowymi. Dzięki współpracy z PCPR i MOPS opracowane i wydane zostały plakaty oraz ulotki informacyjne adresowane do lokalnej społeczności, do których dołączony został bilet informacyjny dla osoby żebrzącej o najbliższych miejscach udzielających pomocy. Materiały prewencyjne dystrybuowane były na terenie miasta oraz powiatu przez harcerzy, głównie w miejscach zagrożonych procederem żebraczym – m.in. przy obiektach sakralnych, targowiskach, sklepach, stacjach PKS, PKP, deptakach. Dzięki współpracy z Kierownictwem Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej zamieszczono plakaty w autobusach komunikacji miejskiej. Moderator Miasta przesłał

proboszczom parafii apele o rozważę przy wspieraniu procederu żebraczego. Na stronie internetowej suwalskiej policji widniał stały baner informacyjny nt. procederu żebractwa.

KWP w Gdańsku

Policjanci garnizonu pomorskiego cyklicznie realizowali działania w ramach programu „Patologie” przeciwko osobom żebrzącym. Ponadto policjanci służby prewencyjnej, a w szczególności dzielnicowi, na bieżąco reagowali, ujawniając osoby żebrzące, kontrolując miejsca, gdzie szczególnie występuje zjawisko żebractwa, legitymując w tych miejscach osoby mogące trudnić się tym procederem. W ramach współpracy z mediami, ukazały się artykuły w prasie dotyczące postępowania z osobami żebrzącymi oraz wyjaśniające przepisy w tym zakresie.

KSP

Policjanci Komendy Stołecznej Policji w 2011 roku kontynuowali realizację programu prewencyjnego ukierunkowanego na przeciwdziałanie procederowi żebractwa pn. „Stop żebractwu”. Głównymi celami programu było:

- ograniczenie liczby osób trudniących się procederem żebractwa, w szczególności z wykorzystaniem osób małoletnich, bezradnych i niepełnosprawnych;
- poprawa rozpoznania środowisk osób żebrzących pod kątem ujawniania ewentualnych ofiar handlu ludźmi oraz zmuszanych do żebractwa osób małoletnich, bezradnych i niepełnosprawnych;
- zwiększenie świadomości osób żebrzących oraz wspierających osoby żebrzące na temat konsekwencji uprawiania procederu żebractwa;
- zwiększenie dostępu do informacji o możliwościach uzyskania wsparcia przez osoby żebrzące.

Głównymi realizatorami programu były komórki i jednostki organizacyjne KSP, Urząd m. st. Warszawy, jednostki samorządu terytorialnego w powiatach ościennych, Straż Miejska m. st. Warszawy oraz straże gminne, Służba Ochrony Kolei i ośrodki pomocy społecznej. Podejmowane w ramach realizacji programu działania miały charakter profilaktyczno-represyjny, a istotnym elementem realizacji działań było prowadzenie ścisłej współpracy i wymiany informacji pomiędzy Policją a pozostałymi uczestnikami programu.

2.6.2.5. Podsumowanie

Przeciwdziałanie żebractwu jest jednym z zadań Policji. I to zarówno, gdy chodzi o zorganizowane żebractwo noszące znamiona handlu ludźmi, jak i wówczas, gdy żebractwo jest „tylko” dokuczliwym zjawiskiem społecznym.

Z informacji nadesłanych z KWP/KSP wynika, że zjawisko żebractwa występowało w skali marginalnej i skupiało się w największych miastach. Zjawisko żebractwa występowało głównie w okolicy dużych kompleksów handlowych, środkach komunikacji publicznej oraz w pobliżu kościołów.

2.6.2.6. Wnioski:

W celu skutecznego przeciwdziałania zjawisku żebractwa należy:

- 1) Kontynuować ścisłą współpracę instytucji, wśród których są samorzady, straże miejskie, miejskie ośrodki pomocy społecznej zmierzającą do podejmowania wspólnych działań prewencyjnych.
- 2) Kontynuować i projektować nowe przedsięwzięcia profilaktyczne we wskazanym obszarze.

3 WSPÓŁDZIAŁANIE POLICJI W OBSZARZE PROFILAKTYKI

3.1. Krajowe i rządowe programy profilaktyczne

3.1.1. Rządowy program ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem Bezpieczniej”

W roku 2011 komórki organizacyjne Komendy Głównej Policji realizowały zadania wpisujące się w rządowy program ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem Bezpieczniej”. Wśród nich na szczególną uwagę zasługują przedsięwzięcia w niżej wymienionych obszarach działania, wpisujących się jednocześnie w priorytety jakie przyjęte zostały na najbliższe lata dla polskiej Policji.

I. Bezpieczeństwo w miejscach publicznych i miejscu zamieszkania

W minionym roku niezmiennie Policja dążyła do wypełnienia priorytetowego zadania, jakim jest skuteczne zapobieganie i zdecydowana eliminacja przestępstw i wykroczeń szczególnie uciążliwych dla społeczności lokalnych. Podejmowane były działania zmierzające do zwiększenia liczby policjantów pełniących służbę bezpośrednio na „ulicy” oraz optymalizacji wykorzystania posiadanych zasobów kadrowo-sprzętowych Policji. Nie mniej ważne były inicjatywy zmierzające do poprawy bezpieczeństwa imprez masowych, również w kontekście przygotowań do zapewnienia bezpieczeństwa podczas rozgrywek piłkarskich Euro 2012.

Dużą wagę przywiązywano również do usprawnienia współpracy Policji z innymi podmiotami, doskonalenia zawodowego funkcjonariuszy i pracowników Policji, jak również wymiany doświadczeń na płaszczyźnie międzynarodowej. W ww. obszarze komórki organizacyjne Komendy Głównej Policji zrealizowały m.in. nw. zadania:

- a) w zakresie dotyczącym służby prewencyjnej
 - opracowywana jest Informacja o stanie funkcjonowania służby prewencyjnej za 2011 r., w której dokonywana jest analiza stanu wykorzystania policjantów podstawowych komórek służby prewencyjnej w oparciu o liczbę bezwzględną policjantów skierowanych do służby patrolowej i obchodowej wszystkich komórek organizacyjnych (poza OPP i SPPP) danej jednostki Policji. Zauważalnym jest spadek liczby policjantów skierowanych do służby z 13 688 w 2010 r. do 13 512 w roku 2011 liczonych jako średnia na dobę w systemie ośmiogodzinnym;
 - opracowano i wdrożono zmianę Zarządzenia nr 884 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 lipca 2009 r. w sprawie metod i form wykonywania przez policjantów zadań z użyciem koni

- służbowych, szczegółowych zasad szkolenia oraz norm wyżywienia. Nadrzędnym celem dokonanej zmiany było dopuszczenie możliwości wydłużenia, w uzasadnionych przypadkach, czasu służby przy użyciu koni służbowych do 12 godzin;
- w dniu 19 października 2011 roku Komendant Główny Policji wspólnie z przedstawicielami kierownictwa Stowarzyszenia Instruktorów i Trenerów Narciarstwa Polskiego Związku Narciarskiego podpisał Porozumienie w sprawie współdziałania w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego na zorganizowanych terenach narciarskich, które weszło w życie w dniu podpisania. Porozumienie reguluje m.in. kwestie dotyczące:
 - szkolenia przez SITN-PZN i PZN policjantów w zakresie techniki jazdy na nartach, udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym na stokach oraz oceny niebezpiecznych zachowań uczestników tej formy rekreacji;
 - prowadzenia działań profilaktycznych z zakresu bezpieczeństwa na zorganizowanych terenach narciarskich oraz organizowania akcji informacyjnych;
 - monitorowano stan bezpieczeństwa na wodach i obszarach przywodnych, w tym w okresie wakacyjnym. W 2011 roku na terenie kraju utonęło 396 osób, czyli o 27 osób więcej niż w 2010 roku. Ponadto, w 2011 roku w porównaniu do roku 2010 odnotowano spadek wypadków tonięć o 8. W roku 2011 przy 464 wypadkach tonięć uratowano 162 osób topiących się, natomiast w roku 2010 przy 472 wypadkach tonięć uratowano 225 osób (TEMIDA);
 - monitorowano stan etatowy i zatrudnienia w podstawowych komórkach służby prewencyjnej (patrolowo – interwencyjnych, dzielnicowych, wywiadowczych);
 - efektywniej wykorzystano zasoby kadrowe w Policji poprzez:
 - działania zmierzające do odciążenia policjantów realizujących zadania o charakterze patrolowo-interwencyjnym i dzielnicowych od doręczeń korespondencji;
 - współdziałanie w budowie i wdrożeniu Systemu Elektronicznej Sprawozdawczości Policji (SESPol);
- b) w zakresie dotyczącym pracy sztabowej, m.in. bezpieczeństwo imprez masowych
- realizowano postanowienia zawarte w Koncepcji przygotowania Policji do Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012 wraz z załącznikami, w tym Portfelem projektów policyjnego zabezpieczenia Turnieju finałowego ME w piłce nożnej UEFA EURO 2012. Dokument ten jest elementem realizacji Zamiaru działania Policji w celu zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego podczas Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej EURO 2012. Uwzględnia zdobyte doświadczenia i dobre praktyki, które zastosowane zostały przez Policję i służby porządku publicznego innych państw organizatorów takich imprez w latach wcześniejszych, które powinny zostać implementowane na grunt polski. Definiuje innowacyjne obszary, których przygotowanie i wdrożenie jest niezbędne dla przygotowania Policji

- do zabezpieczenia Turnieju w 2012 roku. Do chwili obecnej spośród 1 278 podzadań zawartych w portfelu projektów policyjnego zabezpieczenia zrealizowanych łącznie 624 podzadań. Żaden z projektów nie jest opóźniony, zadania realizowane są w sposób terminowy;
- uczestniczono w procesie legislacyjnym zmierzającym do opracowania i wdrożenia nowej regulacji z zakresu bezpieczeństwa imprez masowych, a w szczególności bezpieczeństwa Turnieju finałowego Mistrzostw Europy w piłce nożnej UEFA EURO 2012. Efektem podjętych prac było uchwalenie przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 31 sierpnia 2011 r. ustawy o zmianie ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 217, poz. 1280);
 - zainicjowano prace związane z wdrożeniem zasad przekazywania informacji dotyczących imprez masowych przez kierowników jednostek organizacyjnych Policji szczebla KWP/KPP, w celu dostosowania wewnętrznych procedur Policji (zarządzenie nr 982 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 września 2007 r. w sprawie zasad organizacji i trybu wykonywania przez Policję zadań związanych z rozpoznaniem, zapobieganiem, zwalczaniem przestępstw i wykroczeń popełnianych w związku z imprezami sportowymi oraz gromadzenia i przetwarzania informacji dotyczących bezpieczeństwa masowych imprez sportowych) do postanowień ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych;
 - kontynuowano przedsięwzięcie związane z przygotowaniem nowej formuły zarządzenia nr 1100 Komendanta Głównego Policji z dnia 13 grudnia 2006 r. w sprawie zasad prowadzenia Policyjnego Rejestru Imprez Masowych, w celu usprawnienia procesu gromadzenia, przetwarzania i udostępniania danych dotyczących bezpieczeństwa imprez masowych;
 - zainicjowano opracowanie dokumentu pn. Polityka bezpieczeństwa dla bazy policyjny rejestr imprez masowych wraz z Instrukcją Zarządzania Systemem Policyjnym Rejestr Imprez Masowych, w celu aktualizacji jego treści zgodnie z obowiązującym porządkiem prawnym;
 - podjęto prace w zakresie spełnienia ustawowego obowiązku przekazywania przez Komendanta Głównego Policji podmiotowi prowadzącemu centralę monitorowania, określonego w przepisach o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego, informacji o miejscu i terminie wszystkich imprez masowych w zakresie dotyczącym osób o których mowa w art. 22 ust. 1 lit. a ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych;
 - przekazywano do jednostek organizacyjnych Policji wytyczne mające m. in. na celu intensyfikację działań Policji w zakresie poprawy stanu bezpieczeństwa imprez masowych, a także poprawę sprawności i profesjonalizmu działań policyjnych podejmowanych na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa w ich trakcie. Zobligowano jednostki organizacyjne Policji do egzekwowania obowiązku stawiennictwa osób ukaranych środkiem karnym zakazu wstępu

- na imprezy masowe i masowe imprezy sportowe oraz stosownie środków przewidzianych prawem, w przypadku nie respektowania tego wymogu;
- prowadzono w ramach funkcjonowania Krajowego Punktu Informacyjnego ds. Imprez Sportowych GSP KGP bieżącą wymianę informacji, w celu zapewnienia bezpieczeństwa krajowych i międzynarodowych imprez masowych. Dane dotyczyły w szczególności grup kibiców, którzy przemieszczają się na międzynarodowe imprezy sportowe organizowane poza granicami kraju. Ponadto na potrzeby jednostek organizacyjnych polskiej Policji, inicjowano i pośredniczono w uzyskiwaniu danych o uczestnikach międzynarodowych imprez sportowych organizowanych w Polsce;
 - monitorowano realizację zaleceń dotyczących obiegu informacji o zdarzeniach pozostających w związku z imprezami masowymi, ze szczególnym uwzględnieniem zakłóceń porządku prawnego w trakcie rozgrywek piłki nożnej. Jednocześnie podjęto działania monitorujące i koordynujące wobec jednostek organizacyjnych Policji w tym obszarze;
 - monitorowano i nadzorowano wprowadzanie informacji do Policyjnego Rejestru Imprez Masowych. W ramach nadzoru, na bieżąco dokonywano kontroli wprowadzonych do PRIM informacji. W szczególności przedmiotem sprawdzeń była zawartość merytoryczna rekordów oraz terminowość i kompletność wprowadzanych danych. Stwierdzone nieprawidłowości przekazywane były właściwym jednostkom organizacyjnym Policji, w celu wyeliminowania uchybień;
 - przeprowadzono szkolenia dla policjantów spottersów, zgodnie z założeniami „Instytucji spottersa w Policji polskiej”. W myśl postanowień dokumentu, priorytetem dla policyjnych spottersów będzie przede wszystkim wykluczenie chuliganów stadionowych z udziału w imprezach sportowych, a tym samym pośrednio zostanie wyeliminowany czynnik związany z ich przemieszczaniem. W ramach tego programu, w roku 2011, przeszkolono łącznie 137 osób;
 - prowadzono bieżącą współpracę z Wyższą Szkołą Policji w Szczytnie w przedmiocie naboru i organizacji kursów specjalistycznych dla policjantów komórek organizacyjnych Policji właściwych w sprawach sztabowych oraz dla policjantów - dowódców operacji policyjnych. Kursy adresowane były do policjantów, którzy w przyszłości będą realizowali zadania dowódców operacji policyjnych oraz dla policjantów realizujących zadania w ramach bieżącego funkcjonowania sztabów Policji w jednostkach organizacyjnych Policji. W 2011 roku przeszkolono łącznie 295 policjantów - dowódców operacji policyjnych oraz 236 policjantów pełniących służbę w komórkach organizacyjnych Policji właściwych w sprawach sztabowych;

- przeprowadzono wizytę studyjną w komendzie wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy, której celem było dokonanie analizy całokształtu działań policyjnych związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i porządku publicznego w trakcie imprezy sportowej Finału piłkarskiego Pucharu Polski, zakwalifikowanej jako impreza o podwyższonym ryzyku. Podejmowane w tym obszarze czynności pozwoliły na dokonanie kompleksowej oceny działań prowadzonych przez Policję oraz wypracowanie możliwych do podjęcia kroków, w celu eliminowania zdarzeń zakłócających bezpieczeństwo i porządek publiczny w trakcie organizowanych meczów piłki nożnej;
- wprowadzono nową taktykę postępowania, która w swojej filozofii zakłada działania Policji bezpośrednio na obiektach sportowych. W zależności od wniosków przygotowanej analizy ryzyka, działań służb porządkowych i służb informacyjnych organizatora imprez masowej jak również innych okoliczności mających wpływ na poziom bezpieczeństwa imprezy, przyjęto założenie, że wariant reagowania policyjnego obejmował będzie zarówno działania: monitorujące, wspomagające funkcjonowanie służb organizatora, jak też bezpośrednio ukierunkowane na przywrócenie naruszonego porządku prawnego;
- realizacja zadań wynikających z Zarządzenia nr 453 Komendanta Głównego Policji z dnia 27 kwietnia 2011 r. w sprawie form i metod przetwarzania informacji wspomagających kierowanie niektórymi działaniami Policji podejmowanymi w celu wykonania zadań ustawowych. Przepisy wskazanego aktu normatywnego zobligowały Policję do terminowego wdrożenia i uruchomienia Systemu Wspomagania Dowodzenia (SWD) w 2012 r. w wybranych jednostkach organizacyjnych Policji na terenie całego kraju;
- przygotowywanie rozwiązań systemowych dotyczących Systemu Powiadamiania Ratunkowego:
 - uczestniczono w pracach nad koncepcją związaną z budową i wdrożeniem Centrów Powiadamiania Ratunkowego i Wojewódzkich Centrów Powiadamiania Ratunkowego (CPR/WCPR), które będą funkcjonować w ramach Systemu Powiadamiania Ratunkowego;
 - opiniowano materiał dotyczący podpisania aneksów porozumień z operatorami w sprawie nieodpłatnego udostępniania jednostkom organizacyjnym Policji i Państwowej Straży Pożarnej, celem wykonywania ich ustawowych zadań, informacji dotyczących lokalizacji zakończenia sieci, z którego zostało wykonane połączenie do numeru alarmowego 112, numeru alarmowego 998 albo numeru alarmowego 997;
 - udział w pracach dotyczących zintegrowanej platformy komunikacyjnej OST 112 umożliwiającej wdrożenie pełnego zakresu usług teletransmisji i łączności głosowej, niezbędnych do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego i sprawnej realizacji zadań związanych z ratownictwem, w tym obsługi numeru alarmowego 112;

- uczestnictwo w opracowywaniu projektu rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie organizacji i funkcjonowania Centrów Powiadamiania Ratunkowego i Wojewódzkich Centrów Powiadamiania Ratunkowego (CPR/WCPR);
- uczestniczono w spotkaniach organizowanych przez MSW w celu opracowania zasad dotyczących wymiany informacji o zdarzeniu pomiędzy CPR, WCPR a Policją, Strażą Pożarną, i Państwowym Ratownictwem Medycznym;
- opiniowano projekt o zmianie ustawy o zarządzaniu kryzysowym, w którym zawarto nowe założenia dotyczące zasad obsługi numerów alarmowych;
- opiniowano projekt ustawy o zmianie ustawy prawo telekomunikacyjne oraz niektórych innych ustaw, nakładający na operatorów telekomunikacyjnych obowiązki dotyczące połączeń alarmowych;
- podniesienie efektywności doskonalenia zawodowego służby dyżurnej w jednostkach organizacyjnych Policji:
 - w I kwartale 2011 r. uczestniczono w doskonaleniu zawodowym zorganizowanym lokalnie w WSPol w Szczytnie przez KWP w Olsztynie. Tematyka doskonalenia obejmowała zapoznanie z realizowanymi zadaniami przez Wydział Dyżurnych GSP KGP, tj. zagadnień związanych z obsługą numeru alarmowego „112”, budową i wdrożeniem Systemu Wspomagania Dowodzenia oraz aktualnymi procesami doskonalenia zawodowego dla służby dyżurnej;
 - prowadzono zajęcia szkoleniowe w WSPol. w Szczytnie z tematyki służby dyżurnej dla policjantów pełniących służbę na SK KWP i KSP;
 - analizowano na podstawie uzyskanych informacji z KWP i KSP przedsięwzięcia związane ze szkoleniem i doskonaleniem zawodowym w jednostkach organizacyjnych Policji, w celu określenia poziomu efektywności oraz oczekiwanych potrzeb i stwierdzonych możliwości;
- ocena podejmowanych działań pod kątem ich wpływu na stan bezpieczeństwa i porządku publicznego:
 - realizacja powyższych zadań ma na celu opracowanie jednolitych narzędzi wykorzystywanych w ramach Systemu Powiadamiania Ratunkowego przeznaczonego do skutecznego i sprawnego ratowania życia i zdrowia ludzkiego. Natomiast podnoszenie poziomu doskonalenia zawodowego policjantów pozwoli na korzystanie w sposób prawidłowy z wdrażanych nowoczesnych narzędzi informatycznych, co zwiększy szybkość i skuteczną reakcję oraz pozwoli na poprawę wizerunku Policji w społeczeństwie;
- c) w zakresie dotyczącym konwojów krajowych i międzynarodowych
- zorganizowano na podstawie umów międzynarodowych ogółem 672 konwoje, w ramach których, w portach lotniczych oraz na drogowych przejściach granicznych, przekazano 2 040

osób pozbawionych wolności. Z ogólnej liczby przekonwojowanych osób, 986 osób przetransportowano w ramach 65 konwojów zbiorczych, co pozwoliło na znaczne obniżenie kosztów realizacji zadań służbowych, przy jednoczesnym ograniczeniu kierowanych do ich realizacji sił i środków;

- kontynuowano prace w międzyresortowym zespole powołanym w celu wypracowania rozwiązań mających na celu poprawę poziomu opieki świadczonej osobom nietrzeźwym w policyjnych pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia;
- z inicjatywy Wydziału Konwojowego Biura Prewencji KGP określono delegację ustawową dla Ministra Spraw Wewnętrznych, zawartą w art. 15 ust. 10 ustawy o Policji, w ramach realizacji której, opracowano projekt rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie pomieszczeń przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, pokoi przejściowych, tymczasowych pomieszczeń przejściowych i policyjnych izb dziecka, regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach, pokojach i izbach oraz sposobu postępowania z zapisami obrazu z tych pomieszczeń, pokoi i izb;
- opracowano projekt rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie badań lekarskich osób zatrzymanych przez Policję, zmieniającego rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 czerwca 2002 roku w sprawie badań lekarskich osób zatrzymanych przez Policję (Dz. U. 2002 Nr 97, poz. 880). W projekcie zawarto rozwiązania eliminujące luki dotyczące postępowania w przypadku odmowy poddania się osoby zatrzymanej badaniom lekarskim oraz przewozu osób zatrzymanych, z którymi nie można nawiązać kontaktu werbalnego. Ponadto opracowano wzory: wniosku o przeprowadzenie badania lekarskiego osoby zatrzymanej przez Policję oraz zaświadczenia lekarskiego;
- w ramach utworzonego zespołu w MSW, prowadzono wspólnie z DAiN w MSW prace zmierzające do reorganizacji policyjnych izb dziecka. Rezultatem współpracy było uchylene Decyzji Nr 235 KGP z dnia 30 grudnia 1999 r. w sprawie terytorialnego zasięgu działania policyjnych izb dziecka, co umożliwiło umieszczanie nieletnich w dowolnej – najbliższej izbie dziecka;
- kontynuowano prace w ramach Międzyresortowego Zespołu do Spraw Poprawy Skuteczności Wykonywania Orzeczeń Sądowych, pod prace którego, zgłoszono problemy w zakresie długoterminowych pobytów nieletnich w PID oraz realizacji na zlecenie sądów przewozów sprawców pomiędzy zakładami psychiatrycznymi i zakładami leczenia odwykowego, przeznaczonymi do wykonywania środków zabezpieczających;

- kontynuowano prace w ramach międzyresortowego zespołu dot. współpracy z Upoważnionym Podmiotem Dozorującym w zakresie realizacji zadań związanych z wykonywaniem kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w Systemie Dozoru Elektronicznego;
 - zorganizowano i zrealizowano warsztaty szkoleniowe dla kierowników policyjnych izb dziecka w zakresie realizacji zadań związanych z funkcjonowaniem PID w kontekście projektowanych regulacji prawnych;
 - kontynuowano współpracę z Rzecznikiem Praw Obywatelskich oraz innymi uprawnionymi podmiotami zajmującymi się przestrzeganiem praw obywatelskich ze szczególnym monitorowaniem sposobu i zakresu realizacji rekomendacji i zaleceń sformułowanych przez organy kontrolujące tę problematykę;
 - prace w ramach stałego zespołu roboczego Policji i Służby Więziennej w obszarze problematyki umieszczania osób pozbawionych wolności w jednostkach penitencjarnych oraz zadań związanych z realizacją postanowień przepisów pragmatycznych.
- d) w zakresie dotyczącym realizacji edukacyjno-alternatywnego programu kształtującego pozytywne zachowania dzieci i młodzieży jako uczestników imprez sportowych pn. „Jestem Kibicem przez duże K”.

Na przestrzeni 6 miesięcy realizacji projektu do udziału w nim zgłosiły się łącznie 142 podmioty, takie jak placówki oświatowe, a także jednostki organizacyjne Policji, urzędy miast oraz gmin z 15 województw. We wspomnianym okresie zostały zrealizowane następujące przedsięwzięcia:

- od 01 października do 15 grudnia 2010 roku Fundacja „Oswoić stres” realizowała kampanię społeczną pn. „Polska gościnność również na stadionach” stanowiącą jeden z elementów programu „Jestem Kibicem przez duże K”, która została dofinansowana z budżetu programu „Razem bezpieczniej” kwotą w wysokości 100 tysięcy zł. Wspomniana kampania objęła m.in. takie elementy, jak: prowadzenie strony internetowej o adresie: www.goscinnapolska.pl; akcję plakatową w szkołach województwa mazowieckiego oraz w środkach komunikacji miejskiej na terenie Warszawy; warsztaty dotyczące problematyki gościnności i właściwych zachowań podczas imprez sportowych dla 10 szkół z województwa mazowieckiego; a także konkurs plastyczny dla dzieci i młodzieży na projekt plakatu promującego akcję z finałową wystawą w obiekcie Polskiego Komitetu Olimpijskiego. Ponadto, w ramach kampanii prowadzone były audycje dotyczące problematyki związanej z kibicowaniem prowadzone przez dziennikarzy Radia Wnet. Uroczyste zakończenie kampanii przyjęło formę gali przeprowadzonej w obiekcie PKOl;
- w Centrum Szkolenia Policji w Legionowie oraz Szkole Policji w Katowicach odbywały się cykliczne szkolenia dla spottersów, czyli policjantów wyznaczonych i przygotowywanych

do współpracy ze środowiskami kibiców. Treści przekazywane policjantom zawierały między innymi znaczenie działań zapobiegających przestępczości oraz innym zjawiskom kryminogennym. Przedstawiciel Biura Prewencji KGP zapoznał uczestników szkoleń odbywających się w CSP w Legionowie z założeniami programu „Jestem Kibicem przez duże K” oraz alternatywnymi formami profilaktyki wykorzystującymi aktywność fizyczną młodych ludzi;

- Forum Nauczycielskie, będące jednym z elementów programu, to spotkania organizowane wspólnie przez dział Edukacji Centrum Edukacji Olimpijskiej Polskiego Komitetu Olimpijskiego i doradców metodycznych wychowania fizycznego m.st. Warszawy, którzy współpracują z Warszawskim Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń. Spotkania w ramach Forum Nauczycielskiego odbywają się 6 razy w roku szkolnym. W opisywanym okresie odbyły się 4 fora w terminach: 15 września, 20 października, 17 listopada oraz 15 grudnia. Na spotkaniach nauczyciele omawiali nurtujące ich sprawy związane z zarówno z wychowaniem, jak też edukacją sportową dzieci i młodzieży. W 2011 roku poruszono następujące tematy: „Wywiadówka z wychowania fizycznego”, „Budowanie więzi w zespole sportowym”, „Zanim wychowasz olimpijczyka, czyli - uczeń zdolny na zajęciach wychowania fizycznego”, „WF na czwartym etapie edukacyjnym”, „Nauczyciel też ma w szkole prawa”, „Nowa podstawa programowa z wychowania fizycznego na drugim etapie edukacyjnym”;
- w harmonogramie realizacji programu na miesiąc październik 2011 roku zostało zaplanowane uruchomienie platformy e-learningowej, która docelowo ma służyć wymianie informacji o inicjatywach realizowanych w ramach programu przez podmioty współrealizujące przedsięwzięcie. Z uwagi na niemożność pozyskania funduszy na przygotowanie oraz obsługę administracyjną wspomnianego narzędzia na jedynym ze spotkań Zespołu Monitorującego realizację programu zapadła decyzja o umieszczeniu bieżących informacji na stronie internetowej www.policja.pl. W celu zwiększenia walorów użytkowych podjęta została decyzja dotycząca budowy odrębnego serwisu, który umożliwi logowanie się podmiotów na przygotowywaną aktualnie stronę www.kibic.policja.pl. Budowany serwis zawierał będzie m.in. informacje na temat aktualnego stanu realizacji programu, strefę dla szkół wraz z elektronicznymi materiałami edukacyjnymi i metodycznymi, czy też odrębne miejsce na spostrzeżenia, opinie oraz wnioski związane ze stroną merytoryczną oraz organizacyjną projektu;
- ponadto, informacje o programie były na bieżąco upowszechniane na stronach internetowych partnerów projektu, a także podczas konferencji. Przykład stanowi konferencja pt. „Kibicujemy fair” zorganizowana w dniu 06 października 2011 roku przez Polski Komitet Olimpijski pod

auspicjami Rady Bezpieczeństwa Imprez Sportowych, podczas której przedstawicielka Biura Prewencji KGP zaprezentowała założenia inicjatywy nauczycielom z województwa mazowieckiego. Z kolei w dniu 13 września 2011 roku przedstawiciel Telewizji Polskiej – opiekuna medialnego projektu - zaprezentował założenia programu „Jestem Kibicem przez duże K” podczas konferencji organizowanej w Polskim Komitecie Olimpijskim dotyczącej kwestii organizacji przez samorzady „stref kibica” podczas rozgrywek Euro 2012 oraz Igrzysk Olimpijskich w Londynie;

- od września 2011 r. podjęto współpracę z Urzędem Miasta Stołecznego Warszawy oraz Komendą Stołeczną Policji w celu przygotowania na Stadionie Narodowym finału turnieju „Gram i wspieram” adresowanego do uczniów szkół ponadgimnazjalnych, który jest jednym z elementów programu „Jestem Kibicem przez duże K”. W dniu 21 kwietnia 2012 roku, podczas oficjalnego testu przygotowania obiektu do turnieju finałowego Euro 2012, odbędzie się mecz gwiazd reprezentacji Polski z gwiazdami europejskimi w piłce nożnej. Imprezę towarzyszącą będzie stanowiło podsumowanie konkursów i turniejów zrealizowanych lokalnie w ramach programu „Jestem Kibicem...”. W finale będą uczestniczyć uczniowie ze szkół będących współrealizatorami projektu. Opisywana impreza organizowana jest wspólnie z Biurem Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Miasta Stołecznego Warszawy, Komendą Stołeczną Policji, Narodowym Centrum Sportu oraz Polskim Związkiem Piłki Nożnej.
- ponadto, Fundacja na Rzecz Wspierania Edukacji Szkolnej przygotowała tzw. ofertę sponsorską związaną z telewizyjnymi przekazami w postaci:

A. Materiałów redakcyjnych:

- zwyczaje kibicowania na świecie – dobre przykłady zwyczajów dotyczących kibicowania panujących w innych krajach (różne dyscypliny sportowe). Doping kibiców (czym jest i w jaki sposób przejawia się na stadionach);
- kulturalne kibicowanie – wypowiedzi sportowców, reprezentujących różne dyscypliny sportowe, na temat pozytywnych przykładów wyrażania sympatii przez kibiców, których sami byli świadkami bądź inni sportowcy;
- turniej piłki nożnej dzieci, realizowany podczas kampanii – bieżąca informacja na temat kolejnych etapów rozgrywek.
- wierni kibice – zachowanie kibiców pomimo porażek sportowców/ drużyn.

B. Materiałów sponsorowanych:

- złote zasady kibicowania – krótkie filmiki na temat każdej zasady (jeden film – 1 zasada - 7 odcinków);

- krótkie filmy prezentujące odpowiedzi dzieci na pytania z wiedzy o sporcie (np. co to znaczy faul'ować kogoś? Co to jest doping? Kto to jest kibic? Co oznacza kulturalne kibicowanie? (to może być także materiał redakcyjny - 10 - 15 odcinków);
- wykorzystanie serialu "Rodzinka.pl" (dwie możliwości: kolejne odcinki serialu mówiące o kibicowaniu i zasadach fair play i na końcu plansza sponsorska albo nakręcenie ok 10 krótkich 3-minutowych scenek - rozmowy taty z synami (w przewrotny, charakterystyczny, humorystyczny ale edukacyjny sposób) + plansza sponsorska lub product placement);
- turniej piłki nożnej dzieci, realizowany podczas kampanii – bieżąca informacja na temat kolejnych etapów rozgrywek + plansza sponsorska.

Telewizja Polska przygotowała kosztorys powyższych inicjatyw, który Fundacja włączyła do oferty, na podstawie której prowadzi aktualnie czynności związane z pozyskaniem sponsorów. Realizacja uzależniona jest od pozyskania środków finansowych.

- w opisywanym okresie zgodnie z harmonogramem realizowane były także działania na poziomie lokalnym podejmowane przez podmioty, które zgłosiły się do uczestnictwa w projekcie. Aktualnie trwa realizacja zajęć edukacyjnych dla uczniów z wszystkich poziomów edukacyjnych, a także ich rodziców oraz opiekunów prawnych. Ponadto, placówki oświatowe przeprowadzają etapy lokalne konkursów: edukacyjnego „Podróż Kibica dookoła świata”, plastycznego „Szalik atrybutem Kibica”, a także fotograficznego „Radość Kibica w obiektywie”. Organizowane są turnieje wynikające z harmonogramu programu, ale również przedsięwzięcia wynikające z własnej inicjatywy poszczególnych podmiotów.

Poniżej znajdują się przykłady inicjatyw lokalnych:

- dzieci z klasy IV oraz VI Publicznej Szkoły Podstawowej Nr 1 w Starogardzie Gdańskim w dniu 7 października 2011 roku, w ramach realizacji przez szkołę programu „Jestem Kibicem przez duże K” wzięły udział w Ogólnopolskim Finale Turnieju Orlika o Puchar Premiera Donalda Tuska. Spośród 70 zespołów, które uczestniczyły w Wielkim Finale 10 najlepszych drużyn walczyło na warszawskim Torwarze w swoich kategoriach wiekowych o pierwsze miejsce. Uczniowie mieli również okazję zwiedzenia obiektu klubu sportowego Legia;
- Komenda Wojewódzka Policji w Łodzi zainicjowała kampanię społeczną pn. „Kibicuj bezpiecznie”, która została wpisana w program pn. „Jestem kibicem przez duże K” oraz w projekt profilaktyczny „Wspólne Osiedla”. W ramach współpracy z partnerami kampanii zorganizowano dwie konferencje, jedną z nich w Belchatowie (29.11.2011), z kolei drugą w Łodzi (01.12.2011). Spotkania zostały poświęcone problematyce bezpiecznego kibicowania, jak również propagowaniu tego typu zachowań w środowisku młodzieży szkolnej. Głównymi organizatorami byli: Komenda Wojewódzka Policji w Łodzi, Kuratorium Oświaty w Łodzi,

a także Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli z siedzibą w Piotrkowie Trybunalskim. W działania na rzecz przedmiotowego przedsięwzięcia włączyły się również samorządy miast gospodarzy konferencji, a także środowisko sportowe w postaci MOSiR w Łodzi i klubu sportowego Skra Bełchatów, które udostępniły swoje obiekty dla uczestników międzyszkolnego turnieju piłki nożnej zorganizowanego równoległe z trwającymi konferencjami. Podczas rozgrywek sportowych toczyła się także rywalizacja pomiędzy kibicami, która przybrała formę konkursu na najlepszy doping nagrodzony m.in. pucharami. Ponadto, podczas wydarzeń sportowych obecni byli piłkarze właściwych miejscowo klubów, tj. w Bełchatowie - GKS-u, natomiast w Łodzi - Widzewa oraz ŁKS-u.

II. Przemoc w rodzinie

W 2011 roku komórki organizacyjne Komendy Głównej Policji zrealizowały następujące zadania w omawianym obszarze:

- uczestniczono w pracach legislacyjnych dotyczących Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”. Opracowano również wytyczne nr 2 Komendanta Głównego Policji z dnia 07 grudnia 2011 roku w sprawie sposobu postępowania policjantów podczas realizacji procedury „Niebieskie karty”;
- przekazano kompleksowe informacje dotyczące m.in. obowiązków Policji wynikających z wymienionych wyżej przepisów, a także kwestii nieuregulowanych, które budziły wątpliwości co do sposobu ich realizacji - do komend wojewódzkich Policji oraz Komendy Stołecznej Policji;
- uczestniczono w pracach Zespołu Monitorującego realizację Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przygotowującym zmiany do przedmiotowego programu, a także Rady ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie działającej przy Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- prowadzono analizy i przygotowano raporty problemowe z zakresu dotyczącego przemocy w rodzinie oraz współdziałano z podmiotami pozapolicyjnymi, a także wspierano jednostki organizacyjne Policji w podejmowanych inicjatywach i realizowanych działaniach na rzecz ograniczenia tego zjawiska;
- uczestniczono w pracach zespołu pracującego w ramach Platformy międzyresortowej „Stop przemocy seksualnej w Polsce” powołanej przez Pełnomocnika Rządu ds. Równego Traktowania;
- uczestniczono w pracach przy projekcie European Police College (CEPOL) przygotowującym platformę e-learningową na potrzeby szkolenia policjantów w zakresie przemocy domowej

(przemocy zorientowanej na płeć);

- uczestniczono w pracach dotyczących przewodnictwa Polski w Radzie UE;
- inicjowano, opracowywano i współrealizowano kampanie informacyjno-edukacyjne, inicjatywy profilaktyczne, angażujące podmioty pozapolicyjne, w tym m.in. konkurs „Policjant, który mi pomógł”, konkursy „Złoty telefon” i „Biała wstążka”.

Inicjatywy podejmowane przez jednostki organizacyjne Policji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zostały opisane w rozdziale dotyczącym realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (3.1.2).

III. Bezpieczeństwo w szkole

Z danych statystycznych Komendy Głównej Policji wynika, że w 2011 roku na terenie placówek oświatowych i wychowawczych stwierdzono ogółem 31 596 przestępstwa tj. o 1 303 więcej niż w analogicznym okresie roku ubiegłego (30 293 przestępstwa w 2010 r.). Stwierdzone przestępstwa popełniono na terenie: szkół podstawowych i gimnazjalnych - 28 019 (21 040 w 2010r.), szkół średnich i zawodowych - 2 043 (2 486 w 2010 r.), internatów i burs szkolnych - 1 534 (1 610 w 2010 r.).

W minionym roku Komenda Główna Policji realizowała bądź inicjowała w omawianym obszarze m.in. niżej wymienione przedsięwzięcia:

- prowadzono analizy i przygotowano raporty problemowe dotyczące stanu zagrożenia przestępczością nieletnich oraz zadań realizowanych w tym zakresie przez jednostki organizacyjne Policji;
- prowadzono analizy i przygotowano okresowe informacje dotyczące przestępczości na terenie placówek oświatowych i wychowawczych;
- koordynowano działania Policji w ramach Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym inicjowano, monitorowano i wspierano działania podejmowane w ramach profilaktycznych programów przeciwdziałania alkoholizmowi o zasięgu regionalnym i lokalnym, inicjowanych oraz współrealizowanych przez jednostki Policji. Opracowano kompleksowe sprawozdanie z podejmowanych przez Policję przedsięwzięć i osiągniętych wyników w tym obszarze, które zostało przekazane do MSWiA oraz PARPA;
- udział w realizowanych ogólnokrajowych kampaniach profilaktycznych „Alkohol – nieletnim dostęp wzbroniony” – edycja pod nazwą „Pozory mylą, dowód nie”, „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Odpowiedzialna sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych” – powyższe

- kampanie objęte były honorowym patronatem Komendanta Głównego Policji lub jego zastępcy;
- uczestniczono w konferencjach, szkoleniach, sympozjach, komisjach sejmowych, dotyczących kwestii bezpieczeństwa, ograniczania patologii i przestępczości nieletnich;
 - uczestniczono w realizacji zadań wynikających z krajowych i rządowych programów na rzecz ograniczania przestępczości i demoralizacji nieletnich;
 - współdziałano na rzecz ograniczania przestępczości i demoralizacji nieletnich: z instytucjami i organizacjami pozapolicyjnymi, w tym m.in. z: Ministerstwem Edukacji Narodowej, Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwem Sprawiedliwości, kuratoriami oświaty, Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komitetem Praw Dziecka, Rzecznikiem Praw Dziecka, Krajowym Biurem ds. Przeciwdziałania Narkomanii, stowarzyszeniami i fundacjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży, itp.;
 - uczestniczono w pracach międzyresortowego Zespołu ds. monitorowania wdrażania Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016;
 - uczestniczono w działaniach Ministerstwa Edukacji Narodowej, Głównego Inspektoratu Sanitarnego, Krajowego Biura Przeciwdziałania Narkomanii oraz Ośrodka Rozwoju Edukacji przy opracowywaniu propozycji działań w zakresie przeciwdziałania narkomanii pod nazwą: „Profilaktyka używania nowych narkotyków tzw. dopalaczy przez młodzież. Oferta działań profilaktycznych adresowanych do dyrektorów szkół, kadry pedagogicznej, rodziców, uczniów oraz organów prowadzących”;
 - uczestniczono w pracach Zespołu KGP monitorującego realizację Programu Resortu Spraw Wewnętrznych i Administracji przeciwdziałania narkomanii i zwalczania przestępczości narkotykowej;
 - koordynowano i współuczestniczono w Finale Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy;
 - koordynowano działania przy realizacji ogólnopolskiego programu edukacyjnego kształtującego pozytywne zachowania dzieci i młodzieży jako uczestników imprez masowych pn. Jestem kibicem przez duże „K” prowadzone na szczeblu lokalnym. Przeprowadzono szkolenia dla policjantów spottersów reprezentujących jednostki organizacyjne Policji między innymi w zakresie kształtowania właściwych postaw i zachowań dzieci i młodzieży ze szczególnym uwzględnieniem kulturalnego kibicowania. Powyższe działania zmierzają nie tylko do podnoszenia poziomu bezpieczeństwa na terenie obiektów sportowych, ale mają znaczący wpływ na bezpieczeństwo w placówkach oświatowych i wychowawczych;
 - promowano działania profilaktyczne w omawianym obszarze zarówno w mediach o zasięgu ogólnokrajowym, jak i lokalnym oraz na łamach tematycznych periodyków oraz w branżowym magazynie „Policja 997”;

- w roku 2011 w programie PaT przeprowadzono następujące przedsięwzięcia:
 - do końca 2011 roku w programie PaT uczestniczyło ponad 60 tysięcy uczniów szkół ponadpodstawowych oraz w roli obserwatorów ponad 5 tysięcy rodziców młodzieży szkolnej, pedagogów, samorządowców i policjantów. Ponadto w sześciu ogólnopolskich akcjach edukacyjno-profilaktycznych prowadzonych pod nazwą „PRZYSTANEK PaT” przez 6 lat wzięło udział blisko 7 tysięcy uczestników i obserwatorów (w tym z 11 państw świata), a w nowym działaniu PaT/E 4.150 osób, co daje łączną liczbę ponad 80 tysięcy;
 - prezentacja programu PaT w Sejmie RP:
 - ✓ PaTowicze z Sokołowa Podlaskiego, Siedlec, Otwocka i Warszawy (11 maja 2011 roku) uczestniczyli w polskiej inauguracji światowej DEKADY BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO 2011 - 2020. Na sejmowym dziedzińcu wystawiona została 7-minutowa prapremiera spektaklu „Poczekalnia”, który dotyczy tematu bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w ruchu drogowym. W Sali Kolumnowej Sejmu wśród wielu innych znalazła się także wystawa programu PaT. Do programu otwarcia DEKADY zaprosiła PaT Beata Bublewicz Poseł na Sejm RP – koordynująca to przedsięwzięcie w kraju. Promotorem udziału PaT w sejmowej inauguracji DEKADY była Elżbieta Rusiniak koordynująca w MSW program „Razem bezpieczniej”;
 - ✓ na zaproszenie Ministerstwa Edukacji Narodowej program PaT zaprezentowany został na sejmowej podkomisji ds. młodzieży w Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży;
 - społeczność PaT uczestniczyła oraz wspierała organizację konferencji MSWiA, podsumowującej działania w 2011 roku, rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej”. Podczas konferencji program PaT wyróżniony został, jako jeden z pięciu projektów w kraju, tytułem oraz statuetką LIDERA programu „Razem bezpieczniej” wręczoną przez ministra Adama Rapackiego, natomiast miasto Ruda Śląska oraz Powiat Inowrocławski otrzymały tytuł lidera PaT;
 - program PaT zaprezentowany został w Budapeszcie (luty/marzec) podczas posiedzenia europejskiej komisji EUCPN z zaproszeniem przedstawicieli sieci do udziału w VI PRZYSTANKU PaT w Ostrołęce;
 - w ramach współpracy międzyresortowej w zakresie profilaktyki uzależnień Ministerstwo Edukacji Narodowej zaprosiło projekt PaT do przeprowadzenia w 2011 roku działania pilotażowego (PaT/E – edukacja), które dotyczyło przeprowadzenia po raz pierwszy szkolenia animatorów, wśród których znaleźli się pedagodzy szkolni, nauczyciele przedmiotu, psychologowie, katecheci, instruktorzy placówek kultury, a także placówek wychowania pozaszkolnego.

Szkolenie obejmowało:

- ✓ uzyskanie wiedzy szczegółowej na temat PaT;
- ✓ poznanie metodyki tworzenia młodzieżowej grupy PaT;
- ✓ poznanie narzędzi sztuki teatralnej oraz możliwości ich wykorzystania w profilaktyce rówieśniczej;
- ✓ dyskusje na temat profilaktyki rówieśniczej i skutecznych metodach oddziaływania na postawy młodzieży;
- ✓ uczestniczenie w przygotowaniu i wystawieniu przez młodzieżową grupę PaT premier teatralnych spektakli edukacyjno-profilaktycznych dla lokalnej społeczności;
- ✓ uczestniczenie w działaniu PaT/M (młodzież) dla uczniów szkół ponadpodstawowych;
- ✓ uczestniczenie w działaniu PaT/R (rodzice) dla rodziców młodzieży szkolnej;
- ✓ trening interpersonalny oraz ćwiczenia w zakresie prezentowania programu PaT.

Zadaniem animatorów PaT po zakończonym szkoleniu jest inspirowanie władz oświatowych i samorządowych do utworzenia lokalnej młodzieżowej grupy PaT (w oparciu o wydany film, prezentację, wyniki badań i poradnik metodycznym PaT).

- we wszystkich działaniach projektu pilotażowego PaT/E w 2011 roku wzięło udział 4 150 osób;
- Polska Prezydencja w Radzie Unii Europejskiej w obszarze EUCPN rozpoczęła się (5 lipca) podczas inauguracji ogólnopolskiej akcji edukacyjno-profilaktycznej VI PRZYSTANEK PaT Ostrołęka/Kadzidło 2011. W akcji łącznie wzięło udział 2.000 uczestników oraz ponad 300 gości z 9 krajów świata (Węgry, Dania, Kuba, Brazylia, Litwa, Słowacja, Niemcy, Iran, Indie). Partnerami akcji były: MSWiA, lokalne samorządy, wyższe uczelnie, NSZZP oraz IPA. Młodzież uczestniczyła w 37 warsztatach oraz zaprezentowała 40 przedstawień i animacji edukacyjno-profilaktycznych na 4 scenach;
- Regionalne Przystanki PaT zostały przeprowadzone: po raz drugi w Rudzie Śląskiej (400 uczestników) oraz w Sobolewie jako pierwszym w kraju gminnym Przystanku PaT (200 uczestników). W 2012 r. zaplanowano regionalne Przystanki PaT w Wyszkanie, Górze Kalwarii, Siemiatyczach, Rudzie Śląskiej;
- działania skierowane do młodzieży szkół ponadpodstawowych PaT/M (młodzież) odbyły się w Mławie, Inowrocławiu, Strzelcach Opolskich, Kluczborku, Tczewie i Chełmie - łącznie dla ok. 3.500 uczniów szkół ponadpodstawowych;
- działanie skierowane do rodziców młodzieży szkolnej PaT/R (rodzice) odbyły się w Inowrocławiu, Sabniach, Wyszkanie, Chełmie, Dziekanowie Leśnym i Sadowej - łącznie dla ok. 1 400 rodziców;

- instruktorzy PaT wzięli udział w akcji „Cała Polska czyta dzieciom” czytając bajki i opowiadania uczniom szkoły podstawowej w Sadowej;
- aktorzy oraz kadra instruktorska PaT przygotowała scenariusz oraz przeprowadziła noworoczny bal z udziałem dzieci niepełnosprawnych intelektualnie w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym Zuzeli w ramach corocznych spotkań „Środowisko policyjne dzieciom” oraz w Centrum Rehabilitacji, Edukacji i Opieki TPD w Helenowie z okazji Dnia Dziecka;
- przedstawiciele programu PaT zaprezentowali projekt na 7 konferencjach w Poznaniu, Opolu, Gdańsku, Lublinie, Brwinowie, Siedlcach i Warszawie;
- po Madrycie, Wiedniu i Paryżu 6 września 2011 roku w Warszawie pojawił się Pawilon Europejskiego Roku Wolontariatu. Działania w ramach Dnia Profilaktyki, którego gospodarzem było Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji w ramach programu „Razem bezpieczniej” obejmowały happeningi oraz koncert społeczności PaT (na lawecie i autobusie turystycznym z odkrywanym dachem). Zaprezentowano także spektakl profilaktyczno-edukacyjny w sztuce ulicy „Odłot” teatru FANUM z Siedlec oraz przedstawienie „Poczekalnia” TI Scena 07 dotyczące bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Warsztat dramy pod opieką Elżbiety Kołodziej-Kiski zaprezentował etiudę pt. „Porozmawiaj ze mną”. Fragment spektaklu teatru tańca (zapowiedź dużego projektu artystycznego) pod tytułem „Mix It Up” pokazała grupa Fernandez Dance Company z Raynelem Fernandezem Ballesterem oraz Agnieszką Kurek-Johnson. Happening Hip Hopu prowadził mistrz świata ze Słowacji Branko Bielopotocky. W Dniu Profilaktyki wzięło udział ponad 300 osób ze społeczności programu PaT;
- społeczność programu PaT została zaproszona na Konferencję EUCPN w Warszawie (grudzień). Gospodarzami konferencji byli: dyrektor Departamentu Analiz i Nadzoru w MSW Jacek Zalewski oraz główny koordynator w MSW programu „Razem bezpieczniej” naczelnik Elżbieta Rusiniak. Podczas konferencji zaprezentowano dobre praktyki poprzez sport, naukę i sztukę. Podczas wieczorowej Gali, po wręczeniu zwycięskiemu projektowi z Niemiec nagrody ECPA, zaprezentował się spektakl „Na krawędzi” w wykonaniu teatru INACZEJ sokołowskiej grupy PaT. Wystawiony został także spektakl sceny 07 „Poczekalnia” dotyczący bezpieczeństwa w ruchu drogowym, wykonany w języku angielskim;
- na coroczną Wigilię społeczności PaT (grudzień) młodzież przyjechała do Warszawy z 29 miast: Świnoujścia, Inowrocławia, Poznania, Bydgoszczy, Bartoszyca, Olsztyna, Nidzicy, Siemiatycz, Szczytna, Radomia, Nowego Miasta, Ostrołki, Kadzidła, Płocka, Gostynina, Przysuchy, Ostrowi Mazowieckiej, Siedlec, Sokołowa Podlaskiego, Wszkowa,

Góry Kalwarii, Wrocławia, Krakowa, Bytomia, Siemianowic Śląskich, Strzelec Opolskich, Chełma, Krasnegostawu i Białobrzegów. Łącznie ponad 400 osób. Specjalnym gościem wigilijnego spotkania był Rzecznik Praw Dziecka minister Marek Michalak. Po uroczystej Wigilii powstał pierwszy Lib Dub społeczności PaT;

- przeprowadzone zostały dwa szkolenia liderów PaT w Ostrołęce (kwiecień) i Lalikach (grudzień). Programy szkoleń obejmowały m. in.:
 - ✓ wystąpienia liderów PaT z prezentacją zrealizowanych i zaplanowanych działań;
 - ✓ dyskusję na temat zmian w strategii działania programu PaT;
 - ✓ dyskusję na temat aktywności medialnej;
 - ✓ ćwiczenia kompetencji interpersonalnych;
 - ✓ doskonalenie komunikacji wewnętrznej i struktury organizacyjnej;
 - ✓ plan filmowy i fotograficzny (podczas szkolenia w Lalikach powstał kalendarz społeczności PaT na rok 2012);
- w ramach podprojektu „Profilaktyka a Harcerstwo” (PaH) przeprowadzona została konferencja oraz profilaktyczna gra miejska dla młodzieży wszystkich szkół ponadpodstawowych Sokołowa Podlaskiego, a następnie powtórzona w miejscowości Przasnysz;
- każdego roku powiększa się liczba przeglądów lub festiwali teatralnych o charakterze edukacyjno-profilaktycznym z udziałem społeczności PaT. W roku 2011 były to miasta: Inowrocław, Zielona Góra, Białystok, Garwolin, Góra Kalwaria, Szydłowiec i „Niećpa” w Warszawie;
- z inicjatywy młodzieżowych grup PaT odbyły się także lokalne uroczystości o różnym charakterze społecznościowym (Siedlce, Sokołów Podlaski, Białobrzegi);
- z programem ogólnopolskim PaT współpracują także autorskie projekty wojewódzkie: w Białymstoku („Dramat i tragedię pozostaw teatrowi”), Bydgoszczy (konkurs filmowy o tematyce profilaktycznej „Sztuka wyboru”), Wrocławiu (Slammer 2011) i Gorzowie Wielkopolskim (LuPaT „Scena monodramu”);
- Gala Finałowa projektu PaT/E odbyła się 8 grudnia w Warszawie. Najmłodsze grupy PaT ze Strzelec Opolskich, Tczewa i Chełma wystąpiły na deskach Teatru Lalka w Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie. W połączonej obsadzie „Sekretu” zagrało prawie 100 aktorów. Galę Finałową otwierał Komendant Główny Policji generalny inspektor Andrzej Matejuk. Wzięli w niej także udział eksperci PaT uczestniczący w szkoleniu działania PaT/E. Pomysłodawcą projektu pilotażowego PaT/E był Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej Zbigniew Włodkowski, który otwierał projekt 12 kwietnia 2011 r. w warszawskim Teatrze na Woli. Projekt pilotażowy obejmował

- realizację w 3 województwach: opolskim – realizacja w Strzelcach Opolskich: 4 – 13 października, pomorskim – realizacja w Tczewie: 18 – 25 października i lubelskim – realizacja w Chełmie: 15 – 22 listopada. Podczas projektu PaT/E przeszkolono 50 animatorów/nauczycieli, którzy otrzymali tytuł eksperta programu PaT, przeprowadzono łącznie: 6 premier spektakli edukacyjno-profilaktycznych w wykonaniu młodzieży nowo utworzonych grup PaT, 7 działań PaT/M (młodzież), 1 działanie PaT/R (rodzice);
- po raz pierwszy społeczność PaT uczestniczyła w Gali Warszawskiej plebiscytu „8 wspaniałych” . Konkurs „ 8 Wspaniałych” odbywa się od 18 lat, jego inicjatorem jest Fundacja "Świat na Tak", która promuje ideę wolontariatu wśród młodzieży i bezinteresowną pracę na rzecz potrzebujących. Obecnie konkurs organizowany jest przez 85 samorządów w całej Polsce, a organizatorem krajowego finału w 2011 roku była Gdynia, do której przyjechało 325 finalistów. Większość z nich to maturzyści albo uczniowie szkół średnich, ale są też nieliczni gimnazjaliści. Jednym z 8 Wspaniałych w 2011 roku został Hubert Prekurat lider programu PaT w Siedlcach;
 - przed Pałacem Prezydenta RP podczas „Marszu Zebry” (4 czerwca) w Warszawie ponownie zaprezentowany został spektakl „Poczekalnia” dotyczący bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w ruchu drogowym. Uczestnicy Marszu poznawali najczęstsze powody wypadków drogowych, uczyli się, jak zabezpieczyć miejsce wypadku, jak reagować i wezwać pomoc. Marsz Zebry śmiało można nazwać Marszem po Edukację. Jego inicjatorzy chcą uświadomić rodzicom, jak ważna jest nauka dzieci w zakresie Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego. Hasło projektu brzmi: Bo dzieci mają prawo dorosnąć i spełniać marzenia;
 - od grudnia 2011 roku Impresariat PaT ma swoją pierwszą oficjalną filię. To efekt zaproszenia do współdziałania, które do społeczności PaT wystosował Rektor Wyższej Szkoły Nauk Społecznych PEDAGOGIUM prof. dr hab. Marek Konopczyński. W filii Impresariatu PaT spotyka się: zespół mediów PaT, klub PEDAGOGIUM, grupa teatralna SCENA 07, zespół „Roku Korczakowskiego” oraz dyżurują redaktorzy radia TRAP;
 - spotkania PaT/P dotyczące prezentacji programu PaT przed lokalnymi władzami samorządowymi i oświatowymi odbyły się w miejscowościach: Siemiatycze, Wyszaków, Góra Kalwaria, Mława i Warszawa;
 - ponadto w ramach Europejskiego Roku Wolontariatu wystawione zostały 3 spektakle promujące wolontariat „Oskar i Pani Róża” oraz 2 widowiska edukacyjno-patriotyczne „Europa” łącznie dla 2.000 widzów;
 - od początku 2011 roku działa internetowe radio społeczności PaT, które zrealizowało 10 audycji z życia młodzieżowych grup PaT na terenie kraju. Radio działa pod nazwą

TRAP: Tematyczna Radiowa Antena Profilaktyczna – na fali profilaktyki (strona internetowa PaT - zakładka TRAP);

- działalność programu PaT prezentowana jest na łamach miesięcznika Policja 997, gazety programu PaTrz! oraz na stronie internetowej www.pat.policja.gov.pl.

IV. Bezpieczeństwo w komunikacji publicznej

Na obszarach kolejowych w Polsce odnotowano wzrost liczby przestępstw stwierdzonych z 10 324 w roku 2010 do 11 319 w roku 2011, tj. o 995 przestępstw. Należy zaznaczyć, że po raz pierwszy od siedmiu lat odnotowano wzrost liczby przestępstw stwierdzonych. Do najbardziej istotnych zdarzeń mających wpływ na poczucie bezpieczeństwa podróżnych korzystających z usług publicznego transportu kolejowego należy zaliczyć: kradzież cudzej rzeczy - 8 732 przestępstwa (wzrost o 1 151), rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze - 230 przestępstw (spadek o 29), w tym rozbój z użyciem broni palnej noża lub innego podobnie niebezpiecznego przedmiotu - 22 przestępstwa (spadek o 3), kradzież dokumentu - 454 przestępstwa (spadek o 93), bójka lub pobicie - 72 przestępstwa (spadek o 11), zdarzenia związane z uszczerbkiem na zdrowiu - 62 przestępstwa (spadek o 8). W 2011 roku na terenach kolejowych stwierdzono 5 przestępstw kwalifikowanych jako zabójstwo (wskaźnik wykrycia 66,7 %). W 2010 roku odnotowano 3 zabójstwa (wskaźnik wykrycia również 66,7 %). Wykrywalność przestępstw stwierdzonych na terenach kolejowych ogółem wynosiła – 29,6 % (w 2010 roku - 28,1 %), zatrzymano – 2 926 podejrzanych o dokonanie przestępstw tj.: o 520 osób więcej niż w roku 2010, gdzie liczba ta wynosiła 2 406 zatrzymanych osób.

Podjęte w 2011 roku przedsięwzięcia w celu ograniczenia przestępczości polegały na:

- realizowaniu działań zapobiegawczych wypracowanych podczas prac Centralnego oraz wojewódzkich/Stołecznego Zespołów ds. bezpieczeństwa na obszarach kolejowych. W 2011 roku odbyły się 3 posiedzenia Centralnego Zespołu ds. Bezpieczeństwa na obszarach kolejowych;
- monitorowaniu stanu bezpieczeństwa w środkach publicznej komunikacji kolejowej w celu stosowania rozwiązań w zakresie organizacji służby adekwatnej do zidentyfikowanych zagrożeń. Komendy wojewódzkie/Stołeczna Policji na podstawie przeprowadzanych analiz stanu bezpieczeństwa mając na celu efektywne wykorzystanie sił i środków, kierowały głównie patrole umundurowane na najbardziej zagrożone linie kolejowe, w tym do pociągów dalekobieżnych i międzynarodowych;
- prowadzeniu działań w formie tzw. patroli rajdujących, w skład których wchodził funkcjonariusze Policji, a także Straży Ochrony Kolei, Straży Granicznej oraz Żandarmerii Wojskowej. Nasilenie przedmiotowych działań występowało w szczególności w okresie

wzmożonego ruchu w czasie letnich i zimowych wyjazdów turystycznych, jak również w czasie weekendów, przejazdów na imprezy masowe, zabezpieczenia przejazdów pociągów międzynarodowych;

- kontynuacji inicjatywy Biura Prewencji KGP związanej z realizowaniem w wyznaczonych terminach wzmożonych działań prewencyjnych Policji i podmiotów zewnętrznych na terenie najbardziej zagrożonych szlaków i węzłów komunikacyjnych. Wydaje się, że kontynuacja przedmiotowej inicjatywy, mającej na celu skoordynowanie działań prewencyjnych, przyczyniła się do bardziej efektywnego wykorzystania sił i środków Policji oraz innych podmiotów zewnętrznych. Realizowanie przedmiotowych działań mogło mieć znaczący wpływ na spadek w 2011 roku przestępstw zaistniałych na terenie dworców, przystanków i stacji kolejowych (spadek o 194 przestępstwa w porównaniu z rokiem 2010);
- udziale Policji w kolejnej edycji ogólnopolskiej kampanii „Bezpieczny przejazd – Zatrzymaj się i żyj”, którą patronatem objął Komendant Główny Policji. Oznaczało to czynne włączenie się policjantów w całym kraju do realizacji wzmożonego nadzoru nad ruchem drogowym w okolicach przejazdów kolejowych. Z posiadanych przez KGP danych wynika, że w 2011 roku na przejazdach kolejowych w kraju doszło do 76 wypadków drogowych (w porównaniu do 2010 roku – spadek o 15), z czego większość tj. 50 miała miejsce na przejazdach niestrzeżonych (w porównaniu do roku 2010 – spadek o 9). Śmierć w tych wypadkach poniosły 34 osoby (wzrost o 1), w tym 20 ofiar na przejazdach niestrzeżonych (wzrost o 2), rannych zostało 106 osób (wzrost o 2), z czego 86 osób zostało rannych na przejazdach niestrzeżonych (wzrost o 9);
- prowadzeniu czynności badawczych dotyczących sposobu realizacji zadań przez funkcjonariuszy/żołnierzy służb i pracowników Spółek Grupy PKP na rzecz bezpieczeństwa na obszarach kolejowych. Badania przeprowadzono w dniach 18 - 28 lutego i 26 października – 3 listopada 2011 r., zgodnie z Planem czynności badawczych dotyczących sposobu realizacji zadań (...).

Dokonano analizy stanu zagrożenia przestępczością w miejskiej komunikacji publicznej w 2011 roku, w porównaniu do roku 2010. Należy stwierdzić, iż liczba przestępstw stwierdzonych ogółem w tym obszarze w 2010 r. wyniosła 13 580, co stanowi 1,17 % ogólnej liczby przestępstw stwierdzonych (1 151 157), natomiast w 2011 r. wyniosła 12 330, co stanowi 1,06 % ogólnej liczby przestępstw stwierdzonych (1 159 554). Z powyższego porównania wynika, iż w 2011 roku w odniesieniu do roku 2010 widoczny jest wzrost liczby przestępstw stwierdzonych ogółem na terenie kraju (o 8 397), przy jednoczesnym spadku liczby przestępstw stwierdzonych w badanym obszarze (o 1 250). Największą liczbę przestępstw w obszarze miejskiej komunikacji publicznej w badanym okresie stwierdzono na terenie garnizonów o największym stopniu uprzemysłowienia

i zaludnienia, tj. stołecznym - 2 564, (2010 r. - 2 767), śląskim - 2 003, (2010 r. - 2 121) i małopolskim - 1 523, (2010 r. - 1 605). Najmniej przestępstw stwierdzono w następujących garnizonach: opolskim - 89, (2010 r. - 137), lubuskim - 128, (2010 r. - 115), świętokrzyskim - 160, (2010 r. - 193). Z uzyskanych danych wynika, iż największy wpływ na stan bezpieczeństwa w obszarze miejskiej komunikacji publicznej mają następujące kategorie przestępstw: kradzież cudzej rzeczy, gdzie w 2011 roku odnotowano 8 481 przestępstw, (2010 r. - 9 507), przestępstwa rozbójnicze - 330, (2010 r. - 610), bójka lub pobicie -194, (2010 r. - 209), uszczerbek na zdrowiu - 232, (2010 r. - 237).

Z powyższych danych wynika, iż najliczniejszą grupę przestępstw w obszarze miejskiej komunikacji publicznej stanowią kradzieże cudzej rzeczy. W 2010 roku przestępstwa te stanowiły 70,0 % ogólnej liczby przestępstw, natomiast w 2011 roku liczba przestępstw kradzieży cudzej rzeczy ulegając zmniejszeniu stanowiła 68,8 % wszystkich przestępstw stwierdzonych w badanym obszarze. Jednocześnie stwierdzić należy, iż ta kategoria przestępstw ma największy wpływ na poczucie bezpieczeństwa osób korzystających z usług miejskiej komunikacji publicznej. Należy, zakładać, że podejmowane i przeprowadzone przez Policję, wspólnie z przedstawicielami innych formacji mundurowych i podmiotów pozapolicyjnych działania ukierunkowane na zmniejszenie zagrożenia przestępczością w miejskiej komunikacji publicznej przynoszą wymierne efekty. Należy nadmienić, iż stojące przed Policją zadania dotyczące zapewnienia bezpieczeństwa w środkach miejskiej komunikacji publicznej są zbieżne z oczekiwaniami społecznymi.

V. Bezpieczeństwo w ruchu drogowym

W 2011 roku w Polsce doszło do 39 935 wypadków drogowych, w których 4 171 osób zginęło, a 49 341 zostało rannych. Policji zgłoszono 365 322 kolizje. W porównaniu do roku 2010 nastąpił: wzrost liczby wypadków o 1 103, tj. o + 2,8 %, wzrost liczby zabitych o 268 osób, tj. o +6,8%, wzrost liczby rannych o 389 osób, tj. o +0,8 %. Zdecydowaną większość wypadków spowodowali kierujący pojazdami. Byli oni sprawcami 31 980 zdarzeń (80,1 % ogółu), w których zginęło 2 808 osób (67,3 % ogółu), a 41 549 osób zostało rannych (84,2 % ogółu). Największą liczbę wypadków wśród kierujących, spowodowali kierujący samochodami osobowymi - 24 420. Rozważając problemy związane z bezpieczeństwem ruchu drogowego należy wziąć pod uwagę dynamiczny rozwój motoryzacji, który generuje intensywny ruch drogowy. W 1991 roku po polskich drogach poruszało się blisko 9 mln pojazdów silnikowych. Po upływie 19 lat w roku 2010 liczba zarejestrowanych pojazdów wyniosła blisko 24 miliony. Mimo to liczba zabitych w wypadkach drogowych osiągnęła w 2011 roku poziom 4171 tj. o 3730 ofiar śmiertelnych mniej w stosunku do krytycznego roku 1991 (7 901 zabitych w wypadkach). Głównymi przyczynami wypadków spowodowanych przez kierujących pojazdami było: niedostosowanie prędkości

do warunków ruchu, nie ustąpienie pierwszeństwa przejazdu, nieprawidłowe zachowanie wobec pieszych oraz niezachowanie bezpiecznej odległości między pojazdami.

Mimo wzrostu liczby wypadków i ich ofiar w 2011 roku wzrosła efektywność pracy policjantów ruchu drogowego w odniesieniu do efektów wypracowanych w 2010 roku. Odnotowano wzrost: liczby legitymowanych osób o 6,6 % (ogółem 3 329 480), liczby nałożonych mandatów karnych o 10,9 % oraz spadek liczby udzielonych pouczeń o 35,4 % (ogółem 1 391 867), ujawnionych wykroczeń popełnionych przez pieszych o 13,0 % (ogółem 83 307), liczby nałożonych MK za przekroczenie prędkości o 15 % (ogółem 729 480), liczby ujawnionych naruszeń w transporcie drogowym o 18,6 % (ogółem 4 803), liczby przeprowadzonych badań na zawartość alkoholu o 70 % (ogółem 2 762 890) oraz wzrost o 15,5 % przypadków kierowania pod wpływem alkoholu, liczby przeprowadzonych badań na obecność substancji działających podobnie do alkoholu o 200 % oraz wzrostu o 123 % liczby ujawnionych przypadków kierowania pod ich działaniem (ogółem 4 680), liczby zatrzymanych dowodów rejestracyjnych o 2,9 % (ogółem 205 240).

W celu zwiększenia stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym podjęto następujące inicjatywy:

- kampania „Rowerem bezpiecznie do celu” - w 2011 roku miała miejsce IV edycja tego przedsięwzięcia organizowana przez MSWiA oraz Policję. Wiodącym celem kampanii jest promowanie bezpieczeństwa w ruchu drogowym rowerzystów, a w szczególności dzieci i młodzieży. Biorąc pod uwagę nasilenie w okresie wiosenno-letnim negatywnych zjawisk związanych z pojawieniem się na drogach rowerzystów, prowadzona była w dniach od 29 maja do 31 sierpnia 2011 roku. Kampania została zainaugurowana w Centrum Olimpijskim w Warszawie konferencją prasową. Po jej zakończeniu odbył się przejazd kolumny rowerowej ulicami Warszawy na Piknik Rodzinny do Parku Agrykola. W trakcie pikniku funkcjonowało miasteczko ruchu drogowego obsługiwane przez Policję, gdzie najmłodszy mogli sprawdzić swoje umiejętności jazdy rowerem zgodnie z przepisami ruchu drogowego, a także przystąpić do egzaminu na kartę rowerową. Stołeczna Estrada oraz instytucje i organizacje, które włączyły się w kampanię zapewniły wiele atrakcji zarówno dla dorosłych jak i dla dzieci;
- „DEKADA BRD” - Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych ogłosiło lata 2011-2020 Dekadą działań na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego (Decade of Action for Road Safety), inauguracja „polskiej” dekady odbyła się 11 maja 2011 roku w Warszawie podczas konferencji w Sejmie RP. Tego dnia Dekada została oficjalnie rozpoczęta w 93 krajach świata, biorących udział w projekcie. Jej celem będzie ustabilizowanie, a następnie zmniejszenie liczby śmiertelnych wypadków na drogach w skali globalnej poprzez inicjatywy prowadzone na szczeblu krajowym, regionalnym i globalnym. Rezolucję w tej sprawie podpisały 93 kraje,

- w tym Polska. Zgromadzenie Ogólne wezwało Państwa Członkowskie do dalszego podejmowania wysiłków na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego;
- w ramach działań na rzecz bezpieczeństwa w ruchu drogowym inicjowano politykę informacyjną w środkach masowego przekazu mającą na celu kształtowanie bezpiecznych i kulturalnych zachowań wśród uczestników ruchu drogowego. Działania medialne były prowadzone ze szczególnym nasileniem podczas akcji profilaktyczno kontrolnych realizowanych przez policję ruchu drogowego;
 - przygotowywano materiały prasowe do publikacji na stronie internetowej KGP oraz na potrzeby współpracujących z Biurem Ruchu Drogowego mediów, dotyczące szeroko rozumianego bezpieczeństwa w ruchu drogowym;
 - koordynowano wzmożone działania kontrolne prowadzone na terenie całego kraju: „PRĘDKOŚĆ”- ukierunkowane na egzekwowanie ograniczeń prędkości, „PASY” – ukierunkowane na egzekwowanie obowiązku podróżowania w pasach bezpieczeństwa oraz stosowanie urządzeń ochronnych do przewozu dzieci, „NIECHRONIENI UCZESTNICY RUCHU DROGOWEGO” – ukierunkowane na zapewnienie bezpieczeństwa pieszym i rowerzystom oraz stosowanie się przez nich do przepisów ruchu drogowego, „ALKOHOL I NARKOTYKI” – ukierunkowane na ujawnianie i eliminowanie z ruchu kierujących „pod wpływem alkoholu” bądź pod wpływem środków działających podobnie do alkoholu; „TRUCK” – ukierunkowane na ujawnianie i eliminowanie nieprawidłowości związanych z wykonywaniem transportu drogowego, „BUS” – ukierunkowane na ujawnianie i eliminowanie nieprawidłowości występujących w przewozie osób;
 - działania kontrolno – prewencyjne „BEZPIECZNY WEEKEND”, ukierunkowane na zapewnienie bezpiecznej podróży wszystkim uczestnikom ruchu drogowego w tym także dzieci, w dniach masowych wyjazdów i powrotów, „BEZPIECZNE WAKACJE” – ukierunkowane na zapewnienie bezpiecznych wyjazdów rodzinnych oraz wyjazdów dzieci i młodzieży na obozy i kolonie, zapewnienie bezpieczeństwa w miejscach wypoczynku, „BEZPIECZNA DROGA DO SZKOŁY” – działania ukierunkowane na bezpieczeństwo dzieci i młodzieży w rejonie szkół w okresie rozpoczęcia nauki;
 - turnieje bezpieczeństwa w ruchu drogowym skierowane do dzieci i młodzieży, które znacząco przyczyniają się do podniesienia poziomu wiedzy i kwalifikacji młodych uczestników ruchu drogowego. Ich podstawowym założeniem organizacyjnym jest wieloetapowość, dzięki temu obejmują szerokie rzesze dzieci i młodzieży począwszy od etapu szkolnego, międzyszkolnego (gmina), powiatowego, wojewódzkiego aż do finałów ogólnopolskich. We wszystkich tych etapach aktywnie uczestniczą policjanci ruchu drogowego. 10 – 11 czerwca 2011 roku w Myślenicach, odbył się Finał Centralny XV Jubileuszowego Młodzieżowego Turnieju

Motoryzacyjnego dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Finał Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Motoryzacyjnego w 2011 roku odbył się w Myślenicach w dniach 7-8 czerwca, była to już 14 edycja tej imprezy. Natomiast Ogólnopolski Turniej Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym miał miejsce w dniach 3 i 4 czerwca 2011 roku w Iławie, przedsięwzięcie to zostało zorganizowane po raz 34, m.in. wspólnie z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji, Polskim Związkiem Motorowym, Ministerstwem Infrastruktury, Krajową Radą BRD oraz Wojewódzkimi Ośrodkami Ruchu Drogowego;

- kampania „Bezpieczna droga z radami Sponge Boba”. Są to ogólnopolskie działania na rzecz bezpieczeństwa w ruchu drogowym dzieci, które poprzez zabawę i interakcję, wyrabiają nawyk bezpiecznego zachowania dzieci na drodze. W 2011 roku miała miejsce druga edycja kampanii. Treści z tym związane objęły trzy obszary: dziecko jako pieszy, dziecko jako pasażer samochodu i dziecko na rowerze. Kluczem kampanii jest wykorzystanie popularnego bohatera kreskówki SpongeBoba Kanciastoportego znanego widzom kanału dziecięcego Nickelodeon. Zabawa polega na sztuce dokonania prawidłowego wyboru dot. zachowań w ruchu drogowym. Biuro Ruchu Drogowego KGP organizuje powyższe przedsięwzięcie wspólnie z MTV Networks Polska. W ramach kampanii policjanci przekazali szkołom i przedszkolom materiały edukacyjne sfinansowane przez MTV Polska: płyty CD z filmem edukacyjnym, 300 tys. zawieszek odblaskowych;
- wspierano realizację programu „Bezpieczny przejazd. Zatrzymaj się i żyj”. Program ten ma na celu poprawę bezpieczeństwa na przejazdach kolejowych, w szczególności zwrócenie uwagi kierowców na bezwzględną potrzebę respektowania znaku „Stop”. W ramach wsparcia powyższych działań przedstawiciele Biura Ruchu Drogowego KGP brali udział w seminariach i konferencjach prasowych dotyczących bezpieczeństwa na przejazdach kolejowych. Ponadto policjanci ruchu drogowego na terenie całej Polski, wspólnie ze Strażą Ochrony Kolei, prowadzili działania w pobliżu wytypowanych przejazdów kolejowych polegające między innymi na dyscyplinowaniu kierujących i pieszych, których zachowania stwarzały niebezpieczeństwo spowodowania wypadku. Rozdawali także ulotki i inne materiały edukacyjne związane z kampanią;
- wspierano inicjatywę pn. Narodowy Eksperyment Bezpieczeństwa - „Weekend bez Ofiar”. Celem przedsięwzięcia było wypracowanie postawy dbałości o bezpieczeństwo w ruchu drogowym, a przez to ograniczenie liczby wypadków. Kampanii towarzyszyły działania edukacyjne. Organizatorzy postanowili zwrócić uwagę Polaków na praktyczne aspekty bezpieczeństwa. Pokazać jakimi konsekwencjami grozi nieprawidłowe ułożenie bagaży w samochodzie, jak bezpiecznie przewieźć rower, jak efektywnie wypoczywać w czasie długich podróży, jak samochód może zachowywać się na rozgrzanym asfalcie itd. W ramach

- „Weekendu bez Ofiar“ zorganizowane były pikniki edukacyjne. Głównym organizatorem przedsięwzięcia była Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, zaś partnerami Policja, KR BRD, PSP, ITD.;
- „Piłeś nie jedź” – Związek Pracodawców Polskiego Przemysłu Spirytusowego (ZP PPS), kierując się zasadą społecznej odpowiedzialności biznesu, przy wsparciu Policji przeprowadził kampanię społeczną propagującą trzeźwość wśród osób kierujących pojazdami. Kampania ta, organizowana jest od czterech lat, w tym roku do grona partnerów dołączyło European Forum for Responsible Drinking, ogólnoeuropejska organizacja, wspierająca przedsięwzięcie zarówno finansowo, jak i merytorycznie. ZP PPS w ramach powyższych działań wspiera także polską edycję „Europejskiej Nocy Bez Wypadku”, odbywającą się we wszystkich krajach UE w tym samym momencie;
 - „Motocyklowa niedziela na stacjach BP”. Imprezy pod tym hasłem odbyły się w kwietniu i maju br. pikniki motocyklowe zorganizowane w Warszawie, Poznaniu, Gdyni i Krakowie. Ich celem było podniesienie bezpieczeństwa w ruchu drogowym motocyklistów;
 - „Bezpieczeństwo dla wszystkich” - Renault Polska - międzynarodowy program edukacyjny dla szkół podstawowych przeznaczony do prowadzenia zajęć z bezpieczeństwa ruchu drogowego. Jest to największy tego rodzaju program w Europie – swoim zasięgiem obejmuje już 21 krajów na świecie, udział w nim wzięło do tej pory 9 milionów dzieci. Nieodłącznym elementem programu "Bezpieczeństwo dla wszystkich" jest doroczny konkurs o tej samej nazwie, którego głównym zadaniem jest zachęcenie dzieci do przedstawiania własnych pomysłów jak polepszyć sytuację na polskich drogach. Od 2011 roku w ramach kampanii organizowane są szkolne kluby BRD. Kampania organizowana jest od 10 lat;
 - „Klub Bezpiecznego Puchatka” – kampania ogólnopolska organizowana przez firmę Maspex Polska. Głównym celem programu jest edukacja i poprawa bezpieczeństwa dzieci, które rozpoczynają swoją naukę w szkole, a także wytworzenie u nich naturalnych sposobów unikania i reagowania na zagrożenia. W ramach tego przedsięwzięcia przy wsparciu merytorycznym Biura Ruchu drogowego wydawane są materiały edukacyjne dla dzieci, nauczycieli i rodziców;
 - „Bezpieczeństwo dziecka na drodze” - ogólnopolska kampania informacyjno-edukacyjna prowadzona przez firmę Statoil Polska mająca na celu zapoznanie najmłodszych uczniów z zasadami bezpiecznego korzystania z dróg publicznych;
 - zainicjowano zmiany w przepisach:
 - Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 stycznia 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wysokości grzywien nakładanych w drodze mandatów karnych za wybrane rodzaje wykroczeń. (Dz. U. Z 2011 r. Nr 14, poz. 68) - przepisy weszły w życie

20 stycznia 2011 r.;

- Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 24 maja 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wysokości grzywien nakładanych w drodze mandatów karnych za wybrane rodzaje wykroczeń (Dz.U.11.105.615) - przepisy weszły w życie 24 maja 2011 r.;
- Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22 czerwca 2011 r. w sprawie usuwania pojazdów, których używanie może zagrażać bezpieczeństwu lub porządkowi ruchu drogowego albo utrudniających prowadzenie akcji ratowniczej (Dz.U.11.143.846) – przepisy weszły w życie 26 lipca 2011 r.;
- Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22 czerwca 2011 r. w sprawie usuwania pojazdów pozostawionych bez tablic rejestracyjnych lub których stan wskazuje na to, że nie są używane - (Dz.U.11.143.845) – przepisy weszły w życie 26 lipca 2011 r.;
- Zarządzenia nr 738 KGP z dnia 21 czerwca 2011 r. zmieniające zarządzenie w sprawie badań na zawartość w organizmie alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu (Dz.Urz. KGP Nr 5 poz. 34) - przepisy weszły w życie 26 lipca 2011 r.;
- Zarządzenia nr 1074 KGP z dnia 31 sierpnia 2011 r. zmieniające zarządzenie w sprawie badań na zawartość w organizmie alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu (Dz.Urz. KGP Nr 7 poz. 51) - przepisy weszły w życie 28 września 2011 r.;
- wzięto udział w pracach legislacyjnych dotyczących:
 - Ustawy z dnia 1 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo o ruchu drogowym oraz ustawy o kierujących pojazdami (Dz.U.11.92.530) – ustawa tzw. „rowerowa”. Przepisy weszły w życie 21 maja 2011 r.;
 - Ustawa z dnia 22 lipca 2010 r. o zmianie ustawy - Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 20 sierpnia 2010 r.) Nr 152, poz. 1018. – w zakresie usuwania pojazdów z drogi (art. 130a) - przepisy weszły w życie 21 sierpnia 2011 r.;
 - Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.11.222.1321) dot. „przejazdu pojazdów nienormatywnych”. Ustawa wejdzie w życie 19 października 2012 r.;
 - Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich (Dz.U.11.208.1241) - przepisy weszły w życie 31 grudnia 2011 r.;
 - Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych – przepisy weszły w życie 1 stycznia 2012 r.;
 - Ustawa z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy o transporcie drogowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 15 listopada 2011 r.) – przepisy weszły w życie

z 1 stycznia 2012 r.;

- Ustawa z dnia 29 października 2010 r. o zmianie ustawy - Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.10.225.1466);
- Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz.U.11.30.151 ze zm.) - przepisy wejdą w życie dopiero w 2013 r.

VI. Ochrona dziedzictwa narodowego

W 2011 roku stwierdzono 1022 przestępstwa, (2010 – 874 przestępstwa stwierdzone), w których przedmiotem zamachu były zabytki ruchome. Z ogółu przestępstw przeciwko zabytkom 344 zdarzenia dotyczyły dzieł sztuki plastycznej, rzemiosła artystycznego, sztuki użytkowej, pamiątek historycznych, numizmatów oraz przedmiotów upamiętniających wydarzenia historyczne (2010 – 256), zaś 586 przestępstw dotyczyło wytworów techniki, materiałów bibliotecznych, instrumentów muzycznych, wytworów sztuki ludowej i rękodzieł (2010 – 548). Ponadto, w 2011 roku stwierdzono 92 przestępstwa ścigane z art. 108 i 109 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (2010 – 70 przestępstw stwierdzonych). Odnotowano również 325 przestępstw, w wyniku których nastąpiła utrata przedmiotów kultu religijnego, nie stanowiących w myśl definicji zabytku (w roku 2010 – 298 przestępstw stwierdzonych). Rejonem, w którym doszło do największej liczby popełnionych przestępstw, gdzie przedmiotami przestępstwa były artykuły kultu religijnego nie będące zabytkiem, w roku 2011 było województwo dolnośląskie (88 przestępstw stwierdzonych), województwo wielkopolskie (48), województwo świętokrzyskie (25), województwo śląskie (24) oraz województwo małopolskie (21). Wykrywalność przestępstw skierowanych na zabór dóbr kultury narodowej w 2011 roku w kategorii – dzieł sztuki plastycznej, rzemiosła artystycznego, sztuki użytkowej, pamiątek historycznych, numizmatów oraz przedmiotów upamiętniających wydarzenia historyczne wyniosła 51,1%, (2010 – 34,9%), w kategorii – wytworów techniki, materiałów bibliotecznych, instrumentów muzycznych, wytworów sztuki ludowej i rękodzieł wyniosła 35,1%, (2010 – 36,2%), w kategorii – przestępstw ściganych z art. 108 i 109 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wyniosła 57,6%, (2010 – 47,1%). Natomiast wykrywalność w kategorii przedmiotów kultu religijnego, nie stanowiących w myśl definicji zabytku w 2011 roku wyniosła 82,5%, (2010 – 66,1%).

Od ponad trzech lat w realizacji programu „Razem Bezpieczniej” poza Policją, Państwową Strażą Pożarną, państwową i kościelną służbą ochrony zabytków, biorą udział funkcjonariusze Straży Granicznej i Służby Celnej, co miało istotne znaczenie w przypadku położenia określonych drewnianych obiektów sakralnych w strefie nadgranicznej (np. w województwie podkarpackim, lubelskim, podlaskim i lubuskim). Ze strony Policji uczestniczą w nim funkcjonariusze służby

kryminalnej i prewencyjnej z każdej KWP/KSP i właściwej terytorialnie komendy powiatowej (miejskiej) Policji. Zakres tych czynności obejmuje opracowanie dokumentacji fotograficzno-opisowej rzeczy stanowiących dobra kultury narodowej. Należy dodać, że Policja wykonuje zastępczą dokumentację fotograficzno-opisową jedynie tych przedmiotów, które nie zostały wcześniej w ten sposób zinwentaryzowane przez Wojewódzkie Urzędy Ochrony Zabytków.

Czynność kontroli (oglądu) każdego obiektu dokumentowana jest w formie „Protokołu z kontroli stanu zabezpieczenia obiektu, w którym przechowywane są rzeczy stanowiące dobra kultury narodowej”. W treści tego dokumentu znajdują się adnotacje dotyczące między innymi: oceny ogólnego stanu zabezpieczenia kontrolowanego obiektu, sugestii komisji (grupy roboczej) w zakresie poprawy stanu zabezpieczenia obiektu (antywłamaniowego, antynapadowego, przeciwpożarowego), możliwości społecznego wsparcia ochrony obiektu, a także instruktażu udzielonego administratorowi (zarządcy, właścicielowi) obiektu.

Z inicjatywy Biura Prewencji KGP we współpracy z Komendą Wojewódzką Policji w Poznaniu, odbyła się w dniach 27-28 października 2011 r. konferencja szkoleniowa z udziałem policyjnych koordynatorów ds. prewencji kryminalnej komend wojewódzkich Policji i Komendy Stołecznej Policji z zakresu ochrony dziedzictwa narodowego. W konferencji udział wzięli między innymi przedstawiciele Policji, Narodowego Instytutu Dziedzictwa w Warszawie, Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Poznaniu oraz Dyrektor Departamentu Kultury Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego. Celem konferencji było zapoznanie policjantów z kierunkami działań przyjętymi przez Narodowy Instytut Dziedzictwa, wymiana doświadczeń i dobrych praktyk oraz wypracowanie skuteczniejszych metod zapobiegania przestępczości przeciwko dziedzictwu narodowemu. W programie znalazły się między innymi wykłady związane z systemem ochrony zabytków, podstawy prawne ochrony dziedzictwa narodowego, czy też prezentacja pn. "New media - projekty edukacyjne i promocje poprzez strony internetowe i portale społeczne". Po zakończeniu konferencji do KWP/KSP zostały przekazane materiały szkoleniowe w zakresie ochrony dziedzictwa narodowego z przeznaczeniem dla policjantów z jednostek terenowych Policji.

3.1.2. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

W Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zostały wyodrębnione cztery strategie, które zostały przewidziane do realizacji przez funkcjonariuszy Policji. Wśród nich znalazły się strategie: diagnozujące, edukacyjne, interwencyjne oraz terapeutyczne. W ramach

poszczególnych obszarów tematycznych można wymienić przykładowe działania organizowane lub współorganizowane przy udziale policjantów na poziomie ogólnopolskim, regionalnym oraz lokalnym. I tak:

I. W obrębie strategii diagnozujących,

(które zgodnie z zapisem programu obejmują kwestie polegające na zbieraniu informacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie, w tym jego skali, identyfikacji ofiar oraz sprawców, badaniu istniejącej infrastruktury instytucji pomagających ofiarom przemocy w rodzinie, badaniu skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą, w tym zbadanie istniejących przeszkód w zakresie pomagania ofiarom przemocy, a także badaniu potrzeb szkoleniowych dla pracowników „pierwszego kontaktu”),

w 2011 roku:

- wzorem lat ubiegłych, w Biurze Prewencji KGP opracowano okresowe sprawozdanie z realizacji procedury postępowania policjantów wobec przemocy w rodzinie pn. „Niebieskie karty”. W systemie półrocznym i rocznym na podstawie informacji nadsyłanych z komend wojewódzkich Policji przygotowano szczegółową analizę sposobu realizacji obowiązków wynikających z zarządzenia nr 162 KGP z dnia 18 lutego 2008 roku w sprawie metod i form wykonywania przez Policję zadań w związku z przemocą w rodzinie w ramach procedury „Niebieskie Karty” oraz wytycznych nr 2 z dnia 07 grudnia 2011 roku w sprawie postępowania policjantów podczas realizacji procedury „Niebieskie karty”;
- policjanci z województwa podlaskiego (KWP w Białymstoku) uczestniczyli w badaniach pt. „Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w województwie podlaskim. Przemoc jako przyczyna dysfunkcji rodzin” przeprowadzonych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku i Korporację badawczą Pretendent. Ponadto, koordynator wojewódzki procedury „Niebieskie Karty” uczestniczył w badaniach pt. „Przemoc wobec dzieci i ich krzywdzenie a praktyka głębokiej demokracji i tworzenie społeczeństwa obywatelskiego” przeprowadzonych przez Niepaństwową Wyższą Szkołę Pedagogiczną w Białymstoku. Z inicjatywy Wydziału Prewencji KWP w Białymstoku w jednym z białostockich liceum przeprowadzono również badania ankietowe dotyczące opinii młodzieży na temat zjawiska przemocy w rodzinie. Kontynuowano także współpracę z Zakładem Andragogiki oraz Zakładem Socjologii Edukacji Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku w ramach projektu badawczego zatytułowanego „Uwaga na lukę! - doskonalenie działań interwencyjnych w sytuacji przemocy skierowanej wobec starszych kobiet pozostających w związkach małżeńskich/partnerskich”.

II. W obrębie strategii edukacyjnych,

(których realizacja polega na wprowadzeniu do programów kształcenia zawodowego osób zajmujących się przemocą w rodzinie treści dotyczących przyczyn i skutków przemocy, rozpoznawania i diagnozowania przypadków przemocy w rodzinie oraz współpracy w ramach

gminnego systemu przeciwdziałania temu zjawisku, opracowywaniu programów edukacyjnych i wspierających dotyczących zapobiegania przemocy wobec dzieci i osób dorosłych, np. partnera, osoby starszej, osoby niepełnosprawnej, itp., opracowywaniu procedur ochrony prawnej i wsparcia psychologicznego dla świadków i ofiar przemocy w rodzinie, przygotowywaniu zestawów szkoleniowych w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie, czy też na opracowywaniu materiałów instruktażowych, zaleceń i procedur postępowania interwencyjnego w sytuacjach przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem procedury „Niebieskich Kart”),

policjanci podejmowali między innymi następujące przedsięwzięcia:

- policjantka Biura Prewencji KGP kontynuowała współpracę z European Police College (Bramshill, Anglia) w ramach projektu mającego na celu przygotowanie narzędzia edukacyjnego w postaci platformy e-learningowej dla policjantów zajmujących się w krajach członkowskich UE problematyką ograniczania oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Przygotowywany moduł zostanie umieszczony na stronie Europejskiej Akademii Policyjnej, a także rozesłany do wszystkich krajów członkowskich UE. Wśród elementów narzędzia znalazły się następujące rozdziały:
 - najistotniejsze zagadnienia, a wśród nich podrozdziały zatytułowane: służby policyjne; strategia oraz rola policji; współpraca interdyscyplinarna; środki prewencyjne wykorzystywane przez policję - adresowane do ofiar przemocy, do sprawców przemocy, a także adresowane do młodych ludzi; środki opiekuńcze wykorzystywane przez policję - adresowane do ofiar przemocy, do sprawców przemocy, środki opiekuńcze adresowane do innych osób; środki ochrony wykorzystywane przez policję, szacowanie ryzyka wystąpienia przemocy; system monitorowania zjawiska przemocy; definicje przemocy wobec kobiet (przemocy w rodzinie); a także mity, rodzaje oraz cykle przemocy;
 - opis przypadków, wraz z trzema przykładami filmowymi opisującymi przypadki przemocy w rodzinie oraz stosowną reakcję Policji;
 - podejmowanie strategicznych decyzji wraz z materiałem dla starszych oficerów policji;
 - test wiedzy.Przygotowany materiał został zweryfikowany pod względem językowym i rozesłany do konsultacji przez policje wszystkich krajów członkowskich Wspólnoty;
- policjantka Biura Prewencji KGP uczestniczyła w opracowaniu przez Ministerstwo Sprawiedliwości oraz Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej Karty Praw Ofiary Przemocy w Rodzinie zawierającej kompendium wiedzy o przestępstwach związanych z przemocą, a także możliwościach reakcji na doświadczone przestępstwo. Przedmiotowy materiał, w liczby 30 tysięcy sztuk, został udostępniony wszystkim komendom wojewódzkim Policji do służbowego wykorzystania podczas realizacji procedury “Niebieskie karty”;
- Biuro Prewencji KGP również inicjowało oraz koordynowało działania w ramach takich przedsięwzięć, jak kampania “Białej wstążki”, “Tydzień Pomocy Ofiarom przestępstw”, czy

- też konkurs „Policjant, który mi pomógł”. Inicjatywy te adresowane były do wszystkich środowisk lokalnych i angażowały jednostki organizacyjne Policji z całego kraju;
- na terenie działania Komendy Powiatowej Policji w Sejnach (KWP w Białymstoku) we współpracy z młodzieżą szkoły średniej Centrum Kształcenia Rolniczego w Sejnach zorganizowano przemarsz ulicami miasta, w trakcie którego uświadamiano napotkanym przechodniom, jak ważną rolę pełnią mężczyźni w przeciwdziałaniu przemocy wobec kobiet. Kobietom wręczano ulotki informacyjne, a mężczyznom przypinano „Białą wstążkę”, która była symbolem kampanii. Natomiast Komenda Miejska Policji w Suwałkach, we współpracy m.in. z PCPR w Suwałkach, po raz drugi zorganizowała happening w centrum miasta, podczas którego suwalscy mężczyźni wręczali białą różę przechodzącym kobietom – na znak szacunku i sprzeciwu wobec poniżania i stosowania przemocy wobec kobiet;
 - wzorem ubiegłych lat Komenda Miejska Policji w Piotrkowie Trybunalskim (KWP w Łodzi), wspólnie z Urzędem Miasta, zorganizowała akcję pn. „Bezpieczna Kobieta”. W siedzibie jednostki zorganizowano szkolenia trwające 5 tygodni, składające się z części teoretycznej oraz praktycznej w postaci nauki umiejętności obrony przed atakiem ze strony napastnika. Celem akcji było podniesienie poziomu poczucia bezpieczeństwa kobiet poprzez nabycie wiedzy z zakresu wiktymologii, a także podniesienie ogólnej sprawności fizycznej, rozwijanie umiejętności obrony przed napastnikiem oraz właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia. Uczestniczki szkoleń informowane były również o funkcjonowaniu systemu pomocy ofiarom przemocy oraz innych przestępstw na terenie powiatu piotrkowskiego. W 2011 roku zorganizowano 3 tury szkoleń, w których wzięło udział 120 kobiet;
 - Wydział Prewencji KWP w Białymstoku, we współpracy z Wydziałem Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego, Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Białymstoku, Departamentem Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego województwa podlaskiego, Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Białymstoku, Urzędem Miejskim w Suwałkach oraz Wyższą Szkołą Agrobiznesu w Łomży zrealizował projekt pt. „Widzę, wiem, reaguję”. Cel przedsięwzięcia stanowiło przekazywanie informacji o zjawisku przemocy w rodzinie oraz możliwości reagowania w sytuacji podejrzenia przemocy pracownikom ochrony zdrowia z terenu województwa podlaskiego. W ramach inicjatywy odbyły się na przełomie września i października 2011 roku seminaria adresowane do lekarzy placówek z okręgu białostockiego, łomżyńskiego oraz suwalskiego. W spotkaniach uczestniczyło łącznie 238 osób, którym przekazano szereg materiałów informacyjnych opracowanych oraz pozyskanych w ramach projektu. Wspomniane materiały zostały również przekazane do wykorzystania komendom miejskim i powiatowym Policji oraz szpitalom województwa podlaskiego, a także Wojewódzkim Stacjom Pogotowia Ratunkowego

w Białymstoku, Łomży oraz Suwałkach;

- w związku z nowelizacją przepisów regulujących problematykę przemocy domowej, w celu zapewnienia prawidłowej realizacji przedmiotowej tematyki policjanci z Wydziału Prewencji i Zespołu Psychologów KWP w Kielcach od marca do czerwca 2011 roku przeprowadzili łącznie 31 szkoleń adresowanych do policjantów służby prewencyjnej, tj. dzielnicowych oraz policjantów realizujących zadania patrolowo-interwencyjne we wszystkich jednostkach organizacyjnych Policji województwa świętokrzyskiego oraz w Samodzielnym Pododdziale Prewencji Policji w Kielcach. W szkoleniach wzięło udział łącznie 645 funkcjonariuszy. Z kolei od września do grudnia 2011 roku Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego wykorzystując środki z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz Europejskiego Funduszu Społecznego, zorganizował cykl 5-cio dniowych szkoleń pn. „Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy”, w których udział wzięli policjanci z województwa świętokrzyskiego. Szkolenie odbyło się w ramach projektu systemowego realizowanego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Kielcach pt. „Edukacja receptą na lepsze jutro” i wzięło w nim udział 87 policjantów;
- przedstawiciele KWP w Olsztynie, psycholog oraz specjalista ds. przemocy, w ramach projektu długofalowych działań edukacyjno-profilaktycznych pn. „Bezpieczna jesień życia” skierowanych do osób starszych, przedstawili w formie wykładu psychologiczne aspekty zjawiska przemocy oraz prawne narzędzia przeciwdziałania przemocy w rodzinie słuchaczom olsztyńskiego Warmińsko-Mazurskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku;
- policjanci Wydziału Prewencji KWP w Poznaniu zorganizowali i przeprowadzili, we współpracy z mistrzami karate - Robertem Moskwą oraz Maciejem Grubskim, zajęcia dla ponad 100 studentek w ramach akcji pt. „Obroń się Sama”. Podczas zajęć uczestniczki zdobywały wiedzę oraz doskonaliły umiejętności skutecznej obrony przed napastnikiem. Celem jednodniowego kursu było przekazywanie umiejętności w zakresie sposobów zachowania się w sytuacjach zagrożenia oraz zaprezentowanie podstawowych technik samoobrony.

III. W obrębie strategii interwencyjnych

(polegających m.in. na izolowaniu sprawców przemocy w rodzinie od ofiar na podstawie odrębnych przepisów oraz przy zastosowaniu procedury „Niebieskie karty”, a także podejmowaniu stosownej reakcji oraz organizowaniu niezbędnej pomocy w przypadku powzięcia informacji o wystąpieniu przypadku przemocy w rodzinie),

Policja zaangażowana była w przykładowe inicjatywy:

- Biuro Prewencji KGP koordynowało działania wynikające z „Procedur współpracy służby kuratorskiej oraz funkcjonariuszy Policji w stosunku do osób, wobec których wykonywane jest

orzeczenie sądu w związku z popełnieniem czynów karalnych polegających na stosowaniu przemocy lub groźby bezprawnej”, które weszły w życie 1 stycznia 2011 roku i zaczęły obowiązywać na terenie całego kraju. Podstawowym celem procedur jest szybka i skuteczna reakcja na sprzeczne z prawem zachowania, a także ochrona osób pokrzywdzonych przestępstwem, ze szczególnym uwzględnieniem przestępstw związanych z przemocą w rodzinie. Procedury określiły w sposób szczegółowy zasady działań obu służb na poziomie lokalnym, a w szczególności zasady współpracy podejmowanej przez kierowników jednostek organizacyjnych Policji i kuratorskiej służby sądowej, dotyczących wszystkich spraw dozorowych, a także nadzorów nad wykonaniem środków karnych wobec osób dorosłych albo nadzorów nad nieletnimi sprawcami przestępstw. Ponadto, w Biurze Prewencji KGP kontynuowana była koordynacja działań wynikających z porozumienia dotyczącego utworzenia oraz funkcjonowania telefonu interwencyjno-informacyjnego, czyli specjalnej infolinii dla osób pokrzywdzonych przestępstwem ze strony osób uprzednio skazanych za czyny z użyciem przemocy lub groźby jej użycia, a w szczególności sprawców przemocy domowej. Infolinia obsługiwana jest przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;

- w Komendzie Miejskiej Policji w Suwałkach (KWP w Białymstoku) kontynuowano udzielanie porad drogą elektroniczną, w związku z korespondencją nadsyłaną na skrzynkę mailową o adresie: stop.przemocy@suwalki.policja.gov.pl. Na przestrzeni 2011 roku nadesłano 19 takich wiadomości. Ponadto, wzorem lat ubiegłych, koordynator procedury “Niebieskie Karty” udzielił specjalistycznego poradnictwa oraz wsparcia rodzinom uwikłanym w przemoc, wychowującym dzieci oraz dzieciom przesłuchiwanym w tzw. “Niebieskim pokoju”. Łącznie z pomocy skorzystało 188 osób;
- w Komendzie Miejskiej Policji w Kielcach funkcjonował Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przestępstw (czynny od poniedziałku do piątku w godz. 14.00-18.00), gdzie dyżury pełnili dzielnicowi. Udzielone porady dotyczyły najczęściej problemu przemocy w rodzinie, alkoholizmu, pobić, a także problemów wychowawczych;
- policjanci Komendy Stołecznej Policji uczestniczyli w przygotowaniu treści porozumienia nr 199/2011 zawartego w dniu 21 czerwca 2011 roku pomiędzy Prezydentem m.st. Warszawy a Komendantem Stołecznym Policji w celu zapewnienia współpracy w zakresie tworzenia Zespołów Interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla dzielnic m.st. Warszawy i skutecznej realizacji przez te zespoły zadań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie wynikających z ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- wzorem lat ubiegłych policjanci garnizonu łódzkiego uczestniczyli w ogólnopolskiej kampanii zatytułowanej „16 dni Przeciw Przemocy wobec kobiet”. We wszystkich jednostkach

terenowych policjanci zajmujący się problematyką przemocy uczestniczyli w lokalnych przedsięwzięciach organizowanych głównie przez instytucje pozapolicyjne, w których udzielane było wsparcie osobom doznającym przemocy. Niezależnie od lokalnych inicjatyw w poszczególnych komendach miejskich oraz powiatowych Policji podległych KWP w Łodzi w okresie trwania kampanii doświadczeni policjanci pełnili dyżury, podczas których zainteresowani mogli skorzystać z konsultacji prawnych. Na stronach internetowych jednostek pojawiły się informacje o kampanii i działaniach jakie w tym czasie były podejmowane w danej jednostce, np. terminy, czas, miejsce, formy kontaktu, czy też numery telefonów. Informacje o kampanii rzecznicy prasowi komendantów rozpropagowali również w lokalnych mediach, takich jak radio, prasa i telewizja;

- podobnie jak inne jednostki Policji na terenie całego kraju, również policjanci garnizonu olsztyńskiego byli zaangażowani w obchody „Tygodnia Pomocy Ofiarom Przestępstw”, który w 2011 roku przypadł na dni 22-26 lutego. Zasadniczym celem tej inicjatywy było zwrócenie szczególnej uwagi na potrzeby i prawa osób pokrzywdzonych przestępstwem. W związku z tym, policjanci zintensyfikowali działania poprzez nawiązanie współpracy z instytucjami i organizacjami funkcjonującymi na terenie poszczególnych powiatów województwa warmińsko-mazurskiego działającymi na rzecz ofiar przestępstw, celem aktywnego włączenia się funkcjonariuszy do prac w Punktach Informacyjnych organizowanych przez te podmioty. Punkty informacyjne, w których osoby zainteresowane mogły otrzymać pomoc prawno-psychologiczną, zarówno w kontakcie bezpośrednim jak i telefonicznym, uruchamiane były również w budynkach jednostek terenowych Policji. Punkty Informacyjne, w obsłudze których uczestniczyli policjanci utworzono w 20 komendach miejskich oraz powiatowych Policji, posterunkach oraz rewirach dzielnicowych, z kolei 4 w sądach lub zespołach kuratorskich, 3 w powiatowych centrach pomocy rodzinie, a 2 również w miejskich oraz gminnych ośrodkach pomocy społecznej. W pracę zespołów dyżurujących zaangażowani byli zarówno policjanci pionów dochodzeniowo-śledczych, jak i prewencji, w tym specjaliści realizujący procedurę „Niebieskie Karty”, dzielnicowi, a także kierownicy rewirów dzielnicowych. Oprócz policjantów w dyżurach uczestniczyli prawnicy, kuratorzy sądowi, pedagodzy, pracownicy socjalni, psychologowie z instytucji współpracujących, takich jak sądy, czy też poradnie psychologiczno-pedagogiczne;
- policjanci pełnili również dyżury w 16 Ośrodkach Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przemocy Funkcjonujących na terenie całego kraju. Działania te wynikały ze współpracy z Ministerstwem Sprawiedliwości i miały na celu zapewnienie wsparcia w uzyskaniu bezpłatnej pomocy prawnej, psychologicznej, socjalnej i innych świadczeń osobom pokrzywdzonym przestępstwem.

IV. W obrębie strategii terapeutycznych,

(które zgodnie z zapisem programu obejmują kwestię wzmacniania ochrony ofiar przemocy przez opracowywanie i realizację programów realizowanych z udziałem Policji, prokuratury, kuratorów sądowych, opracowywanie i realizację programów terapeutycznych dla ofiar przemocy w rodzinie, czy też zabezpieczenie odpowiednich warunków do przesłuchań dzieci (niebieskie pokoje) oraz w miarę możliwości dorosłych ofiar przemocy w rodzinie),

jednostki organizacyjne Policji zrealizowały następujące przedsięwzięcia:

- policjanci z Komendy Powiatowej Policji w Kolnie (KWP w Białymstoku) kontynuowali współpracę w ramach realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie prowadzonego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie. Również funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Hajnówce brali udział w analogicznych działaniach w zakresie edukacji prawnej;
- Komenda Powiatowa Policji w Gołdapi (KWP w Olsztynie) oraz Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołdapi w 2011 roku wspólnie realizowały projekt systemowy pt. „Zacznij od nowa - aktywna integracja sposobem przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu w Gołdapi”. W ramach inicjatywy w siedzibie ośrodka powstało „Biuro Porad Obywatelskich”, w którym obok prawnika, policjanta oraz psychologa z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie pracował również terapeuta do spraw uzależnień. Zgłaszający się obywatele mogli w sposób anonimowy i bezpłatny zasięgnąć porady w zakresie m.in. ograniczania zjawiska przemocy w rodzinie;
- policjanci z Komendy Powiatowej Policji w Iławie (KWP w Olsztynie) w dniu 27 stycznia 2011 roku uczestniczyli w spotkaniu organizacyjnym dotyczącym realizacji programu edukacyjno-korekcyjnego dla sprawców przemocy domowej pt. „PARTNER”. Program ten realizowany jest przez Ośrodek Psychoedukacji, Profilaktyki Uzależnień i Pomocy Rodzinie w Iławie przy współpracy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Iławie, jak również wspomnianych funkcjonariuszy Policji;
- policjantka Komendy Powiatowej Policji w Prudniku (KWP w Opolu) w 2011 roku kontynuowała współpracę ze stowarzyszeniem „SAPRA”. Wykorzystując posiadane doświadczenie oraz umiejętności zawodowe w zakresie przemocy w rodzinie podejmowała działania na rzecz ograniczenia tego zjawiska działając w grupie wsparcia dla ofiar przemocy w lokalnym Powiatowym Ośrodku Interwencji Kryzysowej;
- KWP w Szczecinie realizowała projekt pt. „Żółta kartka dla sprawcy przemocy”. Stanowi on próbę systemowego połączenia pracy różnych służb i różnych strategii oddziaływania na osoby stosujące przemoc, która ma dać realną szansę na zmianę zachowań osób stosujących przemoc, a w konsekwencji zmianę sytuacji życiowej rodzin dotkniętych problemem przemocy. Projekt zakłada również podniesienie poziomu profesjonalizmu przedstawicieli instytucji i organizacji mających bezpośredni kontakt ze sprawcą przemocy oraz wyposażenie ich w narzędzia

umożliwiającej profesjonalną interwencję. Jednym z takich narzędzi jest arkusz „Żółtej kartki dla sprawcy przemocy”, która służy intensyfikacji korzystania przez sprawców przemocy w rodzinie z programów korekcyjno-edukacyjnych. Wśród osób zaangażowanych w system oddziaływania na osoby stosujące przemoc są policjanci, pracownicy pomocy społecznej, kuratorzy sądowi (dla dorosłych i rodzinni), prokuratorzy oraz wychowawcy penitencjarni z zakładów karnych oraz aresztów śledczych.

Podsumowując należy podkreślić, iż opisane w sprawozdaniu inicjatywy stanowią jedynie przykład i niewielki wycinek przedsięwzięć realizowanych przez policjantów na wszystkich poziomach organizacyjnych Policji, które wiążą się z realizacją Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz tworzeniem, wdrażaniem, a także usprawnianiem systemów przeciwdziałania przemocy w rodzinie funkcjonujących w poszczególnych środowiskach lokalnych na terenie całego kraju.

3.1.3. Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011 - 2016

Krajowy Program Zapobiegania Narkomanii na lata 2011-2016 został wprowadzony Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 22 marca 2011 r. w sprawie Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016 (Dz. U. z dnia 13 kwietnia 2011 r.) na podstawie art. 7 ust. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r., poz. 1485).

Cel ogólny Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016 realizowany jest w pięciu obszarach:

- profilaktyka;
- leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna;
- ograniczenie podaży;
- współpraca międzynarodowa;
- badania i monitoring.

Działalność prewencyjna Policji w 2011 roku ukierunkowana była na ograniczanie niekorzystnych zjawisk występujących w środowiskach młodzieżowych, przy zaangażowaniu instytucji państwowych i innych podmiotów odpowiedzialnych za wychowanie młodego pokolenia. W zakresie prowadzonych działań profilaktycznych Biuro Prewencji KGP podejmowało między innymi niżej wymienione czynności:

- przedstawiciel Biura Prewencji KGP uczestniczył w pracach nad „Krajowym Programem Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016”;
- przedstawiciel Biura Prewencji KGP uczestniczył w pracach grupy eksperckiej nad opracowaniem „Programu resortu spraw wewnętrznych i administracji przeciwdziałania narkomanii i zwalczania przestępczości narkotykowej na lata 2011 – 2016”;
- promowano na www.policja.pl ogólnodostępną stronę internetową www.dopalaczeinfo.pl ;
- Komenda Główna Policji uczestniczyła wspólnie z Ministerstwem Edukacji Narodowej, Głównym Inspektoratem Sanitarnym, Krajowym Biurem Przeciwdziałania Narkomanii oraz Ośrodkiem Rozwoju Edukacji przy opracowaniu propozycji działań w zakresie zapobiegania narkomanii pod nazwą: „Profilaktyka używania nowych narkotyków tzw. dopalaczy przez młodzież. Oferta działań profilaktycznych adresowanych do dyrektorów szkół, kadry pedagogicznej, rodziców, uczniów oraz organów prowadzących”. Projekt zaakceptowany przez Ministra Edukacji Narodowej został umieszczony na stronie internetowej MEN oraz Biura Prewencji KGP.

Policjanci wydziałów prewencji KWP/KSP realizowali politykę antynarkotykową poprzez:

- udział w ogólnopolskich oraz regionalnych kampaniach i przedsięwzięciach edukacyjno - informacyjnych, głównie adresowanych do dzieci i młodzieży w celu zapobiegania zagrożeniom związanym z narkomanią;
- inicjowanie i współuczestnictwo w realizacji regionalnych i lokalnych programów prewencyjnych we współpracy z podmiotami pozapolicyjnymi;
- prowadzenie szkoleń w zakresie problematyki ograniczania popytu na narkotyki oraz zasad konstruowania lokalnych strategii profilaktycznych, w szczególności dla przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, instytucji administracji rządowej, organizacji pozarządowych, pracowników placówek oświatowych, funkcjonariuszy więziennictwa i wojska oraz podmiotów działających na rzecz dzieci i młodzieży.

W ramach przeciwdziałania zjawisku narkomanii wśród dzieci i młodzieży policjanci zajmujący się problematyką prewencji kryminalnej współpracowali z Krajowym Biurem ds. Narkomanii, ośrodkami pomocy społecznej, zespołami placówek pomocy psychologiczno - pedagogicznej, zdrowia publicznego, komisjami bezpieczeństwa rad dzielnic, urzędami dzielnic, gminy, powiatu, sądami rodzinnymi, wydziałami oświaty, działań na rzecz przeciwdziałania narkomanii. Ponadto specjaliści ds. nieletnich oraz dzielnicowi realizowali szereg programów prewencyjno – profilaktycznych ukierunkowanych na przeciwdziałanie narkomanii.

Jednostki organizacyjne Policji prowadziły wiele działań zmierzających do realizacji zadań wynikających w opisywanego programu. Oto kilka wybranych przykładów z wielu realizowanych przez jednostki organizacyjne Policji kampanii, akcji i programów profilaktycznych:

- Komenda Stołeczna Policji przeprowadziła dla dyrektorów szkół warszawskich szkolenie na temat zagrożeń związanych z używaniem nowych narkotyków tzw. dopalaczy;
- Komenda Wojewódzka Policji w Szczecinie wspólnie z Urzędem Marszałkowskim Województwa Zachodniopomorskiego przygotowała konkurs „Profilaktyka oczami młodzieży”. Przygotowane przez młodzież prace oraz scenariusze zajęć profilaktycznych dotyczyły różnych zagrożeń współczesnego świata: uzależnień od środków psychoaktywnych, cyberprzemocy, handlu ludźmi, przemocy w rodzinie, agresji rówieśniczej;
- Komenda Wojewódzka Policji w Krakowie realizowała liczne programy mające w swoich założeniach profilaktykę uzależnienia od środków psychoaktywnych:
 - „Szkoła wolna od narkotyków”;
 - „Odpowiedzialny Gimnazjalista”;
 - „Bezpieczne Miasto Nowy Targ”;
 - „Nie narkotykom”;
 - „Unikanie zagrożeń”;
 - „Wczesne zapobieganie przejawom demoralizacji u młodzieży w wieku gimnazjalnym”.
- Komenda Wojewódzka Policji w Opolu, przy współpracy z Pełnomocnikiem Zarządu Województwa ds. Przeciwdziałania Narkomanii, zorganizowała konkurs literacki pod hasłem „Mój rozwój warunkiem satysfakcjonującego życia w społeczeństwie”, w ramach realizowanego programu „Narkotyki – Teraźniejszość bez przyszłości”;
- Komenda Wojewódzka Policji w Olsztynie przeprowadziła działania edukacyjno – profilaktyczne pn. „Do źródeł wiedzy o bezpieczeństwie - otwarte jednostki Policji”, którego uczestnikami byli uczniowie szkół podstawowych i gimnazjalnych. Jednym z bloków tematycznych realizowanych w trakcie spotkania z młodzieżą gimnazjalną były zagrożenia związane z używaniem narkotyków;
- Komenda Wojewódzka Policji w Katowicach w porozumieniu z Polskim Towarzystwem Zapobiegania Narkomanii Oddział Katowice włączyła się w ogólnopolski program wczesnej interwencji dla młodych osób używających narkotyków pod nazwą „FreD goes net”. We współpracy z Wydziałem Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego kontynuowano w województwie śląskim kampanię społeczną pn. „Brałeś ? Nie jedź! Planuj powrót !”, mającą na celu uwrażliwienie kierowców i pasażerów pojazdów samochodowych na problem jazdy pod wpływem środków odurzających.;
- Komenda Wojewódzka Policji we Wrocławiu realizowała program profilaktyczny „Profilaktyka, literatura, teatr - konkurs na najlepszego Slummera. Celem programu było kształtowanie postaw oraz dostarczanie wiedzy z zakresu przeciwdziałania przemocy rówieśniczej, przestępczości nieletnich oraz profilaktyki uzależnień. Na terenie poszczególnych

- powiatów, miast, gmin garnizonu dolnośląskiego realizowano kilkanaście programów mających na celu przeciwdziałanie patologiom wśród dzieci i młodzieży: „Komisarz Lew dzieciom”, „Nie daj się uzależnieniom i wszelkim zagrożeniom”, „To wiem, żyję i chcę żyć”, „Komisarz Lew moim przewodnikiem”, „Twoje życie - Twój wybór”, „Świadoma młodzież - mądrzy dorośli”, „Używkom i przemocy NIE”, „Nie piję, nie biorę”, „Bezpieczne dorastanie”, „Szkoła wolna od zagrożeń”, „Szkoła bez narkotyków”, „Stop uzależnieniom”, „Młodość bez odlotu”;
- Komenda Wojewódzka Policji w Kielcach prowadziła działania edukacyjne dla studentów ostatniego roku Seminarium Duchownego na temat: „Zjawisko przemocy i narkomanii wśród młodzieży szkolnej” oraz „Jak unikać zagrożeń – przykłady zabezpieczenia mienia parafialnego”;
 - Komenda Wojewódzka Policji w Gorzowie Wielkopolskim w ramach wojewódzkich programów prewencyjnych „Lupo”, „Bezpieczne Gimnazjum” oraz Projektu Działań Profilaktycznych pn. „Lu PaT” (Lubuska Profilaktyka a Teatr) organizowała i koordynowała Wojewódzki Turniej Wiedzy o Bezpieczeństwie „Bezpieczne wakacje z Lupo”. Ideą turnieju jest promowanie zdrowego i bezpiecznego stylu życia. W ramach Projektu Działań Profilaktycznych pn. „Lubuska Profilaktyka a Teatr” zorganizowano imprezę profilaktyczną pn. „Dni JA i Lu PaT”. Przedsięwzięcie było przeglądem na monodram pn. „Pomoc w dwóch aktach”;
 - Komenda Wojewódzka Policji w Bydgoszczy realizowała projekt pn. „Kręcę filmy, a nie jointy”. Były to działania skierowane na ograniczanie negatywnych zjawisk oraz ich skutków wśród młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej oraz projekt „Szkoła dobrego wyboru”, którego celem było kompleksowe prowadzenie zajęć z zakresu profilaktyki uzależnień;
 - Komenda Powiatowa Policji w Kołobrzegu przeprowadziła konkurs skierowany do uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych pod hasłem „Młody Kołobrzegu nie pij, nie bierz” oraz konkurs skierowany do uczniów klas szóstych szkół podstawowych pod hasłem „Dziękuję nie palę, nie biorę”. Celem konkursów było kształtowanie prawidłowych postaw wobec zagrożeń jakimi są uzależnienia oraz promowanie zdrowego trybu życia;
 - Komenda Powiatowa w Strzelcach Opolskich przy współpracy z Kuratorium Oświaty w Opolu oraz Starostwem Powiatowym w Strzelcach Opolskich wprowadziła program Komendy Głównej Policji z zakresu przeciwdziałania zjawisku narkomanii pn. "Profilaktyka a Ty";
 - Komenda Powiatowa Policji w Kołobrzegu przeprowadziła konkurs skierowany do uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych pod hasłem „Młody Kołobrzegu nie pij, nie bierz” oraz konkurs skierowany do uczniów klas szóstych szkół podstawowych pod hasłem „Dziękuję nie palę, nie biorę”. Celem konkursów było kształtowanie prawidłowych postaw wobec

- zagrożeń jakimi są uzależnienia oraz promowanie zdrowego trybu życia;
- Komenda Powiatowa Policji w Działdowie przeprowadziła działania pn. „Narkomanii Mówimy – STOP!” oraz „Nieletni pod nadzorem”. Celem działań było podniesienie efektywności w zakresie przeciwdziałania i zwalczania narkomanii, przeciwdziałanie popełnianiu czynów karalnych przez osoby nieletnie oraz ich ujawnianie;
 - Komenda Powiatowa Policji w Kętrzynie realizowała spektakle profilaktyczne dla młodzieży kętrzyńskich gimnazjów i szkół średnich na temat uzależnienia od narkotyków. W ramach programu realizowanego przez Komendę Główną Policji pod nazwą Profilaktyka a Teatr odbył się I przegląd filmów i spektakli teatralnych ZaPaTka;
 - Komenda Powiatowa Policji w Mrągowie przy współpracy z Powiatową Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną prowadziła akcję pn. „NIE dopalaczom”. W ramach tego przedsięwzięcia odbył się cykl spotkań skierowanych do uczniów szkół ponadgimnazjalnych, na których przekazano młodzieży informacje z zakresu skutków zdrowotnych zażywania środków odurzających, w tym dopalaczy;
 - Komenda Powiatowa Policji w Piszcu włączyła się w organizację szkolenia pt. „Od ciekawości do uzależnienia – zagrożenia związane z dopalaczami”. Adresatem szkolenia byli dyrektorzy szkół, nauczyciele, pedagodzy oraz pielęgniarki szkolne;
 - Komenda Powiatowa Policji w Końskich była współorganizatorem VI Powiatowych Koneckich Dni Profilaktyki, podczas których między innymi przeprowadzono zajęcia warsztatowe dla dzieci i młodzieży dotyczące narkotyków, program „Tak czy nie”; profilaktyczne programy słowno – muzyczne pt. „Dlaczego Nie Mówimy” i „Dopóki masz wybór”;
 - Komenda Powiatowa Policji w Starachowicach włączyła się w kampanię pn. „Blżej siebie dalej od uzależnień”. W ramach kampanii pn. „Aktywnie i pozytywnie”, prezentowano alternatywne sposoby spędzania czasu wolnego. Odbywały się także konkursy podczas, których uczestnicy przyswajali sobie wiedzę na temat szkodliwości środków psychoaktywnych. Można było również skorzystać z porad specjalistów zrzeszonych w stowarzyszenia działających na rzecz osób uzależnionych i współuzależnionych;
 - Komenda Powiatowa Policji w Makowie Mazowieckim przeprowadziła II edycję programu profilaktycznego „Maków Mazowiecki uwolnijmy od patologii”. Założeniem projektu było dotarcie do jak najszerszej liczby młodzieży ze szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z terenu Makowa Mazowieckiego, poprzez cykliczne szkolenia, podczas których omawiano i prezentowano multimedialne filmy o patologiach oraz ich szkodliwości dla organizmu;
 - Komenda Powiatowa Policji w Wyszkwowie była zaangażowana w program „Profilaktyka a Ty”. Przedstawiła wraz z młodzieżą spektakle profilaktyczne: „Dzwonek” i „Droga

- do nikąd”;
- Komenda Powiatowa Policji w Kole zorganizowała szkolenie na temat „Dopalacze – zapobieganie i przeciwdziałanie występowania problemu”, podczas którego swoje omówiono temat wpływ substancji zawartych w dopalaczach na organizm człowieka oraz programy redukcji szkód jako wyzwanie we współczesnej edukacji uzależnień;
 - Komenda Miejska Policji w Koszalinie zorganizowała spotkania i debaty z młodzieżą ze szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, których tematem przewodnim było uzależnienie od narkotyków i innych substancji psychotropowych;
 - Komenda Miejska Policji w Opolu kontynuowała kampanię „Tak sobie życia nie ustawisz”, w ramach której przeprowadzono VIII Turniej Piłki Nożnej Gimnazjalistów o Puchar Komendanta Miejskiego Policji w Opolu. Celem turnieju była promocja zdrowego i trzeźwego stylu życia;
 - Komenda Miejska Policji w Elblągu w ramach programu prewencyjnego „Bez narkotyków w szkole bezpieczniej” przeprowadziła spotkania z rodzicami na temat zjawiska narkomanii w szkole. Przy współpracy z Katolickim Ruchem Antynarkotycznym „KARAN” podejmowano wspólne działania, których celem było wypracowanie metod podejmowania skutecznej interwencji wobec młodzieży zażywającej szkodliwe substancje psychoaktywne;
 - Komenda Miejska Policji w Łodzi zorganizowała konkurs skierowany do młodzieży szkół gimnazjalnych pod hasłem „Nie dopalaczom – czyli tylko słabeusze dopalają swoje dusze”. Na stronie internetowej Komendy Miejskiej Policji w Łodzi funkcjonuje podstrona pod nazwą „Narkotyki Twoją Zgubą”, na której znajdują się informacje, porady dla rodziców i opiekunów pozwalające szybko i skutecznie przeciwdziałać zagrożeniom związanym z zażywaniem, i uzależnieniem od środków psychotropowych oraz aktualny wykaz placówek pomocowych;
 - Komenda Miejska Policji w Gdyni przeprowadziła XII edycję Konkursu Małych Form Teatralnych pod hasłem: „Nasza młodość bez alkoholu, narkotyków i przemocy, czyli najprawdziwsza prawda w satyrze – jak się uczymy, jak się bawimy”, który adresowany jest do młodzieży gdyńskich szkół ponadgimnazjalnych i gimnazjów;
 - Komenda Miejska Policji w Szczecinie kontynuowała akcję profilaktyczną pn. „Ciesz się słońcem”, która miała na celu przeciwdziałanie narkomanii wśród młodzieży poprzez podniesienie świadomości młodzieży oraz rodziców w zakresie szkodliwości zażywania środków odurzających;
 - Komenda Miejska Policji w Świnoujściu przy współpracy z Wydziałem Zdrowia, Kultury i Kultury Fizycznej oraz Wydziałem Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miasta Świnoujścia zorganizowała szkolenie pn. „Nowe pokolenie i nowe substancje psychoaktywne – leki, design drugs, popersy i inne”, w którym wzięli udział kuratorzy sądowi, pedagodzy szkolni, terapeuci

- Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i Ośrodka Leczenia Uzależnień oraz wychowawcy świetlic środowiskowych;
- Komenda Miejska Policji w Koszalinie zorganizowała spotkania i debaty z młodzieżą ze szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, których tematem przewodnim było uzależnienie od narkotyków i innych substancji psychotropowych. W spotkaniach pod nazwą „Zażywasz – przegrywasz - co?” uczestniczyli także rodzice uczniów w wieku gimnazjalnym. W trakcie spotkania rozdawane były uczestnikom ulotki „Alkohol, narkotyki albo życie - Twoje życie zależy od Ciebie ” i inne materiały profilaktyczne zawierające informacje tematycznie związane z problematyką narkotyków i używek;
 - Komenda Miejska Policji w Ostrołęce uczestniczyła w kampanii „Sami Młodzi Sobie” prowadzonej w ramach porozumienia na rzecz współrealizacji programów profilaktycznych w zakresie zapobiegania zjawiskom patologii społecznych, w tym alkoholizmowi, narkomanii, a także służących poprawie bezpieczeństwa w ruchu drogowym na rzecz dzieci i młodzieży. Młodzież pełniła rolę liderów i głównych koordynatorów poszczególnych projektów;
 - Komenda Miejska Policji w Siedlcach angażowała się w działalność profilaktyczną na rzecz zapobiegania narkomanii, wspierając spektakl „Odlot”. Młodzi artyści przekazywali rówieśnikom, jak wielkim zagrożeniem są dla nich we współczesnym świecie wszelkiego rodzaju uzależnienia. Ponadto policjanci uczestniczyli w konferencji „Nowe narkotyki w rzeczywistości szkolnej”;
 - Komenda Miejska Policji w Poznaniu rozpropagowała w placówkach oświatowych informacje dotyczące konkursów prewencyjnych pn. „Bierzesz - Przegrywasz” i „Uzależnienia w obiektywie kamery”. Opracowano propozycję przedsięwzięć w zakresie przeciwdziałania narkomanii pod nazwą: „Profilaktyka używania nowych narkotyków tzw. dopalaczy przez młodzież. Oferta działań profilaktycznych adresowanych do dyrektorów szkół, kadry pedagogicznej, rodziców, uczniów oraz organów prowadzących”. Prowadzono działania prewencyjne pn. „Czy Twoje dziecko nie sięga po używki” wraz z partnerami - Oddziałem Toksykologii Szpitala im. Raszei i Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Poznaniu zorganizowano działania prewencyjne - konsultacje adresowane do rodziców i opiekunów osób niepełnoletnich. W projekcie udział wzięli lekarz toksykolog, konsultant ds. uzależnień;
 - Komenda Miejska Policji w Białymstoku włączyła się w program „Wczesna interwencja wobec osób młodych notowanych z powodu narkotyków i alkoholu – Fred” realizowany wspólnie z Młodzieżowym Ośrodkiem Terapii i readaptacji „ETAP” w Białymstoku.

Wnioski:

- 1) Wzorem lat ubiegłych należy kontynuować współpracy Policji z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi w zakresie realizacji działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących problematyki narkomanii wśród dzieci i młodzieży szkolnej.
- 2) Zasadnym jest uwzględnianie profilaktyki narkotykowej jako elementu merytorycznego organizowanych międzyinstytucjonalnie imprez, festynów promujących zdrowy styl życia z dala od narkotyków.
- 3) Należy kontynuować zaangażowanie policjantów w środowiskach lokalnych i mediach w zakresie poruszania zagadnień dotyczących aspektów prawnych zjawiska narkomanii.
- 4) Priorytetem w zapobieganiu narkomanii powinno być podejmowanie działań opartych na udokumentowanych standardach, skutecznych i sprawdzonych w praktyce, w związku z tym rolę profilaktyki w zapobieganiu narkomanii należy traktować priorytetowo.

3.1.4. Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV

Strategicznym celem i założeniem programu jest ograniczenie rozprzestrzeniania się HIV i AIDS. Realizacja polega w głównej mierze na zapewnieniu szerokiego dostępu do informacji, profilaktyki, ale przede wszystkim edukacji w zakresie zapobiegania zakażeniom.

Jednostki organizacyjne Policji w 2011 roku realizowały szkolenia mające na celu utrwalenie posiadanej przez funkcjonariuszy wiedzy z zakresu przedmiotowego zagadnienia. Zajęcia takie zwiększały jednocześnie poziom wrażliwości, tolerancji, ale również umiejętności unikania sytuacji ryzykownych w kontaktach z osobami mogącymi być nosicielami wirusa HIV. W działania takie włączyły się między innymi Stacje Sanitarно-Epidemiologicznej, celem prowadzenia wspólnych akcji profilaktycznych oraz podniesienia poziomu przekazywanej wiedzy. Podczas spotkania w szkołach różnych szczebli, policjanci przybliżali młodzieży problematykę oraz zagrożenia związane z HIV i AIDS, jednocześnie wskazując sposoby przeciwdziałania zakażeniom. Zgodnie z wytycznymi zawartymi w powyższym programie policjanci systematycznie w trakcie spotkań z dziećmi i młodzieżą oraz dorosłymi (nauczycielami, rodzicami) poruszali tematy dotyczące zagrożeń związanych z narkotykami, możliwością uzależnienia, zagrożeniami zakażeniem wirusem HIV, odpowiedzialnością prawną oraz konsekwencjami społecznymi niepożądanych działań. Policjanci brali udział w kampaniach, akcjach organizowanych na rzecz ograniczenia zakażeń oraz zwalczania AIDS, uczestniczyli w prelekcjach, festynach, rozpowszechniali ulotki, plakaty i inne materiały profilaktyczne.

Ponadto w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się zakażeniom wirusem HIV:

- podczas spotkań w szkołach poruszane były zagadnienia dotyczące praw dziecka oraz praw człowieka w kontekście niedyskryminacji osób żyjących z HIV/AIDS oraz ich rodzin;
- policjanci i pracownicy Policji zostali zapoznani z postępowaniem po wypadku, podczas którego mogło dojść do ekspozycji na wirus HIV;
- stanowiska kierowania wyposażane były w algorytmy postępowania po ekspozycji na wirus HIV;
- systematycznie utrwalane były prawidłowe nawyki w codziennej służbie i podejmowanych czynnościach przez policjantów, celem uniknięcia zakażenia;
- w celu poszerzenia wiedzy z zakresu przeciwdziałania AIDS/HIV policjanci uczestniczyli w szkoleniach, warsztatach i innych formach edukacyjnych organizowanych przez inne podmioty działające w tym obszarze.

Wybrane działania profilaktyczne jednostek organizacyjnych Policji w zakresie realizacji przedmiotowego programu:

- Komenda Wojewódzka Policji w Szczecinie – funkcjonariusze wspólnie z pracownikami Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej na świnoujskiej promenadzie zorganizowali stoisko edukacyjne w zakresie profilaktyki nikotyny, alkoholu, HIV/AIDS oraz bezpieczeństwa w czasie wakacji. Spacerowiczom, w tym również dzieciom i młodzieży, rozdawane były ulotki, broszury, plakaty, a także prowadzono z nimi rozmowy i pogadanki na temat bezpiecznych form spędzania wakacji oraz na temat uzależnień i zakażeń wirusem HIV;
- Komenda Wojewódzka Policji w Opolu - działania opolskiej Policji ukierunkowane były przede wszystkim na współpracę z samorządami, organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami, instytucjami pomocowymi oraz z Pełnomocnikiem Wojewody ds. AIDS i Narkomanii w Opolu. Zorganizowano dla mieszkańców Opolszczyzny konkurs na piosenkę profilaktyczną w zakresie zapobiegania zakażeniem wirusem HIV pod nazwą „HIV-HOP”;
- Komenda Wojewódzka Policji w Olsztynie uczestniczyła w pracach Wojewódzkiego Zespołu ds. realizacji Krajowego Programu Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV. Podejmowano w jego ramach następujące działania:
 - rozkolportowano kalendarze na rok 2011 promujące zdrowie i zapobieganie zakażenia wirusem HIV;
 - podczas spotkań edukacyjnych z młodzieżą realizowanych przed letnim wypoczynkiem w ramach wzmoczonych działań „Bezpieczne i zdrowe wakacje 2011” omawiano zagrożenie zakażeniem HIV/AIDS oraz przekazywano ulotki (książeczki) pn. ” Druga strona wakacji”;

- wprowadzono Decyzją nr 90/2011 Komendanta Wojewódzkiego Policji z dnia 22 kwietnia 2011 r. zasady postępowania profilaktycznego po ekspozycji i procedury postępowania w przypadkach potencjalnego narażenia na szkodliwe czynniki biologiczne.
- Komenda Wojewódzka Policji w Łodzi - przeciwdziałanie zakażeniom HIV/AIDS realizowane było głównie poprzez udostępnianie materiałów edukacyjno – informacyjnych podczas spotkań z młodzieżą z zakresu problematyki narkomanii i prostytucji. Omawiane były także zachowania sprzyjające zakażeniom HIV, celem kształcenia właściwych postaw wobec zagrożeń i chorób cywilizacyjnych;
- Komenda Wojewódzka Policji w Rzeszowie we współpracy z Wojewódzką Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną w Rzeszowie zorganizowała szkolenie z zakresu problematyki HIV dla policjantów i pracowników Zespołu Ochronnego Wydziału Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Rzeszowie. Policjanci zapoznawani byli z instrukcją postępowania poekspozycyjnego na potencjalne zakażenie wirusem HIV, HBV, HCV, w celu prawidłowego reagowania na przypadki ewentualnego podejrzenia zakażenia tymi wirusami. Rozpowszechniono także ulotki dotyczące kampanii społecznej pn. „Bezpieczny Wyjazd”;
- Komenda Wojewódzka Policji w Białymstoku opiniowała projekt Uchwały Zarządu Województwa Podlaskiego w sprawie funkcjonowania Wojewódzkiego Zespołu ds. realizacji Krajowego Programu Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV w latach 2012-2016. Prowadzono prelekcje dla uczniów szkół gimnazjalnych nt. ryzykownych zachowań w kontekście zakażenia wirusem HIV. Policjanci Komendy Miejskiej Policji w Białymstoku zostali przeszkoleni przez Polską Fundację Pomocy Humanitarnej „RES Humanie” na temat profilaktyki zakażeń HIV;
- Komenda Powiatowa Policji w Działdowie - podczas organizowanego corocznie na terenie Działdowa festynu pn. „Wstąp po zdrowie” policjanci kolportowali ulotki dotyczące zapobiegania i zwalczania AIDS i HIV;
- Komenda Powiatowa Policji w Węgorzewie propagowała zdrowy i bezpieczny tryb życia bez uzależnień . W ramach tych działań kolportowano ulotki pn. „Jak uniknąć zakażenia HIV”.

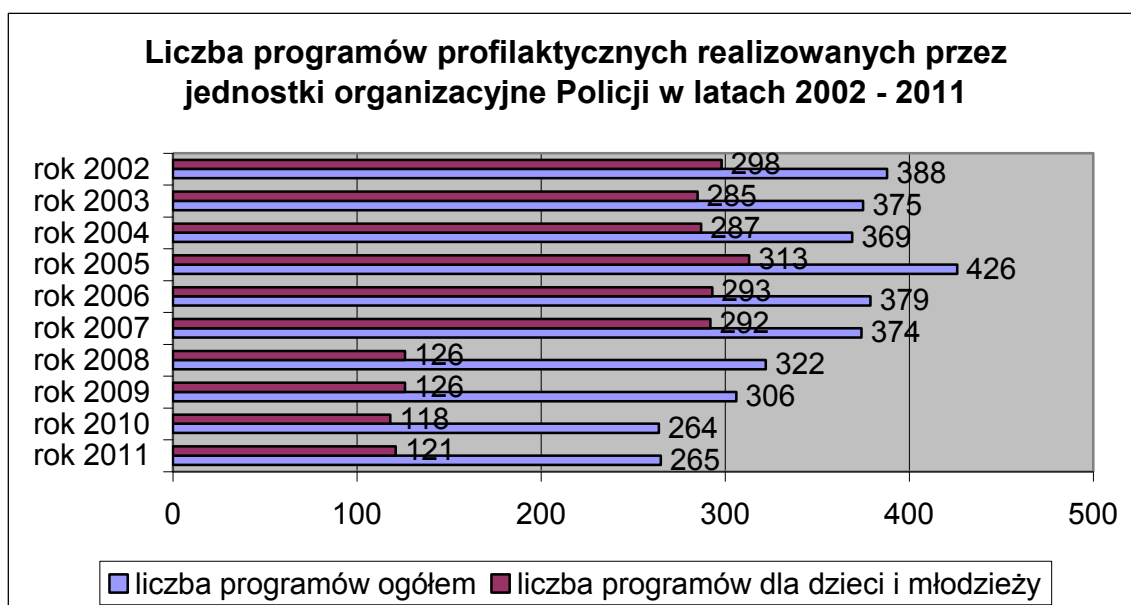
Wnioski:

- 1) Należy podejmować działania zmierzające do podniesienia poziomu wiedzy w zakresie HIV/AIDS, przydatne w kontakcie z osobami zakażonymi. Należy kontynuować szkolenia policjantów w zakresie postępowania poekspozycyjnego.
- 2) W ramach podejmowanych działań profilaktycznych istotne jest zwiększenie aktywności na rzecz udziału policjantów w akcjach, kampaniach promujących zapobieganie zakażeniom wirusem HIV.

3.1.5. Programy prewencyjne realizowane i współrealizowane przez Policję w 2011 roku

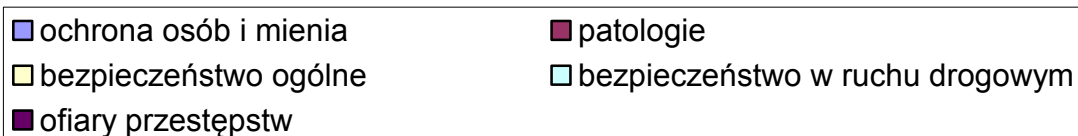
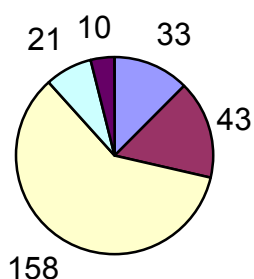
W 2011 roku, wzorem lat ubiegłych, Komenda Główna Policji prowadziła ewidencję programów prewencyjnych, a zgromadzone materiały podzielono na pięć obszarów tematycznych, które objęły: bezpieczeństwo ogólne, bezpieczeństwo w ruchu drogowym, patologie społeczne, ofiary przestępstw oraz ochronę osób i mienia. Następnie w ramach każdego obszaru wyodrębniono następujące kategorie programów:

- edukacyjne, które służyć mają rozwijaniu prostych umiejętności życiowych u adresatów, takich jak np. podejmowanie decyzji, radzenie sobie ze stresem, konstruktywne rozwiązywanie problemów czy też nawiązywanie kontaktów interpersonalnych;
- informacyjne, które dostarczają rzetelnych, szczegółowych oraz aktualnych informacji służących unikaniu negatywnych zachowań;
- interwencyjne, czyli pomagające zidentyfikować dany problem występujący w środowisku lokalnym, wskazujące możliwości właściwych rozwiązań, a w konsekwencji sprzyjające zmianie ryzykownych zachowań lub niepożądanych zjawisk;
- alternatywne, które oferują alternatywę dla zachowań negatywnych, najczęściej poprzez zaangażowanie adresatów w pozytywną działalność społeczną, a tym samym sprzyjają zdobywaniu wartościowych doświadczeń oraz podnoszeniu własnych możliwości. Istotne jest, że adresaci programów alternatywnych nierzadko bywają również ich współtwórcami.

Analiza liczby programów prewencyjnych realizowanych przez jednostki organizacyjne Policji, pozwala zauważyć wzrost przedsięwzięć z 264 w 2010 r. do 265 w 2011 r.

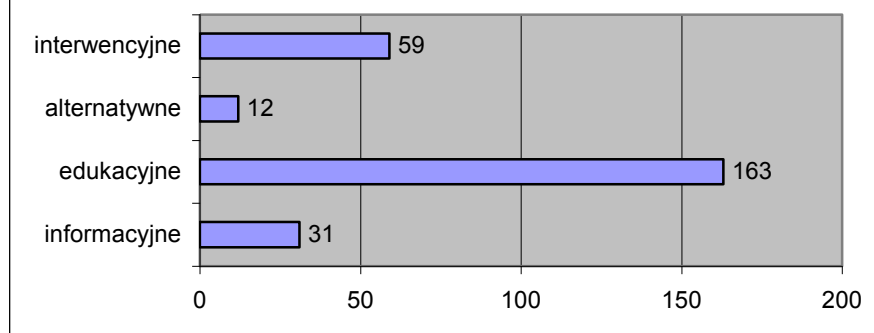
Liczba programów profilaktycznych w poszczególnych obszarach tematycznych (l.bez.)

Dokonany podział programów ze względu na obszary tematyczne pozwala stwierdzić, że wśród 265 programów realizowanych w 2011 roku przez jednostki organizacyjne Policji 158 związanych było z obszarem dotyczącym bezpieczeństwa ogólnego, 43 wiązało się z obszarem patologii społecznych, 33 wiązało się z zagadnieniem ochrony osób i mienia, 21 dotyczyło bezpieczeństwa w ruchu drogowym, a 10 adresowanych było do ofiar przestępstw.

Tradycyjnie największą liczbę stanowią programy prewencyjne w obszarze bezpieczeństwa ogólnego.

Liczba programów prewencyjnych z podziałem na poszczególne rodzaje oddziaływań oraz grupy adresatów (l.bez.)

W 2011 roku z łącznej liczby 265 realizowanych programów prewencyjnych, 163 stanowiły inicjatywy edukacyjne, 59 interwencyjne, 31 informacyjne, a 12 programów miało charakter alternatywny.

3.1.6. Współpraca z policjami innych krajów, Europejska Sieć Zapobiegania Przestępczości

Europejska Sieć Zapobiegania Przestępczości została powołana na mocy Decyzji Rady UE z dnia 28 maja 2001 roku, w wyniku realizacji postanowień szczytu w Tampere. Następnie w celu zreformowania Sieci 30 listopada 2009 roku weszła w życie nowa decyzja (Decyzja Rady 2009/902/WSiSW z dnia 30 listopada 2009 roku ustanawiająca Europejską Sieć Zapobiegania Przestępczości(ESZP) i uchylająca decyzję 2001/427/WSiSW, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L321-44 z 8.12.2009 r.), która stanowi obecnie obowiązującą podstawę prawną funkcjonowania tej organizacji. Główny cel stawiany EUCPN nie uległ zmianie. Jest nim przyczynianie się do rozwoju różnych aspektów zapobiegania przestępczości na poziomie Unii Europejskiej – z uwzględnieniem strategii Unii w zakresie zapobiegania przestępczości – i wspieranie działań z zakresu zapobiegania przestępczości na poziomie krajowym i lokalnym. Nie zmieniły się też w zasadniczy sposób zadania jakie Sieć ma realizować. Należą do nich m. in. 1) ułatwianie współpracy, kontaktów oraz wymiany informacji i doświadczeń między podmiotami zajmującymi się zapobieganiem przestępczości, 2) zbieranie, ocenianie i przekazywanie informacji poddanych weryfikacji, w tym dobrych praktyk, 3) organizowanie konferencji, w szczególności doroczną konferencję dotyczącą dobrych praktyk oraz przyznawanie dorocznej europejskiej nagrody w dziedzinie zapobiegania przestępczości.

Nowa decyzja Rady UE wprowadziła szereg zmian przede wszystkich dotyczących wewnętrznych spraw organizacyjnych, które miały na celu usprawnienie prac Sieci, m. in. zmieniono jej strukturę i skład. Obecnie składa się z zarządu, sekretariatu i punktów kontaktowych. W skład zarządu wchodzi przedstawiciele krajowi, przewodniczący oraz komitet wykonawczy; a Komisja Europejska wyznacza swojego przedstawiciela na członka komitetu wykonawczego. Wprowadzono procedurę wyboru Przewodniczącego i Komitetu Wykonawczego, która daje możliwość wprowadzenia kadencyjności. Jedną z najważniejszych zmian strukturalnych wprowadzonych wraz z nową podstawą prawną EUCPN dotyczyła ustanowienia nowego Sekretariatu, odłączonego od Komisji Europejskiej, inaczej funkcjonującego oraz bardziej rozbudowanego. Usprawnienie funkcjonowania Sekretariatu w swoim założeniu ma nadać nowy impuls Sieci do bardziej dynamicznego rozwoju. W roku 2011 udało się ostatecznie ustanowić nowy Sekretariat Sieci. Projekt w tej sprawie napisany przez pracowników Ministerstwa Sprawiedliwości Belgii, w który w formie partnerstwa zaangażowane zostały wszystkie kraje Unii Europejskiej, ostatecznie otrzymał dofinansowanie ze środków „Programu zapobiegania i zwalczania przestępczości 2007-2013” – ISEC. Przeprowadzono wymagane prawnie postępowania kwalifikacyjne i zatrudniono trzech stałych pracowników sekretariatu. Etaty

zapewnione w ramach projektu obejmują stanowiska: sekretarza, pracownika administracyjno – biurowego oraz pracownika naukowego odpowiedzialnego za badania.

W pierwszej połowie roku 2011 Prezydencją w Radzie Unii Europejskiej, a tym samym w EUCPN sprawowały Węgry. Główne inicjatywy jakie udało się w tym okresie przedsięwziąć obejmowały opracowanie specjalnego kwestionariusza dotyczącego szacunków kosztów finansowych jakie wiążą się z przestępczością oraz wykroczeniami oraz nakładów finansowych przeznaczanych na zapobieganie przestępczości. Na podstawie wypełnionych przez Państwa Członkowskie ankiet dokonano analizy tego zagadnienia. Ponadto, opracowano bazę kontaktów specjalistów, badaczy, praktyków oraz innych osób, które są potencjalnie zainteresowane działalnością EUCPN w celu cyklicznego przesyłania im informacji związanych z działalnością Sieci oraz w razie potrzeby sprawnego nawiązania współpracy.

Z punktu widzenia Polski szczególnie istotnym okresem funkcjonowania EUCPN okazała się druga połowa 2011 roku na którą przypadło sprawowanie przez Polskę Prezydencji w Radzie Unii Europejskiej. Od 1 lipca do końca grudnia 2011 roku Krajowy Przedstawiciel EUCPN z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych pełnił jednocześnie funkcję Przewodniczącego Sieci i wraz z Komitetem Wykonawczym oraz Sekretariatem odpowiadał za koordynowanie jej funkcjonowania i inicjatywę w zakresie określania kierunków działalności. Ogólny temat polskiej Prezydencji został wynegocjowany z partnerami z Danii i Cypru w ramach TRIO i brzmiał: „Przeciw przestępczości - dla bezpiecznego społeczeństwa, dla bezpiecznej młodzieży”. Oficjalna inauguracja polskiego przewodnictwa w EUCPN nastąpiła 5 lipca 2011 roku w Ostrołęce na VI Przystanku PaT w obecności ustępującej Przewodniczącej z Węgier oraz przedstawicieli Danii, państwa przejmującego obowiązki związane z pracami Sieci od stycznia 2012 roku.

W dniach 16 - 17 września 2011 roku w siedzibie MSW odbyło się w Warszawie pierwsze podczas polskiej Prezydencji posiedzenie Zarządu. Do najważniejszych tematów zamieszczonych w agendzie uznać należy zagadnienia związane z nawiązaniem przez EUCPN współpracy z innymi międzynarodowymi organizacjami, instytucjami Unii Europejskiej czy też sieciami oraz głosowanie nad wyznaczeniem nowego przedstawiciela, który jako ekspert ds. statystyk będzie reprezentował Sieć na posiedzeniach grupy roboczej ds. Statystyki Przestępczości Europejskiej.

Według zapisów zgodnych z Decyzją Rady UE 2009/902/WSiSW z dnia 30 listopada 2009 r. oraz Regulaminu Sieci i przyznawania Nagrody ECPA, na państwo przewodniczące pracom Sieci w drugiej połowie roku przypada obowiązek przeprowadzenia konkursu ECPA (na najlepszy projekt europejski z zakresu zapobiegania przestępczości) pod kątem logistycznym oraz merytorycznym, a także zorganizowanie uroczystej gali. W roku 2011 ostateczny termin nadsyłania projektów zgłaszanych jako kandydatów do nagrody ECPA przez Krajowych Przedstawicieli upływał 15 października. Posiedzenie jury ECPA odbyło się

w Warszawie w dniach 24 – 25 listopada 2011 roku. Na obrady zaproszono poza Krajowymi Przedstawicielami EUCPN z państw byłej, obecnej oraz dwóch nadchodzących Prezydencji (Węgry, Polska, Dania i Cypr) mających prawo głosu, także doradzających im w kwestiach merytorycznych pracowników naukowych z tych czterech państw. W składzie jury z ramienia Polski znalazł się Zastępca Krajowego Przedstawiciela EUCPN z Biura Prewencji Komendy Głównej Policji oraz przedstawiciel Zakładu Służby Prewencyjnej z Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie. Do oceny merytorycznej dopuszczono 16 projektów, które spełniły kryteria formalne.

W dniach 14 i 15 grudnia 2011 roku w Warszawie, w ostatnim miesiącu polskiej Prezydencji w Radzie UE miało miejsce najważniejsze w ciągu całego roku wydarzenie dla Europejskiej Sieci Zapobiegania Przemocności. Odbyła się bowiem flagowa dla EUCPN Konferencja Dobrych Praktyk. Jedną z kluczowych funkcji dla Sieci jest właśnie wymiana dobrych praktyk, wiedzy oraz doświadczenia w zakresie szeroko pojętego zapobiegania przestępczości. Polska Prezydencja na tegoroczny temat konferencji wybrała „Sport, naukę i sztukę w zapobieganiu przestępczości wśród dzieci i młodzieży”. W naturalny sposób udało się zatem podzielić konferencję na trzy główne panele. Kraje Członkowskie Unii Europejskiej miały możliwość zaprezentowania swoich projektów dających świadectwo, że sport, nauka rozumiana także jako edukacja oraz najróżniejsze gałęzie sztuki mają swoje stałe miejsce w profilaktyce przestępczości nieletnich. Konferencję rozpoczęły wystąpienia trzech prelegentów występujących w roli ekspertów. Prelegenci, których wykłady stanowiły swoisty wstęp do konferencji nie byli wybrani przypadkowo. Wszyscy pochodzili z krajów z którymi Polska jest w tzw. Trio trzech następujących po sobie Prezydencji. Inauguracyjny wykład wygłosił rektor Pedagogium prof. dr hab. Marek Konopczyński zwracając uwagę zebranych gości na nowe kierunki w teorii zapobiegania przestępczości, które wykorzystują elementy związane z teorią rozwoju osobowości. Kolejne bardzo interesujące wystąpienie dotyczące sportu wykorzystywanego jako narzędzie służące do osiągnięcia różnorodnych celów takich jak kształtowanie charakteru, dyscypliny czy promowania wartości u młodego człowieka należało do profesora uniwersytetu Południowej Danii Pana Nielsena Jana Toftegaarda. Ostatnim zaproszonym ekspertem był reprezentant Cypru dr Panayiotis Nicolaidis doktor socjologii i kryminolog. Podzielił się ze zgromadzonym na sali międzynarodowym gremium swoją wiedzą o zapobieganiu przestępczości w wymiarze krajowym oraz europejskim. Następnie odbył się panel na którym prezentowane były przykłady rozwiązań praktycznych jak można wykorzystać sport jako istotny element projektów dotyczących prewencji kryminalnej. Licznie zgromadzeni goście z całej Europy oraz Izraela mieli szansę zapoznać się z siedmioma niezwykle ciekawymi projektami z Finlandii, Czech, Słowacji, Anglii, Holandii oraz dwoma z Polski. Kolejny panel obejmował projekty przyporządkowane do kategorii nauka i edukacja. Dyskusję oraz pytania poprzedziła prezentacja sześciu projektów z Polski, Belgii,

Francji, Bułgarii, Danii oraz Węgier. Ostatni panel konferencji dotyczył sztuki jako skutecznego narzędzia wykorzystywanego w zapobieganiu przestępczości. Nie zabrakło projektów wykorzystujących teatr (projekt z Polski i Litwy), graffiti oraz układanie mozaiki (projekt ze Szwecji), cyrk, taniec i akrobacje (projekt z Portugalii), muzykę (projekt z Estonii) oraz zajęcia plastyczne (projekt z Rumunii). Drugi dzień konferencji w tj. 15 grudnia 2011 r. rozpoczęła prezentacja zwycięzcy ECPA 2011.

Zarówno analiza zgłoszonych projektów jak i wystąpienia poszczególnych prelegentów oraz panele dyskusyjne pozwoliły na sformułowanie następujących wniosków, które zostały zaakceptowane przez Zarząd w trakcie procedury pisemnej, a następnie zamieszczone w Raporcie Rocznym:

- sport, nauka rozumiana także jako edukacja, a także wszelkiego rodzaju dziedziny sztuki mogą stanowić bardzo przydatne narzędzia w zapobieganiu przestępczości nastawionej na grupę docelową jaką jest młodzież oraz dzieci. Narzędzia te wydają się być szczególnie pomocne w sytuacji kiedy tradycyjne elementy stosowane w projektach zapobiegania przestępczości takie jak plakaty, ulotki, spotkania czy pogadanki z nauczycielami czy policjantami, nie przyciągają uwagi młodych ludzi. Różnego rodzaju aktywności wykorzystujące sport, naukę i sztukę pomagają w nawiązaniu więzi oraz zdobyciu zaufania między osobami realizującymi projekty zapobiegania przestępczości i ich młodymi odbiorcami;
- sport, nauka, sztuka ale również takie dziedziny jak kabaret, czy występy cyrkowe umiejętnie i spójnie wykorzystane w projektach zapobiegania przestępczości mogą w znaczący sposób przyczynić się do osiągnięcia głównych celów takich jak ograniczanie w dłuższej perspektywie przestępczości czy zjawisk społecznie negatywnych, ale także mogą spełniać inne funkcje i przynieść dodatkowe korzyści takie jak:
 - budowanie zespołu (ang. team-building) między uczestnikami projektów, które może później skutkować integracją społeczną dzieci i młodzieży z różnych grup ryzyka;
 - zwiększenie stopnia zaangażowania dzieci i młodzieży w inicjatywy związane z zapobieganiem przestępczości;
 - nawiązywanie przyjacielskich więzi między uczestnikami projektów;
 - zapoznawanie młodzieży z ludźmi którzy mogą stanowić dla nich przykład do naśladowania;
 - uczenie się kontroli nad agresją;
 - rozwój osobowości uczestników projektów;
 - większe zaangażowanie młodych ludzi oraz ich uwrażliwienie na problemy społeczne;
 - większe zaangażowanie młodych ludzi w wolontariat;
 - kształtowanie u młodych ludzi pozytywnych postaw społecznych;

- w szczególności sport może być dobrym przekąźnikiem zasady fair-play;
 - rozwój u młodych ludzi talentu, pasji czy zainteresowań;
 - szeroka gama ciekawych zajęć stanowi dobrą alternatywę dla pasywnego sposobu spędzania wolnego czasu oraz sięgania po alkohol, narkotyki czy inne substancje psychoaktywne;
 - w szczególności sport może być dobrym przekąźnikiem wartości i może pomóc w nauce szacunku dla ustanowionych zasad, norm i kulturalnych zachowań;
- wykorzystanie sportu, nauki i sztuki w zapobieganiu przestępczości w znaczący sposób może wzbogacić projekty skierowane do dzieci i młodzieży, jednakże należy podkreślić, że są to jedynie narzędzia i same w sobie nie rozwiązują automatycznie problemów. Muszą one być realizowane razem z innymi dopełniającymi je metodami stosowanymi w celu efektywnego zapobiegania przestępczości;
- na przykładzie licznych projektów m.in. z Belgii, Holandii czy Finlandii można zaobserwować, że projekty wykorzystujące zajęcia sportowe dają najlepsze rezultaty gdy są połączone z monitorowaniem wyników osiągniętych w nauce.

Europejska Nagroda Zapobiegania Przestępczości (ECPA) jest dla EUCPN bez wątpienia najważniejszym elementem promocji zapobiegania przestępczości w Europie.

W roku 2011 główną nagrodę otrzymał projekt z Niemiec fairplayer.manual/fairplayer.sport, realizowany przez Wolny Uniwersytet w Berlinie. Nagrodzony projekt obejmuje działania mające na celu zapobieganie przemocy w szkołach, wykorzystuje aktywność sportową oraz zajęcia profilaktyczne w celu zminimalizowania zjawiska przemocy rówieśniczej. Działania w ramach fairplayer.sport są kontynuacją fairplayer.manual i skierowane są do młodzieży między 11 a 14 rokiem życia oraz ich trenerów. Poprzez aktywność sportową zmierzają do promocji zdrowego trybu życia, rozwoju koordynacji ruchowej oraz popularyzacji bezpiecznych i kulturalnych zachowań rówieśniczych. Projekt został z sukcesem wdrożony w wielu szkołach niemieckich. Zdaniem jury projekt może być wdrożony także w innych krajach.

Polska Prezydencja postanowiła przyznać również dwa wyróżnienia w kategorii „Projekt najbardziej innowacyjny” oraz „Młodzi dla młodych”. Wyróżnienia te zdobyły odpowiednio projekt fiński „Icehearts” oraz litewski „Forum Theatre”.

4 ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1

Dane w tabelach pochodzą z Policyjnego Systemu Statystyki Przeszeczności „TEMIDA”

Tabela 1. Wybrane kategorie przestępstw z uwzględnieniem nieletnich sprawców czynów karalnych w 2011 r.

Rodzaj przestępstwa	Przestępstwa stwierdzone	w tym czyny karalne nieletnich		Podejrzani	w tym nieletni sprawcy	
	2011	2011	% wskaźnik udziału	2011	2011	% wskaźnik udziału
Przestępstwa ogółem	1 159 554	101 026	8,7	521 942	49 654	9,5
Kryminalne	794 102	96 999	12,2	284 488	47 207	16,6
Gospodarcze	151 655	1 258	0,8	47 188	378	0,8
Zabójstwo	662	6	0,9	652	14	2,2
Uszczerbek na zdrowiu	16 447	5 496	33,4	10 430	3 470	33,3
Udział w bójce lub pobiciu	12 008	3 580	29,8	18 598	5 464	29,4
Zgwałcenie	1 498	126	8,4	893	127	14,2
Rozbój, kradzież i wymuszenie rozbójnicze	26 231	12 438	47,4	12 967	3 832	29,6
^{w tym:} rozbój z bronią palną lub innym niebezpiecznym przedmiotem	1 539	85	5,5	1 041	145	13,9
Kradzież cudzej rzeczy	230 247	11 470	5,0	55 344	9 158	16,6
^{w tym:} Kradzież samochodu	16 575	300	1,8	1 948	286	14,7
Kradzież z włamaniem	135 611	9 329	6,9	24 860	5 275	21,2
Uszkodzenie mienia	72 591	5 605	7,7	19 659	4 545	23,1
Narkotykowe	74 535	20 579	27,6	29 146	4 440	15,2
Falszerstwo kryminalne	37 281	1 264	3,4	9 754	719	7,4
Drogowe	164 572	1 125	0,7	158 300	1 073	0,7

Tabela 2. Zestawienie porównawcze dotyczące przestępczości w Polsce w latach 2010 –2011.

WOJEWÓDZTWO	ROK	PRZESTĘPSTWA			SPRAWCY	
		Ogółem przestępstw stwierdzonych	w tym czyny karalne nieletnich	% czynów karalnych do ogółu przestępstw	Osoby podejrzane ogółem	w tym nieletni sprawcy
KRAJ	2010	1 151 157	100 425	8,7	516 154	51 163
	2011	1 159 554	101 026	8,7	521 942	49 654
DOLNOŚLĄSKIE	2010	114 342	12 151	10,6	48 943	5 711
	2011	113 332	13 469	11,9	47 187	5 508
KUJAWSKO-POMORSKIE	2010	56 164	3 717	6,6	27 012	2 447
	2011	59 130	4 617	7,8	28 204	2 651
LUBELSKIE	2010	47 783	2 079	4,3	30 930	2 281
	2011	51 471	2 547	5,0	32 566	2 610
LUBUSKIE	2010	39 230	3 013	7,7	20 493	1 896
	2011	41 065	4 344	10,6	20 443	1 938
ŁÓDZKIE	2010	74 725	6 178	8,3	34 908	3 403
	2011	73 919	7 105	9,6	34 892	3 150
MAŁOPOLSKIE	2010	94 302	9 795	10,4	32 170	2 936
	2011	98 443	8 543	8,7	32 180	2 620
MAZOWIECKIE (bez KSP)	2010	54 725	3 374	6,2	29 937	2 511
	2011	56 761	4 062	7,2	31 547	2 401
OPOLSKIE	2010	30 575	1 447	4,7	14 322	1 227
	2011	31 355	1 472	4,7	14 814	1 141
PODKARPACKIE	2010	36 885	1 560	4,2	21 351	1 651
	2011	38 790	2 153	5,6	22 113	1 774
PODLASKIE	2010	24 670	1 280	5,2	14 338	1 183
	2011	25 588	1 740	6,8	15 016	1 426
POMORSKIE	2010	94 483	11 634	12,3	28 712	3 218
	2011	74 488	4 163	5,6	27 857	2 727
ŚLĄSKIE	2010	169 024	15 104	8,9	65 397	6 986
	2011	172 073	17 202	10,0	63 699	6 404
ŚWIĘTOKRZYSKIE	2010	33 382	1 887	5,6	15 409	895
	2011	34 321	2 305	6,7	16 315	1 081
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	2010	37 666	2 324	6,2	21 868	2 026
	2011	39 193	2 613	6,7	22 227	2 166
WIELKOPOLSKIE	2010	96 929	12 812	13,2	42 633	4 851
	2011	101 372	12 870	12,7	45 676	4 918
ZACHODNIO-POMORSKIE	2010	60 957	6 970	11,4	30 266	3 869
	2011	62 463	7 181	11,5	30 043	3 451
KSP	2010	85 315	5 100	6,0	37 465	4 092
	2011	85 790	4 640	5,4	37 163	3 688

Tabela 3. Przestępczość w szkołach i internatach w latach 2010 – 2011 w wybranych kategoriach przestępstw (liczba przestępstw stwierdzonych).

WYBRANE KATEGORIE PRZESTĘPSTW	SZKOŁY PODSTAWOWE I GIMNAZJA		SZKOŁY ŚREDNIE I ZAWODOWE		INTERNATY I BURS Y SZKOLNE	
	2010 rok	2011 rok	2010 rok	2011 rok	2010 rok	2011 rok
Ogółem przestępstw stwierdzonych	26 197	28 019	2 486	2 043	1 610	1 534
Przestępstwa kryminalne, w tym:	25 780	27 687	2 295	1 949	1 520	1 505
Uszczerbek na zdrowiu	2 953	2 613	135	115	97	118
Udział w bójce lub pobiciu	1 307	1 503	80	42	42	197
Zgwałcenie	20	14	6	1	8	8
Kradzież cudzej rzeczy	2 778	2 664	945	801	218	207
Kradzież z włamaniem	815	785	149	111	82	61
Rozbój, kradzież i wymuszenie rozbójnicze	6 221	7 577	125	103	237	336
Narkotykowe	520	669	195	247	276	109
Przeciwko funkcjonariuszowi publicznemu	2 810	2 342	89	87	126	87

Tabela 4. Liczba przestępstw stwierdzonych w szkołach i internatach w latach 2010 -2011, z podziałem na województwa.

WOJEWÓDZTWO	SZKOŁA PODSTAWOWA, GIMNAZJUM		SZKOŁA ŚREDNIA, ZAWODOWA		INTERNATY I BURS Y SZKOLNE	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
DOLNOŚLĄSKIE	2 903	3 009	173	180	336	364
KUJAWSKO-POMORSKIE	891	1 064	112	123	37	42
LUBELSKIE	375	498	108	102	39	71
LUBUSKIE	1 129	1 245	129	94	55	23
ŁÓDZKIE	1 738	1 753	134	144	66	92
MAŁOPOLSKIE	3 275	3 466	189	124	337	88
MAZOWIECKIE (bez KSP)	1 239	1 462	156	110	74	71
OPOLSKIE	284	343	146	66	30	30
PODKARPACKIE	445	702	120	107	31	31
PODLASKIE	430	507	68	73	27	24
POMORSKIE	2 197	1 193	109	102	73	41
ŚLĄSKIE	4 615	5 910	399	247	134	328
ŚWIĘTOKRZYSKIE	382	762	54	47	39	30
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	599	688	77	50	28	40
WIELKOPOLSKIE	2 454	2 332	249	215	73	51
ZACHODNIO-POMORSKIE	1 837	1 695	124	117	106	84
KSP	1 404	1 390	139	142	125	124
KRAJ	26 197	28 019	2 486	2 043	1 610	1 534

Liczba przestępstw stwierdzonych w placówkach oświatowych z podziałem na:

- a) szkoły podstawowe i gimnazjum,
- b) szkoły zawodowe i średnie,
- c) internaty i bursy,

Tabela - a) – szkoła podstawowa i gimnazjum

Liczba przestępstw stwierdzonych na terenie szkół podstawowych i gimnazjalnych w latach 2010 - 2011, z podziałem na województwa.

WOJEWÓDZTWO	SZKOŁA PODSTAWOWA I GIMNAZJUM			
	Przestępstwa stwierdzone w 2010 roku	% wykrycia w 2010 roku	Przestępstwa stwierdzone w 2011 roku	% wykrycia w 2011 roku
DOLNOŚLĄSKIE	2 903	93,8	3 009	94,5
KUJAWSKO-POMORSKIE	891	88,5	1 064	93,2
LUBELSKIE	375	78,5	498	86,1
LUBUSKIE	1 129	96,5	1 245	96,5
ŁÓDZKIE	1 738	91,9	1 753	93,3
MAŁOPOLSKIE	3 275	95,6	3 466	95,7
MAZOWIECKIE (bez KSP)	1 239	92,6	1 462	94,7
OPOLSKIE	284	79,3	343	86,2
PODKARPACKIE	445	84,6	702	90,4
PODLASKIE	430	88,3	507	92,9
POMORSKIE	2 197	94,7	1 193	87,9
ŚLĄSKIE	4 615	93,9	5 910	95,0
ŚWIĘTOKRZYSKIE	382	89,6	762	95,7
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	599	89,2	688	93,7
WIELKOPOLSKIE	2 454	95,8	2 332	96,0
ZACHODNIOPOMORSKIE	1 837	94,0	1 695	95,5
KSP	1 404	84,8	1 390	85,3
KRAJ	26 197	92,8	28 019	93,8

Tabela - b) - szkoły zawodowe i średnie;

Liczba przestępstw stwierdzonych na terenie szkół średnich i zawodowych w latach 2010 - 2011, z podziałem na województwa.

WOJEWÓDZTWO	SZKOŁA ŚREDNIA, ZAWODOWA			
	Przestępstwa stwierdzone w 2010 roku	% wykrycia w 2010 roku	Przestępstwa stwierdzone w 2011 roku	% wykrycia w 2011 roku
DOLNOŚLĄSKIE	173	59,2	180	60,5
KUJAWSKO-POMORSKIE	112	67,0	123	60,2
LUBELSKIE	108	59,6	102	56,7
LUBUSKIE	129	79,1	94	77,9
ŁÓDZKIE	134	57,5	144	66,9
MAŁOPOLSKIE	189	59,4	124	52,4
MAZOWIECKIE (bez KSP)	156	74,2	110	68,8
OPOLSKIE	146	78,5	66	69,6
PODKARPACKIE	120	61,8	107	69,7
PODLASKIE	68	61,8	73	74,7
POMORSKIE	109	49,1	102	61,2
ŚLĄSKIE	399	61,9	247	57,1
ŚWIĘTOKRZYSKIE	54	49,1	47	52,1
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	77	62,5	50	59,6
WIELKOPOLSKIE	249	72,3	215	72,9
ZACHODNIOPOMORSKIE	124	58,9	117	70,6
KSP	139	44,4	142	47,6
KRAJ	2 486	63,1	2 043	63,2

Tabela - c) - internaty i bursy

Liczba przestępstw stwierdzonych na terenie internatów i burs szkolnych w latach 2010 - 2011, z podziałem na województwa.

WOJEWÓDZTWO	INTERNATY I BURS SZKOLNE			
	Przestępstwa stwierdzone W 2010 roku	% wykrycia w 2010 roku	Przestępstwa stwierdzone w 2011 roku	% wykrycia w 2011 roku
DOLNOŚLĄSKIE	336	97,6	364	96,4
KUJAWSKO-POMORSKIE	37	51,4	42	71,4
LUBELSKIE	39	71,8	71	77,8
LUBUSKIE	55	87,3	23	87,0
ŁÓDZKIE	66	83,3	92	95,7
MAŁOPOLSKIE	337	97,3	88	88,6
MAZOWIECKIE (bez KSP)	74	97,3	71	87,3
OPOLSKIE	30	40,0	30	83,9
PODKARPACKIE	31	83,9	31	59,4
PODLASKIE	27	74,1	24	75,0
POMORSKIE	73	87,7	41	95,1
ŚLĄSKIE	134	94,8	328	97,6
ŚWIĘTOKRZYSKIE	39	90,0	30	93,8
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	28	79,3	40	90,0
WIELKOPOLSKIE	73	80,8	51	88,2
ZACHODNIOPOMORSKIE	106	87,0	84	74,1
KSP	125	95,2	124	87,9
KRAJ	1 610	90,3	1 534	90,3

Tabela 1. Podejrzani wg stanu trzeźwości w latach 2010 - 2011.

Wybrane kwalifikacje prawne	Rok	PODEJRZANI DOROŚLI			% nietrzeźwych wśród zbadanych podejrzanych	NIELETNI SPRAWCY			% nietrzeźwych wśród zbadanych nieletnich
		Ogółem	Ustalono o stan trzeźwości	w tym nietrzeźwi		Ogółem	Ustalono stan trzeźwości	w tym nietrzeźwi	
Zabójstwo	2010	645	413	318	77	15	7	3	42,9
	2011	638	443	359	81	14	7	5	71,4
Uszczerbek na zdrowiu (uszkodzenie ciała)	2010	6217	2939	1859	63,3	3469	1336	83	6,2
	2011	6 960	3 198	2 057	64,3	3 470	1 281	80	6,3
Udział w bójkę lub pobiciu	2010	13296	6277	4746	75,6	6085	2002	223	11,1
	2011	13 134	6 136	4 781	77,9	5 464	1 714	221	12,9
Zgwałcenie	2010	768	374	250	66,8	73	29	14	48,3
	2011	766	343	245	71,4	127	32	7	21,9
Kradzież cudzej rzeczy	2010	40464	20420	5850	28,6	9355	3404	215	6,3
	2011	46 186	22 416	6 817	30,4	9 158	3 142	182	5,8
Rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze	2010	9680	4647	3038	65,4	4129	1465	196	13,4
	2011	9 135	4 426	3 097	70	3 832	1 191	179	15
Uszkodzenie rzeczy	2010	14091	8552	6656	77,8	4460	1573	328	20,9
	2011	15 114	8 839	7 007	79,3	4 545	1 498	337	22,5
Przeciwko funkcjonariuszom publicznym	2010	12556	10420	8858	85	2075	877	175	20
	2011	12 504	10 392	8 939	86	1 734	714	197	27,6

Tabela 2. Nieletni sprawcy czynów karalnych wg stanu świadomości⁹ w 2011 r., z podziałem na województwa.

L.p.	Województwo	Nieletni	Stan świadomości		
			Trzeźwy	Nietrzeźwy	Nieustalony
1.	Dolnośląskie	5 508	1 537	280	3 019
2.	Kujawsko- pomorskie	2 651	756	110	1 293
3.	Lubelskie	2 610	598	172	1 407
4.	Lubuskie	1 938	368	93	1 081
5.	Łódzkie	3 150	961	164	1 457
6.	Małopolskie	2 620	665	131	1 385
7.	Mazowieckie (bez KSP)	2 401	657	153	1 287
8.	Opolskie	1 141	236	83	634
9.	Podkarpackie	1 774	301	122	1 074
10.	Podlaskie	1 426	399	118	662
11.	Pomorskie	2 727	699	103	1 588
12.	Śląskie	6 404	1 515	208	3 675
13.	Świętokrzyskie	1 081	288	86	557
14.	Warmińsko-mazurskie	2 166	528	111	1 176
15.	Wielkopolskie	4 918	1 311	201	2 291
16.	Zachodniopomorskie	3 451	643	136	2 150
17.	KSP	3 688	537	124	2 263
POLSKA		49 654	11 999	2 395	26 999

⁹ Dane z kolumn „trzeźwy”, „nietrzeźwy” i „nieustalony” nie sumują się, gdyż nie w każdej kategorii przestępstw badany jest stan trzeźwości podejrzanego.

Tabela 3. Doprowadzeni do wytrzeźwienia do pomieszczeń w jednostkach organizacyjnych Policji¹⁰ ogółem (w tym do 18. roku życia) z uwzględnieniem kobiet/dziewcząt w 2011 r., z podziałem na województwa.

L.p.	Województwo	Doprowadzeni ogółem	w tym kobiety/dziewczęta
1.	Dolnośląskie	7 594	583
2.	Kujawsko-pomorskie	5 612	409
3.	Lubelskie	6 427	404
4.	Lubuskie	2 370	160
5.	Łódzkie	4 596	354
6.	Małopolskie	3 632	229
7.	Mazowieckie (bez KSP)	9 407	442
8.	Opolskie	2 657	291
9.	Podkarpackie	5 997	251
10.	Podlaskie	2 687	102
11.	Pomorskie	4 194	261
12.	Śląskie	4 317	275
13.	Świętokrzyskie	5 437	206
14.	Warmińsko-mazurskie	7 724	517
15.	Wielkopolskie	6 381	346
16.	Zachodniopomorskie	2 294	107
17.	KSP	2 752	185
POLSKA		84 078	5 122

¹⁰ Dane na podstawie Formularza III/3 (Zestawienie liczbowe osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia w jednostkach organizacyjnych Policji).

Tabela 4. Osoby do 18. roku życia doprowadzone do wytrzeźwienia do pomieszczeń w jednostkach organizacyjnych Policji w 2011 r.¹¹, z uwzględnieniem płci oraz z podziałem na województwa.

L.p.	Województwo	Doprowadzeni ogółem	w tym	
			chłopcy	dziewczęta
1.	Dolnośląskie	99	75	24
2.	Kujawsko-pomorskie	35	34	1
3.	Lubelskie	35	29	6
4.	Lubuskie	3	2	1
5.	Łódzkie	37	29	8
6.	Małopolskie	9	8	1
7.	Mazowieckie (bez KSP)	8	6	2
8.	Opolskie	29	25	4
9.	Podkarpackie	21	21	0
10.	Podlaskie	46	38	8
11.	Pomorskie	18	17	1
12.	Śląskie	19	16	3
13.	Świętokrzyskie	14	14	0
14.	Warmińsko-mazurskie	48	42	6
15.	Wielkopolskie	1	1	0
16.	Zachodniopomorskie	4	3	1
17.	KSP	12	12	0
POLSKA		438	372	66

¹¹ Dane na podstawie Formularza III/3 (Zestawienie liczbowe osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia w jednostkach organizacyjnych Policji).

Tabela 5. Ujawnione wykroczenia z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi¹² w 2011 r., z podziałem na województwa.

L.p.	Województwo	Ogółem	w tym z art. 43¹ ust. 1
1.	Dolnośląskie	65 978	63 134
2.	Kujawsko-pomorskie	28 684	26 996
3.	Lubelskie	29 392	29 121
4.	Lubuskie	17 779	13 196
5.	Łódzkie	25 625	24 917
6.	Małopolskie	44 055	43 131
7.	Mazowieckie (bez KSP)	42 030	38 204
8.	Opolskie	15 978	15 698
9.	Podkarpackie	23 230	22 079
10.	Podlaskie	19 391	19 211
11.	Pomorskie	63 328	17 685
12.	Śląskie	109 672	80 720
13.	Świętokrzyskie	35 608	22 564
14.	Warmińsko-mazurskie	25 464	24 675
15.	Wielkopolskie	42 743	36 728
16.	Zachodniopomorskie	84 003	82 769
17.	KSP	91 167	88 410
POLSKA		764 127	649 238

¹² Dane na podstawie Formularza III/5 (zestawienie liczbowe wykroczeń ujawnionych w ramach prowadzonych czynności wyjaśniających...).

Tabela 6. Przestępstwa stwierdzone, podejrzani i pokrzywdzeni z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w 2011 r., z podziałem na województwa.

L.p.	Województwo	Przestępstwa stwierdzone	Podejrzani	Pokrzywdzeni/w tym małoletni
1.	Dolnośląskie	54	46	14/1
2.	Kujawsko- pomorskie	35	31	9/5
3.	Lubelskie	28	24	14/2
4.	Lubuskie	16	12	6/4
5.	Łódzkie	226	177	56/29
6.	Małopolskie	505	66	47/39
7.	Mazowieckie (bez KSP)	49	35	16/7
8.	Opolskie	17	11	2/0
9.	Podkarpackie	44	36	10/3
10.	Podlaskie	17	13	6/3
11.	Pomorskie	27	24	17/11
12.	Śląskie	127	98	48/12
13.	Świętokrzyskie	44	29	8/3
14.	Warmińsko-mazurskie	30	27	7/6
15.	Wielkopolskie	142	92	42/31
16.	Zachodniopomorskie	28	22	12/4
17.	KSP	49	44	8/5
POLSKA		1438	787	322/165